

شىنجاڭ كېزىتى

(维吾尔文)

新 疆 日 报

(بۇ سان تۆت بەت)

مەملىكەت ئىچىدىكى بىر تۇتاش نومۇرى: CN 65—0002 / Z

«شىنجاڭ كېزىتى» ئىدارىسى نەشر قىلدى (ۋە كالتە نومۇرى: 1—57)

1997 - يىل
ئاپرېل
6

يەكشەنبە

ھاۋارايىدىن مەلۇمات:
ئۈرۈمچىدە كۈندۈزى ۋە كېچىسى
ھاۋابۇلۇتۇق بولدى، تېمپېراتۇرا
4℃ - 10℃ بولدى، تۆت بال
شامال چىقىدۇ.

مۇھىم خەۋەرلەر

مۇستەقىل - ئۆزىگە ئۆزى خوجا بولۇش ئاساسىدىكى تىنچلىق دىپلوماتىيىسى سىياسىتىدە چوقۇم چىڭ تۇرۇش لازىم

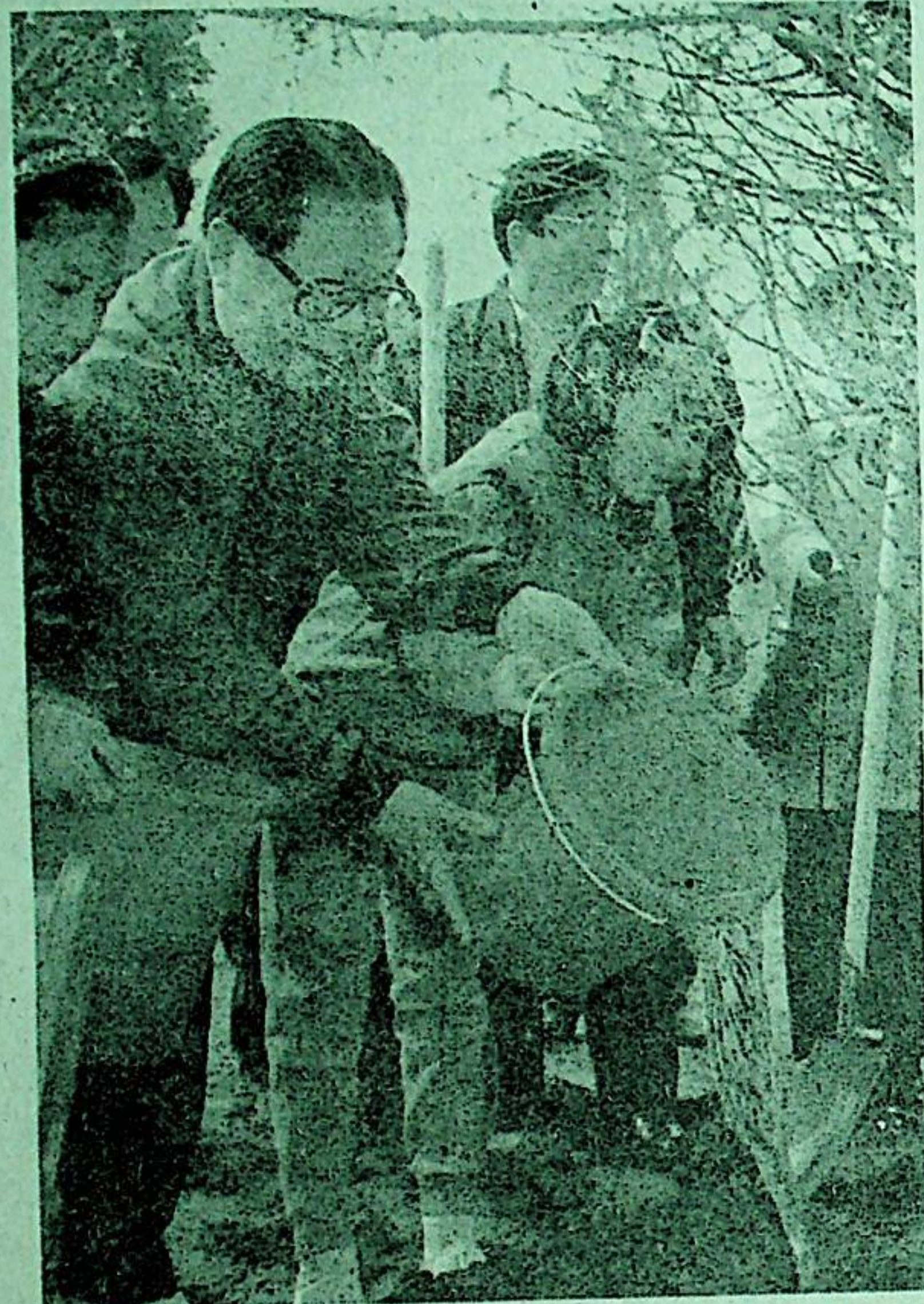
— «تەزىيە نۇتقى» نى ئۆگىنىپ، مەرھۇمنىڭ ئىرادىسىگە ۋارىسلىق قىلىش توغرىسىدا (9)
«خەلق كېزىتى» ئوبزورچىسى

تىنچلىق ۋە تەرەققىيات ھازىرقى دۇنيادىكى ئىككى چوڭ تېما. بۇ يولداش دېڭ شياۋپىڭنىڭ خەلقئارا ۋەزىيەت توغرىسىدىكى ئىلمىي ھۆكۈمى ۋە يىراقنى كۆرەرلىكى. يولداش دېڭ شياۋپىڭ مۇشۇ دەۋر ئالاھىدىلىكىگە ۋە دۆلىتىمىزنىڭ تۈپ مەنپەئىتىگە ئاساسەن، مەملىكىتىمىزنىڭ دىپلوماتىيە سىياسىتىنى زور دەرىجىدە تەڭشىدى، يېڭى تارىخىي شارائىتتىكى مۇستەقىل - ئۆزىگە ئۆزى خوجا بولۇش ئاساسىدىكى تىنچلىق دىپلوماتىيىسى ستراتېگىيىسىنى تۈزدى، سوتسىيالىستىك ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋە زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى ئۈچۈن ياخشى خەلقئارا مۇھىت ۋە تاشقى مۇناسىۋەت يارىتىپ بەردى.

مۇستەقىل - ئۆزىگە ئۆزى خوجا بولۇش تىنچلىقتا بىللە تۇرۇشنىڭ بەش پىرىنسىپى ئاساسىدا مەملىكىتىمىزنىڭ ئەمەلىي ئەھۋالىنى ئاساس قىلىپ، ئۆز كۈچىمىزگە تايىنىپ، ئۆزىمىزنىڭ پوزىتسىيىسى ۋە سىياسىتىنى بەلگىلەش دېگەنلىك. مۇستەقىل - ئۆزىگە ئۆزى خوجا بولۇش، ئۆز كۈچىگە تايىنىپ ئىش كۆرۈش ئۆتكەندە بىزنىڭ مەۋقەيىمىز ئىدى، ھازىرمۇ شۇنداق بولۇۋاتىدۇ، كەلگۈسىدەمۇ شۇنداق بولىدۇ. جۇڭگو تاشقى سىياسەتتىكى مۇستەقىل - ئۆزىگە ئۆزى خوجا بولۇشتا، ھەقىقىي تۈردە ئىتتىپاق تۈزمەيدۇ، باشقىلارنى كوزىر قىلمايدۇ، باشقىلارنىڭمۇ جۇڭگونى كوزىر قىلىۋېلىشىغا يول قويمايدۇ؛ باشقا دۆلەتلەر ۋە خەلقلەر بىلەن بىرلىك دىستانىنى ھەمكارلىق قىلىدۇ؛ باشقا

88

جياڭ زېمىن قاتارلىق مەركەزدىكى رەھبەرلەر بېيجىڭدا مەجبۇرىيەت كۆچىتى تىكتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى بېيجىڭ، 5-ئاپرېل تېلېگراممىسى. بۈگۈن پايتەخت خەلقنىڭ 13-نۆۋەتلىك ئومۇمىي خەلق مەجبۇرىيەت كۆچىتى تىكىش كۈنى. پارتىيە ۋە دۆلەت رەھبەرلىرىدىن جياڭ زېمىن، لى پېڭ، لى رۇيخۇەن، جۇرۇڭجى، لىيۇ خۇاچاڭ، خۇجىنتاۋ قاتارلىق كىشىلەر بۈگۈن چۈشتىن ئىلگىرى بېيجىڭدىكى تىيەنتەن باغچىسىغا كېلىپ، پايتەخت خەلقىنىڭ يىلدا بىر قېتىم ئېلىپ بېرىلىدىغان مەجبۇرىيەت كۆچىتى تىكىش پائالىيىتىگە قاتناشتى.

تىيەنتەن باغچىسىدا دەل-دەرەخلەر، ئوت - چۆپلەر كۆكرىپ كەتكەن، گۈل-چېچەكلەر ھۈپپىدە ئېچىلغان بولۇپ، ھەممە يەرنى باھار مەنزىرىسى قاپلىغانىدى. جياڭ زېمىن گۈرچەكنى ئېلىپ كۆچەت تىكىش مەيدانىغا كەلدى. ئۇ بىر تۈپ ئارچا كۆچەتكە، توپا يۆلەۋېتىپ، يېنىدا كۆچەت تىكۋاتقان بېيجىڭ شەھەرلىك پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋېي جىيەنشۇغا: «مەن تېلېۋىزوردىن ئورگان قورۇسىغا كۆچەت تىكۋاتقانلىقىڭلارنى كۆردۈم» دېدى. ۋېي جىيەنشۇ: «بۇ بىزنىڭ مەجبۇرىيىتىمىز، بۈگۈن شەھىرىمىزدىكى 2 مىليوندىن ئارتۇق كىشى كۆچەت تىكىش پائالىيىتىگە قاتناشتى» دېدى. ئورمانچىلىق مىنىستىرى شۈي يۇڭفاڭ بۇنىڭغا ئۇلاپلا مۇنداق دېدى: ئومۇمىي خەلق مەجبۇرىيەت كۆچىتى تىكىش پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلغان 16 يىلدىن بۇيان مەملىكەت بويىچە 5 مىليارد ئادەم (قېتىم) كۆچەت تىكىش پائالىيىتىگە قاتنىشىپ، 25 مىليارد تۈپ كۆچەت تىكىلدى. جياڭ زېمىن بۇنى ئاڭلاپ ناھايىتى خۇشاللىق بىلەن: «بەك ياخشى بولمىدۇ! كۆچەت تىكىپ ئورمان بىنا قىلىش، ۋەتەننىمىزنى كۈكەرتىش - دۆلەتكىمۇ، خەلققىمۇ پايدىلىق چوڭ ئىش، ئومۇمىي خەلقنىڭ ھەرىكەتكە كېلىشى. بۇنى قەتئىي داۋاملاشتۇرۇش كېرەك» دېدى.

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

4-ئاينىڭ 5-كۈنى ج ك پ مەركىزى كومىتېتىنىڭ باش شۇجىسى، دۆلەت رەئىسى، مەركىزىي ھەربىي ئىشلار كومىتېتىنىڭ رەئىسى جياڭ زېمىن بېيجىڭدىكى تىيەنتەن باغچىسىدا پىئونىرلار بىلەن بىللە يىڭمىن تىكىلگەن ئارچا كۆچىتىگە سۇ قۇيماقتا. شىنخۇا ئاگېنتلىقى

شىنجاڭ ھەربىي رايونىدا شى، تۈەن دەرىجىلىك كادىرلارنىڭ نەزەرىيە ئۆگىنىشى كۈچەيتىلدى

ئىختىيارىي مۇخبىرلىرىمىز ۋاڭ شىۋېي، شۈيەنلى خەۋەر قىلىدۇ: شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ 1 - قارارلىق شى، تۈەن دەرىجىلىك كادىرلار نەزەرىيە ئۆگىنىش كۇرسىدا 4-ئاينىڭ 1 - كۈنى ئوقۇش باشلاندى. كۇرسقا يولداش دېڭ شياۋپىڭنىڭ پەلسەپە ئىدىيىسى ۋە ھەربىي ئىشلارغا دائىر يۇقىرى پەن - تېخنىكا بىلىملىرى نۇقتىلىق ئۆگىنىلدى. ھەربىي رايوننىڭ ھەرقايسى قىسىملىرىدىن كەلگەن شى، تۈەن دەرىجىلىك 83 رەھبەر ئۆگىنىشكە قاتناشتى.

ئوقۇش باشلاش مۇراسىمىدا لەنجۇ ھەربىي رايونىنىڭ مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسارى، قوشۇمچە شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ سىياسىي كومىسسارى جۇيۇڭشۈن سەپەرۋەرلىك سۆزى

باشقىلارنىڭمۇ جۇڭگونى كوزىر قىلىۋېلىشىغا يول قويمايدۇ؛ باشقا دۆلەتلەر ۋە خەلقلەر بىلەن بولغان دوستلۇق ، ھەمكارلىقنى قەدىرلەيدۇ، ئۇزاق مۇددەت كۈرەش قىلىش ئارقىلىق قولغا كەلگەن مۇستەقىل-ئۆزىگە ئۆزى خوجا بولۇش ھوقۇقىنى تېخىمۇ قەدىرلەيدۇ؛ ھەرقانداق دۆلەت بىلەن دوستانە ئۆتۈشنى ئۈمىد قىلىدۇ، بىراق ھەرقانداق دۆلەتنىڭ جۇڭگونىڭ ئىززەت - ھۆرمىتى ۋە ئىگىلىك ھوقۇقىغا زىيان

كۈچلەر زور بىۋاسىتەدە تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتلەر تىپىچ تەرەققىياتقا موھتاج، تەرەققىي تاپقان كاپىتالىستىك دۆلەتلەرمۇ تېخىمۇ زور بازارغا ئىگە بولۇش ئۈچۈن تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتلەرنىڭ تەرەققىي قىلىشىغا موھتاج. تىنچلىق ۋە تەرەققىيات بۈگۈنكى دۇنيادىكى ئىككى چوڭ ئىش بولۇپ قالدى.

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

ئاپتونوم رايون ئۆتكەن يىلىدىكى زىياننى تۈگىتىش ، پايدىنى ئاشۇرۇش نەتىجىسىنى ئېلان قىلدى

ئۆز مۇخبىرىمىز ماچېيى خەۋەر قىلىدۇ: 3-ئاينىڭ 31 - كۈنى ئېچىلغان ئاپتونوم رايونلۇق زىياننى تۈگىتىش، پايدىنى ئاشۇرۇش خىزمىتى تېلېفون يىغىنىدا ئاپتونوم رايون 1996- يىلى پۈتۈن شىنجاڭدىكى 14 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، 11 نازارەت ، ئىدارە، ئۈچ نۇقتىلىق كارخانا بىلەن زىياننى تۈگىتىش، پايدىنى ئاشۇرۇش توغرىسىدا ئىمزالانغان مەسئۇلىيەت نامىنىڭ تەكشۈرۈلۈش نەتىجىسى ئېلان قىلىندى.

تۇرپان ۋىلايەتلىك ئەينەك زاۋۇتى قاتارلىق 25 كارخانا. بۇنىڭ ئىچىدە بىر تۈرلۈك تەكشۈرۈش كۆرسەتكۈچىنى ئورۇندىغانلار: ئاپتونوم رايونلۇق خىمىيە سانائىتى نازارىتى، سۇچىلىق نازارىتى، ماشىنسازلىق - ئېلېكترون نازارىتى، ئاشلىق ئىدارىسى، قاتناش نازارىتى، ئۈرۈمچى شەھىرى، قەشقەر ۋىلايىتى، ئاقسۇ ۋىلايىتى، تۇرپان ۋىلايىتى. ۋەزىپىنى ئورۇندىغان ئورۇنلار: ئاپتونوم رايونلۇق توقۇمىچىلىق نازارىتى، يېنىك سانائەت نازارىتى، تىببىي دورا باشقۇرۇش ئىدارىسى، سودا نازارىتى، تاشقى سودا نازارىتى، ئىلى قازاق ئاپتونوم ئوبلاستى، ئىلى ۋىلايىتى، تارباغاتاي ۋىلايىتى ، ئالتاي ۋىلايىتى، سانجى خۇيزۇ ئاپتونوم ئوبلاستى، بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى، خوتەن ۋىلايىتى، شىنجاڭ توقۇمىچىلىق گۇرۇھى.

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى مۇزاكىرە قىلىش ئارقىلىق زىياننى تۈگىتىش، پايدىنى ئاشۇرۇش ۋەزىپىسىنى تولۇق

ئورۇندىغان ئۈچ ۋىلايەت، ئوبلاست، بىر تارماق ھەم 25 كارخانىنى تەقدىرلەش ۋە مۇكاپاتلاش؛ زىياننى تۈگىتىش، پايدىنى ئاشۇرۇش كۆرسەتكۈچىنى ئورۇندىغانلار ۋىلايەت ، تارماقلار ۋە كارخانىلارنى ئۇقتۇرۇش چىقىرىپ تەنقىدلەشنى قارار قىلدى.

ئالىملار

ئۆز مۇخبىرىمىز ھىركامىل ئابلىمىت خەۋەر قىلىدۇ: شىنجاڭ مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى - ئارخېئولوگىيە تەتقىقات ئورنىدىكى يەتتە خادىمدىن تەشكىللەنگەن تەكشۈرۈش ئەترىتى تەكلىماكان قۇملۇقىنىڭ ئىچكى قىسمىغا جايلاشقان، 100 يىلدىن ئارتۇق ۋاقىت نەزەردىن ساقىت بولغان دەندەن ئۆيلۈك خارابىسىنى تاپتى.

19 - ئەسىرنىڭ ئاخىرى، 20 - ئەسىرنىڭ باشلىرىدا ياۋروپا ئېكسپىدىتسىيىچىلىرى بۇ خارابىگە كىرىپ، قىممەتلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى ئېلىپ كەتكەن. شۇ چاغدا بۇ

ئىشلەپچىقىرىش-قۇرۇلۇش بىگ-تۈەننىڭ تارم-ئوبىيالىقىدىكى 33-تۈەندە ئەتىيازلىق تېرىلغۇ جىددىي ئېلىپ بېرىلماقتا. سۈرەتتە: يېزا ئىگىلىك ئىشچىلىرى كېۋەز تېرىلدىغان يەرلەرنى ئوغۇتلاماقتا. ئۆز مۇخبىرىمىز يالڭ شىنسىيە فو-توسى

ئورۇمچىدىن بېيجىڭغا قاتنايدىغان 69 / 70 قېتىملىق ئالاھىدە تېز پويىز يولۇچىلار تەرىپىدىن «مەنئىي مەدەنىيەت كاردورى» دەپ تەرىپلەندى. سۈرەتتە: 12 - گۇرۇپپىدىكى پويىز مۇلازىمى دۈلخۇڭ يولۇچىلارغا چاي قۇيۇپ بەرمەكتە.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

دەندەن ئۆيلۈك خارابىسىنى تاپتى

خارابە دۇنيا ئىلىم ساھەسىنىڭ دىققىتىنى قوزغىغان. كېيىن كىشىلەر بۇ خارابىنى ئۇنتۇپ كەتكەن. ئۆتكەن يىلى 11 - ئاينىڭ ئاخىرلىرىدىن 12 ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىغىچە بولغان ۋاقىتتا شىنجاڭ مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى - ئارخېئولوگىيە تەتقىقات ئورنىنىڭ باشلىقى، پروفېسسور ۋاڭ بىڭخۇا قاتارلىق خادىملار سۇنشى ھەمراھ ئارقىلىق تارتىلغان سۈرەتلەر، سۇنشى ھەمراھ ئارقىلىق نۇقتا بەلگىلەش ئەسۋابى ۋە قۇملۇق ئاپتوموبىللىرى قاتارلىق زامانىۋى ۋاسىتىلەردىن پايدىلىنىپ، 20 نەچچە كۈن جاپالىق ئىزدىنىپ دەندەن ئۆيلۈك خارابىسىنى ئاخىر تاپتى. مۇشۇ قېتىملىق تەكشۈرۈشكە قاتناشقان شىنجاڭ مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى -

ئارخېئولوگىيە تەتقىقات ئورنىنىڭ خادىمى ئېلى لېتىپنىڭ ئۈنۈشتۈرۈشىچە، دەندەن ئۆيلۈك خارابىسى خوتەن ۋىلايىتى چىرا ناھىيىسىنىڭ دامكو يېزىسىدىن 91 كىلومېتىر يىراقلىقتا، تەكلىماكان قۇملۇقىنىڭ شىمالغا جايلاشقان بولۇپ، دائىرىسى تەخمىنەن بىر كۋادرات كىلومېتىر كېلىدىكەن. تەكشۈرۈش ئەترىتى بۇ خارابە ئىچىدىن ئەينەك مارجان، ناھايىتى سىپتا ئىشلەنگەن ساپال پارچىلىرى، يۇڭ رەخت ۋە گىلەم توقۇشتا ئىشلىتىلدىغان ئارقا ئوخشاش قەدىمكى يادىكارلىقلارنى تاپقان. تەكشۈرۈش ئەترىتىدىكىلەردىن ئۇقۇشىمچە، ئۇلار شارائىت پېشىپ يېتىلگەندە بۇ خارابىگە تېخىمۇ ئىچكىرىلەپ كىرىپ، تېخىمۇ تەپسىلىي تەكشۈرۈش ئېلىپ بارىدىكەن.

ئۇ ۋەدىسىگە ئەمەل قىلدى

— ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىڭ ئەزاسى ئوسمانشا ھاجى توغرىسىدا

ئىختىيارىي مۇخبىرلىرىمىز ۋاڭ خۇيلى، لى كۈەن

قۇمۇل خەلقى ئوسمانشا ھاجى بوۋاينىڭ دەپنە ئىشلىرىنى ئاددىي ئۆتكۈزگەنلىكىگە چىن قەلبىدىن ئاپىرىن ئوقۇماقتا، ئۇنىڭ مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ئۈچۈن ياخشى ئىش قىلغانلىقىنى تەرىپلىمەكتە. ئوسمانشا ھاجى ھايات ۋاقتىدا قۇمۇل شەھىرى ئەتراپى يېزىسىدىكى چارباغ مەسچىتىنىڭ ئىمامى ، ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىڭ ئەزاسى، قۇمۇل شەھەرلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى بولغان، مەملىكەتلىك ئىسلام جەمئىيىتىنىڭ ئەزاسى، قۇمۇل ۋىلايىتى ۋە قۇمۇل شەھەرلىك ئىسلام

كوممىسارى جۈبۈكشۈن سەپەرۋەرلىك سۆزى قىلدى. ئۇ كۆپچىلىكتىن دېڭ شياۋپىڭنىڭ پەلسەپە ئىدىيىسىنى ئۆگىنىشنىڭ ئىنتايىن مۇھىملىقىنى چوڭقۇر تونۇپ، دېڭ شياۋپىڭنىڭ پەلسەپە ئىدىيىسىنى ۋە ئۇنىڭ روھى ماھىيىتىنى چوڭقۇر ئۆزلەشتۈرۈپ ئىگىلەپ، دۇنيا قارىشىنى تىرىشىپ ئۆزگەرتىپ، رەھبەرلىك ئىستىلىنى ياخشىلاپ، پارتىيىۋىلىكنى كۈچەيتىپ، پارتىيە ۋە ئالما ئىشىدىن كادىرلاردىن، قىسىملارنىڭ سىياسىي جەھەتتىكى قەتئىيلىكى، ئىدىيە، ئەخلاق ساپاسىنى ئۆستۈرۈشتىكى نەمۇنىچىلاردىن بولۇشىنى تەلەپ قىلدى.

قىسقا خەۋەرلەر

ئاپتونوم رايونلۇق ئورمانچىلىق نازارىتى بىلەن كۆكەرتىش كومىتېتى يېقىندا ئۈچ ئەنئەنە ئورمىنى بەرپا قىلىش ، ئورمان بىنا قىلىپ قۇمنى تىزگىنلەش ئەھۋاللىرىنى كۆزدىن كۆچۈرۈش، ساقلاشقا ئەمەلىي مەسلىھەتنى ھەل قىلىش، ئەتىيازلىق ئورمان بەرپا قىلىش ۋەزىپىسىنىڭ ئوڭۇشلۇق ئورۇندىلىشىغا يېتەكچىلىك قىلىش ئۈچۈن، بىر تۈركۈم رەھبىرىي كادىرلاردىن تەركىب تاپقان خىزمەت گۇرۇپپىلىرىنى شىنجاڭنىڭ جەنۇبى ۋە شىمالدىكى ۋىلايەت (شەھەر)لەرگە ئەۋەتتى. ئۆزۈمگۈل مەخۇت، مۇنرە قاسىم . ئۈرۈمچى شەھەرلىك ئاياللار بىرلەشمىسى 3-ئاينىڭ 28 - كۈنى ئاياللارنىڭ «نەتىجە يارىتىش» پائالىيىتى يولغا قويۇلغاندىن بۇيان بارلىققا كەلگەن ئون كەسىپ ئۈلگىسى ۋە 40 ئىش چولپىنىنى تەقدىرلىدى.

مۇبارەك ئىسمائىل

جەمئىيەتلىرىنىڭ باشلىقى بولغان. ئوسمانشا ھاجى بىر مۇنچە كىشىلەرنىڭ توي - تۆكۈن، دەپنە ئىشلىرىنى ھەشىمەتلىك ئۆتكۈزۈپ ئاممىغا تېخىر يۈك ئېلىپ كەلگەنلىكىنى كۆردى. ئۇ مۇسۇلمان ئاممىسىغا دەپنە ئىشلىرىنى، توي - تۆكۈننى ئاددىي ئۆتكۈزۈشنىڭ پايدىسىنى تەشۋىق قىلدى. ئۇ قۇمۇل ۋىلايەتلىك سىياسىي كېڭەش خىزمەت كومىتېتىنىڭ يىغىنىغا قاتناشقاندا «توي-تۆكۈن ، دەپنە ئىشلىرىنى ھەشىمەتلىك ئۆتكۈزۈشنى قەتئىي چەكلەش توغرىسىدا » تەكلىپ سۇنغان ھەم ئالدى بىلەن ئۆزىدىن باشلايدىغانلىقىنى بىلدۈرگەندى. (ئاخىرى 4 - بەتتە)

يېزا باشلىقى، بازار باشلىقى ۋە مۇئاۋىن بازار باشلىقى نامزاتىنى شۇ دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى ھەيئەت رىياسىتى ياكى ئوندىن ئارتۇق ۋەكىل بىرلىشىپ كۆرسىتىدۇ. ئوخشاش بولمىغان سايلام رايونلىرىدىن

نامزات قانۇندا بەلگىلەنگەن تەرىپى بويىچە باشقىدىكى كۆرسىتىلىشىمۇ، بېكىتىلىشىمۇ بولىدۇ. سايلاپ چىقىلمىغان ۋە كەم قالغان سان ئۈچۈن ئايرىم ئۆتكۈزۈلدىغان سايلام شۇ دەرىجىلىك خەلق

بىرەت: سۈرۈشتۈرۈلگۈچى ئورگاننىڭ مەسئۇلى جاۋابقا ئىمزا قويۇشى كېرەك. ھەيئەت رىياسەت ئۇنى يىغىنغا تارقىتىدۇ ياكى سۈرۈشتۈرمە قويغۇچى

دېگەن سۆز قوشۇلدى.

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى خىزمەت نىزامى

بىرىنچى باب ئومۇمىي پىرىنسىپ

1 - ماددا بۇ نىزام يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى خىزمىتىنى قېلىپلاشتۇرۇپ ۋە تۈزۈملەشتۈرۈپ، ئاساسىي قاتلام دۆلەت ھاكىمىيەت ئورگىنىنىڭ رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇش ئۈچۈن، «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئاساسىي قانۇنى»، «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى يەرلىك ھەر دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتايسى ۋە يەرلىك ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرىنىڭ تەشكىلى قانۇنى»، «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى ۋە يەرلىك ھەر دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرى قانۇنى» دىكى بەلگىلىمىلەرگە ئاساسەن، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ تۈزۈپ چىقىلدى.

2 - ماددا يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى شۇ دەرىجىلىك يەرلىك دۆلەت ھاكىمىيەت ئورگىنى، ئۇ سايلانغۇچىلار بىۋاسىتە سايلانغان خەلق ۋەكىللىرىدىن تەركىب تاپىدۇ، خەلق ئالدىدا جاۋابكار بولىدۇ، خەلقنىڭ نازارىتىنى قوبۇل قىلىدۇ. يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق ھۆكۈمىتى شۇ دەرىجىلىك دۆلەت ھاكىمىيەت ئورگىنىنىڭ ئىجرائىي ئورگىنى، ئۇ شۇ دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيىدا سايلاپ چىقىلىدۇ، قۇرۇلتاي ئالدىدا جاۋابكار بولىدۇ ۋە ئۇنىڭ نازارەتچىلىكىنى قوبۇل قىلىدۇ.

يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى يىغىن ئۆتكۈزگەندە ھەيئەت رىياسىتى سايلاپ چىقىدۇ. ھەيئەت رىياسىتى 7 - كىچە كىشىدىن تەركىب تاپىدۇ.

يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيىغا رەئىس قويۇلىدۇ ھەمدە بىردىن ئىككىگىچە مۇئاۋىن رەئىس قويۇلسا بولىدۇ.

3 - ماددا يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى ۋە ئۇنىڭ ھەيئەت رىياسىتى دېموكراتىيە - مەركەزلەشتۈرۈش تۈزۈمى پىرىنسىپىنى يولغا قويىدۇ.

4 - ماددا يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى ھەيئەت رىياسىتىدە مەخسۇس خادىم قويۇلىدۇ، ئۇلار رەئىس، مۇئاۋىن رەئىسنىڭ رەھبەرلىكىدە ئىشلەيدۇ.

5 - ماددا يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى ھەيئەت رىياسىتى ۋە ۋەكىللەرنىڭ پائالىيەت خىراجىتى شۇ دەرىجىلىك مالىيە خام چۈشۈرۈلۈشى بىلەن يېزا دەرىجىلىك مالىيە تەسسىس قىلىنىغان بولسا، ناھىيە دەرىجىلىك مالىيە خام چۈشۈرۈلۈشى كىرگۈزۈلىدۇ.

ئىككىنچى باب يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى

6 - ماددا يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ھەر نۆۋەتلىك ۋەكالىت مۇددىتى ئۈچ يىل، يەنى شۇ نۆۋەتلىك

1995 - يىلى 1 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق 8 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 12 - يىغىنىدا ماقۇللانغان، 1996 - يىلى 9 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق 8 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى 23 - يىغىنىنىڭ «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى خىزمەت نىزامى» غا ئۆزگەرتىش كىرگۈزۈش توغرىسىدىكى قارارى» غا ئاساسەن تۈزىتىلدى.

خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ 1 - يىغىنىدىن كېيىنكى نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ 1 - يىغىنىغىچە بولىدۇ.

7 - ماددا يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى تۈۋەندىكى خىزمەت ھوقۇقلىرىنى يۈرگۈزىدۇ:

(1) ئۆز مەمۇرىي رايونى تەۋەسىدە ئاساسىي قانۇن، قانۇنلار، نىزاملار ۋە يۇقىرى دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى ۋە ئۇنىڭ دائىمىي كومىتېتىنىڭ قارار، بېكىتىملىرىگە رىئايە قىلىشقا ۋە ئۇنىڭ ئىجرائىيغا كاپالەتلىك قىلىش؛

(2) ئۆز مەمۇرىي رايونىنىڭ سىياسىي، ئىقتىساد، مائارىپ، پەن، مەدەنىيەت، سەھىيە، خەلق ئىشلىرى، مىللەتلەر، دىن، جەمئىيەت ئامانلىقى، پىلانلىق تۇغۇت، كەنت - بازار قۇرۇلۇشى قاتارلىق چوڭ - چوڭ ئىشلارنى مۇزاكىرە قىلىش ۋە بېكىتىش ھەمدە مۇناسىپ قارار، بېكىتمە چىقىرىش؛

(3) دۆلەت پىلانىغا ئاساسەن، ئۆز مەمۇرىي رايونىنىڭ ئىقتىساد، مەدەنىيەت ئىشلىرى ۋە جامائەت ئىشلىرىغا ئائىت قۇرۇلۇش پىلانىنى بېكىتىش؛

(4) ئۆز مەمۇرىي رايونىنىڭ مالىيە خام چۈشۈشى ۋە مالىيە خام چۈشۈش ئىجرائىي توغرىسىدىكى دوكلاتىنى تەكشۈرۈش ۋە تەستىقلاش؛

(5) رەئىس، مۇئاۋىن رەئىسنى، يېزا باشلىقى، مۇئاۋىن يېزا باشلىقىنى، بازار باشلىقى ۋە مۇئاۋىن بازار باشلىقىنى سايلاش؛

(6) شۇ دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ خىزمەت دوكلاتىنى ۋە ھەيئەت رىياسىتىنىڭ خىزمەت دوكلاتىنى ئاڭلاش ۋە قاراپ چىقىش؛

(7) شۇ دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ نامۇۋاپىق بېكىتمە ۋە بۇيرۇقلىرىنى ئەمەلدىن قالدۇرۇش؛

(8) سوتسىيالىستىك ئومۇمىي خەلق ئىگىدارلىقىدىكى مال - مۈلۈك ۋە كوللېكتىپ ئىگىدارلىقىدىكى مال - مۈلۈكنى قوغداش، پۇقرالارنىڭ خۇسۇسىي ئىگىدارلىقىدىكى قانۇنىي مال - مۈلۈكىنى قوغداش، جەمئىيەت تەرتىپىنى قوغداش، ئىجتىمائىي مۇقىملىقىنى ساقلاش؛

(9) ئىقتىسادىي تەشكىلاتلارنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش؛

(10) ھەر مىللەت پۇقرالىرىنىڭ جىسمانىي ھوقۇق، دېموكراتىيە ھوقۇقى ۋە باشقا ھوقۇقلىرىنى كاپالەتلەندۈرۈش؛ مىللەتلەرنىڭ باراۋەرلىك، ئىتتىپاقلىق، ھەمكارلىق ئاساسىدىكى سوتسىيالىستىك

مىللىي مۇناسىۋىتىنى قوغداش ۋە راۋاجلاندۇرۇش؛

(11) ئاياللارنىڭ ئاساسىي قانۇن ۋە قانۇنلاردا بېرىلگەن ئەلەر بىلەن باراۋەر بولۇش، ئوخشاش ئىشقا ئوخشاش ھەق ئېلىش ۋە نىكاھ ئەركىنلىكى قاتارلىق ھوقۇقلىرىنى كاپالەتلەندۈرۈش.

8 - ماددا يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى يىغىنى ھەر يىلى ئاز دېگەندە بىر قېتىم ئۆتكۈزۈلىدۇ. ھەر يىلى 1 - يىغىن 1 - پەسلىدە ئۆتكۈزۈلىشى كېرەك. ۋەكىللەرنىڭ بەشتىن بىر قىسمىنىڭ تەكلىپى ياكى ھەيئەت رىياسىتىنىڭ قارارى بىلەن، شۇ دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى يىغىنىنى دەمال چاقىرىشقا بولىدۇ.

يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى يىغىنى بارلىق ۋەكىللەرنىڭ ئۈچتىن ئىككى قىسمىدىن كۆپى قاتناشقاندىلا ئېچىشقا بولىدۇ.

9 - ماددا ھەر نۆۋەتلىك يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ 1 - يىغىنىنى شۇ نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرى سايلانغاندىن كېيىن ئىككى ئاي ئىچىدە ئالدىنقى نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى ھەيئەت رىياسىتى چاقىرىدۇ.

يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ھەر قېتىملىق يىغىنى تەييارلىق يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، شۇ قېتىملىق يىغىننىڭ قاراللىرىنى ۋە ئالاقىدار ئىشلار ھەققىدىكى بېكىتمىنى ماقۇللايدۇ.

10 - ماددا ھەيئەت رىياسىتى يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى يىغىنى ئۆتكۈزۈلۈشتىن 15 كۈن بۇرۇن يىغىننىڭ ئېچىلىش ۋاقتى ۋە ئاساسلىق تەكلىپ قاراللىرىنى ۋەكىللەرگە ئۇقتۇرىدۇ.

ئالدىنقى تارماقتىكى بەلگىلىمە دەمال چاقىرىلىدىغان يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ يىغىنىغا تەتبىقلانمايدۇ.

11 - ماددا يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى يىغىن ئۆتكۈزگەندە، يېزا باشلىقى، مۇئاۋىن يېزا باشلىقى، بازار باشلىقى ۋە مۇئاۋىن بازار باشلىقىدىن ۋەكىل ئەمەللىرى يىغىنغا سىرتتىن قاتنىشىدۇ؛ باشقا ئالاقىدار ئورۇنلارنىڭ مەسئۇللىرى ھەيئەت رىياسىتىنىڭ قارارى بىلەن يىغىنغا سىرتتىن قاتناشسا بولىدۇ.

يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى يىغىنىغا سىرتتىن قاتنىشىدىغانلارنىڭ سانى ۋەكىللەر ئومۇمىي سانىنىڭ

ئۈچتىن بىرىدىن ئېشىپ كەتمەسلىكى كېرەك.

12 - ماددا يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ سايلىمى ۋە قارارى بارلىق ۋەكىللەرنىڭ تەڭدىن تولدىنىشىغا قوشۇلۇشى بىلەن ماقۇللىنىدۇ.

13 - ماددا رەئىس، مۇئاۋىن رەئىس، يېزا باشلىقى، مۇئاۋىن يېزا باشلىقى، بازار باشلىقى ۋە مۇئاۋىن بازار باشلىقى نامزاتىنى شۇ دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى ھەيئەت رىياسىتى ياكى ئوندىن ئارتۇق ۋەكىل بىرلىشىپ كۆرسىتىدۇ. ئوخشاش بولمىغان سايلام رايونلىرىدىن سايلانغان ۋەكىللەر نامزاتلارنى غۇلغۇلا قىلسا، بىرلىشىپ كۆرسەتسە بولىدۇ.

ھەيئەت رىياسىتى كۆرسەتكەن نامزات سانى، ھەر بىر ۋەكىل ۋە باشقا ۋەكىللەر بىرلىشىپ كۆرسەتكەن نامزات سانى سايلانغان تېگىشلىك ساندىن ئېشىپ كەتمەسلىكى كېرەك.

نامزات كۆرسەتكۈچى ئۆزى كۆرسەتكەن نامزاتنىڭ ئەھۋالىنى ئەينەن تونۇشتۇرۇشى كېرەك.

مىللىي يېزىلىق، بازار باشلىقى، يېزا قۇرغان مىللەتنىڭ پۇقراسىدىن بولىدۇ.

14 - ماددا رەئىس، يېزا باشلىقى، بازار باشلىقىنىڭ نامزاتلىقىغا ئومۇمەن بىر سان ئارتۇق كۆرسىتىلىپ، پەرقلىق سان بويىچە سايلام ئۆتكۈزۈلىدۇ؛ ئەگەر كۆرسىتىلگەن نامزات بىرلا بولسا، تەڭ سان بويىچە سايلام ئۆتكۈزۈلسىمۇ بولىدۇ. مۇئاۋىن رەئىس، مۇئاۋىن يېزا باشلىقى ۋە مۇئاۋىن بازار باشلىقىنىڭ نامزات سانى سايلاندىغانلار سانىدىن بىردىن ئۈچكىچە كىشىگىچە ئارتۇق كۆرسىتىلىشى كېرەك. شۇ دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى يىغىنى سايلاندىغانلارنىڭ سانىغا قاراپ كۆنكۈرت پەرقلىق سانى سايلام چارسىدە بەلگىلەپ، پەرقلىق سان بويىچە سايلام ئۆتكۈزۈدۇ. ئەگەر كۆرسىتىلگەن نامزات سانى سايلام چارسىدە بەلگىلەنگەن پەرقلىق سانغا توغرا كەلسە، ھەيئەت رىياسىتى نامزاتلارنى ۋەكىللەرنىڭ غۇلغۇلىسى، مۇزاكىرىسىدىن ئۆتكۈزگەندىن كېيىن، سايلام ئۆتكۈزۈدۇ. ئەگەر كۆرسىتىلگەن نامزات سانى سايلام چارسىدە بەلگىلەنگەن پەرقلىق ساندىن ئېشىپ كەتسە، ھەيئەت رىياسىتى نامزاتلارنى ۋەكىللەرنىڭ غۇلغۇلىسى، مۇزاكىرىسىدىن ئۆتكۈزۈپ تەييارلىق سايلام ئۆتكۈزۈدۇ. تەييارلىق سايلامدا ئېرىشكەن ئاۋازنىڭ ئاز - كۆپلۈكىگە قاراپ، سايلام چارسىدە بەلگىلەنگەن پەرقلىق سان بويىچە رەسمىي نامزاتلار ئىسمىلىكىنى بېكىتىپ سايلام ئۆتكۈزۈدۇ.

سايلامدا تەڭدىن تولا ئاۋازغا ئېرىشكەن نامزات سانى سايلاندىغانلار سانىدىن ئېشىپ كەتسە، كۆپرەك ئاۋازغا ئېرىشكەنلەر سايلاندىدۇ. ئېرىشكەن ئاۋاز سانى تەڭ بولۇپ سايلانغۇچىنى بېكىتكىلى بولمىسا، تەڭ ئاۋازغا ئېرىشكەنلەر قايتا ئاۋازغا قويۇلىدۇ، كۆپرەك ئاۋازغا ئېرىشكەنلەر سايلانغان بولىدۇ.

(ئاخىرى 3 - بەتتە)

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى خىزمەت نىزامى

(بېشى 2 - بەتتە)

1 - قېتىملىق سايلامدا رەئىس، يېزا باشلىقى ۋە بازار باشلىقى سايلاپ چىقىلغان ياكى مۇئاۋىن رەئىس، مۇئاۋىن يېزا باشلىقى ۋە مۇئاۋىن بازار باشلىقى تولۇق سايلاپ چىقىلغان بولسا، سايلاپ چىقىلغانلار ۋە كەم قالغان سان ئۈچۈن ئايرىم سايلام ئۆتكۈزۈلدى. ئايرىم سايلام ئۆتكۈزگەندە، نامزاتلارنىڭ تەرتىپى 1 - قېتىم ئاۋازغا قويۇلغاندا ئېرىشكەن ئاۋازنىڭ ئاز-كۆپلۈكىگە قاراپ بېكىتىلدى. نامزات قانۇندا بەلگىلەنگەن تەرتىپ بويىچە باشقىدىن كۆرسىتىلمىمۇ، بېكىتىلمىمۇ بولدى. سايلاپ چىقىلغان ۋە كەم قالغان سان ئۈچۈن ئايرىم ئۆتكۈزۈلدىغان سايلام شۇ دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ قارار قىلىشى بىلەن شۇ قېتىملىق يىغىندا ئۆتكۈزۈلمىمۇ، كېيىنكى قېتىملىق يىغىندا ئۆتكۈزۈلمىمۇ بولدى.

مۇئاۋىن رەئىس، مۇئاۋىن يېزا باشلىقى ۋە مۇئاۋىن بازار باشلىقىنى ئايرىم سايلانغاندا، مۇشۇ ماددىنىڭ 1 - تارمىقىدىكى بەلگىلىمە بويىچە ئارتۇق نامزات سانى بەلگىلىنىپ، پەرقلىق سان بويىچە سايلام ئۆتكۈزۈلدى. رەئىس، مۇئاۋىن رەئىس، يېزا باشلىقى، مۇئاۋىن يېزا باشلىقى، بازار باشلىقى ۋە مۇئاۋىن بازار باشلىقىنىڭ ئورنى مەلۇم سەۋەبتىن بوش قالسا، شۇ دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى يىغىنىنى چاقىرىپ تولۇقلاپ سايلاش كېرەك. تولۇقلاپ سايلانغاندا، نامزات سانى سايلاندىغانلار سانىدىن كۆپ بولسىمۇ، ئۇنىڭ بىلەن تەڭ بولسىمۇ بولدى.

15 - ماددا سايلامدا يوشۇرۇن ئاۋاز بېرىش ئۇسۇلى قوللىنىلدى، ۋەكىللەر بېكىتىلگەن نامزاتقا قوشۇلۇپ ئاۋاز بەرسىمۇ، قارشى ئاۋاز بەرسىمۇ، سايلام چاقىرىلدىكى بەلگىلىمە بويىچە باشقا ھەرقانداق ۋەكىل ياكى سايلانغۇچىنى سايلانمىمۇ، ھوقۇقىدىن ۋاز كەچسىمۇ بولدى.

16 - ماددا رەئىس، مۇئاۋىن رەئىس، يېزا باشلىقى، مۇئاۋىن يېزا باشلىقى، بازار باشلىقى ۋە مۇئاۋىن بازار باشلىقىنىڭ ۋەزىپە ئۆتەش مۇددىتى ھەر نۆۋەتلىك يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ۋەكىلەت مۇددىتى بىلەن ئوخشاش بولدى. ئۇلار ئومۇمەن بىر نۆۋەت ۋەزىپە ئۆتەلەيدىغان بولۇشى كېرەك. ۋەزىپىسىدىن ئىستىپا بەرگۈچى ئىستىپا دوكلاتى يازدى. ھەيئەت رىياسىتى ئىستىپانى قوبۇل قىلىش - قىلماسلىقىنى يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ قارار قىلىشىغا سۇندى. خەلق قۇرۇلتىيى يىغىنى ئىستىپانى قوبۇل قىلمىغىچە ۋەزىپىسىدىن ئايرىلىشقا بولمايدۇ.

17 - ماددا يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى يىغىنى ئۆتكۈزگەندە، ھەيئەت رىياسىتى ۋە خەلق ھۆكۈمىتى شۇ دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ھوقۇق دائىرىسىگە كىرىدىغان تەكلىپنامە سۇنسا بولىدۇ، ئۇنى يىغىن قارالمىسىغا كىرگۈزۈش - يىغىننىڭ قارار چىقىشىغا قوبۇل - قويماسلىقىنى ھەيئەت رىياسىتى بېكىتىدۇ.

يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ بەشتىن ئارتۇق ۋەكىلى بىرلىشىپ شۇ دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ھوقۇق دائىرىسىگە كىرىدىغان تەكلىپنامە سۇنسا بولىدۇ، ئۇنى يىغىن قارالمىسىغا كىرگۈزۈش - كىرگۈزمەسلىكىنى ھەيئەت رىياسىتى بېكىتىدۇ.

خەلق قۇرۇلتىيى يىغىنىغا قويۇلغان تەكلىپنامىنى يىغىندا ئاۋازغا قويۇشتىن ئىلگىرى، تەكلىپنامە سۇنغۇچى تەكلىپنامىنى قايتۇرۇۋېلىشى

تەكلىپنامىنى قاراپ چىقىشتا، ۋەكىللەر شۇ دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتىگە ۋە ئالاقىدار كارخانا، كەسپىي ئورۇنلارغا سوئال قويسا بولىدۇ. شۇ دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتى ۋە ئالاقىدار كارخانا، كەسپىي ئورۇنلارنىڭ مەسئۇللىرى ۋەكىللەرگە جاۋاب بېرىشى ياكى چۈشەندۈرۈشى كېرەك.

ئۈچىنچى باب يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ھەيئەت رىياسىتى، رەئىسى

22 - ماددا يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى يىغىنلىرى ئارىلىقىدا كۈندىلىك خىزمەتلەرنى بىر تەرەپ قىلىشقا ھەيئەت رىياسىتى مەسئۇل بولىدۇ.

يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ رەئىسى، مۇئاۋىن رەئىسى ھەيئەت رىياسىتىنىڭ ئەزاسى بولىدۇ.

ھەيئەت رىياسىتى ئەزالىرى يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق ھۆكۈمىتىدە ۋەزىپە ئۆتەشكە بولمايدۇ.

23 - ماددا يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى يىغىنلىرى ئارىلىقىدا، ھەيئەت رىياسىتى يىغىنى ھەر پەسلىدە ئاز دېگەندە بىر قېتىم ئېچىلىدۇ. ھەيئەت رىياسىتى ئەزالىرىدىن ئۈچتىن ئارتۇق كىشىنىڭ تەكلىپى بىلەن ھەيئەت رىياسىتى يىغىنىنى دەمال ئېچىشقا بولىدۇ.

ھەيئەت رىياسىتى يىغىنىغا شۇ دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتى تەركىبىدىكىلەر، ئالاقىدار تارماقلارنىڭ مەسئۇللىرى ۋە شۇ دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ۋەكىللىرى، يۇقىرى دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ شۇ مەمۇرىي رايوندىكى ۋەكىللىرى سىرتتىن قاتناشسا بولىدۇ. ھەيئەت رىياسىتى يىغىنىنى ھەيئەت رىياسىتى ئەزالىرىنىڭ تەڭدىن تولسى قاتناشقاندىلا ئېچىشقا بولىدۇ.

ھەيئەت رىياسىتى يىغىنىنىڭ بېكىتمىسى ئۇنىڭ بارلىق ئەزالىرىنىڭ تەڭدىن تولسىنىڭ قوشۇلۇشى بىلەن ماقۇللىنىدۇ.

24 - ماددا يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى ھەيئەت رىياسىتىنىڭ مەسئۇلىيىتى:

(1) ئۆز مەمۇرىي رايونى تەۋەسىدە ئاساسىي قانۇن، قانۇنلار، نىزاملار، يۇقىرى دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى ۋە ئۇنىڭ دائىمىي كومىتېتىنىڭ ھەم شۇ دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ قارار، بېكىتمىلىرىگە رىئايە قىلىش ۋە ئۇنى ئىجرا قىلىش ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش ۋە ئۇنىڭغا ھەيدەكچىلىك قىلىش؛

(2) شۇ قېتىملىق خەلق قۇرۇلتىيى يىغىنىغا رىياسەتچىلىك قىلىش، كېيىنكى نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى 1 - يىغىنىنىڭ تەييارلىق يىغىنىغا ھازىرلىق كۆرۈش ھەمدە ئۇنى چاقىرىش، ئۇنىڭغا رىياسەتچىلىك قىلىش؛

(3) ئۆز مەمۇرىي رايونىنىڭ چوڭ - چوڭ ئىشلىرىنى ۋە خەلق ئاممىسى ئومۇميۈزلۈك كۆڭۈل بۆلۈۋاتقان چوڭ - چوڭ مەسىلىلەرنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىپ، شۇ دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتىگە پىكىر

ھەمكارلىشىدۇ. رەئىس، مۇئاۋىن رەئىسنىڭ ۋەزىپە ئۆتەش مۇددىتى شۇ دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ھەر نۆۋەتلىك ۋەكىلەت مۇددىتى بىلەن ئوخشاش بولىدۇ.

رەئىس، مۇئاۋىن رەئىس شۇ دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ باشلىقى، مۇئاۋىن باشلىقى بىلەن تەڭ دەرىجىلىك بولىدۇ.

26 - ماددا يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ رەئىسى، مۇئاۋىن رەئىسنىڭ مەسئۇلىيىتى:

(1) ھەيئەت رىياسىتىنىڭ كۈندىلىك خىزمىتىگە رىياسەتچىلىك قىلىش، ھەيئەت رىياسىتى يىغىنىنى چاقىرىش ۋە ئۇنىڭغا رىياسەتچىلىك قىلىش؛

(2) يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى يىغىنىنىڭ كونكرېت تەييارلىق خىزمىتىگە مەسئۇل بولۇش؛

(3) ئۆز مەمۇرىي رايونى تەۋەسىدە ئاساسىي قانۇن، قانۇنلار، نىزاملار ۋە شۇ دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى، يۇقىرى دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى ۋە ئۇنىڭ دائىمىي كومىتېتىنىڭ قارار، بېكىتمىلىرىگە رىئايە قىلىش ۋە ئۇنى ئىجرا قىلىش ئەھۋالىنى تەكشۈرۈپ ئىگىلەش ھەمدە ئۇنى ھەيئەت رىياسىتىگە دوكلات قىلىش؛

(4) ئاساسىي قانۇن، قانۇنلار، نىزاملار ۋە پارتىيىنىڭ لۇشىيەن، فاججېن، سىياسەتلىرى، شۇ دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ۋە يۇقىرى دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى ۋە ئۇنىڭ دائىمىي كومىتېتىنىڭ قارار، بېكىتمىلىرىنى تەشۋىق قىلىش؛

(5) يېزا، مىللىي يېزا، بازارنىڭ مۇھىم يىغىنىغا قاتنىشىپ ياكى سىرتتىن قاتنىشىپ، ئالاقىدار چوڭ - چوڭ مەسىلىلەرنى مۇھاكىمە قىلىش؛

(6) ۋەكىللەر بىلەن ئالاقىلىشىش، ۋەكىللەر گۇرۇپپىلىرى پائالىيىتى ۋە ۋەكىللەر پائالىيىتى تەجرىبىلىرىنى يەكۈنلەش ۋە ئالماشتۇرۇش، ۋەكىللەر پائالىيەت خىراجىتىنىڭ ئىشلىتىلىشى نازارەت قىلىش؛

(7) ئالاقىدار ئورگان ۋە تەشكىلاتلارنىڭ شۇ دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرى بەرگەن تەكلىپنامە ۋە تەۋسىيە، تەنقىد، پىكىرلەرنى بېجىرىش ۋە ئۇنىڭغا جاۋاب بېرىش ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش ۋە ئۇنىڭغا ھەيدەكچىلىك قىلىش؛ ۋەكىللەرنىڭ ۋە سايلانغۇچىلارنىڭ ئەرزىيىتىنى قوبۇل قىلىش ۋە بىر تەرەپ قىلىش؛

(8) ۋەكىللەردىكى ئۆزگىرىش ئەھۋالىنى ئىگىلەش؛

(9) ھەيئەت رىياسىتى ۋە يۇقىرى دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى ھاۋالە قىلغان ئىشلارنى بېجىرىش.

27 - ماددا يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ رەئىسى مەلۇم سەۋەب بىلەن ۋەزىپە ئۆتەلمىگەندە، مۇئاۋىن رەئىس ئۇنىڭغا ۋەكىلەت ۋەزىپە ئۆتەيدۇ. مۇئاۋىن رەئىس قويۇلمىغان بولسا، كېيىنكى نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى يىغىنى

يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرىنىڭ ۋەكىللىك سالاھىيىتىنىڭ توختىتىلغانلىقىنى ۋەكىللەر سالاھىيىتىنى تەكشۈرۈش ھەيئىتى شۇ دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى ھەيئەت رىياسىتىگە مەلۇم قىلىدۇ، ئۇنى ھەيئەت رىياسىتى ئېلان قىلىدۇ.

تۆتىنچى باب يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرىنىڭ ۋەزىپە ئۆتەشنى كاپالەتلەندۈرۈش

30 - ماددا يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ۋەكىللىرى ئاساسىي قانۇن دۆلەت ھاكىمىيەت ئورگىنى تەركىبىدىكىلەر بولۇپ، ئۇلار خەلقنىڭ مەنپەئىتى ۋە ئىرادىسىگە ۋەكىللىك قىلىپ، ئاساسىي قانۇن ۋە قانۇنلاردا شۇ دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيىغا بېرىلگەن خىزمەت ھوقۇقلىرى بويىچە دۆلەت ھاكىمىيىتىنى يۈرگۈزۈشكە قاتنىشىدۇ.

31 - ماددا يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى ھەيئەت رىياسىتى شۇ دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرىنىڭ ۋەكىللىك ۋەزىپىسىنى ئۆتۈشى ئۈچۈن زۆرۈر شارائىت يارىتىپ بېرىشى ۋە مۇلازىمەت قىلىشى كېرەك. ۋەكىللىك ۋەزىپىسىنى ئادا قىلىشتا ئىپادىسى كۆرۈنەرلىك بولغان ۋەكىللەرنى تەقدىرلەش كېرەك.

32 - ماددا يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرىنىڭ شۇ دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى يىغىنلىرىدا قىلغان سۆزلىرى ۋە بەرگەن ئاۋازى قانۇندا سۈرۈشتۈرۈلمەيدۇ.

33 - ماددا يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ۋەكىللىرىنى قولغا ئېلىش، جىنايى ئىشلار بويىچە سوتلاش ياكى ئۇلارغا جىسمانىي ئەركىنلىكىنى چەكلەش بويىچە قانۇندا بەلگىلەنگەن باشقا تەدبىرلەرنى قوللىنىشقا توغرا كەلسە، ئىجرا قىلغۇچى ئورگان ئالدى بىلەن يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى ھەيئەت رىياسىتىنىڭ رۇخسىتىنى ئېلىشى كېرەك. نەق جىنايەت بىلەن توختىتىپ قويۇشقا توغرا كەلسە، توختىتىپ قويغۇچى ئورگان يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى ھەيئەت رىياسىتىگە دەرھال دوكلات قىلىشى لازىم.

34 - ماددا يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ۋەكىللىرى شۇ دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى يىغىنى ياكى ھەيئەت رىياسىتى ئورۇنلاشتۇرغان ۋەكىللەر پائالىيىتىگە قاتنىشىشتا، ۋەكىللەر تۇرۇشلۇق ئورۇن ۋاقت چىقىرىپ بېرىشى كېرەك.

ۋەكىللەر بەلگىلىمە بويىچە ۋەكىللىك ۋەزىپىسىنى ئۆتەگەندە، ئۆز ئورنى ئۇلارنى نورمال ئىشقا چىققان دەپ قارايدۇ، ئۇلار ئۆز ئورنىنىڭ ئىش ھەققى ۋە باشقا تەمىناتىدىن بەھرىمەن بولىدۇ.

مۇقىم مائاشى بولمىغان ۋەكىللەر ۋەكىللىك ۋەزىپىسىنى ئۆتەگەندە، يېزا، مىللىي يېزا ۋە بازار مالىيسى مۇۋاپىق قوشۇمچە

خەلق قۇرۇلتىيى يىغىنىغا قويۇلغان تەكلىپنامىنى يىغىندا ئاۋازغا قويۇشتىن ئىلگىرى، تەكلىپنامە سۇنغۇچى تەكلىپنامىنى قايتۇرۇۋېلىشنى تەلەپ قىلسا، ھەيئەت رىياسىتىنىڭ ماقۇلۇقى بىلەن، شۇ تەكلىپنامىنى قاراپ چىقىش توختىتىلىدۇ.

18 - ماددا يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرى ھەر جەھەتتىكى خىزمەتلەر ئۈستىدە شۇ دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيىغا بەرگەن تەۋسىيە، تەنقىد ۋە پىكىرلەرنى ھەيئەت رىياسىتى شۇ دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتى ۋە ئالاقىدار ئورۇن، تەشكىلاتلارغا مۇزاكىرە قىلىپ بېجىرىشكە ھەمدە ئۈچ ئاي ئىچىدە ۋەكىللەرگە جاۋاب بېرىشكە تاپشۇرىدۇ؛ بېجىرىش مۇددىتىنى ئۇزارتىش ھەققىدە زۆرۈر بولغانلىرىنىڭكىنى ئەڭ ئۇزاق بولغاندىمۇ ئالتە ئايدىن ئاشۇرۇۋېتىشكە بولىدۇ.

19 - ماددا يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى يىغىن ئۆتكۈزگەندە، ھەيئەت رىياسىتى ياكى بەشتىن بىرىدىن كۆپرەكى بىرلىشىپ رەئىس، مۇئاۋىن رەئىسنى، يېزا باشلىقى، مۇئاۋىن يېزا باشلىقىنى، بازار باشلىقى ۋە مۇئاۋىن بازار باشلىقىنى ۋەزىپىدىن قالدۇرۇۋېتىش تەكلىپىنى يازما قويسا بولىدۇ، ئۇنى ھەيئەت رىياسىتى يىغىننىڭ قاراپ چىقىشىغا سۇندۇ.

ۋەزىپىدىن قالدۇرۇۋېتىش تەكلىپىگە سەۋەبىنى ئېنىق يېزىش ھەمدە ئالاقىدار ماتېرىياللار بىلەن تەمىن ئېتىش كېرەك.

ھەيئەت رىياسىتى ۋەزىپىدىن قالدۇرۇۋېتىش تەكلىپىنى يىغىندا قاراپ چىقىشقا قويغاندىن كېيىن ئومۇمىي يىغىندا ئاۋازغا بېرىشكە سۇندۇ. ئاۋازغا قويۇشتىن ئىلگىرى، ۋەزىپىدىن قالدۇرۇۋېتىلگۈچى ھەيئەت رىياسىتى يىغىندا ياكى ئومۇمىي يىغىندا ئۆزىنى ئاقلاش پىكرىنى ئاغزاكى ياكى يازمىچى بېرىشكە ھوقۇقلۇق. ھەيئەت رىياسىتى يىغىندا ئاغزاكى ياكى يازمىچە بېرىلگەن ئاقلاش پىكرىنى ھەيئەت رىياسىتى يىغىنغا تارقىتىدۇ.

20 - ماددا يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى يىغىندا، ئۇندىن ئارتۇق ۋەكىل بىرلىشىپ شۇ دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتىگە يازما سۈرۈشتۈرمە قويسا بولىدۇ. سۈرۈشتۈرمىگە سۈرۈشتۈرۈلدىغان ئوبيېكت، مەسىلە ۋە مەزمۇنلار ئېنىق يېزىلىشى كېرەك.

سۈرۈشتۈرمە ھەيئەت رىياسىتىنىڭ قارار قىلىشى بىلەن، سۈرۈشتۈرۈلگۈچى ئورگاننىڭ ھەيئەت رىياسىتى يىغىندا، ئومۇمىي يىغىندا ئاغزاكى ياكى يازمىچە جاۋاب بېرىشكە تاپشۇرۇلىدۇ. ھەيئەت رىياسىتى يىغىندا جاۋاب بېرىلدىغانلىرىدا سۈرۈشتۈرمە قويغۇچى ۋەكىللەر يىغىنغا سىرتتىن قاتنىشىپ پىكىر بېرىشكە ھوقۇقلۇق؛ ھەيئەت رىياسىتى زۆرۈر تاپسا، سۈرۈشتۈرمىگە جاۋاب بېرىش ئەھۋالى ھەققىدىكى دوكلاتنى يىغىنغا تارقىتىشقا بولىدۇ.

سۈرۈشتۈرمىگە ئاغزاكى جاۋاب بېرىلدىغانلىرىدا سۈرۈشتۈرۈلگۈچى ئورگاننىڭ مەسئۇلى يىغىنغا كېلىپ جاۋاب بېرىشى كېرەك؛ سۈرۈشتۈرمىگە يازمىچە جاۋاب بېرىلدىغانلىرىدا سۈرۈشتۈرۈلگۈچى ئورگاننىڭ مەسئۇلى جاۋابقا ئىمزا قويۇشى كېرەك. ھەيئەت رىياسىتى ئۇنى يىغىنغا تارقىتىدۇ ياكى سۈرۈشتۈرمە قويغۇچى ۋەكىللەرگە تارقىتىدۇ.

سۈرۈشتۈرمە قويغان ۋەكىللەرنىڭ تەڭدىن تولىسى بېرىلگەن جاۋابقا رازى بولمىسا، سۈرۈشتۈرۈلگۈچى ئورگاندىن قايتا جاۋاب بېرىشنى تەلەپ قىلسا بولىدۇ.

21 - ماددا يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى

تاممىسى ئومۇمىي ئۆلۈك كۆڭۈل بۆلۈۋاتقان چوڭ - چوڭ مەسئۇلنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىپ، شۇ دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتىگە پىكىر قويۇش ياكى ئۇنى خەلق قۇرۇلتىيى يىغىنىنىڭ قاراپ چىقىشىغا سۈنۈش؛

(4) شۇ دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ خىزمەت ئەھۋالىدىن بەرگەن دوكلاتىنى ئاڭلاش ۋە قاراپ چىقىش، ۋەكىللەرنى شۇ دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ۋە يۇقىرى دەرىجىلىك ئورگاننىڭ ۋە كالتە ئاپپاراتىنىڭ خىزمىتىنى باھالاشقا تەشكىللەش، خەلق ئاممىسىنىڭ شۇ دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتى ۋە ئۇنىڭ خىزمەتچىلىرى ئۈستىدىن بەرگەن ئەرز ۋە پىكىرلىرىنى قوبۇل قىلىش؛

(5) شۇ دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئاساسىي قانۇن، قانۇنلار، نىزاملار، دۆلەتنىڭ فاڭجېن، سىياسەتلىرىگە ۋە يۇقىرى دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى ۋە ئۇنىڭ دائىمىي كومىتېتىنىڭ، يۇقىرى دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتى ۋە شۇ دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ قارار، بېكىتىلىرىگە زىت كېلىدىغان بېكىتمە ياكى بۇيرۇقلىرىنى ئەمەلدىن قالدۇرۇش ھەققىدە پىكىر قويۇش ياكى شۇ دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ بېكىتىشىگە سۈنۈش؛

(6) ئۆز مەمۇرىي رايونىنىڭ قۇرۇلۇش پىلانىنى، مالىيە خام چۈشۈش قىسمىنى ئۆزگەرتىلىشىنى تەكشۈرۈپ پىكىر قويۇش، شۇ دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ بېكىتىشىگە سۈنۈش؛

(7) شۇ دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرىنىڭ تەكلىپنامە ۋە تەۋسىيە، تەنقىد، پىكىرلىرىنىڭ بېجىرىلىشىگە ھەيدەكچىلىك قىلىش ۋە ئۇنى تەكشۈرۈش ھەمدە بېجىرىلىش نەتىجىسىنى خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ كېيىنكى قېتىملىق يىغىنىغا دوكلات قىلىش؛

(8) شۇ دەرىجىلىك ۋە يۇقىرى دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرى بىلەن ئالاقىلىشىش، ۋەكىللەرنى كۆزدىن كەچۈرۈش، تەكشۈرۈش قاتارلىق پائالىيەتلەرگە ئۇيۇشتۇرۇش؛ ۋەكىللەر ۋە سايلانغۇچىلارنىڭ پىكىر، تەلەپلىرىنى ئالاقىدار ئورگان ۋە تەشكىلاتلارنىڭ مۇھاكىمە قىلىپ بىر تەرەپ قىلىشى ھەمدە مەسئۇل بولۇپ جاۋاب بېرىشكە تاپشۇرۇش؛

(9) سايلانغۇچىلارنى شۇ دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ۋەكىللىرىنى قانۇن بويىچە ۋەزىپىدىن قالدۇرۇۋېتىش ۋە تولۇقلاپ سايلاشقا تەشكىلاتچىلىق ۋە يېتەكچىلىك قىلىش؛

(10) شۇ دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرى ۋە خەلق ئاممىسىنىڭ ئەرزىيىتىنى قوبۇل قىلىپ ۋە بىر تەرەپ قىلىپ، پۇقرالارنىڭ جىسمانىي ھوقۇقى، دېموكراتىيە ھوقۇقى ۋە باشقا ھوقۇقلىرىنى كاپالەتلەندۈرۈش؛

(11) شۇ دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللەر سالاھىيىتىنى تەكشۈرۈش ھەيئىتىنىڭ ۋەكىللەرنىڭ ۋەكىللىك سالاھىيىتىنى تەكشۈرگەنلىك دوكلاتىنى تەكشۈرۈش ۋە تەستىقلاش؛

(12) شۇ دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى ۋە يۇقىرى دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتلىرى تاپشۇرغان ۋە ھاۋالە قىلغان خىزمەتلەرنى ئىشلەش.

25 - ماددا يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ رەئىسى شۇ نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى ۋە ھەيئەت رىياسىتى ئالدىدا جاۋابكار بولىدۇ ھەمدە خىزمىتىدىن دوكلات بېرىدۇ. شۇ دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى ۋە ھەيئەت رىياسىتىنىڭ نازارىتىدە بولىدۇ. مۇئاۋىن رەئىس رەئىسنىڭ خىزمىتىگە

مۇئاۋىن رەئىس ئۇنىڭغا ۋە كالتەن ۋەزىپە ئۆتەيدۇ. مۇئاۋىن رەئىس قويۇلمىغان بولسا، كېيىنكى نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى يىغىنى يېڭى رەئىس سايلاپ چىققىچە ھەيئەت رىياسىتى شۇ دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرىدىن مۇۋەققەت ۋەزىپە ئۆتكۈزۈشنى بەلگىلەيدۇ.

28 - ماددا يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى رەئىسى، مۇئاۋىن رەئىسى يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ۋەكىللىكىدىن قالدۇرۇلسا ياكى ۋەكىللىك سالاھىيىتى توختىتىلسا، ئۇنىڭ رەئىسلىك، مۇئاۋىن رەئىسلىك ۋەزىپىسىمۇ مۇناسىپ ھالدا قالدۇرۇلىدۇ ياكى توختىتىلىدۇ، ئۇنى ھەيئەت رىياسىتى ئېلان قىلىدۇ.

29 - ماددا يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرى سالاھىيىتىنى تەكشۈرۈش ھەيئىتى بىر مۇدىر، بىر مۇئاۋىن مۇدىر، 3 - 5 كىچە ئەزادىن تەركىب تاپىدۇ. ئۇلارنى ئالدىنقى نۆۋەتلىك يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى ھەيئەت رىياسىتى شۇ نۆۋەتلىك يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيىغا سايلىغان ۋەكىللەردىن كۆرسىتىپ، شۇ نۆۋەتلىك يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى 1 - يىغىنى تەييارلىق يىغىنىنىڭ ماقۇللىشىغا سۇندۇ، ئۇلار كېيىنكى نۆۋەتلىك شۇ دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى 1 - يىغىنىنىڭ تەييارلىق يىغىنى ئۆتكۈزۈلگۈچە ۋەزىپە ئۆتەيدۇ.

ۋەكىللەر سالاھىيىتىنى تەكشۈرۈش ھەيئىتى شۇ نۆۋەتلىك يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرىنىڭ سايلىنىشىنىڭ قانۇن، نىزاملاردىكى بەلگىلىمىگە ئۇيغۇن بولغان بولمىغانلىقىنى تەكشۈرۈپ، ھەيئەت رىياسىتىگە دوكلات قىلىدۇ. ھەيئەت رىياسىتى ئۇنىڭ كۈچكە ئىگە ياكى ئەمەسلىكىنى قانۇن بويىچە بېكىتىدۇ ۋە ئېلان قىلىدۇ.

(بېشى 2 - بەتتە)

«رەئىس، مۇئاۋىن رەئىسنىڭ ۋەزىپە ئۆتەش مۇددىتى شۇ دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ھەر نۆۋەتلىك ۋە كالتە مۇددىتى بىلەن ئوخشاش بولىدۇ.» دېگەن بىر تارماق قوشۇلۇپ 2 - تارماق قىلىندى.

2 - تارماق 3 - تارماق قىلىنىپ: «رەئىس، مۇئاۋىن رەئىس شۇ دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ باشلىقى، مۇئاۋىن باشلىقى بىلەن تەڭ دەرىجىلىك بولىدۇ.» دەپ ئۆزگەرتىلدى.

12. 25 - ماددا 27 - ماددا قىلىنىپ: «يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ رەئىسى مەلۇم سەۋەب بىلەن ۋەزىپە ئۆتەلمىگەندە، مۇئاۋىن رەئىس ئۇنىڭغا ۋە كالتەن ۋەزىپە ئۆتەيدۇ. مۇئاۋىن رەئىس قويۇلمىغان بولسا، كېيىنكى نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى يىغىنى يېڭى رەئىس سايلاپ چىققىچە ھەيئەت رىياسىتى شۇ دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرىدىن مۇۋەققەت ۋەزىپە ئۆتكۈزۈشنى بەلگىلەيدۇ.» دەپ ئۆزگەرتىلدى.

13. «يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى رەئىسى، مۇئاۋىن رەئىسى يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ۋەكىللىكىدىن قالدۇرۇلسا ياكى ۋەكىللىك سالاھىيىتى توختىتىلسا ئۇنىڭ رەئىسلىك، مۇئاۋىن رەئىسلىك ۋەزىپىسىمۇ مۇناسىپ ھالدا قالدۇرۇلىدۇ ياكى توختىتىلىدۇ، ئۇنى ھەيئەت رىياسىتى ئېلان قىلىدۇ.»

مۇقىم ساياھىتى بولمىغان ۋەكىللەر ۋەكىللىك ۋەزىپىسىنى ئۆتەگەندە، يېزا، مىللىي يېزا ۋە بازار مالىيىسى مۇۋاپىق قوشۇمچە ياردەم پۇل بېرىدۇ.

35 - ماددا بارلىق تەشكىلاتلار ۋە شەخسلەر ۋەكىللەرنىڭ ھوقۇقىغا ھۆرمەت قىلىشى، ۋەكىللەرنىڭ ۋەكىللىك ۋەزىپىسىنى ئۆتىشىنى قوللىشى شەرت.

ۋەكىللەرنىڭ ۋەكىللىك ۋەزىپىسىنى ئۆتىشىگە ياردەملىشىش مەجبۇرىيىتى بولسۇن، ئۇنىڭدىن باش تارتقانلارغا ئالاقىدار ئورۇنلار تەنقىد - تەرىپىيە بېرىشى، ھەتتا مەمۇرىي چارە كۆرۈشى كېرەك.

ۋەكىللەرنىڭ قانۇن بويىچە ۋەكىللىك ۋەزىپىسىنى ئۆتىشىگە توسقۇنلۇق قىلغانلارغا قىلمىشىغا قاراپ، ئۆز ئورنى ياكى يۇقىرى دەرىجىلىك ئورگان مەمۇرىي چارە كۆرىدۇ ياكى ئۇلارنى ئامانلىق ساقلاش ئىشلىرى بويىچە باشقۇرۇش ۋە جازالاش نىزامىنىڭ 19 - ماددىسىدىكى بەلگىلىمە بويىچە جازالانغان ۋەكىللەرنىڭ قانۇن بويىچە ۋەكىللىك ۋەزىپىسىنى ئۆتىشىگە زورلۇق قىلىش، تەھدىت سېلىش ئارقىلىق توسقۇنلۇق قىلغانلارنىڭ جىنايىتى جاۋابكارلىقى جىنايىتى ئىشلار قانۇنىنىڭ 157 - ماددىسىدىكى بەلگىلىمە بويىچە سۈرۈشتۈرۈلىدۇ.

ۋەكىللىك ۋەزىپىسىنى قانۇن بويىچە ئۆتكەن ۋەكىللەرگە زەربە بېرىپ ئۆچ ئالغانلارنى ئۆز ئورنى ياكى يۇقىرى دەرىجىلىك ئورگان تۈزىتىشكە بۇيرۇيدۇ ياكى ئۇلارغا مەمۇرىي چارە كۆرىدۇ؛ زەربە بېرىپ ئۆچ ئېلىپ، جىنايەت شەكىللەندۈرگەن دۆلەت خادىملىرىنىڭ جىنايىتى جاۋابكارلىقى جىنايىتى ئىشلار قانۇنىنىڭ 146 - ماددىسىدىكى بەلگىلىمە بويىچە سۈرۈشتۈرۈلىدۇ.

36 - ماددا بۇ نىزام ئېلان قىلىنغان كۈندىن باشلاپ يولغا قويۇلىدۇ.

دېگەن بىر ماددا قوشۇلۇپ 28 - ماددا قىلىندى.

14. 26 - ماددا 29 - ماددا قىلىنىپ، ئۇنىڭ 2 - تارمىقى: «ۋەكىللەر سالاھىيىتىنى تەكشۈرۈش ھەيئىتى شۇ نۆۋەتلىك يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرىنىڭ سايلىنىشىنىڭ قانۇن، نىزاملاردىكى بەلگىلىمىگە ئۇيغۇن بولغان - بولمىغانلىقىنى تەكشۈرۈپ، ھەيئەت رىياسىتىگە دوكلات قىلىدۇ. ھەيئەت رىياسىتى ئۇنىڭ كۈچكە ئىگە ياكى ئەمەسلىكىنى قانۇن بويىچە بېكىتىدۇ ۋە ئۇنى ئېلان قىلىدۇ.» دەپ ئۆزگەرتىلدى.

«يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرىنىڭ ۋەكىللىك سالاھىيىتىنىڭ توختىتىلغانلىقىنى ۋەكىللەر سالاھىيىتىنى تەكشۈرۈش ھەيئىتى شۇ دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى ھەيئەت رىياسىتىگە مەلۇم قىلىدۇ، ئۇنى ھەيئەت رىياسىتى ئېلان قىلىدۇ.» دېگەن بىر تارماق قوشۇلۇپ 3 - تارماق قىلىندى.

بۇنىڭدىن باشقا، قىسمەن ماددىلارنىڭ تەرتىپى مۇشۇ قارارغا ئاساسەن مۇناسىپ ھالدا تەڭشەلدى.

بۇ قارار ئېلان قىلىنغان كۈندىن باشلاپ يولغا قويۇلىدۇ.

«شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتىيى خىزمەت نىزامى» مۇشۇ قارارغا ئاساسەن مۇناسىپ ھالدا تۈزىتىلىپ، يېڭىباشتىن ئېلان قىلىندۇ.

گوۋۇيۈەنگە قاراشلىق تۆت تارماق بىرلىشىپ «بەلگىلىمە» ئېلان قىلىپ يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مۇھىت ئاسراش خىزمىتىنى كۈچەيتىشنى تەكىتلىدى

دۆلەت پىلان كومىتېتى ئەتىيازلىق تېرىلغۇ مەزگىلىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاسىتىلىرى باھاسىنى داۋاملىق تەكشۈرۈش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش چىقاردى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 2- ئاپرېل تېلېگراممىسى. گوۋۇيۈەننىڭ قارارغا ئاساسەن، دۆلەت مۇھىت ئاسراش ئىدارىسى، يېزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكى، دۆلەت پىلان كومىتېتى، دۆلەت ئىقتىساد- سودا كومىتېتى يېقىندا بىرلىشىپ «يېزا- بازار كارخانىلىرىنىڭ مۇھىت ئاسراش خىزمىتىنى كۈچەيتىش توغرىسىدا بەلگىلىمە» نى تۈزۈپ ئېلان قىلدى.

بۇلغىغۇچى نەرسىلەرنىڭ مىقدارىنى رايون بۇلغىغۇچى نەرسىلەرنى قويۇۋېتىش ئومۇمىي مىقدارىنى تىزگىنلەش نىشانىغا كىرگۈزۈش كېرەك. يەرلىك ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئاساسلىق بۇلغىغۇچى نەرسىلەرنى قويۇپ بېرىش ئومۇمىي مىقدارىنى يىلدىن - يىلىغا ئازايتىش پىلانىنى تۈزۈپ چىقىشى ۋە ئۇنى كارخانىلارغىچە ئەمەلىيلەشتۈرۈشى، 2000- يىلىغا بارغاندا بارلىق يېزا- بازار كارخانىلىرىنى بۇلغىغۇچى نەرسىلەرنى قويۇۋېتىش ئۆلچىمىگە يەتكۈزۈشى كېرەك.

يېزا- بازار كارخانىلىرى شۇغۇللىنىدىغان تۆۋەندىكى ئىشلەپچىقىرىش تۈرلىرى قەتئىي ئەمەلدىن قالدۇرۇلدى ۋە ياكى تاقىۋېتىلدى: يىللىق قەغەز مەھسۇلاتى 5000 توننىغا يەتمەيدىغان قەغەزچىلىك زاۋۇتلىرى، يىلىغا 30 مىڭ تېرنى بىر تەرەپ قىلالايدىغان كۆن- خۇرۇم زاۋۇتلىرى ۋە يىللىق مەھسۇلاتى، 500 توننىغا يەتمەيدىغان بوياقچىلىق زاۋۇتلىرى شۇنىڭدەك ئورەكتە ۋە پىڭشاڭ پىچىدە كوكۇس تاۋلايدىغان، باك ۋە ئۈستى ئوچۇق باكلىرىدا گۈڭگۈرت ئايرىيدىغان، ئوقۇر شەكىللىك كېرەك.

يېزا- بازار كارخانىلىرىنىڭ دۆلەتنىڭ قانۇن، نىزاملارى ۋە يۇقىرىدىكى بەلگىلىمىلەردە ئەمەلدىن قالدۇرۇش ياكى تاقاش بەلگىلىنمىگەن ئىشلەپچىقىرىش تۈرلىرىنى يېڭىدىن قۇرۇشى مەنئى قىلىندى.

گوۋۇيۈەننىڭ مۇھىت ئاسراش ئىدارىسى، يېزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكى، دۆلەت پىلان كومىتېتى، دۆلەت ئىقتىساد- سودا كومىتېتى يېقىندا بىرلىشىپ «يېزا- بازار كارخانىلىرىنىڭ مۇھىت ئاسراش خىزمىتىنى كۈچەيتىش توغرىسىدا بەلگىلىمە» نى تۈزۈپ ئېلان قىلدى.

بۇلغىغۇچى نەرسىلەرنىڭ مىقدارىنى رايون بۇلغىغۇچى نەرسىلەرنى قويۇۋېتىش ئومۇمىي مىقدارىنى تىزگىنلەش نىشانىغا كىرگۈزۈش كېرەك. يەرلىك ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئاساسلىق بۇلغىغۇچى نەرسىلەرنى قويۇپ بېرىش ئومۇمىي مىقدارىنى يىلدىن - يىلىغا ئازايتىش پىلانىنى تۈزۈپ چىقىشى ۋە ئۇنى كارخانىلارغىچە ئەمەلىيلەشتۈرۈشى، 2000- يىلىغا بارغاندا بارلىق يېزا- بازار كارخانىلىرىنى بۇلغىغۇچى نەرسىلەرنى قويۇۋېتىش ئۆلچىمىگە يەتكۈزۈشى كېرەك.

3- ئاينىڭ 26- كۈنى جىنن تۆمۈريول ئىدارىسى پات ئارىدا قاتنايدىغان 36 / 35 قىتىملىق پويىزغا «ئۆلكىلىك پويىز» دېگەن خەت يېزىلغان لەۋھەنى بەردى. بۇ پويىز شەندۇڭ ئۆلكىسىدىكى بىردىنبىر ئەتىگەندە يولغا چىقىپ كەچتە قايتىپ كېلىدىغان، شۇنداقلا تۆمۈريول مىنىستىرلىكى بېكىتكەن تېز سۈرئەتلىك پويىزلارنىڭ بىرى. جىنن پويىز ئۇچاستىسى 3000 دىن ئارتۇق ئىشچى- خىزمەتچىدىن 60 پويىز كۈتكۈچىسىنى تاللاپ قىسىمغا ئەۋەتىپ، ئۇلارنى جۇڭگو ۋە چەت ئەللەرنىڭ كەسپىي مۇلازىملىق ئۆلچىمى، يولۇچى توشۇش مۇلازىملىقى، ئىگىلىرىچە سۆزلەش ھەم سەپكە تىزىلىش، يۈرۈش تۈزۈش ھەرىكىتى جەھەتلەردىن تەربىيىلىدى. شىنخۇا ئاگېنتلىقى

1. يەرلىك ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مۇھىت ئاسراش خىزمىتىگە يۈكسەك ئەھمىيەت بېرىشى، ھاكىم، يېزا (بازار) باشلىقى ئۆز رايونىنىڭ مۇھىت سۈپىتىگە مەسئۇل بولۇشى كېرەك. ئۆز رايونىنىڭ مۇھىت سۈپىتىنى ناھىيە، يېزا (بازار) لارنىڭ ئاساسلىق رەھبەرلىرىنىڭ خىزمىتىنى تەكشۈرۈشنىڭ مۇھىم مەزمۇنى قىلىش كېرەك. يېزىلارنى بىرلىك قىلغان ھالدا بۇلغىغۇچى نەرسىلەرنىڭ قويۇپ بېرىلىشى ئومۇمىي مىقدارىنى تىزگىنلەشنى يولغا قويۇپ، يېزا- بازار كارخانىلىرى قويۇۋېتىدىغان

3. يېزا- بازار كارخانىلىرىنىڭ دۆلەتنىڭ قانۇن، نىزاملارى ۋە يۇقىرىدىكى بەلگىلىمىلەردە ئەمەلدىن قالدۇرۇش ياكى تاقاش بەلگىلىنمىگەن ئىشلەپچىقىرىش تۈرلىرىنى يېڭىدىن قۇرۇشى مەنئى قىلىندى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، لاسا، 2- ئاپرېل تېلېگراممىسى. شىزاڭدىكى دىن، تارىخ ۋە خەلقئارا مەسىلىلەرنى تەتقىق قىلىدىغان ئىجتىمائىي پەن ئالىملىرى تۈنۈگۈن لاسادا تەيۋەن دائىرىلىرى بىلەن دالاي گۇرۇھىنىڭ بىرلىشىپ ۋەتەننى پارچىلاشقا ئۇرۇنغانلىق قىلمىشىنى قاتتىق ئەيىبلدى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، لاسا، 2- ئاپرېل تېلېگراممىسى. شىزاڭدىكى دىن، تارىخ ۋە خەلقئارا مەسىلىلەرنى تەتقىق قىلىدىغان ئىجتىمائىي پەن ئالىملىرى تۈنۈگۈن لاسادا تەيۋەن دائىرىلىرى بىلەن دالاي گۇرۇھىنىڭ بىرلىشىپ ۋەتەننى پارچىلاشقا ئۇرۇنغانلىق قىلمىشىنى قاتتىق ئەيىبلدى.

شىزاڭنىڭ ئىجتىمائىي پەن ساھەسىدىكى مۇتەخەسسسلەر مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: دالاي بىلەن تەيۋەن دائىرىلىرىنىڭ ۋەتەننى پارچىلاش سۈپىتىگە ئەمەلگە ئاشمايدۇ

ماۋزۇ خەۋەرلەر

- مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ «ئورمان قانۇنى» نىڭ ئىجرائىسىنى تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى تۇنجى قېتىم ئومۇمىي يىغىن ئۆتكۈزۈپ، قانۇننىڭ ئىجرائىسىنى تەكشۈرۈش خىزمىتىنى ئورۇنلاشتۇردى
- زۇرچىاخۇا چېگرا ئېغىزلىرىنىڭ تۈزۈلمە ئىسلاھاتىنى داۋاملىق چوڭقۇرلاشتۇرۇش، چېگرا ئېغىزلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇپ باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش كېرەك دەپ تەكىتلىدى
- سۇڭ جىيەن تېخىمۇ كۆپلىگەن پەن- تېخنىكا خادىملىرىنى نامراتلارغا يار- تۆلەك بولۇش بويىچە ئىستىھكامغا ھۇجۇم قىلىش ھەل قىلغۇچ چېڭگە قاتنىشىشقا سەپەرۋەر قىلىشنى تەكىتلىدى
- سۇڭ جىيەن كارخانا، كەسپىي ئورۇنلارنىڭ ئەقلىي مۈلۈك ھوقۇقىنى قوغداش ئىقتىدارى ۋە ئۇنى تەتبىقلاش ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈشنى تەكىتلىدى
- دۆلەتنىڭ ئالتە تارمىقى بىرلىكتە ئۇقتۇرۇش چىقىرىپ، بۇ يىل رايون ھالقىپ كومباين بىلەن بۇغداي ئورۇش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەشنى تەلەپ قىلدى
- شياڭگاڭ نېگىزلىك قانۇننىڭ ئېلان قىلىنغانلىقىنىڭ يەتتە يىللىق مۇناسىۋىتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، لاسا، 2- ئاپرېل تېلېگراممىسى. شىزاڭدىكى دىن، تارىخ ۋە خەلقئارا مەسىلىلەرنى تەتقىق قىلىدىغان ئىجتىمائىي پەن ئالىملىرى تۈنۈگۈن لاسادا تەيۋەن دائىرىلىرى بىلەن دالاي گۇرۇھىنىڭ بىرلىشىپ ۋەتەننى پارچىلاشقا ئۇرۇنغانلىق قىلمىشىنى قاتتىق ئەيىبلدى.

شىزاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ باشلىقى، تەتقىقاتچى پىڭشى سېرىن مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: تەيۋەن دائىرىلىرىنىڭ شىزاڭ جۇڭگونىڭ ئايرىلماس بىر قىسمى دېگەن

«شىزاڭ مۇستەقىللىكى» نى ئىشقا ئاشۇرۇش مەقسىتىدە ئوتتۇرىغا قويغان ئاتالمىش «بەش نۇقتىلىق تىنچلىق پىلانى» نى قوللايدىغانلىقىنى بىلدۈرۈپلا قالماستىن، يەنە ئۇزاقتىن بۇيان ۋەتەننى پارچىلاش ھەرىكىتى بىلەن شۇغۇللىنىپ كەلگەن دالاي لامانى تەيۋەندە زىيارەتتە بولۇشقا تەكلىپ قىلدى ھەم دالايىنىڭ تەيۋەندە ئىش بېجىرىش باشقارمىسى قۇرۇشىغا قوشۇلدى. تەيۋەن دائىرىلىرى دالاي گۇرۇھى بىلەن دىن ۋە مەدەنىيەت نىقابىغا ئورۇنلۇق بولۇپ،

يوق ئىدى، بۇ ھەمىگە ئايان. دالاي 1959- يىلى ۋەتەننى پارچىلاش سۈپىتى مەغلۇب بولغاندىن كېيىن، شىزاڭ خەلقىنىڭ ئارزۇسىغا قارىماي، ئىزچىل تۈردە ۋەتەننى پارچىلاش ھەرىكىتى بىلەن شۇغۇللىنىپ كەلدى، ھەم ۋەتەننى پارچىلاش يولىدا بارغانسېرى ئۇزاق كەتتى، بەلكى ئىلگىرىكى يانچىلىق تۈزۈمىدىكى جەمئىيەتنى ئەسلىگە كەلتۈرمەكچى بولدى. تەيۋەن دائىرىلىرى بىلەن دالاي گۇرۇھىنىڭ بىر ئېقىنىدا بولغىنىنى، ئەمەلىيەتتە، «تەيۋەن مۇستەقىللىكى» ۋە «شىزاڭ مۇستەقىللىكى» نى

● شياڭگاڭ نېگىزلىك قانۇنىنىڭ ئېلان قىلىنغانلىقىغا يەتتە يىللىقى مۇناسىۋىتى بىلەن بېيجىڭدا سۆھبەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

جياڭ زېمىن قاتارلىق مەركەزدىكى رەھبەرلەر بېيجىڭدا مەجبۇرىيەت كۆچتى تىكتى

(بېشى 1 - بەتتە)

لى پىڭ زۇڭلى بىر تۇپ ئارچا كۆچتىگە توپا يۆلەپ، كۆچەتكە سۇ قويدى. ئۇ مۇنداق دېدى: «ھازىر باھار كېلىپ يەر ئىللىپ، گۈل-چېچەكلەر ئېچىلدى. بۇ دەل كۆچەت تىكىدىغان ياخشى مەۋسۈم». ئۇ كۆچەت تىكىۋېتىپ بېيجىڭ شەھىرىنىڭ باشلىقى چاچىڭلىدىن پايتەختنىڭ مۇھىت تازىلىقى ۋە شەھەر مۇھىرىنى قۇرۇلۇشى ئەھۋالىنى سورىدى. بېيجىڭ شەھىرىدە تازىلىق ئەھۋالىنىڭ ياخشى ئىكەنلىكى، مۇھىتنىڭ ياخشىلانغانلىقىنى ئاڭلاپ لى پىڭ مۇنداق دېدى: «پايتەخت بولغاندىكىن بېيجىڭ تېخىمۇ

پاكىز، تېخىمۇ چىرايلىق، گۈزەل بولۇشى كېرەك». ئۇ يەنە بېيجىڭ شەھىرىنىڭ يەر ئاستى تۆمۈر يول قۇرۇلۇشى ئەھۋالىنىمۇ تەپسىلىي سوراپ ئىگىلىدى.

لى رۇيخۇەن كۆچەت تىكىشكە قاتناشقان ئورمانچىلىق مىنىستىرلىكى ۋە بېيجىڭ شەھىرىدىكى يولداشلارغا مۇنداق دېدى: «كۆچەت تىكىشنىڭ ئۆزى بەك ياخشى ئىش، ئېلىمىزدا ئوتتۇرىچە كۆكەرتىلگەن يەر كۆلىمى بەك ئاز، پۈتكۈل جەمئىيەتنىڭ بارلىق كىشىلەرنى كۆكەرتىش ئىشىغا قاتنىشىشقا سەپەرۋەر قىلىپ، كۆچەتنى ھەرقانچە كۆپ تېكىسەكمۇ ئوشۇقلۇق

قىلمايدۇ». جۇرۇڭجى كۆچەت تىكىۋېتىپ يېنىدا ئىشلەۋاتقان باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى بىلەن سەمىمىي سۆزلەشتى. ئۇ بىردەمدىلا ئىككى تۇپ ئارچا كۆچتىگە توپا يۆلەپ، ئۇنىڭغا سۇ قويۇپ بولدى. ليۇخۇاچىڭنىڭ تېنەن باغچىسىغا كەلگىنىگە كۆپ يىللار بولۇپ قالغانىدى. ئۇ بىر نەچچە تۇپ كۆچەتنى تىكىپ بولغاندىن كېيىن: «مەن بىر نەچچە تۇپ كۆپرەك تىكىسەم بولىدۇ» دېدى. خۇجىتاۋمۇ بېيجىڭ شەھىرىدىكى يولداشلاردىن بېيجىڭ شەھىرىنىڭ يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ئەھۋالى ۋە قوشۇمچە يېمەكلىكلەر بىلەن تەمىنلىنىش ئەھۋالىنى

سورىدى. بۈگۈنكى تېنەن باغچىسىدا كۆچەت تىكىش پائالىيىتىگە مەركەزدىكى رەھبىرىي يولداشلاردىن دىڭ گۇەنگېن، تېن جىيۇن، زۇجياخۇا، ۋېن جىياۋ، ۋاڭ خەنپىن، چى خاۋتېن، رېن جېنشىن، لى گۇيشېن، چېن جۇنشىڭ، ئىسمائىل ئەھمەد، پىڭ پىيۇن قاتارلىقلارمۇ قاتناشتى. ئۇلار بۈگۈن 100 تۇپ ئارچا ۋە ئۆرۈك كۆچتى تىكتى.

تەيۋەن داتىرلىرى: تەيۋەن داتىرلىرىنىڭ شىزاڭ جۇڭگونىڭ ئايرىلماس بىر قىسمى دېگەن تەشەببۇسدا چىڭ تۇرۇپ كېلىۋاتقانلىقىغا 40 يىلدىن ئاشتى، لېكىن، تەيۋەننىڭ ھازىرقى رەھبەرلىرى ھوقۇق تۇتقاندىن بۇيان دالاينىڭ سورىدى. بۈگۈنكى تېنەن باغچىسىدا كۆچەت تىكىش پائالىيىتىگە مەركەزدىكى رەھبىرىي يولداشلاردىن دىڭ گۇەنگېن، تېن جىيۇن، زۇجياخۇا، ۋېن جىياۋ، ۋاڭ خەنپىن، چى خاۋتېن، رېن جېنشىن، لى گۇيشېن، چېن جۇنشىڭ، ئىسمائىل ئەھمەد، پىڭ پىيۇن قاتارلىقلارمۇ قاتناشتى. ئۇلار بۈگۈن 100 تۇپ ئارچا ۋە ئۆرۈك كۆچتى تىكتى.

مۇستەقىل - ئۆزىگە ئۆزى خوجا بولۇش ئاساسىدىكى تىنچلىق دىپلوماتىيىسى

سىياسىتىدە چوقۇم چىڭ تۇرۇش لازىم

(بېشى 1 - بەتتە)

مۇناسىۋەتنى راۋاجلاندۇردى، يېڭى دەۋردىكى تاشقى مۇناسىۋەتتە يېڭى ۋەزىيەت ياراتتى. مەملىكىتىمىزنىڭ ئىسلاھات، ئېچىۋېتىشتىن بۇيانقى ئەمەلىيىتى شۇنى كۆرسەتتىكى، يولداش دېڭ شياۋپىڭ تۇرۇپ بەرگەن مۇستەقىل - ئۆزىگە ئۆزى خوجا بولۇش ئاساسىدىكى تىنچلىق دىپلوماتىيىسى سىياسىتى مەملىكىتىمىزنىڭ تىنچ تەرەققىي قىلىشىنى ياخشى خەلقئارا مۇھىت بىلەن تەمىنلەپلا قالماستىن، مەملىكىتىمىزنىڭ خەلقئارا ئوبرازىنى ئۈنۈملۈك ياخشىلىدى، دۆلىتىمىزنىڭ تاشقى ئالاقە دائىرىسى ئىنتايىن زور دەرىجىدە كېڭەيتتى، دۆلىتىمىزنىڭ كۈچى توپلاپ زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنى ئېلىپ بېرىشقا كاپالەتلىك قىلىشتا زور رول ئوينىدى.

تىنچلىق ۋە تەرەققىيات ھازىرقى دۇنيادىكى ئاساسىي مەسىلە، بۇ ئىككى مەسىلە يەر شارى خاراكتېرلىك، ستراتېگىيىلىك ۋە ئومۇمىي ئەھمىيەتكە ئىگە. بىراق دۇنيانىڭ تىنچلىقى ۋە مۇقىملىقى ئىنتايىن ئاجىز، بۇنىڭ ئۈچۈن ئۈزلۈكسىز تىرىشىشقا توغرا كېلىدۇ. تەرەققىياتتىن قارىغاندا، بىز يەنىلا چوڭ

(بېشى 1 - بەتتە)

ئۆتكەن يىلى 12 - ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىدا ئوسمانشا ھاجىنىڭ سالامەتلىكى ياخشى بولمىدى، داۋالانغان بولسىمۇ كېسلى كۈندىن - كۈنگە ئېغىرلىشىپ كەتتى. ئۇ ئۆمرىنىڭ ئاز قالغانلىقىنى بىلىپ مۇنداق ۋەسىيەت قىلغان: «ئۆلگەندىن كېيىن دەپنە ئىشلىرىمنى ئاددىي ئۆتكۈزۈڭلار، تاۋۇتمى ھەشەمەتلىك قىلىپ ياسالمىسۇن، شىيىتلىكتە بىر پارچە يەر تېپىپ قويساڭلار بولىدۇ، گۈمبەز قاتۇرماڭلار، نۆۋەتلىشىپ نەزىر قىلماڭلار... بۇ مېنىڭ بىردىنبىر ئارزۇيۇم، چوقۇم شۇ بويىچە ئىش قىلىڭلار». 12 - ئاينىڭ 21 - كۈنى كەچتە ئۇ پەرزەنتلىرىنى يىنىغا چاقىرىپ مۇنداق دېگەن: «باشقىلارغا ياردەم بېرىشنى خۇشاللىق دەپ بىلىشنى ئىسسىقلىق زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنى ئېلىپ بېرىش كېرەك. بىز قەتئىي ئىشىنىمىزكى، يولداش جياڭ زېمىن يادرولۇقىدىكى پارتىيە مەركىزىي كومىتېتىنىڭ رەھبەرلىكىدە، مۇستەقىل - ئۆزىگە ئۆزى خوجا بولۇش ئاساسىدىكى تىنچلىق دىپلوماتىيە سىياسىتىنى تېخىمۇ قەتئىي ئىجرا قىلىپ، دۇنيا ئەللىرى بىلەن بولغان دوستلۇق مۇناسىۋەتنى پائال راۋاجلاندۇرۇپ، دۇنيا تىنچلىقىنى قوغداش، دۇنيانىڭ تەرەققىي قىلىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش، زۆمىگەرلىككە ۋە زوراۋانلىق سىياسىتىگە قارشى تۇرۇش ئۈچۈن يېڭى تۆھپە قوشىمىز.

«خەلق گېزىتى» (دىن)

ئۇ ۋەدىسىگە ئەمەل قىلدى

بارغان، جۈمە نامىزىدا كۆپچىلىككە ئەھۋالنى چۈشەندۈرگەن ۋە پۇل ئىئانە قىلىپ ياردەم بېرىشكە چاقىرىق قىلغان، ئۆزى باشلامچىلىق بىلەن پۇل ئىئانە قىلغان. داۋالاش ئارقىلىق مەريەمنىڭ ئىنىسىنىڭ سالامەتلىكى ناھايىتى تېز ئەسلىگە كەلگەن. ئۇنىڭ باشقىلارنىڭ قىيىنچىلىقلىرىنى ھەل قىلىۋېلىشىغا ياردەم بەرگەنلىكىگە دائىر بۇنداق ئىشلار ناھايىتى كۆپ.

1989 - يىلى 7 - ئايدا پالۋاننۇر يېزىسىدا بىر قانچە ئۇيغۇر دېھقان چۈشكەن تراكتور بىر يۈك ئاپتوموبىلى بىلەن سوقۇلۇپ كېتىپ ئۈچ ئادەم ئۆلۈپ كەتتى، ئالتە ئادەم ئېغىر يارىلاندى. ئايرىم يامان غەزەپتىكى كىشىلەر پۇرسەتتىن پايدىلىنىپ، پىتە - ئىغۇ تارقىتىپ چاتاق چىقارماقچى بولدى. ئوسمانشا ھاجى ماشىنا ھادىسىسىنىڭ جەريانىنى ئىگىلەپ، ئۆلگەنلەر، يارىدار بولغانلارنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتلىرىغا ۋە ئەتراپتىكى ئاممىغا «قاتناش ھادىسىسى دائىم يۈز بېرىپ تۇرىدىغان ئىش، قاتناش تارماقلىرىنىڭ ئادىل بىر تەرەپ قىلىشىغا بويىسۇنۇش لازىم.» دېدى، ئۇنىڭ ياردىمىدە بۇ قېتىمقى قاتناش ھادىسىسى ئوڭۇشلۇق ھەل قىلىندى، ئوسمانشا ھاجى بۇ ئىشنى مىسال قىلىپ جۈمە كۈنى مەسچىتتە ھەربىي بىلەن خەلق ئىتتىپاقلىقى،

مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنىڭ مۇھىم ئەھمىيىتىنى سۆزلىدى، مۇسۇلمان ئاممىسىغا ھەربىي، خەلق ئىتتىپاقلىقى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى قوغداش، ھەممەيلەننىڭ ئىناق ئۆتۈشى توغرىسىدا تەربىيە بەردى.

يەنە بىر يىلى سەندائۇلىڭ كۆمۈر كېنىدا گاز پارتلاپ كەتتى، قازا قىلغۇچىلارنىڭ جەسەتلىرى قۇدۇق ئاستىدا قالغاچقا، جەسەتنى كولاپ ئېلىپ چىقىشقا بولماي قالدى، ئۇنىڭ ئىچىدە مۇسۇلمانلاردىن ئۈچ كىشى بار ئىدى. بۇ ئۈچ ئۆلگۈچىنىڭ ئۇرۇق - تۇغقانلىرى جەسەتنى قۇدۇقتىن كولاپ ئېلىپ چىقىشنى تەلەپ قىلىپ چىڭ تۇرۇۋالدى، ئوسمانشا ھاجى سەندائۇلىڭ كۆمۈر كېنىغا بېرىپ ئۆلگۈچىلەرنىڭ ئۇرۇق - تۇغقانلىرىغا: ھازىر قۇدۇققا چۈشۈشكە بولمايدۇ، يەنە كولىسا تېخىمۇ كۆپ ئۆلۈم - پىتىم كېلىپ چىقىشى مۇمكىن دەپ چۈشەنچە بەردى. ئۇ سەمىي ھالدا «ئۇلار دۆلەتنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشى ئۈچۈن قۇربان بولدى، ئۇلار ئەزىمەتلەر...» دېدى. ئۇنىڭ قايتا - قايتا خىزمەت ئىشلىشى بىلەن ئۆلگۈچىلەرنىڭ ئۇرۇق - تۇغقانلىرى تەلپىدىن ياندى. ئۇ يەنە ئۆلگۈچىلەر ئۈچۈن دەپنە مۇراسىمى ئۆتكۈزۈشكە رىياسەتچىلىك قىلدى. ئون نەچچە يىلدىن بۇيان ئوسمانشا ھاجى مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى، جەمئىيەتنىڭ مۇقىملىقىنى ئاكتىپ قوغداپ كەلدى. ئۇ «ئۆز ھەرىكىتىم ئارقىلىق ئامما رازى بولىدىغان ئىمام بولىمەن» دېگەن ۋەدىسىنى ئەمەلدە كۆرسەتتى.

شىنجاڭ گېزىتى

(维吾尔文)

新 疆 日 报

(بۇ سان ئالتە بەت)

مەملىكەت ئىچىدىكى بىر تۇتاش نومۇرى: CN 65—0002 / Z

«شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى نەشىر قىلدى (ۋە كالتە نومۇرى: 1—57)

1997 - يىل

ئاپرىل

7

دۈشەنبە

ئۈرۈمچىنىڭ ھاۋارايى:

كۈندۈزى ۋە كېچىسى ئوچۇق بەزىدە بۆلۈنلۈك بولىدۇ. تېمپېراتۇرا 4 C - 13 C بولىدۇ. تۆت بال شامال چىقىدۇ.

مۇھىم خەۋەرلەر

88

بىر جۈملىلىك خەۋەر

● مەركىزىي مىللەتلەر نەشرىياتى نەشىر قىلغان «قەدىردان يولداش دېڭىڭ شياۋپىڭ قەلبىمىزدە مەڭگۈ ياشايدۇ» ناملىق كىتابنىڭ ئۇيغۇر، قازاق، ھوڭكۇڭ تىللىرىدىكى نۇسخىلىرى 4 - ئاينىڭ 2 - كۈنىدىن ئېتىبارەن ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەرقايسى كىتابخانىلاردا تارقىتىلىشقا باشلىدى.

ساۋۇت سالاھىدىن

ئايەت ئابدۇرىشىت توقسۇندا خىزمەتلەرنى تەكشۈرگەندە مۇنۇلارنى تەلەپ قىلدى

ئاپتۇن كېيىنكى قايتا قۇرۇشنى تېزلىتىش، ياخشىلىقنى ياخشى تۇتۇش لازىم

راۋاجلاندىرۇش سۈرئىتىنى تېزلىتىپ، دېھقانلارنى خاتىرجەم قىلىش كېرەك» دېدى. رەئىس ئايەت ئابدۇرىشىت توقسۇن ناھىيىسى رەھبەرلىرىنىڭ ئاپتۇنغا كۆرۈنۈش قۇرۇلۇشلىرىنى ئورۇنلاشتۇرۇش، سۇ بۇزۇۋەتكەن قۇرۇلۇشلارنى رېمونت قىلىش، كېسەلدىن مۇداپىئە كۆرۈپ سۇنى ياخشىلاش قۇرۇلۇشىنىڭ ئېلىپ بېرىلىشى ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتىنى ئاڭلىغاندىن كېيىن، توقسۇن ناھىيىسىدىن ئاپتۇنغا قايتا قۇرۇشنى تۇتۇش بىلەن ئىشلەپچىقىرىشنى تۇتۇشنى تەڭ ئورۇنغا قويۇپ، ئىشەنچى چىكىتىپ، ئۈستۈنلۈكنى جارى قىلدۇرۇپ، پاختا ئىشلەپچىقىرىشنى تەۋرەنمەي چىڭ تۇتۇپ، كۆلەمنى كېڭەيتىش بىلەن بىر ۋاقىتتا ئاساسىي ھۇجۇمنى بىرلىك مەسۇلاتقا قارىتىشنى، پەن - تېخنىكا سېلىنىشىنى كۆپەيتىپ، كېسەللىك، ھاسارات زىيانداشلىقىدىن مۇداپىئە كۆرۈش، يوقىتىش خىزمىتىنى ياخشى تۇتۇشنى تەلەپ قىلدى.

بۈگۈنكى كۈنىمىز بولمىغان بولاتتى. كەنت ماڭا ئۈچ مو جايلىق يەر بەردى. ھازىر سۇ قىسلىق قىلىۋاتىدۇ، سۇلا بولسا ئىشلەپچىقىرىشنى راۋاجلاندىرغىلى بولاتتى» دېدى. توقسۇن ناھىيىلىك پارتكومنىڭ شۇجىسى سەمەت ئەيسا تونۇشتۇرۇپ مۇنداق دېدى: بۇ، ئاپتۇنغا ئۇچرىغان تۆت تەبىئىي كەنتتىن ئىككى كەنتنىڭ بىرى، 5000 مېتر بوزيەر ئاچماقچى. يېزا - كەنت پىلانى ئۆلچىمى بويىچە بىر - تۇتاش لايىھىلەپ تۆت قۇدۇق قازدۇق، ئەنئەنە ئورمىنى بەرپا قىلىش ئۈچۈن سەككىز كىلومېتىر يەر تۈزلەپ قويدۇق. 7.5 كىلومېتىر توك سىمى تارتتۇق، ناھىيە بويىچە 2942 ئېغىز يېڭى ئۆي سالدۇق، ئاپتۇنغا ئۇچرىغان % 90 تىن ئارتۇق دېھقان يېڭى ئۆيگە كۆچۈۋالدى. رەئىس ئايەت ئابدۇرىشىت بۇ سۆزلەرنى ئاڭلىغاندىن كېيىن: «تېخى يېڭى ئۆيگە كۆچۈپ كىرمىگەن ئاممىنى تېزىدىن ئورۇنلاشتۇرۇپ، ئىشلەپچىقىرىشنى

ئۆز مۇخبىرىمىز چىن يەن خەۋەر قىلدۇ: ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئايەت ئابدۇرىشىت 4 - ئاينىڭ 5 - كۈنى توقسۇن ناھىيىسىدە خىزمەتلەرنى تەكشۈرگەندە توقسۇن ناھىيىسىدىكى كادىرلاردىن ئىشەنچى چىكىتىپ، ئاپتۇنغا قايتا قۇرۇش قەدىمىنى تېزلىتىشنى، ياخشىلىقنى چىڭ تۇتۇشنى تەلەپ قىلدى. ئايەت ئابدۇرىشىت ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى سەككىز بال بورانغا قارىماي، بۇلتۇر ئېغىر كەلكۈن ئاپىتىگە ئۇچراپ كەنت بويىچە كۆچۈرۈلگەن ئەگرى كەنتى دېھقانلىرىنىڭ ئائىللىرىنى زىيارەت قىلدى. دېھقان ئابلا مەيدۇننىڭ يەتتە ئېغىز ئۆيىنى كەلكۈن ئېقىتىپ كەتكەن، ھۆكۈمەت ئۇنىڭغا 5500 يۈەن قوشۇمچە ياردەم پۇل بەرگەندىن كېيىن ئۇ تۆت ئېغىز يېڭى ئۆي سېلىۋالغانىدى. رەئىس ئايەت ئابدۇرىشىت: «تۇرمۇشىڭىزدا نېمە قىيىنچىلىقىڭىز بولسا دەڭ» دېگىنىدە، ئابلا مەيدۇن رەھمەت ئېيتىپ: «پارتىيە ۋە ھۆكۈمەت بولمىغان بولسا، بىزنىڭ

پارتىيە قۇرۇلۇشنى چوقۇم ئۈزلۈكسىز كۈچەيتىش لازىم

— «تەزىيە نۇتقى» نى ئۆگىنىپ، مەرھۇمنىڭ ئىرادىسىگە ۋارىسلىق قىلىش توغرىسىدا (10)

«خەلق گېزىتى» ئوبزورچىسى

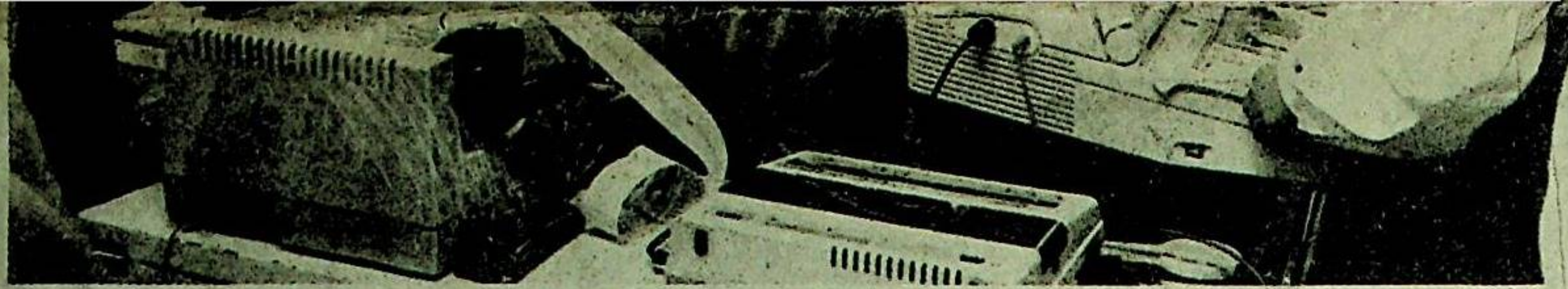
جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسى جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش ئىشلىرىغا رەھبەرلىك قىلىدىغان يادرو كۈچ، مەملىكىتىمىزدىكى ھەر مىللەت خەلقىنى ئىتتىپاقلاشتۇرۇپ شانلىق كەلگۈسىگە يېتەكلەيدىغان غەلىبە بايرىقى، ئىشلىرىمىزنىڭ گۈللىنىشى ياكى خارابلىشىشى، مۇۋەپپەقىيەت قازىنىشى ياكى مەغلۇب بولۇشى پارتىيىگە باغلىق. يولداش دېڭىڭ شياۋپىڭنىڭ ئىرادىسىگە ۋارىسلىق قىلىپ، پارتىيە قۇرۇلۇشنى ئۈزلۈكسىز كۈچەيتىش - يولداش جياڭ زېمىن «تەزىيە نۇتقى» دا ئوتتۇرىغا قويغان ئون تەلەپنىڭ ئاخىرقى بىرى، شۇنداقلا ھەل قىلغۇچ ئەھمىيەتكە ئىگە بېرى.

پارتىيىمىز يېڭى تارىخى شارائىتتا خەلقنى سوتسىيالىستىك ماددىي مەدەنىيەت ۋە مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى ئېلىپ بېرىپ، ئەسىر ھالقىيدىغان ئۇلۇغۋار نىشانغا يېتىشكە يېتەكلەشتە ئېغىر تارىخىي يۈكنى ئۈستىگە ئالغان، ئۇ يېڭى سىناققا، يەنى ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش، سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش سىنىقىغا، ئىشكى كەڭ ئېچىۋېتىش، چەتنىڭ مەدەنىيىتىگە توغرا مۇئامىلە قىلىش سىنىقىغا دۇچ كەلمەكتە. بۇنىڭ ئۈچۈن پارتىيە قۇرۇلۇشنى يەنىمۇ كۈچەيتىش كېرەك.

ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش مەملىكىتىمىزنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىغا جۇشقۇنلۇق ھاياتىي كۈچ بەخش ئەتتى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، ئىسلاھات ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىدىن ئىشلەپچىقىرىش مۇناسىۋەتلىرىگە، ئىقتىسادىي بازىدىن ئۈستۈنلۈكىگە بولغان چوڭقۇر ئىسلاھات بولۇپ، ئۇ جەمئىيەتتىكى ئوخشاش بولمىغان قاتلام، مەنپەئەتنى ئوخشاش بولمىغان سۈبېكتلارنىڭ

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق دوختۇرخانىسى يۈرەككە قوزغاقچۇق ئورنىتىش مەركىزىدە 3 - ئاينىڭ 27 - كۈنى تۇنجى قېتىملىق ئوپىراتسىيە قىلماي كۆك تومۇر ئارقىلىق قوزغاقچۇق ئورنىتىش ئوپىراتسىيىسى مۇۋەپپەقىيەتلىك بولدى. سۈرەتتە: مۇتەخەسسسلەر بۇ يېڭى تېخنىكىنى قوللانماقتا.

پەيزاۋاتتا ۋە ئاتۇشقا ئىككى قېتىم ئالتە بالدىن يۇقىرى يەر تەۋرىندى

ئاھىيىسىگە جىددىي تەدبىر قوللىنىشى ۋاقىتدا ئۆتۈرغانىدى.

ئۆز مۇخبىرلىرىمىز قايدۇشۇكۇر قاۋۇل، نۇرىيە ئىمامنىياز خەۋەر قىلىدۇ. 4 - ئاينىڭ 6 - كۈنى ئۈرۈمچى ۋاقتى سائەت بەشتىن 49 مىنۇت ئۆتكەندە ۋە ئوندىن 40 مىنۇت ئۆتكەندە ئاتۇش شەھىرىنىڭ شەرقىي جەنۇبىي قىسمىدا 6.3 بال ۋە 6.4 بال قاتتىق يەر تەۋرەپ، ئاتۇش شەھىرىنىڭ شەرقىي جەنۇبىي سۈنئەت، ئازاق، ئاغۇ، ئۈستۈن ئاتۇش، قاراجول، تۈگۈرۈمى يېزىلىرىنى ئېغىر زىيانغا ئۇچراتتى. ستاتىستىكا قىلىنىشىچە، بۇ قېتىمقى يەر تەۋرەشتە 6704 ئېغىز ئۆي ئۆرۈلۈپ چۈشكەن، 340 تۈپتاق چارۋا مال ئۆلگەن، ھازىر ھەر دەرىجىلىك پارىتكوملار ۋە خەلق ھۆكۈمەتلىرىنىڭ رەھبەرلىكىدە، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش خىزمىتى جىددىي ئىشلىنىۋاتىدۇ.

ئەترىتىدىن 1 - نۇركۈمدە 11 كىشى سائەت 12دە نەق مەيدانغا بېرىپ، تەكشۈرۈش، ئۆلچەش خىزمىتىگە ئاتلاندى. خىزمەت ئەترىتى بەرگەن ئۇچۇرغا قارىغاندا، يەر تەۋرەشتە پەيزاۋات ناھىيىسىنىڭ بىر قىسىم يېزىلىرى ۋە ناھىيە بازىرى ئېغىر بۇرغۇنچىلىققا ئۇچرىغان، 14 ئادەم يارىلانغان، 100 نەچچە تۈپتاق چارۋا ئۆلگەن، 2000 ئېغىزدىن ئارتۇق ئۆي، 2500 ئېغىزدىن ئارتۇق ئېغىل، 13 مىڭ مېتىر نام ئۆرۈلۈپ چۈشكەن.

يەر تەۋرەشتىن بىر كۈن بۇرۇن شىنجاڭ يەر تەۋرەش ئىدارىسى پەيزاۋاتتىكى نورمالسىز ئالامەتلەرگە ئاساسەن، بىر ھەپتە ئىچىدە پەيزاۋاتتا 5 - 6 بال يەر تەۋرەش تېھتىمالى بار دەپ قارىغان ھەم پەيزاۋات

ئۆز مۇخبىرىمىز ۋاك شىك، ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز چاڭ يۇڭ خەۋەر قىلىدۇ: پەيزاۋات ناھىيىسىدە 4 - ئاينىڭ 6 - كۈنى يەنە ئىككى قېتىم قاتتىق يەر تەۋرىندى.

1 - قېتىملىق يەر تەۋرەش ئۈرۈمچى ۋاقتى ئەتكەن سائەت بەشتىن 46 مىنۇت 17 سېكونت ئۆتكەندە يۈز بەردى، دەرىجىسى MS 6.3 بال، يەر تەۋرەش مەركىزى شىمال پاراللېل 39.5 گرادۇس، شەرقىي مېرىدىئان 76.8 گرادۇس بولدى؛ 2 - قېتىملىق يەر تەۋرەش سائەت ئوندىن 36 مىنۇت 33 سېكونت ئۆتكەندە يۈز بەردى، تەۋرەش دەرىجىسى MS 6.4 بال، تەۋرەش مەركىزى شىمالى پاراللېل 39.6 گرادۇس، شەرقىي مېرىدىئان 76.9 گرادۇس بولدى.

يەر تەۋرەنگەندىن كېيىن، شىنجاڭ يەر تەۋرەش ئىدارىسىنىڭ نەق مەيدان خىزمەت

مەنبەئىتى، مۇناسىۋىتىنى تەكشۈشكە مۇناسىۋەتلىك. زىددىيەتلەر مۇرەككەپ، ئۇنىڭ ئۈستىگە ھەر خىل كۆز قاراشلارنىڭ تىرىشىشى، پىكىر ئېقىملىرىنىڭ تەسىرى تۈپەيلىدىن پارتىيىنىڭ رەھبەرلىك

ئاپتونوم رايونىمىز مەنگۇدا ئېكسپورت تاۋارلىرى كۆرگەزمىسى ئۆتكۈزدى

بۇ قېتىمقى كۆرگەزمىگە ئاپتونوم رايون ۋە بىر قىسىم ۋىلايەت، ئوبلاستلاردىكى 20 كارخانا 20 تۈردە 1000 خىلدىن ئارتۇق مەھسۇلاتنى قاتناشتۇردى.

كۆرگەزمىنىڭ ئېچىلىش مۇراسىمىغا تايلاندا جۇڭخۇا باش سودا ئۇيۇشمىسىنىڭ رەئىسى چىڭ مېگرو، تايلاندا جۇڭگو مەبلەغ سېلىش-سودىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتىنىڭ رەئىسى لى چىڭخې، جىڭدا گۇرۇھىنىڭ مۇئاۋىن باش لىدىرى خۇڭ جۇنتاۋ، تايلاندا سودا سانائەتچىلەر باش جەمئىيىتىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى ۋىن يۇخۇي، جۇڭگونىڭ تايلاندىكى باش ئەلچىخانىسىنىڭ ۋاقىتلىق ۋەكالىتەتچىسى گۇەنمۇ قاتارلىقلار قاتناشتى. ئۇلار كۆرگەزمىنىڭ ئېچىلغانلىقىغا يۇقىرى باھا بەردى، شىنجاڭ بىلەن بولغان سودا، مەبلەغ سېلىشى راۋاجلاندىرۇشقا ئاكتىپ پوزىتسىيە بىلدۈردى.

كۆرگەزمە ئېچىلغان كۈنى پۈتۈشۈش سوممىسى 1 مىليون دوللارغا يەتتى.

كۈتۈۋېلىش يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، مەنگۇدىكى ئاخبارات ساھەسىدىكىلەرگە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش جەھەتتىكى ۋە ئىقتىسادىي تەرەققىياتىدىكى ياخشى ۋەزىيەتنى تونۇشتۇردى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىگە ۋەكالىتەن تايلاندا ئىقتىساد ساھەدىكى زاتلار، كارخانىچىلارنىڭ شىنجاڭغا بېرىپ مەبلەغ سېلىشىنى، زاۋۇت قۇرۇشىنى قىزغىن قارشى ئالدىغانلىقىنى مۇئاۋىن رەئىسى لى دۇڭخۇي مۇخبىرلارنى بىلدۈردى.

ئاياللارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى كاپالەتلەندۈرۈش يۈزىسىدىن تەشۋىقات پائالىيىتى ئۆتكۈزۈلدى

ئۆز مۇخبىرىمىز مېھرىگۈل تۇردى خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايونلۇق ئاياللار بىرلەشمىسى 4 - ئاينىڭ 6 - كۈنى ئۈرۈمچىدە «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئاياللارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى كاپالەتلەندۈرۈش قانۇنى» ئېلان قىلىنغانلىقىنىڭ بەش يىللىقى مۇناسىۋىتى بىلەن تەشۋىقات پائالىيىتى ئۆتكۈزدى.

يەتتە جايدا تەڭلا ئۆتكۈزۈلگەن بۇ پائالىيەتتە ئاياللارنىڭ ھوقۇقى، ئاياللارنىڭ ئەمگەك ھوقۇقى - مەنپەئىتى، ئاياللارنىڭ نىكاھ، ئائىلە ھوقۇقى - مەنپەئىتى، ئاياللارنىڭ مال - مۈلۈك ھوقۇقى قاتارلىق مەزمۇنلاردا ئاممىغا مەسلىھەت بېرىلدى. بۇ پائالىيەتكە ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى خەلچەم ئىسلام، مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى ماھنۇر قاسىملارمۇ قاتناشتى.

خوتەن ناھىيىلىك سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسىدىكىلەر دەم ئېلىش كۈنلىرىدە ئاممىغا راست-ساختا تۇرمۇش بۇيۇملىرى ۋە دورىلارنى پەرقلەندۈرۈش ساۋاتلىرىنى تەشۋىق قىلدى. شى شاۋلىن فوتوسى

نامراتلىقتىن قۇتۇلۇشقا ئەمەلىي ياردەم بېرىلدى

مىللىي، دىنىي ئىشلار كومىتېتى، ئاپتونوم رايونلۇق پوچتا - تېلېگراف ئىدارىسى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلقئارا سودا ھەمكارلىق شىركىتى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق كارانتىن ئىدارىسىنى تاشقورغان ناھىيىسىگە يار - يۆلەك بولۇشقا بېكىتكەندى. شۇنىڭدىن بۇيان بۇ بەش ئورۇننىڭ مەسئۇللىرى مۇناسىۋەتلىك خادىملارنى باشلاپ بۇ ناھىيىگە كېلىپ تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى ۋە ناھىيىدىكىلەر بىلەن بىرلىكتە نامراتلىقتىن قۇتۇلۇش يوللىرى ئۈستىدە ئىزدەندى، يېقىندا بۇ بەش ئورۇن مالىيىدە قىيىنچىلىق بولۇۋاتقان ئەھۋالدىمۇ 200 مىڭ يۈەن جۇغلاپ ئۇنى ناھىيىگە ۋاقىتدا يەتكۈزۈپ بەردى.

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئىبادەت غوپۇر خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تاشقورغان ناھىيىسىگە نۇقتىلىق يار - يۆلەك بولۇشقا بەلگىلىگەن بەش ئورۇندىكى ئىشچى-خىزمەتچىلەر تاشقورغان ناھىيىسىنىڭ نامراتلىقتىن قۇتۇلۇشقا ياردەم بېرىش ئۈچۈن 200 مىڭ يۈەن توپلىدى، ئاپتونوم رايونلۇق تۈزۈلمە ئىسلاھاتى كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى ھىمت سۈپى 3 - ئاينىڭ 26 - كۈنى بۇ بەش ئورۇنغا ۋەكالىتەن بۇ پۇلنى تاشقورغان ناھىيىسىنىڭ رەھبەرلىرىگە تاپشۇردى.

بۇلتۇر ئاپتونوم رايون چاقىرغان نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش يىغىنىدىن كېيىن، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ئاپتونوم رايونلۇق تۈزۈلمە ئىسلاھاتى كومىتېتى، ئاپتونوم رايونلۇق

«تىيانشان» رايونىدىكى ئامما خوتەن خەلقىگە ياردەم قىلدى

بېرىشكە سەپەرۋەر قىلىپ زور مىقداردا يېڭى كىيىم - كېچەك، يوققان - كۆرپە، ئوقۇتۇش ئۈسكۈنىلىرى، دېھقانچىلىق سايمانلىرى قاتارلىق ماددىي بۇيۇم توپلىغانىدى. مۇشۇ ئاينىڭ 2 - كۈنى ئەتىگەندە «تىيانشان» رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى 53 كىشىدىن تەشكىللەنگەن ھال سوراش ئۆمىكىنى باشلاپ ماددىي بۇيۇملارنى ئىشانە قىلغان 25 ئاپتوموبىلغا بېسىپ، خوتەنگە يۈرۈپ كەتتى.

ئىگىلىنىشىچە، بۇ ئۆمەك ئىشانە قىلىنغان بۇيۇملارنى خوتەن ۋىلايىتىنىڭ لوپ، قاراقاش، چىرا ناھىيىلىرىدىكى نامرات ئائىلىلەرگە يەتكۈزۈپ بېرىدىكەن.

شەپقەتلىك قوللار

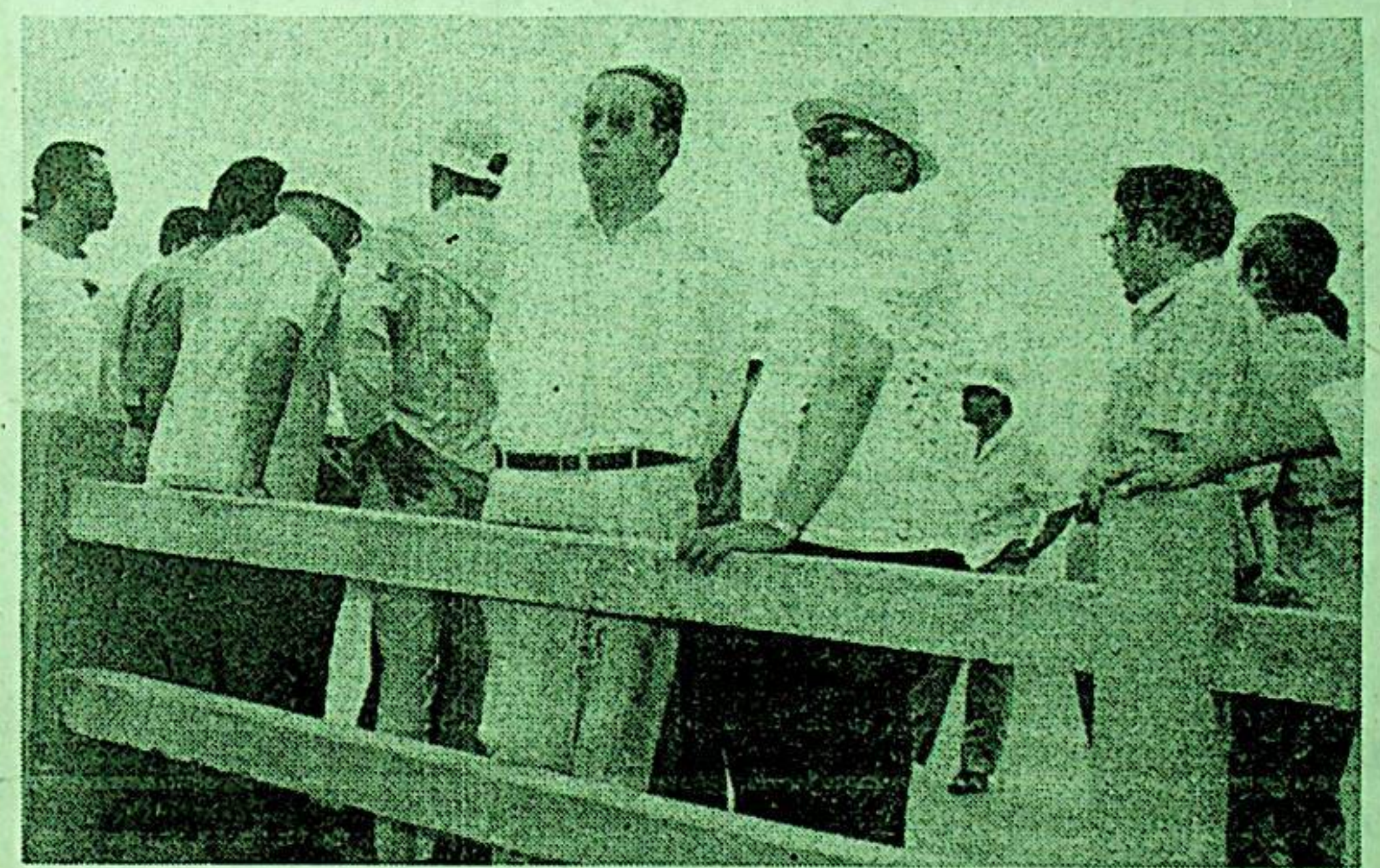

سۇچىلىقتىكى نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرلىرى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتىدا مۇھىم رول ئوينايدۇ

ئاپتونوم رايونلۇق سۇچىلىق نازارىتىنىڭ نازىرى تۇرسۇن توختىنى زىيارەت ئۆز مۇخبىرىمىز غەيرەت ئابدۇللا

قۇرۇلۇشى تۈرىنىڭ بىرى قىلىپ بېكىتىلدى. 1996-يىلى يەنە دۆلەتنىڭ 9-بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرىگە كىرگۈزۈلدى. قۇرۇلۇش پۈتكەندىن كېيىن، 1 مىليون 130 مىڭ مو سۇغىرىش كۆلىمىنى ياخشىلىغىلى، 690 مىڭ مو سۇغىرىش كۆلىمىنى كېڭەيتكىلى، خوتەن دەريا ۋادىسىدىكى ئەتىيازدىكى قۇرغاقچىلىقنى تۈگەتكىلى ۋە يېڭىدىن يەر ئېچىشقا كېرەكلىك سۈنى ھەل قىلغىلى

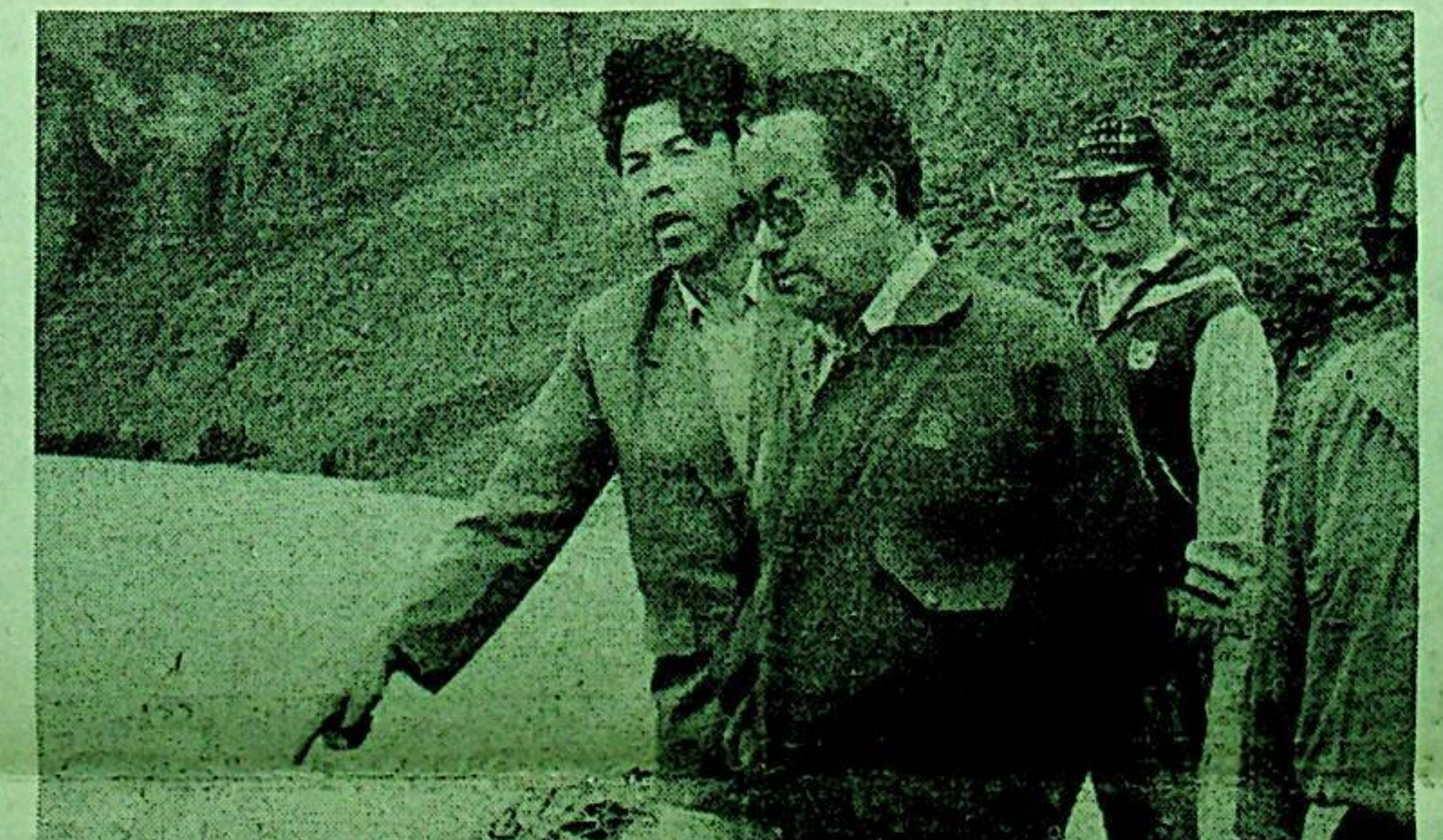
قۇرۇلۇشىدا 1995-يىل 4-ئاينىڭ 10-كۈنى رەسمىي ئىش باشلاندى. بۇ قۇرۇلۇش ئاساسلىقى 500 مېتىر ئۇزۇنلۇقتا، 70 مېتىر كەڭلىكتە سۈنئىي گىرانت تاش بىلەن ياسالغان دەريا ئېقىنى، ھەر ئون مېتىر كەڭلىكتە بەش سۈڭگۈچلۈك توسا كەلكۈن چۈشۈرۈش تاقى، بىر سۈڭگۈچلۈك سەككىز مېتىر كەڭلىكتە، ئۈچ سۈڭگۈچلۈك ئون مېتىر كەڭلىكتە سۇ كىرىش تاقىقىنى، 13 مېتىر

سۈرەتتە: سۇچىلىق نازارىتىنىڭ مەسئۇللىرى ئۇلۇغ ئاتا سۇ تۈگۈنى قۇرۇلۇشىدا ئەھۋال ئىگىلىمەكتە

1992-، 1993-يىللىرى دۆلەت پىلان كومىتېتى ۋە سۇچىلىق مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن تەستىقلىنىپ، نۇقتىلىق تۈر قىلىپ تۇرغۇزۇلغان، بۇ قۇرۇلۇشقا سېلىنىدىغان مەبلەغ 69 مىليون 965 مىڭ يۈەن بولۇپ، قۇرۇلۇش مۇددىتى ئۈچ يىل. بۇ قۇرۇلۇش ئاقسۇ دەرياسى ۋادىسى تۈنجى قارارلىق ئېچىشتا تۈرۈتكىلىك رول ئوينايدۇ شۇنداقلا ئاپتونوم رايونىنىڭ 9-بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى سۇ تېجەش، سۇ كۆپەيتىش، يەر كۆپەيتىشتىكى تايانچ سۇ قۇرۇلۇشى ھېسابلىنىدۇ. بۇ قۇرۇلۇش پۈتكەندىن كېيىن يېقىنقى مەزگىلدە سۇغىرىش كۆلىمىنى 1 مىليون 320 مىڭ موغا، كەلگۈسىدە كونترول قىلىدىغان سۇغىرىش كۆلىمىنى 2 مىليون 300 مىڭ موغا يەتكۈزۈشكە بولىدۇ. بۇ قۇرۇلۇشنىڭ ياسىلىشى ئاقسۇ سۇغىرىش رايونىنىڭ تەرەققىياتى، سۇ ئېنېرگىيىسىنى ئېچىش، كەلكۈن ئاپىتىنى ئازايتىش، ئەتىيازدىكى قۇرغاقچىلىقنىڭ ئالدىنى ئېلىش، سۇ قىس بولۇش مەسىلىسىنى ھەل قىلىش، تۇپراق ياخشىلاش، تارىم دەريا ۋادىسىنىڭ ئېكولوگىيەلىك مۇھىتىنى ئاسراش قاتارلىق جەھەتلەردە ئىنتايىن مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە.

بۇ قۇرۇلۇشتا 1995-يىلى ئىش باشلاندى. 1996-يىلىدىن باشلاپ، دەريا دامبىسىنىڭ ئاساسىي گەۋدىسى، باش ئېقىندىكى سۇ باشلاش دامبىسى قاتارلىقلاردا ئارقا-ئارقىدىن ئىش باشلاندى.

تۈزۈلۈپ قالدۇ. بۇنىڭ ئۈچۈن ئەڭ مۇھىمى تارىم دەرياسىنىڭ ئاياغ ئېقىنىغا كېلىدىغان سۇغا كاپالەتلىك قىلىش كېرەك. كونكرېت ئېيتقاندا، تارىم دەرياسىنى ئۈنۈملىك تىزگىنلەش يىرىك پىلانى بويىچە ئېلىپ بېرىلىدىغان بارلىق قۇرۇلۇش، تارىم دەرياسى غول ئېقىنىنىڭ ئاياغ قىسمىغا كېلىدىغان سۇ مىقدارىغا كاپالەتلىك قىلىش ئالدىنقى شەرتى ئاستىدا تۈر قىلىپ تۇرغۇزۇلۇشى، تارىم دەرياسىدا 5 مىليارد كۇب مېتىر سۇ ساقلىنىپ قېلىشقا كاپالەتلىك قىلىنىشى لازىم.

تارىم دەرياسىنىڭ ئاياغ ئېقىنىدىكى ئېكولوگىيەلىك تەڭپۇڭلۇقنى ساقلاشقا ئېھتىياجلىق بولغان سۇغا كاپالەتلىك قىلىپ، يوقىلىش گىردابىغا بېرىپ قالغان توغراقزارلىقنى قۇتۇلدۇرۇش ئۈچۈن، تارىم دەرياسىنىڭ ئاياغ ئېقىنىغا سۇ ئۆتكۈزۈش قۇرۇلۇشى تۈرىنى دەرھال بېكىتىپ، تارىم دەريا ۋادىسىدىكى جىددىي يامانلىشىپ كېتىۋاتقان ئېكولوگىيەلىك مۇھىتنىڭ يۈزۈلۈشىنى كونترول قىلىش لازىم. بۇنىڭ ئۈچۈن ئالدى بىلەن تارىم دەرياسىنىڭ ئوتتۇرا ئېقىنىدىكى لوكلۇك كۆلنى تىزگىنلەش، داش كۆل سۇ ئامبىرىنىڭ سىرتىدىن كەلكۈن باشلاش ئۆستىگىنى ياساش، غول ئېقىنىدا ئېكولوگىيەلىك مۇھىت ئۆلچەش پونكىتى قاتارلىقلارنى قۇرۇپ چىقىش لازىم. مۇشۇ بويىچە ئېلىپ بېرىلىدىغان تارىم دەريا سۇغىرىش، زەي قاچۇرۇش قۇرۇلۇشى ۋە مۇھىت ئاسراش 1-قارارلىق قۇرۇلۇش تۈرى سۇ مىنىستىرلىكىنىڭ چوڭ دەريا، كۆللەرنى تىزگىنلەش پىلانى ئىچىگە كىرگۈزۈلدى ۋە دۇنيا بانكىسىنىڭ قەرز پۇلى ئارقىلىق ئېلىپ بېرىلىدىغان بولدى. بۇنىڭ بىلەن كۆپ يىللاردىن بۇيانقى تارىم دەرياسىنى تىزگىنلەش قۇرۇلۇشىغا مەبلەغ يېتىشمەسلىك مەسىلىسى ھەل قىلىندى. مەركەز ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ سەمىمىي غەمخورلۇقى، ئاپتونوم رايوندىكى ئالاقىدار تارماقلارنىڭ كۈچلۈك مەدەت بېرىشى، ئالتە يىل تىرىشچانلىق كۆرسىتىش ئارقىلىق تارىم دەرياسىنىڭ سۇ بايلىقىنى باشقۇرۇشتىكى قالايمىقان ۋەزىيەت دەسلەپكى قەدەمدە ئۆزگەرتىلدى. ھازىر تارىم دەرياسىنىڭ ئاياغ ئېقىنىغا سۇ ئۆتكۈزۈش قۇرۇلۇشى

سوئال: سۇچىلىقتىكى نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرلىرىنى يولغا قويۇشتا قانداق چارە-تەدبىرلەر يولغا قويۇلدى؟

جاۋاب: 9-بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە ئاپتونوم رايونىمىزنى مەملىكەت بويىچە ئەڭ چوڭ تاۋار پاختا ئىشلەپچىقىرىش بازىسى، مۇھىم ئاشلىق ئىشلەپچىقىرىش بازىسى، چارۋىچىلىق ئىشلەپچىقىرىش بازىسى ۋە دۆلەتنىڭ مۇھىم نېفىت، خىمىيە سانائىتى، رەڭلىك مېتال بازىسى قىلىپ قۇرۇپ چىقىش، جۈملىدىن ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ خەلق ئىگىلىكى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنى تېخىمۇ تېز ئىلگىرى سۈرۈش ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ سۇچىلىق ئىشلىرى تەرەققىياتىغا تېخىمۇ يېڭى، تېخىمۇ يۇقىرى تەلەپ قويماقتا. بۇنىڭ ئۈچۈن سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى قەدىمىزنى يەنىمۇ تېزلىتىشىمىز كېرەك. ھازىر دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مالىيىدىكى قىيىنچىلىق ئەھۋالىدىن قارىغاندا يالغۇز دۆلەتنىڭ مەبلەغ سېلىشىغا تايىنىپلا سۇ قۇرۇلۇشى ئېلىپ بارىمىز دېسەك، مەبلەغ تولىمۇ كەملىك قىلىدۇ. شۇڭا چوڭ دەريالارنى تىزگىنلەش ۋە چوڭ تىپتىكى سۇ ئىنشائاتى، سۇ ئېلېكتر تايانچ قۇرۇلۇشلىرىنى ئېلىپ بېرىشتا، بىرىنچىدىن، دۆلەتنىڭ مەبلەغىنى قولغا كەلتۈرىمىز. دۆلەت سالغان مەبلەغنى نۇقتىلىق سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشلىرىغا ئىشلىتىمىز. ئىككىنچىدىن، سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى فوندى تەسىس قىلىپ، ئۇنى مەخسۇس تۈر بويىچە نۇقتىلىق سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشلىرىغا ئىشلىتىمىز. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى ئاپتونوم رايونىمىزدا ھەر دەرىجىلىك سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى فوندى تەسىس قىلىشقا قوشۇلدى. ھازىر ئاپتونوم رايونلۇق سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى فوندى تەسىس قىلىشنىڭ چارىسى تۈزۈلۈۋاتىدۇ. ھەرقايسى ۋىلايەت، ئوبلاست، ناھىيە (شەھەر) لەرمۇ ئۆز جايىنىڭ ئەمەلىي ئەھۋالىغا ئاساسەن سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى فوندى تەسىس قىلىشنىڭ چارىسىنى تېزلىكتە تۈزۈپ چىقىش كېرەك. ئۈچىنچىدىن، دۆلەت، كوللېكتىپ، شەخسىي ۋە پۈتۈن جەمئىيەت تەڭ كۈچ چىقىرىش فاڭجېنىدا چىڭ تۇرۇپ، ھەر مىللەت دېھقان، چارۋىچىلىرىنى جاپاغا چىداپ كۈرۈش قىلىش، ئۆز كۈچىگە تايىنىپ ئىش كۆرۈش روھىنى جارى قىلدۇرۇشقا يېتەكلەپ ۋە تەشكىللەپ، سۇ قۇرۇلۇشى ئەمگەك جۇغلانمىسى ۋە مەبلەغ جۇغلانمىسىنىڭ مىقدارىنى ئاشۇرۇش كېرەك. دېمەك مەبلەغ سالسا شۇنىڭ ئىگىدارچىلىقىدا بولۇش، شۇ ئۈنۈمنى كۆرۈش، پىرىنسىپى بويىچە، مۇستەقىل مەبلەغ

ئاپتونوم رايونىمىزدا پارتىيە 11-نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتىنىڭ 3-نومۇمى يىغىنىدىن كېيىن، بولۇپمۇ 8-بەش يىللىق پىلان يولغا قويۇلغاندىن كېيىن، سۇچىلىق ئىشلىرى ۋە ئۇنىڭدىكى نۇقتىلىق قۇرۇلۇشلار ئۇل مۇئەسسەسلەر قۇرۇلۇشى ۋە ئۇل كەسىپ قۇرۇلۇشىدا ئالدىنقى ئورۇنغا قويۇلۇپ، زور تەرەققىياتلارغا ئېرىشتى. بولۇپمۇ سۇچىلىقتىكى نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرلىرىنىڭ يولغا قويۇلۇشى ۋە تەدرىجىي ئىشقا كىرىشتۈرۈلۈشى ئاپتونوم رايونىمىز خەلق ئىگىلىكىنىڭ تەرەققىياتىدا تۈرتكىلىك رول ئويناشقا باشلىدى، شۇڭا ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ سۇچىلىق ئىشلىرىدىكى نۇقتىلىق قۇرۇلۇشلارنىڭ كونكرېت ئەھۋالى ۋە ئۇنىڭ ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ خەلق ئىگىلىكى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىدا تۇتقان ئورنى، رولى توغرىسىدا چۈشەنچىمىزنى ئايدىڭلاشتۇرۇش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونلۇق سۇچىلىق نازارىتىنىڭ نازىرى تۇرسۇن توختىنى زىيارەت قىلدىم.

سوئال: ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ سۇچىلىق ئىشلىرىنىڭ ھازىرقى تەرەققىيات ئەھۋالى قانداق؟

جاۋاب: شىنجاڭ تىپىك ئىچكى قۇرۇلۇشتىكى قۇرغاق، يېرىم قۇرغاق رايون. سۇ بوستانلىق ئېكولوگىيىسىنىڭ، جۈملىدىن يېزا ئىگىلىكىنىڭ جان تومۇرى بولۇپلا قالماستىن، خەلق ئىگىلىكىنىڭ جان تومۇرى. 8-بەش يىللىق پىلان يولغا قويۇلغاندىن بۇيان، پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى يەنىمۇ ئىلگىرىلىگەن ھالدا سۇچىلىقنى خەلق ئىگىلىكىنىڭ ئۇل مۇئەسسەسى ۋە ئۇل كەسىپى سۈپىتىدە قاراپ، سۇچىلىقنىڭ خەلق ئىگىلىكى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىدىكى ئورنى، رولىنى مۇئەييەنلەشتۈردى ۋە ئايدىڭلاشتۇردى. بولۇپمۇ، پارتىيە 14-نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتىنىڭ 5-نومۇمى يىغىنىدا سۇچىلىقنىڭ ئورنى ۋە رولى تېخىمۇ ئايدىڭلاشتۇرۇلۇپ، سۇچىلىق قۇرۇلۇشى ئۇل مۇئەسسەسى ۋە ئۇل كەسىپ قۇرۇلۇشىنىڭ ئالدىنقى ئورۇنغا قويۇلدى. بۇ كاتتا ستراتېگىيەلىك ھەل قىلغۇچ تەدبىر بىلەن سۇچىلىق ئىشلىرى بىر يېڭى تەرەققىيات دەۋرىگە قەدەم قويدى. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتىمۇ سۇچىلىققا ئىنتايىن ئەھمىيەت بېرىپ، سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشىنى يېزا ئىگىلىك ۋە ئىقتىسادنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتىكى مۇھىم

ئورۇنغا قويدى. ھەر مىللەت كادىر، ئاممىسىنىڭ جاپالىق تىرىشى ئارقىلىق، ئاپتونوم رايونىمىزدا زور بىر تۈركۈم سۇ ئىنشات، سۇ ئېلېكتر ئىسلىھەلىرى قۇرۇلۇپ، دەسلەپكى قەدەمدە كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش، سۇغىرىش، سۇ ئېنېرگىيىسىدىن توك ھاسىل قىلىش، سانائەت ۋە شەھەر، بازارلارنى سۇ بىلەن تەمىنلەش قاتارلىق كۆپ ئىقتىدارلىق سۇ قۇرۇلۇش سىستېمىسى شەكىللەندى. بۇ سۇ ئىنشاتات ئىسلىھەلىرى سۇ ئاپىتى، قۇرغاقچىلىق ئاپىتىگە تاقابىل تۇرۇپ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقتىن مول ھوسۇل ئېلىشقا كاپالەتلىك قىلىش، خەلقنىڭ ھاياتى، مال مۈلكىنى قوغداشقا، خەلق ئىگىلىكى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات قەدىمىنى تېزلىتىشە باشقا ھېچقانداق نەرسە ئورنىنى باسالمايدىغان تۈرتكىلىك رول ئويناشقا باشلىدى.

سوئال: ھازىر ئاپتونوم رايونىمىزدا دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ پىلانغا كىرگۈزۈلۈپ ئېلىپ بېرىلۋاتقان نۇقتىلىق سۇ قۇرۇلۇش تۈرلىرى قايسىلار؟

جاۋاب: ھازىر ئاپتونوم رايونىمىزدا دۆلەت پىلانغا كىرگۈزۈلۈپ، نۇقتىلىق ئېلىپ بېرىلۋاتقان سۇ قۇرۇلۇش تۈرلىرىدىن بەشى بار:

1. ئۇلۇغئاتا سۇ تۈگۈنى قۇرۇلۇشى
ئۇلۇغئاتا سۇ تۈگۈنى قۇرۇلۇشى خوتەن دەرياسىنىڭ تارماق ئېقىنى - قاراقاش دەرياسىنىڭ ئوتتۇرا ئېقىنىغا جايلاشقان بولۇپ، خوتەن شەھىرىگە 71 كىلومېتىر كېلىدۇ. بۇ سۇ تۈگۈنى قۇرۇلۇشى دەريا توسما دامبىسى، كەلكۈن تەۋرىتمە يولى، كەلكۈن، قۇم چۈشۈرۈش تونىلى، قۇم ئېقىتىش تونىلى، توك چىقىرىشقا سۇ باشلاش تونىلى، سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى زاۋۇت ئۆيى ۋە توك ئۆتكۈزۈش ترانسفورماتور قۇرۇلۇشى قاتارلىقلاردىن تەشكىل تاپقان. دەريا توسما دامبىسىنىڭ ئېگىزلىكى 138 مېتىر، ئامبارنىڭ ئومۇمىي سۇ سىغىمچانلىقى 374 مىليون كۇب مېتىر كېلىدۇ.

1993-يىلى دۆلەت پىلان كومىتېتى، سۇچىلىق مىنىستىرلىكى ئۇلۇغئاتا سۇ تۈگۈنى قۇرۇلۇشىنىڭ ئىلمىي دەلىللەش دوكلاتى ۋە دەسلەپكى لايىھىسىنى تەستىقلىدى. قۇرۇلۇشنىڭ ئومۇمىي مەبلەغى 865 مىليون يۈەن، ئومۇمىي قۇرۇلۇش مۇددىتى ئالتە يىل بولۇپ پىلانلىدى. بۇ قۇرۇلۇش مەركەز ياردەم بېرىدىغان، يەرلىكنىڭ نۇقتىلىق تۈرىگە تەۋە قۇرۇلۇش بولۇپ، 1995-يىلى سۇچىلىق مىنىستىرلىكىنىڭ 14 نۇقتىلىق سۇ

400 مىڭ كۇب مېتىر سۇ بىلەن تەمىنلىگىلى، يېزىلاردىكى ئادەم، چارۋا ئانىنىڭ ئىچىشىگە 45 مىليون كۇب مېتىر سۇ يەتكۈزۈپ بەرگىلى بولىدۇ. بۇ قۇرۇلۇش 1993-يىلىنىڭ ئاخىرىدا باشلاندى. تەييارلىق باسقۇچىدىكى تۈرلۈك قۇرۇلۇش ۋەزىپىلىرى ئوڭۇشلۇق تاماملاندى. 1995-يىلى 10-ئاينىڭ 3-كۈنى بۇ سۇ قۇرۇلۇشى تۈگۈنىنىڭ ئاساس گەۋدە قۇرۇلۇشىدا ئىش باشلاندى ۋە ھازىرغىچە 331 مىليون 80 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ بولدى. بۇ قۇرۇلۇش 1998-يىلى ئاساسەن تاماملاندى.

2. ئېرتىش دەرياسىنىڭ سۈيىنى قاراماغا باشلاش قۇرۇلۇشى.

ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ سۇ بايلىقى قىس، بولۇپمۇ ئۈرۈمچىنى مەركەز قىلغان تەڭرىتاغنىڭ شىمالىدىكى ئىقتىسادىي تەرەققىيات بەلباغىنى سۇ بىلەن تەمىنلەش بىلەن ئېھتىياج ئوتتۇرىسىدىكى زېددىيەت تېخىمۇ گەۋدىلىك؛ جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ غەربىي قىسمىدىكى قاراماي كونا نېفىتلىكى ئوتتۇرا جۇڭغار، شەرقىي جۇڭغار ئويمانلىقىغىچە كېڭەيتىلىپ، پۈتكۈل ئويمانلىقنى قاپلاپ، شىمالىي شىنجاڭ نېفىتلىكى بولۇپ قالدى. بۇنىڭ بىلەن بۇ يەردىكى بەيياڭخې دەرياسىنىڭ سۈيى يېتىشمەي قالدى. ھازىر باشلىنىۋاتقان ئېرتىش دەرياسىنىڭ سۈيىنى قاراماغا باشلاش قۇرۇلۇشى ئۈرۈمچى مەركەز قىلىنغان تەڭرىتاغنىڭ شىمالىدىكى ئىقتىسادىي تەرەققىيات بەلباغىنىڭ سۇ بايلىقىنى ھەل قىلىشتىكى بىر ئاچقۇچلۇق قۇرۇلۇش. بۇ قۇرۇلۇش «635» سۇ تۈگۈنى قۇرۇلۇشى، سۇ باشلاش باش غول ئۆستىگى، غەربىي غول ئۆستەك ۋە ئاياغ قىسمىدىكى سۇ تەڭشەش سۇ ئامبىرى قۇرۇلۇشلىرىدىن تەشكىل تاپقان بولۇپ، بۇ قۇرۇلۇش يۈتسە تەڭرىتاغنىڭ شىمالىدىكى ئۈنۈپرسال تەرەققىيات رايونى ۋە شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتى، مۇھىت ئاسراش ۋە سىياسىي جەھەتتىكى مۇقىملىقىدا ناھايىتى زور رول ئوينايدۇ، ئىشلەپچىقىرىشقا كۆرسىتىدىغان تەسىرىمۇ غايەت زور بولىدۇ.

3. تېكەس دەرياسى تاغ ئېغىزى سۇ تۈگۈنى قۇرۇلۇشى

تېكەس دەرياسى تاغ ئېغىزى سۇ تۈگۈنى قۇرۇلۇشى توققۇزتارا ناھىيىسى بىلەن كۆنەس ناھىيىسىنىڭ چېگرىسى - تېكەس دەرياسى تاغ ئېغىزىغا جايلاشقان، غەربتىن توققۇزتارا ناھىيە بازىرىغا 25 كىلومېتىر، شەرقتىن كۆنەس-ناھىيە بازىرىغا 70 كىلومېتىر، غۇلجا شەھىرىگە 125 كىلومېتىر كېلىدۇ. بۇ تېكەس دەرياسىغا ياسالغان تۇنجى دەريا ئېقىنىنى كونترول قىلغۇچى توسما قۇرۇلۇشىدۇر. تېكەس دەرياسى تاغ ئېغىزى سۇ تۈگۈنى

سۈرەتتە: سۇچىلىق نازارىتىنى مەسئۇللىرى ئىلى دەرياسىنىڭ كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش ئىسلىھەلىرىنى كۆزدىن كۆچۈرمەكتە.

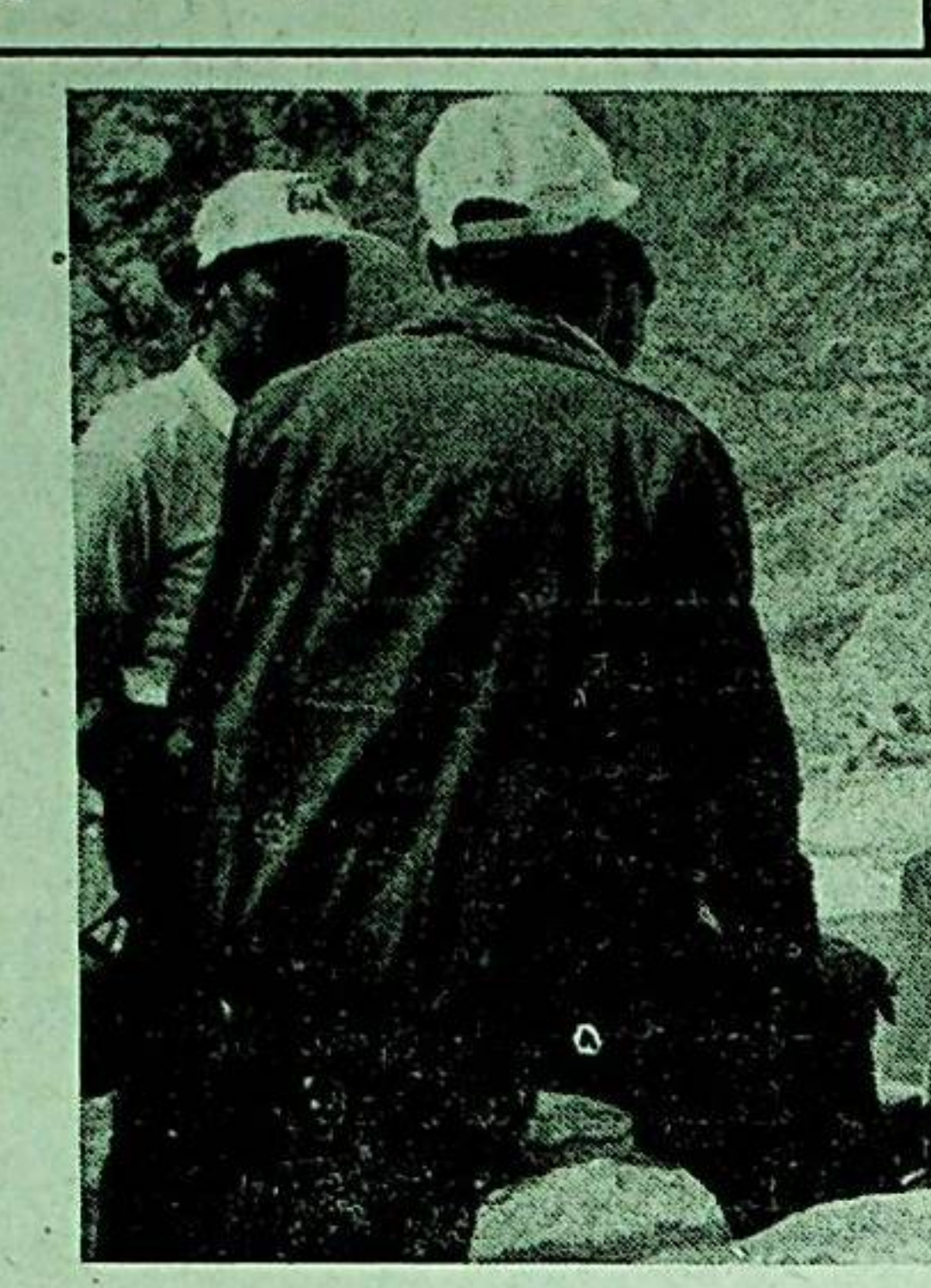
ئېگىزلىكتە، 80 مېتىر ئۇزۇنلۇقتا بىر دەريا توسمىسى ۋە 1.5 كىلومېتىر ئۇزۇنلۇقتىكى ئىككى قىرغاقنى تۇتاشتۇرىدىغان ئۆستەك قۇرۇلۇشلىرىدىن تەركىب تاپقان. بۇ سۇ قۇرۇلۇشى تۈگۈنىنىڭ لايىھىدىكى كەلكۈن ئېقىتىش مىقدارى 1660 سېكۇنت كۇب مېتىر بولۇپ، قۇرۇلۇش پۈتكەندىن كېيىن، يېقىنقى مەزگىلدە 630 مىڭ مو ئەتراپىدا سۇغىرىش كۆلىمىنى ياخشىلىغىلى، يېڭىدىن 1 مىليون 70 مىڭ مو سۇغىرىش كۆلىمىنى كۆپەيتكىلى بولىدۇ. كەلگۈسىدە يەنە يېڭىدىن 2 مىليون 330 مىڭ مو سۇغىرىش كۆلىمىنى كۆپەيتكىلى، ئاخىرقى ھېسابتا سۇغىرىش كۆلىمىنى 4 مىليون 30 مىڭ موغا يەتكۈزگىلى بولىدۇ.

بۇ قۇرۇلۇشتا 95-يىلى سۈنئىي دەريا ئېقىنىنى قېزىش ۋەزىپىسىنى ئورۇنداش ئاساسدا، 1996-يىلى دەريانى توسۇپ، كەلكۈن چۈشۈرۈش دامبىسى ۋە سۇ باشلاش دامبىسى قاتارلىق توققۇز سۇگۈشلۈك بېتون دامبا قۇرۇلۇشى پۈتتۈرۈلدى. بۇ قۇرۇلۇشقا كېتىدىغان ئومۇمىي مەبلەغ 58 مىليون 580 مىڭ يۈەن بولۇپ، 1996-يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە جەمئىي 29 مىليون 40 مىڭ يۈەن مەبلەغ سەرپ قىلىندى. بۇ قۇرۇلۇش 1997-يىلى ئاساسەن تاماملاندى.

4. ئېشىخىلا سۇ باشلاش تۈگۈنى قۇرۇلۇشى

ئىشىخىلا سۇ باشلاش تۈگۈنى قۇرۇلۇشى ئاقسۇ دەرياسىنىڭ ئاقسۇ كۈنئەھەر ناھىيە تەۋەسىدىكى تارماق ئېقىنى - قۇمئېرىق دەرياسىنىڭ تاغدىن چىقىش ئېغىزىغا جايلاشقان. ئىشىخىلا سۇ باشلاش تۈگۈنى قۇرۇلۇشى دەريا توسمىسى، سۇ كىرىش تومىسى قاتارلىق قۇرۇلۇشلاردىن تەشكىل تاپىدۇ. بۇ قۇرۇلۇش - قۇمئېرىق دەريا ۋادىسىدىكى پۈتكۈل سۇغىرىش رايونى ۋە ئاياغ ئېقىنىدىكى 5-ئېلېكتر ئىستانسىسىنى كونترول قىلىدىغان سۇغىرىش، توك چىقىرىشقا ئۈنۈپرسال سۇ باشلاش تۈگۈنى قۇرۇلۇشى بولۇپ، قۇمئېرىق دەرياسى ئېلىمىز تەۋەسى ئىچىدە بىردىنبىر كونترول قىلىش خاراكتېرلىك سۇ باشلاش تۈگۈنى قۇرۇلۇشى ئېلىپ بېرىلغان دەريا ھېسابلىنىدۇ. ئىشىخىلا سۇ باشلاش تۈگۈنى، قۇرۇلۇشى

دەسلەپكى قەدەمدە ئۈنۈم بەردى. 1994-يىلى قېشتىن باشلاپ، تارىم دەرياسى غول ئېقىنىنىڭ ئاخىرىدىكى داشخەيزى سۇ ئامبىرىنىڭ ئاياغ ئېقىنىغا 20 مىليون كۇب مېتىر سۇ چۈشۈرۈلدى، بۇ تارىم دەرياسىنىڭ ئاياغ

سۈرەتتە: سۇچىلىق نازارىتىنىڭ نازىرى تۇرسۇن نوختى ئۇلۇغئاتا سۇ تۈگۈنى قۇرۇلۇشىدا قۇرۇلۇشچىلار بىلەن بىللە.

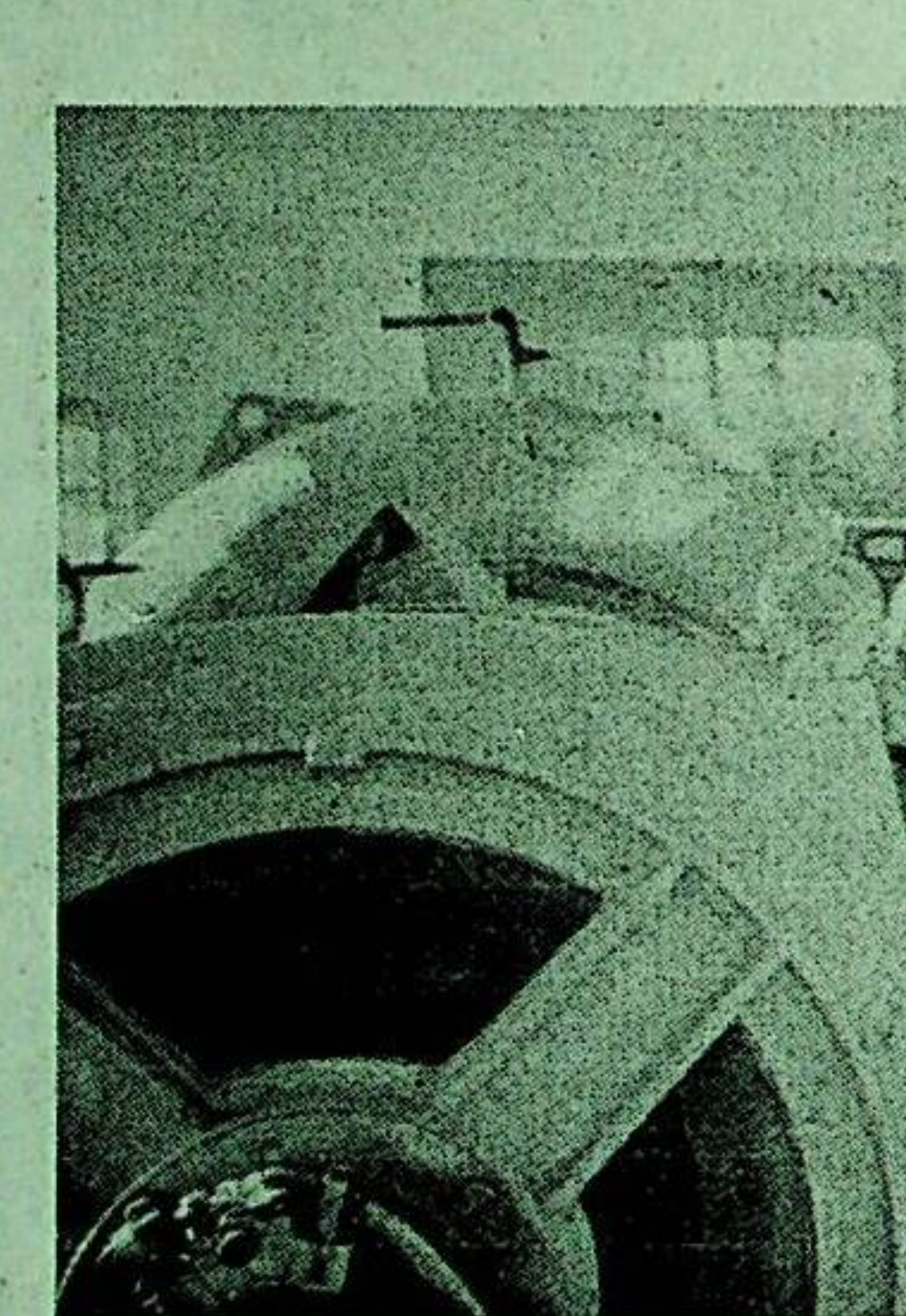
1996-يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە بۇ قۇرۇلۇشقا 12 مىليون 280 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. 297 مىڭ 500 كۇب مېتىر توپا قېزىش، 100 مىڭ كۇب مېتىر تاش قېزىش، 983 كۇب مېتىر بېتون قۇرۇلما قۇرۇلۇشى ۋەزىپىسى تاماملاندى. 1998-يىلى 10-ئايدا بۇ سۇ باشلاش تۈگۈنى قۇرۇلۇشىنىڭ ئاساسىي گەۋدە قۇرۇلۇشى تاماملاندى.

5. تارىم دەرياسىنى ئۈنۈپرسال تىزگىنلەش قۇرۇلۇشى

ئاپتونوم رايونلۇق سۇچىلىق نازارىتىنىڭ ئۈيۈشتۈرۈشى بىلەن ئالاقىدار پەن - تەتقىقات تارماقلىرى 1990-يىللارنىڭ باشلىرىدا قېدىرىپ چارلاش، تەكشۈرۈش، لايىھىلەش ئاساسىدا تارىم دەرياسىنى ئومۇميۈزلۈك ئۈنۈپرسال تىزگىنلەش قۇرۇلۇشىنى ئىلمىي دەلىل بىلەن تەمىنلىدى. شۇنىڭدىن كېيىن سۇچىلىق مىنىستىرلىكى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى تارىم دەرياسىنىڭ غول

ئېقىنىنى ئۈنۈپرسال تىزگىنلەش يىرىك پىلاننى تەستىقلاپ، تارىم دەريا باشقۇرۇش ئىدارىسىنى قۇردى. شۇنىڭ بىلەن تارىم دەرياسىنىڭ سۇ بايلىقىنى باشقۇرۇش ۋە ئۈنۈپرسال تىزگىنلەش خىزمىتى رەسمىي قانات يايدۇرۇلدى. تارىم دەريا ۋادىسىغا نىسبەتەن تارىم دەريا غول ئېقىنىنىڭ ئېكولوگىيىلىك مۇھىتى ياخشى ئاسرايدىكەن، تارىم دەرياسىنىڭ سۇ مەنبەسى

سېلىش، شېرىكلىشىپ ياكى بىرلىشىپ مەبلەغ سېلىش پاي ھەمسىدارلىق قاتارلىق شەكىللەرنى قوللىنىشقا ئىلھام بېرىپ، چەت ئەل ۋە باشقا رايونلارنىڭ مەبلەغىنى پاتال جەلپ قىلىپ، تەدرىجىي ھالدا سۇ قۇرۇلۇشىغا كۆپ مەنبە، كۆپ يول بىلەن مەبلەغ سېلىش مېخانىزمىنى شەكىللەندۈرۈش كېرەك. تۆتىنچىدىن، سۇ ھەققى يىغىش خىزمىتى بويىچە ئىسلاھات قەدىمىنى تېزلىتىپ، سۇ قۇرۇلۇشى ئېلىپ بېرىش بىلەن باشقۇرۇشنى ياخشى سۈپەتلىك ئايلىنىش ئىزىغا سېلىشىمىز كېرەك. بەشىنچىدىن، جايلار ئاساسىي قۇرۇلۇشنى كۈچەيتىپ، تۇر قانۇن ۋەكىلى مەسئۇل بولۇش تۈزۈمىنى، خېرىدار چاقىرىش تۈزۈمىنى ۋە قۇرۇلۇشنى نازارەت قىلىپ باشقۇرۇش تۈزۈمىنى پاتال يولغا قويۇپ، سۇ قۇرۇلۇشلىرىنىڭ سۈپىتىنى ۋە قۇرۇلۇش تەننەرخىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، قۇرۇلۇش بازىرىنى قېلىپلاشتۇرۇپ، ئاساس قۇرۇلۇشنى باشقۇرۇش سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈشىمىز كېرەك.

سۈرەتتە: نازىر تۇرسۇن نوختى ئاقسۇ قىزىل سۇ ئامبىرى ئېلېكتر ئىستانسىسىدا خىزمەت تەكشۈرمەكتە.

ئىشىنىمىزكى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ توغرا رەھبەرلىكىدە، ئىككىنچىدىن، چەت ئەل ۋە باشقا رايونلارنىڭ مەبلەغىنى پاتال جەلپ قىلىپ، تەدرىجىي ھالدا سۇ قۇرۇلۇشىغا كۆپ مەنبە، كۆپ يول بىلەن مەبلەغ سېلىش مېخانىزمىنى شەكىللەندۈرۈش كېرەك. تۆتىنچىدىن، سۇ ھەققى يىغىش خىزمىتى بويىچە ئىسلاھات قەدىمىنى تېزلىتىپ، سۇ قۇرۇلۇشى ئېلىپ بېرىش بىلەن باشقۇرۇشنى ياخشى سۈپەتلىك ئايلىنىش ئىزىغا سېلىشىمىز كېرەك. بەشىنچىدىن، جايلار ئاساسىي قۇرۇلۇشنى كۈچەيتىپ، تۇر قانۇن ۋەكىلى مەسئۇل بولۇش تۈزۈمىنى، خېرىدار چاقىرىش تۈزۈمىنى ۋە قۇرۇلۇشنى نازارەت قىلىپ باشقۇرۇش تۈزۈمىنى پاتال يولغا قويۇپ، سۇ قۇرۇلۇشلىرىنىڭ سۈپىتىنى ۋە قۇرۇلۇش تەننەرخىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، قۇرۇلۇش بازىرىنى قېلىپلاشتۇرۇپ، ئاساس قۇرۇلۇشنى باشقۇرۇش سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈشىمىز كېرەك.

بايىنغولىن ئوبلاستىدا خەلق قۇرۇلتىيى ۋە كىلىلەرنىڭ رولى ياخشى جارى قىلدۇرۇلماقتا

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز ئۆمەرجان مۇھەممەت خەۋەر قىلدۇ: بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستىدىكى ھەر دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتلىرى ۋە كىلىلەرنىڭ رولىنى ئوبدان جارى قىلدۇرۇپ، ئوبلاستنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىيلىنىشىنى پائال ئىلگىرى سۈردى.

بۇ ئوبلاستتىكى ھەر دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتلىرى ئۆز قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش بىلەن بىللە، خىزمەتلەرنى قانۇن تەرتىپى بويىچە قانات يايدۇرۇپ، خەلق قۇرۇلتىيى ۋە كىلىلەرنىڭ رولىنى جارى قىلدۇرۇشنى ئاساسىي خىزمەتلەر قاتارىدا چىڭ تۇتتى.

ئۇلار ئىلگىرى - ئاخىر بولۇپ 13 تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنى ئاساسىي قاتلاملارغا خىزمەت مەلۇماتلىرىنى ئاڭلاش، ۋەكىل ۋە

ئاممىنى زىيارەت قىلىش، ئەھۋال ئىگىلەشكە ئەۋەتتى. ئالاقىدار ۋەكىللەرنى دائىمىي كومىتېتنىڭ ھەر قېتىملىق يىغىنىغا سىرتتىن قاتناشتۇرۇپ، ۋەكىللەر ئوتتۇرىغا قويغان بەزى كونكرېت مەسىلىلەرنى ھەل قىلدى. بۈگۈر ناھىيىلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى ۋەكىللەر گۇرۇپپىلىرى پائالىيىتىنى ئىزچىل داۋاملاشتۇردى، خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىر، مۇئاۋىن مۇدىرلىرىنىڭ ۋەكىللەر بىلەن ئالاقىلىشىش يىغىنىنى يىلدا ئىككى قېتىم ئاچتى. خېجىڭ ناھىيىلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى يېزا (بازار) لاردا خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرى بىلەن ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتى رەھبەرلىرىنىڭ سۆھبەت يىغىنىنى ئۇيۇشتۇرۇپ، جىددىي ھەل قىلىشقا تېگىشلىك مەسىلىلەرنى ۋاقتىدا ھەل قىلدى.

يوپۇرغا ناھىيىسىدىكى ئىشچىلار ئۇيۇشمىلىرى ئۆز رولىنى ياخشى جارى قىلدۇرماقتا

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئوبۇل سابىر خەۋەر قىلدۇ: يوپۇرغا ناھىيىلىك باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئاساسىي قاتلام ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەشكىلاتلىرى قۇرۇلۇشىنى مۇستەھكەملەپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ مەنئى تۇرمۇشىنى جانلاندىردى.

1991 - يىلدىن بۇ يىل 3 - ئايغىچە ناھىيە بويىچە 82 ئورۇندا ئاساسىي قاتلام ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى قۇرۇلۇپ، ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى قۇرۇشقا تېگىشلىك ئورۇننىڭ % 94.2 نى، ئۇيۇشما ئەزالىرى 5371 گە يېتىپ، ئومۇمىي ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ % 87.6 نى ئىگىلىدى. ئاساسىي قاتلام ئىشچىلار ئۇيۇشمىلىرىنىڭ رەھبەرلىك بەنزىلىرىگە مەدەنىيەت سەۋىيىسى يۇقىرى، قابىلىيەتلىك، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ مەنپەئىتىنى كۆزلەيدىغان، ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئۈچۈن ئەمەلىي ئىش قىلىپ بېرىدىغان خادىملار سەپلەندى. بۇ ناھىيە يەنە 1000 غا يېقىن ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى كادىرنى مەملىكەت ۋە

بۇ ئوبلاستتىكى خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرى «مەجبۇرىي مائارىپ قانۇنى»، «نىكاھ قانۇنى»، «ئوقۇتقۇچىلار قانۇنى»، «باج قانۇنى»، «يېمەكلىكلەر تازىلىقى قانۇنى» قاتارلىق قانۇن - نىزام، بەلگىلىمىلەرنىڭ ئىجرا قىلىنىشى ئەھۋالى ۋە دېھقانلارنىڭ سېلىقىنى يېنىكلىتىش ئەھۋالى ھەققىدە مەخسۇس تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىپ، خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ خىزمىتىگە بولغان يېتەكچىلىك ۋە قانۇنىي نازارەتچىلىكىنى كۈچەيتتى.

ئۆز مۇخبىرىمىز ئابدۇللا ئابدۇرېشىت، ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئابدۇشۈكۈر راشىدىن خەۋەر قىلدۇ: قەشقەر ۋىلايىتىدىكى ھەر دەرىجىلىك ئاياللار بىرلەشمىلىرى 1990 - يىلدىن بۇيان قانات يايدۇرغان «ئۈچىنى ئۆگىنىش، ئۈچتە بەسلىشىش» پائالىيىتى بارغانسېرى چوڭقۇرلىشىپ، ۋىلايەت بويىچە بۇ پائالىيەتكە قاتناشقان ئاياللار پۈتۈن ئاياللارنىڭ % 85 نى ئىگىلىدى.

بۇ ۋىلايەتتىكى ھەر دەرىجىلىك ئاياللار تەشكىلاتلىرى ھەر مىللەت ئاياللىرىنى

غۇلجا ناھىيىلىك ئاياللار بىرلەشمىسى 1993 - يىلدىن بۇيان ئوبلاست، ئاپتونوم رايون تەرىپىدىن «ئۈچىنى ئۆگىنىش، ئۈچىنى سېلىشتۇرۇش» مۇسابىقە پائالىيىتىدە ئىلغار كوللېكتىپ، ئاياللار خىزمىتىنى نىشانلىق باشقۇرۇشتىكى ئىلغار ئورۇن بولۇپ باھالاندى.

سۈرەتتە: ناھىيىلىك ئاياللار بىرلەشمىسىدىكى رەھبىرىي كادىرلار بۇ يىللىق خىزمەتلەر ئۈستىدە مۇزاكىرەلەشمەكتە.

مىرزە خەمەت فوتوسى

قەشقەر ۋىلايىتىدىكى ئاياللار «ئۈچىنى ئۆگىنىش، ئۈچتە بەسلىشىش» پائالىيىتىگە ئاكتىپ قاتناشماقتا

تەشكىللەش، يېتەكلەشكە بولغان رەھبەرلىكىنى كۈچەيتتى، بولۇپمۇ ئاساسىي قاتلاملاردا ئېلىپ بېرىلغان سوتسىيالىستىك ئىدىيىۋى تەربىيە خىزمىتى ۋە ئاساسىي قاتلام تەشكىلاتلىرى قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش خىزمىتىگە بىرلەشتۈرۈپ، 1881 قارار قانۇن ئۆگىنىش كۇرسى، 11 قارار پارتىيە 14 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېت 6 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ قارارىنى ئۆگىنىش كۇرسى، 2451 قارار مەركەزنىڭ شىنجاڭنىڭ مۇقىملىقىنى قوغداش توغرىسىدىكى مۇھىم يوليورۇقلىرىنى ئۆگىنىش كۇرسى ئېچىپ، ئاياللارنىڭ سىياسىي ئېڭىنى يۇقىرى كۆتۈردى. ئەمەلىي قوللىنىلىدىغان پەن - تېخنىكا بىلىملىرىنى ئۆگىنىش كۇرسىدىن 2541 قارار ئېچىپ، 65 مىڭ 678 ئادەم (قېتىم) تەربىيىلدى.

ئاياللارنىڭ «ئۈچىنى ئۆگىنىش، ئۈچتە بەسلىشىش» پائالىيىتى «كۈمۈش گۈل»

مۇسابىقىسى، «8 - مارت كۆكەرتىش قۇرۇلۇشى»، نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش پائالىيىتى بىلەن بىرلەشتۈرۈلۈپ يولغا قويۇلدى. ۋىلايەت بويىچە «8 - مارت كۆكەرتىش قۇرۇلۇشى» غا قاتناشقان ئاياللار يېقىنقى يىللاردىن بۇيان زور دەرىجىدە كۆپەيدى. بۆلتۈر يىل بېشىدىن بۇ يىل 3 - ئايغىچە ۋىلايەت بويىچە بەرپا قىلىنغان «8 - مارت» ئورمان بەلبىغىنىڭ كۆلىمى 5387 موغا، مېۋىلىك باغ 4437 موغا يەتتى. مەكت ناھىيىسىدىكى ھەر قايسى يېزىلىق ئاياللار بىرلەشمىلىرى نامراتلارغا 7460 يۈەن نەق پۇل، 3730 كىلوگرام ئاشلىق ياردەم قىلدى. مارالبېشى ناھىيىسىدىكى ھەر دەرىجىلىك ئاياللار بىرلەشمىلىرى يېزا - بازارلارنىڭ مائارىپ ئىشلىرىغا جەمئىي 202 مىڭ 306 يۈەن ئىئانە قىلدى.

«ئوت يۇرتى»دىكى ھەر مىللەت ئاياللىرى ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدا ئۆز رولىنى ياخشى جارى قىلدۇرماقتا

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز رابىيە زەپەر خەۋەر قىلدۇ: تۇرپان ۋىلايىتىدىكى ھەر مىللەت ئاياللىرى ھەر دەرىجىلىك ئاياللار تەشكىلاتلىرىنىڭ باشلامچىلىقىدا، ئۆزلىرىنىڭ «يېرىم دۇنيا» لىق رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى يۈكسەلدۈرۈشتە پائال تىرىشچانلىق كۆرسەتمەكتە.

تۇرپان ۋىلايەتلىك پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى ئاياللار خىزمىتىگە يۈكسەك دەرىجىدە ئەھمىيەت بېرىپ، ئايالارغا ئۆز كارامىتىنى كۆرسىتىدىغان كەڭ زېمىن ھازىرلاپ

بەردى. ھەر دەرىجىلىك ئاياللار تەشكىلاتلىرى يۇقىرى دەرىجىلىك ئاياللار بىرلەشمىلىرىنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشىغا ئاساسەن، ئۈنۈملۈك تەدبىرلەرنى قوللىنىپ، شەھەر ۋە يېزا - قىشلاقلاردىكى ئاياللارنى «ئۈچىنى ئۆگىنىش، ئۈچتە بەسلىشىش» پائالىيىتىگە تەشكىللىدى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا يەنە ئۆز رايونىنىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ، «ئون يۈزلۈك مەدەنىيەتلىك ئائىلە» قۇرۇش، «خالىس تۆھپە قوشۇش»، «مېھرى - شەپقەت يەتكۈزۈش» پائالىيەتلىرىنى قانات يايدۇردى. تۈرلۈك ئۇسۇللاردىن پايدىلىنىپ، ئۈنۈملۈك ئورۇن ۋە ياخشى تىپلارنى تەشۋىق قىلىش، تەجرىبە ئۈنۈشتۈرۈش ئارقىلىق، ئاياللارغا ئىلھام بەردى. يېقىنقى بىر نەچچە يىلدىن بۇيان، «ئوت يۇرتى» دىكى 70 مىڭدىن ئارتۇق ئايال تۈرلۈك پائالىيەتلەرگە قاتنىشىپ، كارامىتىنى كۆرسەتتى.

چاپاغا چىداپ كۈرەش قىلىش روھىنى داۋاملىق جارى قىلدۇرۇشىمىز كېرەك

تۇرغۇن ئۆمەر

چاپاغا چىداپ كۈرەش قىلىش - جۇڭگو خەلقىنىڭ ئېسىل ئەنئەنىسى، دۆلەتنى قۇدرەت تاپقۇزۇش، سوتسىيالىستىك زامانۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنى ئىشقا ئاشۇرۇشتىكى خىزمەت تەتقىقاتى

بىلىشىمىز كېرەككى، ئىشلەپچىقىرىش ئىستېمالنى بەلگىلەيدۇ، تۇرمۇشنىڭ ياخشىلىنىشى ئىقتىسادنىڭ تەرەققىي قىلىشىدىن ئايرىلمايدۇ. چاپاغا چىداپ كۈرەش قىلىپ، ئىقتىسادنى تىرىشىپ راۋاجلاندۇرۇپ، ئىجتىمائىي بايلىقنى ئۈزلۈكسىز كۆپەيتىشكە ئىمكانىيەت يارىتىدۇ.

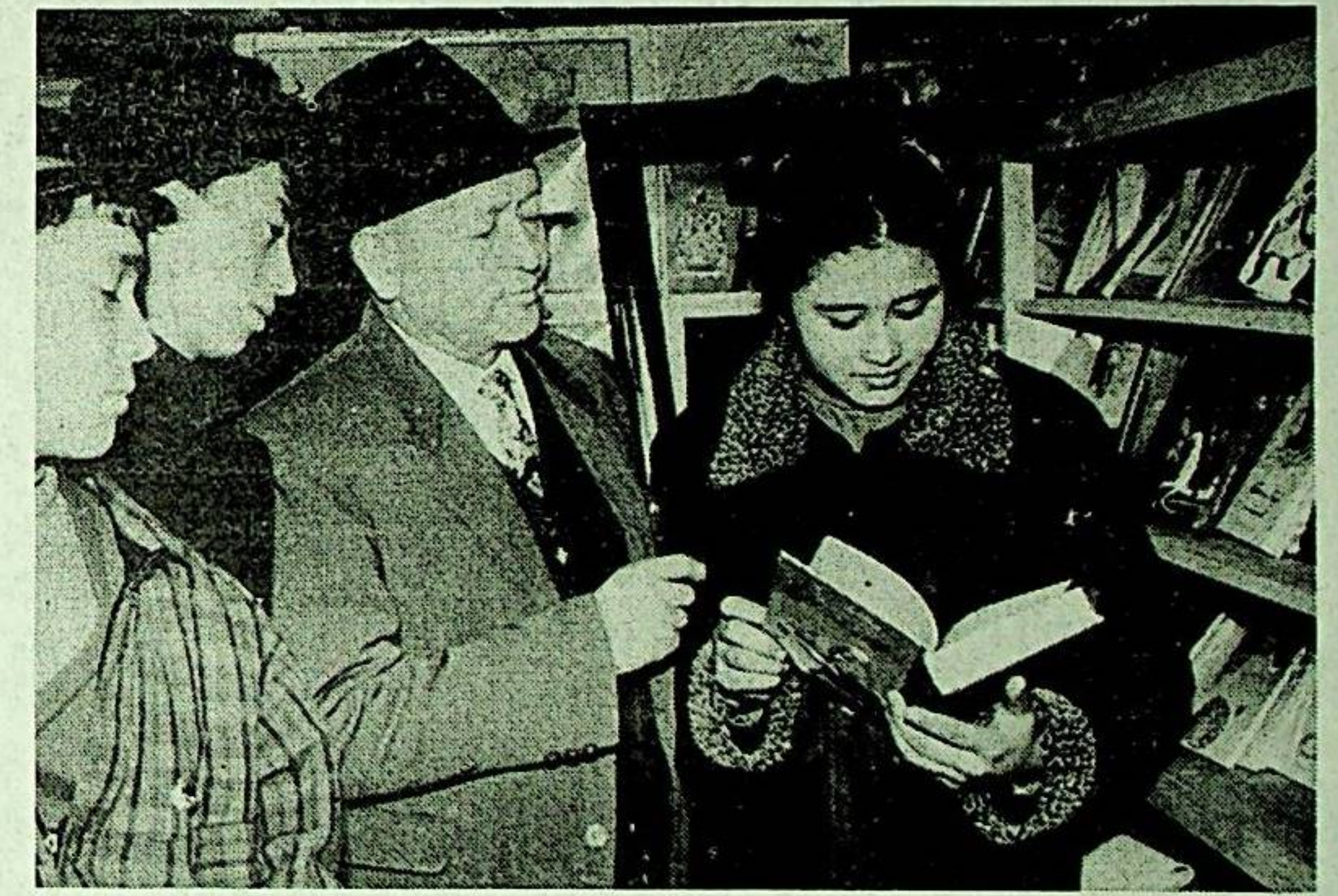

ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى كادىرنى مەملىكەت ۋە ئاپتونوم رايون، ۋىلايەتتە ئېچىلغان ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى كادىرلىرى مەكتىپى ياكى كۇرسلىرىغا ئەۋەتىپ تەربىيىلىدى. ھەر دەرىجىلىك ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئۇيۇشما

شائىر كىتابخانا ئاچتى

غۇلجا ناھىيىلىك سىياسىي مەسلىھەت كېڭىشىنىڭ دەم ئېلىشقا چىققان كادىرى، شائىر توختاش بەكرى كىتابخانلاردا مىللىي يېزىقتىكى كىتاب - ژۇرنال كەم بولۇش مەسىلىسىنى ھەل قىلىش ئۈچۈن، ئۆز يېنىدىن پۇل چىقىرىپ، بىر كىتاب بۆتكىسى سېتىۋېلىپ، كىتابخانا ئاچتى.

ئۇ كىشىلەرنىڭ كىتابقا بولغان تەشناقلىقىنىڭ بارغانسېرى ئېشىۋاتقانلىقىنى نەزەردە تۇتۇپ، ئۆتكەن يىلى 10- ئايدا ئۈرۈمچىدىكى نەشرىياتلار بىلەن ئالاقىلىشىپ، تۈرلۈك پەن - تېخنىكا كىتابلىرى، ئوقۇغۇچىلار قوللانمىلىرى، خەرىتە، ھەر خىل ئەدەبىي كىتابلار ۋە تۇرمۇشقا ئائىت كىتابلاردىن 30 مىڭ يۈەن قىممىتىدە، 200 خىلدىن ئارتۇق سېتىۋېلىپ، كىتابخانىسىنى جانلاندىردى. نەچچە يىللاردىن بۇيان دېھقانلار، ئوقۇتقۇچىلار، ئوقۇغۇچى ۋە ئۆسمۈرلەر ئىزدەپ تاپالماي يۈرگەن كىتابلارنىڭ ھەممىسىلا بۇ كىچىك بۆتكىدىن تېپىلغاچقا، ناھىيىنىڭ ھەرقايسى جايلىرىدىن كەلگەن بىلىم مەستانىلىرىنىڭ خۇمارى مۇشۇ بۆتكىدىن چىقتى. بۇ يېقىندەم شائىر تۇنجى بولۇپ، بۇ ئالتۇن زېمىنغا مەنئىۋى مەدەنىيەت گۈلنىڭ ئۇرۇقىنى چاچتى.

سۈرەتتە: ئۇ ياشلارغا كىتابلارنىڭ مەزمۇنىنى تونۇشتۇرماقتا. ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز مەرزە خەت مۇھەممەت فوتوسى ۋە خەۋىرى

بەردى. تۇرسۇن ھېكەم
△ قىز - يىگىتلەرنىڭ تەشەببۇس قىلىشى، ناھىيىلىك ئىتتىپاق كومىتېتى قاتارلىق ئورۇنلارنىڭ ئۇيۇشتۇرۇشى، ناھىيىلىك پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ پائال قوللاپ، شارائىت يارىتىپ بېرىشى نەتىجىسىدە خوشۇت ناھىيىسىدە يېقىندا توققۇز جۈپ قىز - يىگىت كۆلپەكتىپ توي مۇراسىمى ئۆتكۈزدى.

ئابلز ئوسمان

سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنى ئىشقا ئاشۇرۇشتىكى كۈچلۈك مەنئىۋى كۈچ. ئېلىمىزنىڭ ئىنقىلاب ۋە قۇرۇلۇش ئىشلىرىنىڭ مۇۋەپپەقىيەت قازىنىشى ئەزەلدىن جاپاغا چىداپ كۈرەش قىلىش روھىنى جارى قىلدۇرۇش بىلەن زىچ مۇناسىۋەتلىك بولۇپ كەلدى.

ئېلىمىز نەچچە ئون يىللىق سوتسىيالىستىك ئىنقىلاب ۋە سوتسىيالىستىك قۇرۇلۇش داۋامىدا جاپاغا چىداپ ئىگىلىك يارىتىش ئارقىلىق غايەت زور ئۆزگىرىشلەرنى قولغا كەلتۈردى. 60 - يىللارنىڭ بېشىدا ئېلىمىز ئۈچ يىللىق ئېغىر تەبىئىي ئاپەت ۋە تاشقى جەھەتتىكى ئىقتىسادىي قامال ئاستىدىمۇ، جاپاغا چىداپ كۈرەش قىلىش ئارقىلىق قاتمۇ قات قىيىنچىلىقلار ئۈستىدىن غەلبە قىلدى. بۇ مەزگىلدە داچىڭغا ئوخشاش جاپاغا چىداپ كۈرەش قىلىپ، چۆللۈكتە ئىگىلىك ياراتقان ئىلغار ئورۇنلار، جاۋىيۇلۇدەك جاپاغا چىداپ كۈرەش قىلغان ئۆلكىلەر مەيدانغا كەلدى. نۆۋەتتە پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى ماس قەدەمدە تەرەققىي قىلدۇرۇشتىن ئىبارەت ستراتېگىيىلىك ۋەزىپىنى بەلگىلىدى ۋە ئېلىمىزنىڭ خەلق ئىگىلىكى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ 9 - بەش يىللىق پىلانى ۋە 2000 - يىلغىچە بولغان كەلگۈسى كۈرەش نىشانىنى ئوتتۇرىغا قويدى. ئۇلۇغۋار نىشانى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن، ئىنتايىن زور تىرىشچانلىق كۆرسىتىشىمىزگە توغرا كېلىدۇ. ئېلىمىز سوتسىيالىزمنىڭ دەسلەپكى باسقۇچىدا تۇرۇۋاتىدۇ، دۆلىتىمىزنى باي، قۇدرەتلىك، دېموكراتىك، مەدەنىيەتلىك، زامانىۋىلاشقان دۆلەت قىلىپ قۇرۇپ چىقىشتا پۈتۈن مەملىكەت خەلقىنىڭ جاپاغا چىداپ كۈرەش قىلىشىغا تايىنىمىز. بۇ بىزدىن جاپاغا چىداپ كۈرەش قىلىش روھىنى ئۇزاققىچە جارى قىلدۇرۇشنى تەلەپ قىلىدۇ.

يولداش دېڭ شياۋپىڭ 80 - يىللارنىڭ ئاخىرىدا مۇنداق دەپ كۆرسەتكەنىدى: «خەلقىمىزنىڭ تۇرمۇش سەۋىيىسى ياخشىلانغان ئەھۋال ئاستىدا خەلققە، جۈملىدىن كومپارتىيە ئەزالىرىغا جاپاغا چىداپ كۈرەش قىلىش ئەنئەنىسىنى ساقلاش كېرەكلىكىنى ئۇقتۇرۇپ تۇرالىدۇق. مۇشۇ ئەنئەنىنى قەتئىي داۋاملاشتۇرغاندىلا چىرىكلىشىشكە قارشى تۇرۇپ، ئۇنى چەكلەپ قالغىلى بولىدۇ. شۇڭا خەلققە قارىتىلغان ئىدىيەۋى - سىياسىي خىزمەتنى كۈچەيتىپ، جاپاغا چىداپ كۈرەش قىلىشنى تەشەببۇس قىلىشىمىز كېرەك» ئىسلاھات، ئىشكىنى ئېچىۋېتىش يولغا قويۇلغاندىن بۇيان، پارتىيىمىز خەلقىگە رەھبەرلىك قىلىپ، جاپاغا چىداپ ئىگىلىك يارىتىش روھىنى جارى قىلدۇرۇش ئارقىلىق زور تەرەققىياتلارغا ئېرىشتى. خەلقىنىڭ ماددىي ۋە مەنئىۋى تۇرمۇشى كۆرۈنەرلىك ياخشىلاندى. لېكىن يېقىنقى بىر مەزگىل ئىچىدە كومپارتىيە ئەزالىرى ۋە ئاممىغا جاپاغا چىداپ كۈرەش قىلىش ئەنئەنىسىنى جارى قىلدۇرۇش توغرىسىدىكى تەربىيە بوشاشتۇرۇپ قويۇلغانلىقتىن، بىر قىسىم كىشىلەر، بولۇپمۇ ئايرىم كومپارتىيە ئەزالىرى ۋە رەھبىرىي كادىرلاردا جاپاغا چىداپ كۈرەش قىلىشنى خالىمايدىغان، يۇقىرى ئىستېمال قوغلىشىدىغان، راھەت - پاراغەتكە بېرىلىدىغان خاھىش كېلىپ چىقتى. ھەتتا بەزىلەر «ھازىر جاپاغا چىداپ كۈرەش قىلىشنىڭ ۋاقتى ئۆتۈپ كەتتى»، «جاپاغا چىداپ كۈرەش قىلىش دېگەنلىك نامراتلىققا ئۆتۈش، تەشەببۇس قىلغانلىق» دەپ قارىدى. يولغا چوقۇنۇش، شەخسىيەتچىلىك قىلىش ۋە چىرىكلىشىش ھادىسىلىرى يۈز بەردى. ئەگەر جاپاغا چىداپ كۈرەش قىلىش روھى جارى قىلدۇرۇلمايدىكەن، بۇ خىل ئەھۋالنى تۈگەتكىلى بولمايدۇ. سوتسىيالىزمنىڭ تۈپ مەقسىتى كىشىلەرنىڭ كۈندىن - كۈنگە ئېشىپ بېرىۋاتقان ماددىي ۋە مەنئىۋى تۇرمۇش ئېھتىياجىنى قاندۇرۇشتىن ئىبارەت. شۇنى

راۋاجلاندۇرۇپ، ئىجتىمائىي بايلىقنى ئۈزلۈكسىز كۆپەيتىشكە ئىمكانىيەت تۇرمۇشنىڭ ياخشىلىنىشى ماددىي ئاساسقا ئىگە بولالايدۇ. پارتىيە 14 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 6 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ «قارار» دىدا: «پۈتكۈل مىللەت ئارىسىدا جاپاغا چىداپ ئىگىلىك يارىتىش روھىنى تىكلەش سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇشنى ئىشقا ئاشۇرۇشنىڭ مۇھىم كاپالىتى، دۆلىتىمىز تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەت، ئىقتىساد ۋە مەدەنىيىتى بىر قەدەر ئارقىدار بولۇپ، ئىگىلىك يارىتىش مەزگىلىدە تۇرماقتا. ئۇ ئۇلۇغ ئىگىلىك يارىتىش روھىغا موھتاج. ئىقتىسادىمىز زور دەرىجىدە راۋاجلانغان، خەلقىنىڭ تۇرمۇشى زور دەرىجىدە ياخشىلانغان تەقدىردىمۇ بۇنداق روھنى يەنىلا داۋاملاشتۇرۇش ۋە جارى قىلدۇرۇشقا توغرا كېلىدۇ» دەپ كۆرسىتىلدى. يېڭى تارىخىي دەۋردە جاپاغا چىداپ كۈرەش قىلىش روھىنى جارى قىلدۇرۇش ئېلىمىزنىڭ زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ مۇھىم كاپالىتى، شۇنداقلا ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنى تېز يۈكسەلدۈرۈپ، خەلقىنىڭ ماددىي ۋە مەنئىۋى تۇرمۇشىنى ياخشىلاش، خەلقنى ھاللىق سەۋىيىگە يەتكۈزۈشنىڭ ئاساسلىق تەدبىرى. پەقەت جاپاغا چىداپ ئىگىلىك يارىتىش روھىنى تىكلەپ، غەيرەت ئۈستىگە غەيرەت قىلىپ، خەلق ئىگىلىكىنى تېز يۈكسەلدۈرىدىغان بولساق، ئېلىمىزنىڭ 9 - بەش يىللىق پىلان ۋە 2010 - يىلغىچە بولغان كەلگۈسى كۈرەش نىشانىنى تىرىشىپ ئىشقا ئاشۇرغىلى بولىدۇ.

بىز «قارار» نىڭ روھىنى ئۆگىنىشكە بىرلەشتۈرۈپ كومپارتىيە ئەزالىرى ۋە خەلق ئاممىسىغا، بولۇپمۇ رەھبىرىي كادىرلارغا جاپاغا چىداپ كۈرەش قىلىش روھىنى جارى قىلدۇرۇش توغرىسىدا چوڭقۇر تەربىيە بېرىپ، تونۇشنى ئۆستۈرۈشىمىز كېرەك. بۇنىڭدا بىرىنچىدىن، يۇقىرى ئىستېمال قوغلىشىپ ھەشىمەتچىلىك، سۆلەۋتۈزلىق، ئىسراپچىلىق قىلىشتەك ناچار ئىستىلىنى تۈگىتىپ، «جاپاغا چىداپ كۈرەش قىلىش شەرەپ، ئىسراپچىلىق نومۇس» دەيدىغان قاراشنى تۈرۈۋېتىشىمىز؛ ئىككىنچىدىن، جاپالىق ۋە شارائىتى ناچار يەرلەردە ئىشلەشتىن باش تارتمايدىغان، ئامما بىلەن ھالاۋەتسىمۇ، جاپادىنمۇ بىرگە بولىدىغان ياخشى ئىستىلىنى جارى قىلدۇرۇشىمىز؛ ئۈچىنچىدىن، جاپاغا چىداپ كۈرەش قىلىشنى ئىلمىي ئىشلەش بىلەن زىچ بىرلەشتۈرۈپ، پەن - تېخنىكا ئارقىلىق ئىشلەپچىقىرىشنى يۈكسەلدۈرۈشتە چىڭ تۇرۇشىمىز؛ تۆتىنچىدىن، خەلق ئۈچۈن ئەمەلىي ئىشلەيدىغان، ئومۇمىي مەنپەئەتنى ھەممىدىن ئەلا بىلىدىغان روھنى جارى قىلدۇرۇشىمىز كېرەك. يۇقىرىقى تەلەپلەرنى تىرىشىپ ئورۇندىغاندىلا، جاپاغا چىداپ ئىگىلىك يارىتىش روھىنى تېخىمۇ ياخشى جارى قىلدۇرغىلى، ئامما بىلەن ھەممەنەپەس، تەقدىرداش بولغىلى بولىدۇ. بۇنىڭدا پارتىيىلىك كادىرلار، بولۇپمۇ رەھبىرىي كادىرلار ئىشخانىدا ئولتۇرۇپ دوكلات ئاڭلاش، يوليورۇق بېرىش بىلەنلا چەكلەنپ قالماي، ئاساسىي قاتلامغا، تۆۋەنگە بېرىپ ئاممىنىڭ قىيىنچىلىق ئەھۋالىنى ئىگىلىشى، پىكىر، تەلەپلىرىنى ئاڭلاپ، ئىمكان بار تىرىشىپ ھەل قىلىشقا كۈچ چىقىرىشى كېرەك. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، ھەر دەرىجىلىك كادىرلار ھەر يىلى نۆۋەت بىلەن تۆۋەنگە چۈشۈپ نۇقتىدا تۇرۇپ ئىشلەپ، جاپاغا چىداپ ئىشلەش جەھەتتە ئۆلگە كۆرسىتىشى لازىم. مۇشۇنداق قىلغاندىلا كادىرلار ئۆز ئەمەلىيىتى ئارقىلىق ئاممىغا ئۆلگە كۆرسەتەلەيدۇ ھەم ئاممىغا باشلامچىلىق قىلىپ، پارتىيىمىزنىڭ يېڭى دەۋرىدىكى ئۇلۇغۋار كۈرەش نىشانىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇشتا باشلامچىلىق رولىنى جارى قىلدۇرالايدۇ.

ئېچىنىپ، 57 مىڭ 996 ئايالى ئىتتىپاقچىلىق، باغۋەنچىلىك، كۆكتاتچىلىق، باقمىچىلىق، تىككۈچىلىك قاتارلىق كەسىپلەر بىلەن تەربىيىلىدى. بىر نەچچە يىل ئىچىدە 1123 ئائىلە پەن - تېخنىكاغا تايىنىپ ھاللىق سەۋىيىگە يەتتى. ۋىلايەت بويىچە تۈرلۈك كەسىپلەر بىلەن شۇغۇللىنىۋاتقان ئائىلەلەر 22 مىڭ 376 گە يەتتى. بۇلتۇر «8 - مارت» ئايالار بايرىمى ھارپىسىدا 10 مىڭدىن ئارتۇق ئايال ۋىلايەتلىك ئاياللار بىرلەشمىسىنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشى بىلەن، ئىدىقۇت تېغى ئېتىكىگە قۇرۇلماچى بولغان «ئاياللار شادلىق باغچىسى» غا بېرىپ خالىس ئەمگەككە قاتنىشىپ، 52 مىڭ 929 تۈپ ھەر خىل مېۋىلىك كۈچەت تىكتى، 300 مو بوز يەر ئاچتى.

بۇلتۇر يىل ئاخىرىغىچە بۇ ۋىلايەتتىكى ھەر دەرىجىلىك ئاياللار تەشكىلاتلىرى ئايال ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى نامرات يېزا - كەنتلەرگە كىتاب تەقدىم قىلىشقا سەپەرۋەر قىلدى. بۇ جەرياندا ئۇلار يېزا پەن - تېخنىكىسى قاتارلىق كىتاب - ژۇرناللاردىن 10 مىڭ پارچىدىن ئارتۇق سېتىۋېلىپ، يېزا، كەنت مەدەنىيەت پونكىتلىرىغا تەقدىم قىلدى. ئاياللار تەشكىلاتلىرى يەنە ۋىلايەت تەۋەسىدىكى 257 نامرات ئورۇن ۋە شەخس بىلەن ئالاقە ئورنىتىپ، نامراتلىقتىن قۇتقۇزۇشنى ھۆددىگە ئېلىپ، ئۇلارغا پەن - تېخنىكا جەھەتتىن مەسلىھەت بەردى ۋە يار - يۆلەكتە بولدى. بۇ پائالىيەتلەر داۋامىدا 200 دىن كۆپرەك ئايال ماھىر يېتىشىپ چىقتى. بۇلارنىڭ ئىچىدە مەملىكەتلىك ئاياللار بىرلەشمىسىنىڭ، ئاپتونوم رايونلۇق ئاياللار بىرلەشمىسىنىڭ تەقدىرلىشىگە ئېرىشكەن «تۆھپىكار ئاياللار»، مەملىكەتلىك باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەرىپىدىن «1 - ماي» ئەمگەك مېدالىغا ئېرىشكەن مۇنەۋۋەر پەن - تېخنىكا خادىملىرىمۇ بار.

تۈزۈش

گېزىتىمىزنىڭ 3 - ئايرىل سانىدىكى 3 - بەتكە بېرىلگەن «بىر نەچچە خىل دائىم ئىشلىتىلىدىغان قانۇن ئاتالغۇلىرى» ماۋزۇلۇق ماقالىنىڭ 1 - ستون تۆۋەندىن يۇقىرىغا 4 - قۇردىكى «جىنايەت ئۆتكۈزگەن دېلۇلار» دېگەن سۆزنىڭ ئاخىرىغا «ھەم قانۇندا بەلگىلەنگەنلىرىدىن باشقا دېلۇلار» دېگەن سۆزنى قوشۇپ ئوقۇشىڭىز لازىم سورايىمىز.

تەھرىر بۆلۈمى

رەھبىرى كادىرلار «ئۆزىنىڭ چوڭ ئىشلىرىنى دوكلات قىلىش» تۈزۈمىنىڭ ئۈنۈمى كۆرۈنەرلىك بولدى

ئۆز مۇخبىرىمىز نۇرىيە ئىمامنىياز خەۋەر قىلىدۇ: بۇلتۇر ئاپتونوم رايونىمىزدا يولغا قويۇلغان رەھبىرى كادىرلارنىڭ «ئۆزىنىڭ چوڭ ئىشلىرىنى دوكلات قىلىش» تۈزۈمىنىڭ ئۈنۈمى كۆرۈنەرلىك بولدى.

بۇلتۇر ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم رەھبىرى كادىرلارنىڭ پاك، دىيانەتلىك بولۇش، ئۆزىنى ئۆزى ئىدارە قىلىش ئاڭلىقلىقىنى يەنىمۇ كۈچەيتىش ئۈچۈن، پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىدىكى ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى رەھبىرى كادىرلارنىڭ «ئۆزىنىڭ چوڭ ئىشلىرىنى دوكلات قىلىش» تۈزۈمىنى يولغا قويغانىدى، بىر يىلدىن بۇيان، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك پارتكوم، ھۆكۈمەتلەر، كەسپىي، مەمۇرىي ئورۇنلار مەركەز ۋە ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ئوتتۇرىغا قويغان رەھبىرى كادىرلارنىڭ پاك، ئىنتىزامچان بولۇش توغرىسىدىكى بەلگىلىمىلىرىنى ئۆگىنىش، ئىزچىللاشتۇرۇشنى چىڭ تۇتتى. دېموكراتىك تۈرمۈش يىغىنىدىن پايدىلىنىپ، ناھىيە، باشقارما دەرىجىلىكتىن يۇقىرى رەھبىرى كادىرلارنى ئۆزلىرىنىڭ چوڭ ئىشلىرىنى دوكلات

قىلىشتا راستچىل بولۇشقا ۋە نازارەتنى ئاڭلىق قوبۇل قىلىشقا يېتەكلىدى. بىر يىلدا ئاپتونوم رايون بويىچە 21 مىڭ 416 ناھىيە، باشقارما دەرىجىلىكتىن يۇقىرى رەھبىرى كادىر دېموكراتىك تۈرمۈش يىغىنىغا قاتنىشىپ ئۆزلىرىنى ئەستايىدىل تەكشۈردى. بۇنىڭ بىلەن ھۆكۈمەت پۇلغا يېيىش - ئىچىش، كۆڭۈل ئېچىش شامىلىنى توسۇشنىڭ ئۈنۈمى يەنىمۇ ئۆستى. ئاپتونوم رايوندىكى 15 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر ۋە 104 نازارەت، ئىدارىنىڭ ئۆتكەن يىلنىڭ ئالدىنقى يېرىمىدىكى كۈتۈۋېلىش خىراجىتى 1995-يىلنىڭ شۇ مەزگىلىدىكىدىن %19.72 تۆۋەنلىدى. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، خەلق ھۆكۈمىتى، سىياسىي كېڭەش، ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ كۈتۈۋېلىش خىراجىتى %62.5 ئازلىدى. جايلار ۋە تارماقلارنىڭ كېيىنكى يېرىم يىللىق كۈتۈۋېلىش خىراجىتىمۇ ئوخشىمىغان دەرىجىدە ئازلىدى. جايلار ۋە تارماقلار يەنە ناھىيە، باشقارما دەرىجىلىكتىن يۇقىرى رەھبىرى كادىرلار ئىچىدىكى تۇرالغۇ ئۆي تەقسىم قىلىشتا

ھوقۇقىدىن پايدىلىنىپ كۆمچىگە جوغ تارتقان ئاز ساندىكى كادىرلارنى ۋاقتىدا تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى، ۋىلايەت، نازارەت دەرىجىلىك ئورۇنلار سېتىۋالغان ئۆلچەمدىن ئاشقان 101 پىكەننى ۋە بەلگىلىمىگە خىلاپ ھالدا ئۆلچەمدىن ئاشۇرۇپ پىكەن سېتىۋېلىش مەسلىسىدىن 15 نى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى. ئۇنىڭدىن باشقا جايلار ۋە تارماقلار رەھبىرى كادىرلارنىڭ كىرىمىنى مەلۇم قىلىش، سوۋغاتنى تىزىملىتىش، دۆلەت ئىلكىدىكى كارخانىلارنىڭ كەسپىي كۈتۈۋېلىش راسخوتىنى ئىشچى-خىزمەتچىلەر قۇرۇلتىيىغا دوكلات قىلىشتىن ئىبارەت ئۈچ تۈزۈمنى ئورنىتىپ، ئۇنى ئىجرا قىلىشتا چىڭ تۇردى. نەتىجىدە ناھىيە، باشقارما دەرىجىلىكتىن يۇقىرى رەھبىرى كادىرلار شەخسىي كىرىمىنى ئاكتىپلىق بىلەن مەلۇم قىلدى، 673 مىڭ يۈەن قىممىتىدىكى سوۋغات بۇيۇمىنى تەشكىلگە تاپشۇردى، دۆلەت ئىلكىدىكى 2532 كارخانا كۈتۈۋېلىش راسخوتىنى ئىشچى-خىزمەتچىلەر قۇرۇلتىيىغا دوكلات قىلىپ، ئىشچى-خىزمەتچىلەرنىڭ نازارىتىنى قوبۇل قىلدى.

كارخانا رەھبەرلىرى تەربىيەلەنگەندىن كېيىن ۋەزىپىگە تەيىنلىنىدۇ

تەربىيەلەش پىلانىدا كارخانا رەھبەرلىرىنى سودا-سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش تارمىقى كەسىپ سالاھىيىتى جەھەتتە ئۈمۈمبۆلۈك تەربىيەلەش، نەتىجىسى لايىقەتلىك بولغانلارغا «كارخانا سودا-سانائەت باشقۇرۇش كەسپى بويىچە تەربىيەلەنگەنلىك گۇۋاھنامىسى» تارقىتىپ بېرىش ئوتتۇرىغا قويۇلدى.

تەربىيەلەش پىلانىدا يەنە مۇنۇلار ئوتتۇرىغا قويۇلدى: 9-بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە كارخانا باشقۇرغۇچى خادىملىرىنىڭ مەدەنىيەت، بىلىم قۇرۇلمىسى يەنىمۇ ياخشىلىنىدۇ، كۆپ خىل شەكىل قوللىنىپ، ئوقۇش تارىخى تەربىيىسى ئېلىپ بېرىلىدۇ. 9-بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە كارخانا باشقۇرغۇچى خادىملىرىنىڭ كەسپىي سالاھىيەت تەربىيىسى گۇۋاھنامىسى تۈزۈمى تەدرىجىي ئورنىتىلىدۇ، سالاھىيەت جەھەتتىن تەربىيەلەشكە قاتنىشىش

تەربىيەلەش چىڭ يۈ خەۋەر قىلىدۇ: قانداق قىلغاندا سىياسىي ساپاسى يۇقىرى، سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكىنى پىششىق بىلىدىغان، قەتئىي ئىرادە بىلەن ئىسلاھات ئېلىپ بارىدىغان، ئىگىلىك باشقۇرۇشقا ماھىر، باشقۇرۇش ۋە تېخنىكىنى بىلىدىغان بىر تۈركۈم كارخانا ئىگىلىكىنى باشقۇرغۇچىلار قوشۇننى يېتىشتۈرگىلى بولىدۇ؟ يېقىندا تۈزۈپ چىقىلغان «ئاپتونوم رايونىنىڭ كارخانا باشقۇرغۇچى خادىملىرىنى 9-بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە تەربىيەلەش پىلانى» دا بۇ ئىش كونكرېت ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

تەربىيەلەش پىلانىغا ئاساسەن، ئاپتونوم رايون قىسقا مۇددەتلىك تەربىيەلەشنى كەڭ دائىرىدە قانات يايدۇرىدۇ، كارخانىنىڭ باشقۇرغۇچى خادىملىرى ھەر يىلى يەتتە كۈن ئىشلەپچىقىرىشتىن ئايرىلىپ تەربىيەلەندۈرۈلۈشى

ئۆز مۇخبىرىمىز شى چياۋمېي، ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ۋاڭ جىيەنيۇڭلار ئاپتونوم رايونلۇق توقۇمىچىلىق سانائىتى نازارىتىدىن مۇنۇلارنى ئىگىلىدى: ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ توقۇمىچىلىق كەسپىنى قىيىن ئەھۋالدىن پەيدىنپەي قۇتۇلدۇرۇش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايون ئون چوڭ پاختا توقۇمىچىلىق تايانچ كارخانىسى ئارقىلىق پۈتكۈل پاختا توقۇمىچىلىق كەسپىنى تېز راۋاجلاندۇرۇش ستراتېگىيىسىنى بېكىتتى.

بۇلتۇر پاختا باھاسىنىڭ ئۆسۈشى قاتارلىق ئامىللار تۈپەيلىدىن، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ پاختا توقۇمىچىلىق كەسپى قىيىن ئەھۋالغا چۈشۈپ قېلىپ، پۈتۈن

كەسىپتە زىيان كۆرۈلدى. قىيىن ئەھۋالدىن قۇتۇلۇش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايون مەركەزىنىڭ «چوڭلىرىنى تۇتۇپ، كىچىكلىرىنى قويۇۋېتىش» پىرىنسىپىغا ئاساسەن، شىنجاڭ توقۇمىچىلىق گۇرۇھى، خوتەن پاختا توقۇمىچىلىق زاۋۇتى، قەشقەر پاختا توقۇمىچىلىق زاۋۇتى، ئاقسۇ ۋىلايەتلىك پاختا توقۇمىچىلىق زاۋۇتى، كورلا پاختا توقۇمىچىلىق زاۋۇتى، قۇمۇل پاختا توقۇمىچىلىق زاۋۇتى، كۈيتۈڭ پاختا توقۇمىچىلىق زاۋۇتى، شىنجاڭنىڭ داڭلىق پاختا يىپلىرى ۋە پاختا رەختلىرىنى كىرگۈزۈشكە ياردەم بەردى ۋە يار-يۆلەك بولدى. بۇنىڭ بىلەن

ئەنئىنىمىز ئۈچۈن سۈنى تېجەيلى

ئۆز مۇخبىرىمىز لى جىڭسۇڭ خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايونلۇق سۇچىلىق نازارىتى، ئۈرۈمچى سۇ بايلىقى كومىتېتىدىكى مۇتەخەسسسلەر 3-ئاينىڭ 21-كۈنى چاقىرىلغان 5-نۆۋەتلىك «دۇنيا سۇ كۈنى» سۆھبەت يىغىنىدا ئاگاھلاندۇرۇپ مۇنداق دەيدى: نۆۋەتتە سۇ بايلىقىنىڭ ئىسراپ بولۇشى ۋە بۇزغۇنچىلىققا ئۇچراش ئەھۋالىغا ئاساسلانغاندا، 20 يىلدىن كېيىن ئۈرۈمچى شەھەر ئاھالىلىرى سۇ يېتىشمەسلىك مەسلىسىگە دۇچ كېلىشى مۇمكىن.

توقۇمىچىلىق زاۋۇتى قاتارلىق ئون كارخانىنى تايانچ كارخانا قىلىپ بېكىتىپ، باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش، سىياسەت جەھەتتە ئېتىبار بېرىش سالىمىنى ئاشۇرۇش ئارقىلىق بۇ كارخانىلارنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىش، مەھسۇلات، ئۆسكۈنە ۋە باشقۇرۇش قاتارلىق جەھەتلەردە بىر بالداق ئۆرلەپ رىقابەتلىشىش كۈچى كۈچلۈك، دەرىجىسى يۇقىرى كوزىر مەھسۇلاتلارنى ئىشلەپچىقىرىشقا، ئىچكى-تاشقى بازارلارغا شىنجاڭنىڭ داڭلىق پاختا يىپلىرى ۋە پاختا رەختلىرىنى كىرگۈزۈشكە ياردەم بەردى ۋە يار-يۆلەك بولدى. بۇنىڭ بىلەن

ئالاقىدار ماتېرىياللاردا كۆرسىتىلىشىچە، ئۈرۈمچىدە كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان سۇ بايلىقى مەملىكەت بويىچە كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان سەۋىيىنىڭ تۆتتىن بىر قىسمىنى ئىگىلەيدىكەن. 1996-يىلى ئۈرۈمچىدە 50 مىليون كۇب مېتىرغا يېقىن سۇ ئۆتكۈزۈپ قالدى. شەھەر ئاھالىسىنىڭ سۇ ئېھتىياجىغا كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، ئۈرۈمچى شەھىرى يېزا ئىگىلىكى ئۈچۈن ئىشلىتىدىغان سۈنى ئازايتىشقا مەجبۇر بولدى ھەم يەر ئاستى سۈيىنى ئىشلەتتى.

ئاپتونوم رايون پاختا توقۇمىچىلىق سانائىتىنىڭ تەرەققىيات ستراتېگىيىسىنى بېكىتتى تايانچ كارخانىلار ئارقىلىق ئومۇمىي كەسىپ، ساھەنى يېتەكلەش لازىم

بۇ ئون چوڭ تايانچ كارخانا تېخنىكا، ئۆسكۈنە، مەھسۇلات سۈپىتى، ئۈنۈم-پىرسال ئىقتىسادىي ئۈنۈم جەھەتتە پۈتۈن مەملىكەتنىڭ ئىلغار سەۋىيىسىگە يېتىپ، ئىختىساس ئىگىلىرىنى تەربىيەلەش مەركىزى، يېڭى مەھسۇلاتلارنى ئىشلەپچىقىرىش مەركىزى، يېڭى ماتېرىيال، يېڭى ھۈنەر-سەنئەت، يېڭى ئۆسكۈنلەر بويىچە تېخنىكا ئالماشتۇرۇش مەركىزى ۋە ئۇچۇر مەركىزىگە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ يىپ، رەخت ئىشلەپچىقىرىشكى ئاساسىي تايانچ كۈچىگە ئايلىنىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ پۈتكۈل پاختا توقۇمىچىلىق سانائىتىنىڭ پۇختا قەدەم بىلەن راۋاجلىنىشىغا تۈرتكە بولدى.

ھازىر ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ يەر ئاستى سۇ ئورنى ھەر يىلى بىر مېتر ئەتراپىدا تۆۋەنلەپ كەتتى. تېخىمۇ ئېغىرى شۇكى، يەر ئاستى سۈيىدىن كۆپ پايدىلىنىش ئىچىدىغان سۇنىڭ مەنبەلىشىش دەرىجىسىنىڭ ئۆسۈشىنى تېزلىتىۋەتتى.

سەيۋۇپو كۆلىدىن ئۈزلۈكسىز سۇ يۆتكەش سەيۋۇپو كۆلى ئەتراپىدىكى رايونلارنىڭ ئېكولوگىيەلىك تەڭپۇڭلۇقىغا تەس كۆرسەتتى. سەيۋۇپو كۆلىنىڭ سۇ ئورنى يىلدىن-يىلغا تۆۋەنلەپ كەتتى، ئۇنىڭ ئەتراپىدىكى يەر ئۈستى ئۆسۈملۈكلىرى قۇرۇپ كەتتى، بىر مۇنچە ماشىنىلاشقان قۇدۇقلار كېرەكتىن چىقتى.

مۇتەخەسسسلەرنىڭ ئىسپاتلىشىچە، بۇنداق ئەھۋال تۈگىتىلەيدىغان بولسا، 20 يىلدىن كېيىن سەيۋۇپو كۆلى يەنە بىر تۈزكۈلگە ئايلىنىپ قالىدىكەن، ئۈرۈمچىنى مۇھاپىزەت قىلىپ تۇرۇۋاتقان سەيۋۇپو كۆلى، ئەھمەت ئورمانلىقىمۇ كۆزدىن غايىپ بولىدىكەن، ئۇ چاغدا بوران، قۇم ئۈرۈمچىگە بىۋاسىتە باستۇرۇپ كېلىدىكەن.

ئۈرۈمچى شەھىرىدە ھەر يىلى يېزا ئىگىلىكى، سانائەت ۋە تۇرمۇشقا ئىشلىتىدىغان سۇ نىسبىتى

ئۈرۈمچى شەھىرىدە قالايىمقان ھەق ئېلىش

ۋە قەسى تۈزۈش

ئۆز مۇخبىرىمىز شى خۇاڭ، ئىختىيارى مۇخبىرىمىز جىيەن جوك خەۋەر قىلىدۇ: ئۈرۈمچى شەھەرلىك ئامانلىق ساقلاش بىرلەشمە مۇداپىئە قوماندانلىق شتابى ئىشخانىسىدا 3-ئاينىڭ 24-كۈنى كىشىنى تەسىرلەندۈرىدىغان مۇنداق بىر مەنزىرىنى كۆردۈق. ئوتتۇرا ياشلىق بىر كىشى «ھەققانىيەتنى ياقلاپ، خەلقنىڭ دەردىگە دەرمان بولدۇڭلار» دېگەن خەتلەر يېزىلغان لەۋھەنى قوماندانلىق شتاب ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى جاڭ لىيەنشىغا ئىككى قوللاپ تۇتتى. بۇ كىشى ئۈرۈمچى شەھىرى سايباغ رايونى يامالقتىكى يەككە تىجارەتچى شاۋۋېيخۇڭ ئىكەن.

يامالق ئامانلىق ساقلاش بىرلەشمە مۇداپىئە ئورنى 1996-يىلى 12-ئاينىڭ 31-كۈنى يامالق رايونىدىكى خۇسۇسىيلار ئاچقان 20 نەچچە مېھمانخانىدىن ئامانلىق ساقلاش بىرلەشمە مۇداپىئەسى ئۈچۈن ئۆلچەمدىن ئاشۇرۇپ ھەق ئالغان. شاۋۋېيخۇڭ قاتارلىق كىشىلەر ئۆزلىرىنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش ئۈچۈن، ئۈرۈمچى شەھەرلىك ئامانلىق

پارتىيە قۇرۇلۇشىنى چوقۇم ئۈزلۈكسىز كۈچەيتىش لازىم

تەكىتلىگەن: «پارتىيە قۇرۇلۇشى پۈتۈن زېمىن بىلەن تۇتۇش لازىم»، «پارتىيىمىزنى ماركسىزىمچە جەڭگىۋار پارتىيە قىلىپ قۇرۇپ چىقىپ، پۈتۈن مەملىكەت خەلقىنىڭ سوتسىيالىستىك ماددىي مەدەنىيەت ۋە مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى ئېلىپ بېرىشقا رەھبەرلىك قىلىدىغان مۇستەھكەم يادروغا ئايلاندۇرۇشىمىز كېرەك.» بىز چوقۇم دېڭ شياۋپىڭنىڭ تەلىمى بويىچە پارتىيىنىڭ ئاساسىي لۇشىدە تەۋرىنەي چىڭ تۇرۇپ، پارتىيىنىڭ ئىتتىپاقلىقى، بىرلىكىدە چىڭ تۇرۇپ ۋە ئۇنى قوغداپ، يولداش جياڭ زېمىن يادرولۇقىدىكى پارتىيە مەركىزىي كومىتېتىنىڭ ئەتراپىغا تېخىمۇ ئاڭلىق ھالدا ئويۇشۇپ، پارتىيىمىزنى جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسى بىلەن قوراللانغان، جان - دىل بىلەن خەلق ئۈچۈن خىزمەت قىلىدىغان، ئىدىيە، سىياسىي، تەشكىلىي جەھەتلەردە تامامەن مۇستەھكەم بولغان، ھەر خىل خەۋپ - خەتەرلەرگە بەرداشلىق بېرەلەيدىغان، باشتىن ئاخىر دەۋرنىڭ ئالدىدا ماڭىدىغان ماركسىزىمچە پارتىيە قىلىپ قۇرۇپ چىقىشىمىز لازىم.

«خەلق گېزىتى» (دىن)

سۈرەتتە: يېزا ئىگىلىك بانكىسىنىڭ بايىنغولىن ئوبلاستلىق بىڭتۇەن تارمىقى «خەلق مېھرى - شەپقەت يەتكۈزۈش، قولايلىق يارىتىپ بېرىش» پائالىيىتىدە ئاز سانلىق مىللەت ئاممىسىغا ساختا پۇلنى پەرق ئېتىش ئۇسۇلىنى چۈشەندۈرمەكتە.

گۇشۇيگېن فوتوسى

يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيولنىڭ مەيدانغا كېلىشى ۋە ھازىرقى تەرەققىياتى

مۇھەممەت ئىمىن

يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيول - تاشاش - ترانسپورت نىڭ مۇھىم تەركىبىي قىسمى. بۇ خىل يول تاشيول ترانسپورتى خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتىنىڭ ئېھتىياجىنى قاندۇرالمى، خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى بىلەن تاشيول ترانسپورتى ئوتتۇرىسىدا زىددىيەت تۇغۇلۇپ، ئىگىلىك تەرەققىياتى توسالغۇغا ئۇچرىغان ئەھۋالدا مەيدانغا كەلگەن.

گېرمانىيە دۇنيادا يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيولنى ئەڭ بالدۇر ياسىغان دۆلەت بولۇپ، 1933-يىلى بېرلىننى مەركەز قىلغان، ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 1700 كىلومېتىر كېلىدىغان يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيول ياساش پىلانىنى تۈزگەن ۋە قۇرۇلۇش باشلىغان. ئامېرىكا گېرمانىيىدىن ئالتە يىل كېيىن، يەنى 1939-يىلى رەسمىي يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيول ياساشقا كىرىشكەن بولۇپ، 1983-يىلىغا كەلگەندە 83 مىڭ كىلومېتىردىن ئارتۇق يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيول ياساپ، دۇنيا بويىچە يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيول مۇساپىسى ئەڭ ئۇزۇن دۆلەتكە ئايلاندى.

2-دۇنيا ئۇرۇشىدىن كېيىن يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيول تېز راۋاجلىنىش مەزگىلىگە قەدەم قويدى. غەربتىكى تەرەققىي قىلغان دۆلەتلەر يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيولدىن پايدىلانغاندا كۆكتات، مېۋە-چېۋە قاتارلىق ماددىي ئەشيا لارنىڭ يېڭىلىق دەرىجىسىنى ئاشۇرغىلى، يولۇچى، يۈك ترانسپورت ئوبوروت مىقدارىنى كۆپەيتكىلى بولىدىغانلىقى ھەم ئۇنىڭ غايەت زور ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي ئۈنۈمى بارلىقىنى بايقاپ، ئارقا - ئارقىدىن زور مەبلەغ سېلىپ، يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيول ياساشقا كىرىشتى. ھازىرغا قەدەر دۇنيا بويىچە 60 تىن ئارتۇق دۆلەت ۋە رايوندا يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيول ياسالغان بولۇپ، ئۇنىڭ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 150 مىڭ كىلومېتىردىن ئاشىدۇ. بۇنىڭ ئىچىدە يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيول بىر قەدەر تەرەققىي قىلغان دۆلەتلەر ئامېرىكا، گېرمانىيە، ياپونىيە، فرانسىيە، ئىتالىيە، ئەنگىلىيە، گوللاندىيە، كانادا، سابىق سوۋېت ئىتتىپاقى، رومىنىيە، كورىيە قاتارلىقلاردىن ئىبارەت.

مەملىكىتىمىزدە پارتىيە 11-نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېت 3-ئومۇمىي يىغىنى پارتىيە ۋە دۆلەت خىزمىتىنىڭ مەركىزىي نۇقتىسىنى ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشقا قارىتىشنى، ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش ۋە ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىشنى قارار قىلغاندىن كېيىن، خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتىدا يېڭى يۈكسىلىش مەيدانغا كەلدى. خەلق ئىگىلىكىنىڭ ئۈچقاندىك يۈكسىلىشى ئارقىسىدا ئېلىمىزنىڭ قاتناش-ترانسپورت ئىشلىرى، بولۇپمۇ تاشيول ترانسپورتى خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتىنىڭ ئېھتىياجىنى قاندۇرالمى قالدى. بۇ زىددىيەتنى ھەل قىلىپ، ئىگىلىك تەرەققىياتىنى يەنىمۇ تېزلىتىش ئۈچۈن، دۆلىتىمىز بىر تەرەپتىن، ئەسلىدە بار تاشيوللارنى ئاسراشنى كۈچەيتتى؛ ئۆزگەرتىپ ياساش دەرىجىسىنى ئۆستۈردى،

ئۈرۈمچى شەھىرىدە ھەر يىلى يېزا ئىگىلىكى سانائەت ۋە تۇرمۇشقا ئىشلىتىدىغان سۇ نىسبىتى 1:1:2 بولماقتا، سۇ بايلىقىنى ئىسراپ قىلىشتەك ھالەتنى ئۆزگەرتىش ئۈچۈن، ئۈرۈمچى شەھىرى سانائەت ۋە يېزا ئىگىلىكىدە سۇ تېجەشنى يەيدىنپەي كېڭەيتتى.

ئادەتتىكى شەھەر ئاھالىلىرىمۇ سۇنى تېجەپ ئىشلىتىش ئېگىنى كۈچەيتىشى كېرەك. ئۇقۇشمىزچە، ھازىر ھەر بىر ئائىلىنىڭ سۇ خىراجىتى توك خىراجىتىنىڭ ئوندىن بىر قىسمىغا توغرا كېلىدىكەن. سۇ ھەققى ئەرزان بولغانلىقتىن، شەھەر ئاھالىلىرى سۇ ئىسراپچىلىقىنى كۆرسىمۇ كۆرمەسكە سالىدىغان بولۇپ قالدى.

يېغىنغا قاتناشقان مۇتەخەسسسلەر سۇ بايلىقىنى بىر تۇتاش باشقۇرۇشنى قانۇن بويىچە كۈچەيتىش، سۇدىن پايدىلىنىش ئېگىنى كۈچەيتىشنى كېچىكتۈرمەسلىكىنى تەۋسىيە قىلدى.

ۋە جىددىي ياسىلىۋاتىدۇ. 1996-يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر مەملىكىتىمىزدە ياسىلىپ قاتناش باشلانغان يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيولنىڭ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 3000 كىلومېتىردىن ئاشتى. ئاپتونوم رايونىمىزدا دۇنيا بانكىسى قەرز پۇلىدىن پايدىلىنىپ ياسىلىۋاتقان تۇرپان-ئۈرۈمچى-داخۇاڭ شەن يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيولىدا 1995-يىلى 3-ئايدا ئىش باشلىنىپ، ھازىر جىددىي ياسىلىۋاتىدۇ، بۇ يول 1998-يىلى 10-ئايدا پۈتۈرۈلۈپ قاتناش باشلىنىدۇ. دۇنيا بانكىسى قەرز پۇلىدىن پايدىلىنىپ ياسىلىدىغان ئۈرۈمچى-كۈيتۈڭ يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيولىدا 1997-يىلى 4-ئايدا ئىش باشلىنىپ، 2000-يىلى پۈتۈپ قاتناش باشلىنىدۇ. بۇ ئىككى يولدا قاتناش باشلانسا، يول بويىدىكى رايونلارنىڭ مەبلەغ سېلىش شارائىتى زور دەرىجىدە ياخشىلىنىدۇ، ئاپتونوم رايونىمىز خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى يەنىمۇ تېزلىشىدۇ، بولۇپمۇ ئۈرۈمچىنى مەركەز قىلغان بۇ ئىككى ئىقتىسادىي بەلباغ رايون ئىقتىسادىي ئۈچ قاندىك رايون ئىقتىسادىي ۋاجىلىنىدۇ.

يېڭى پەن - بالىلار مىللەتشۇناسلىقى

بالىلار مىللەتشۇناسلىقى ھەرقايسى مىللەتلەرنىڭ بالىلارنى تەربىيەلەش ئۇسۇلىنى تەتقىق قىلىدىغان پەن. ئىنسانشۇناسلار، بالىلار كېسەللىكلىرى مۇتەخەسسسلرى ۋە مىللەتشۇناسلار دۇنيا بويىچە بالىلارنى تەربىيەلەش ۋە بېقىش جەھەتتىكى ئوخشاش بولمىغان پوزىتسىيىنىڭ بالىلارنىڭ بوي ئېگىزلىكىگە ۋە سالامەتلىكىگە قانداق تەسىر كۆرسىتىدىغانلىقىنى ئېنىقلىماقچى، يەنە ھەرقايسى مىللەتنىڭ بالىلارنىڭ سالامەتلىكى ۋە كېسەللىكلىرىگە تۇتقان پوزىتسىيىسىنىڭ قانداق پەيدا بولىدىغانلىقىنى چۈشەنمەكچى بولۇۋاتىدۇ.

تەتقىقاتچىلار دۇنيادا بالىلارنى تەربىيەلەيدىغان بىردىنبىر توغرا ئۇسۇل يوق، چۈنكى بەزى ئۇسۇللار شۇ جاينىڭ ئەمەلىيىتىگە ھەرگىزمۇ ياپ كەلمەيدۇ، بالىلار مىللەتشۇناسلىقى ئىلمىنىڭ مەقسەتلىرىنىڭ بىرى بالىلارنىڭ شەنەنچىسى ئۇسۇلدا تەربىيەلىنىشىنى توسۇشتىن ئىبارەت، دەپ قارىماقتا. پۈتۈن دۇنيادىكى بوۋاقلارنىڭ شەرتلىك رېفېلىكىسى نەچچە مىليون يىللىق تەدرىجىي تەرەققىي قىلىش جەريانىدا بارغانسېرى كۈچىيىپ كەتتى. ئۇلار ئاڭسىز ھالدا قانداق چاغدا ئۇخلاش، قانداق چاغدا تاماق يېيىشى، قانداق سىگناللارنى بېرىپ ئۆزىنىڭ تەلپىنى بىلدۈرۈشىنى بىلىدۇ. لېكىن بۇنداق سىگناللارنى ئىپادىلەش ئۇسۇلى ھەرقايسى ئەلدە ئوخشاش بولمايدۇ. جەمئىيەت ئۈزلۈكسىز تەرەققىي قىلىدۇ، ھازىرقى بىر ئەۋلاد ئاتا-ئانىلارغا توغرا بولغان نەرسە، كېيىنكى ئەۋلادقا بارغاندا قوبۇل قىلىشقا بولمايدىغان نەرسە بولۇپ قېلىشى تۇرغان گەپ. بەزىدە ئېمۇمىي بولغان بولۇۋاتقان ئىنكاس ۋە تۇغما تالانت ھازىرقى زاماندىكى ئۆرپ-ئادەتلەر بىلەن ھەرگىز چىقىشالمايلىقى مۇمكىن.

روئال. بال كىلادىنىڭ بالىلار كېسەل

ۋاقت يىغلايدىكەن، چۈنكى بالىلار بىر نەچچە سائەتتە بىر قېتىم ئېمىتىلىدىكەن. ئەگەر ئېمىتىش قېتىم سانى كۆپەيتىلسە ياكى ئىككى قېتىم ئېمىتكەن ئارىلىقتا بىر قېتىم تاللىق سۇغا ئوخشاش نەرسە بېرىلسە، بالىلارنىڭ يىغىسى ئازىيىدىكەن.

بوۋاقتىڭ يەنە بىر مۇھىم تەلپى - ئۇيقۇ. بۇمۇ ھەرقايسى ئەلدە ئوخشاش بولمايدۇ. ئادەتتە تۆت ئايلىق بوۋاق بىر كېچە تولۇق ئۇخلىشى كېرەك، دەپ قارىلىدۇ. لېكىن كېيىنكى كېچىدە نەچچە قېتىم ئويغىنىدىكەن، ھالبۇكى لوس-ئانژېلىستىكى ئوخشاش ياشتىكى بوۋاق كېچىدە قەتئىي ئويغىنمايدىكەن. يەنە بىر تەكشۈرۈش دوكلاتىغا قارىغاندا، گوللاندىيىدىكى بوۋاقلار بالدۇر ئۇخلايدىكەن، ئامېرىكا بوۋاقلرىغا قارىغاندا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن ئىككى سائەت كۆپ ئۇخلايدىكەن. گوللاندىيىدە ئاتا-ئانىلار بالىلارغا نىسبەتەن ئېيتقاندا، ئۇخلاش-قوپۇش ۋاقتىغا رىئايە قىلىش بەكمۇ مۇھىم، دەپ قارايدىكەن. لېكىن ئامېرىكىدا نۇرغۇن كىشىلەر بالىلارنىڭ ئىرادىسىنى ھۆرمەت قىلىش كېرەك، بۇنداق قىلىش ئۇلارنىڭ مۇستەقىل پىكىر يۈرگۈزۈش خاراكتېرىنى يېتىلدۈرۈشكە پايدىلىق، دەپ قارايدىكەن.

غەرب ئەللىرىدە بالىلار ئۆزىنىڭ كارىۋىتىدا ئۇخلايدىكەن. ئەگەر شارائىت يار بەرسە، ئايرىم ئۆيدە ئۇخلايدىكەن. دوختۇرلار بالىلارنىڭ ئاتا-ئانىسى بىلەن بىللە ئۇخلاشقا قارشى تۇرىدىكەن، ئۇلار بىللە ئۇخلاش بالىلاردا ساغلام بولمىغان مەجەزنى، يەنى ئاتا-ئانىسىغا يۆلىنىۋېلىش ئادىتىنى يېتىلدۈرۈپ قويىدۇ، دەپ قارايدىكەن. ئامېرىكىدىكى مىللەتشۇناس جامسى ماك گېنا بۇنداق قاراشنىڭ ئىلمىيلىكى يوق، نۇرغۇن دۆلەتتە بالىلار ئاتا-ئانىسى بىلەن بىللە ياتىدۇ، بۇ ئەكسىچە ئىشنى پەيدا قىلمايدۇ، بەلكى بالىلارغا پايدىلىق، دەپ قارىماقتا.

چاغدىكى ئىش-ھەرىكىتىنى تەتقىق قىلىدىغان

ئۇخلاشتىن چالا ئۇخلاشقا ئۆتەدىكەن ياكى ئەكسىچە بولىدىكەن. ماك گېنا: بالا ئاتا-ئانىسى بىلەن بىللە ياتسا، ئۇخلاشقا توغرا نەپەسلىنىشى ئۆگىنىۋالىدۇ. ئايرىۋېتىلسە زىيانلىق بولىدۇ. ئەگەر بالا ئۇخلاۋاتقاندا ئاتا-ئانىسىنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلىسا، بەخىرامان ئۇخلاشقا پايدىلىق بولىدۇ، دەپ قارايدۇ.

ئىلغارلىق دەرىجىسى ئوخشاش بولمىغان دۆلەتلەردىكى كىشىلەرنىڭ كېسەللىك ۋە سالامەتلىكىگە بولغان قارشىمۇ ئوخشاش بولمايدۇ. گۇاڭجۇنىڭ يەزى رايونلاردىكى تۇپراق ۋە سۇنىڭ تەركىبىدە سىنك مىقدارى ئاز. بالىلار ئانا سۈتىدىن يېتەرلىك سىنكقا ئېرىشەلمىگەچكە، بوۋاقلار خامۇشراق كېلىدىكەن. بۇنداق بالىلارغا سىنك بەرگەندە، ئانىلىرى بەكمۇ ئەنسىرەپ كېتىدىكەن، چۈنكى ئۇلار بۇ بالىلارنىڭ جانلىنىپ، ئويىنلاپ كەتكىنىنى بىر خىل كېسەللىك، دەپ قارايدىكەن.

بىر دۆلەتكە مۇۋاپىق كەلگەن بالىلارنى بېقىش ئۇسۇلى باشقا دۆلەتلەردىكى بالىلارغا مۇۋاپىق كەلمەيدۇ. كېيىنكىدىكى گۇسايىنلار كۆپ خوتۇنلۇق بولۇش تۈزۈمىنى يولغا قويغان بولۇپ، ھەر بىر ئايالنىڭ ئۆزىنىڭ مۇستەقىل مال-مۈلكى بولىدۇ، ئۇ ئۆزىگە تەۋە يەرنى تېرىدۇ ھەم ئۆز ئائىلىسىنى باقىدۇ. ھەر بىر ئايالنىڭ ئوتتۇرا ھېساب بىلەن ئون بالىسى بولىدۇ. بالىلارنىڭ كەنجىسى ئانىسىدىن ئايرىلماي تا 17 ئايلىق بولغۇچە ئانىسىنى ئېمىدۇ. 17 ئايلىق بولغاندىن كېيىن ئانا ئېمىز

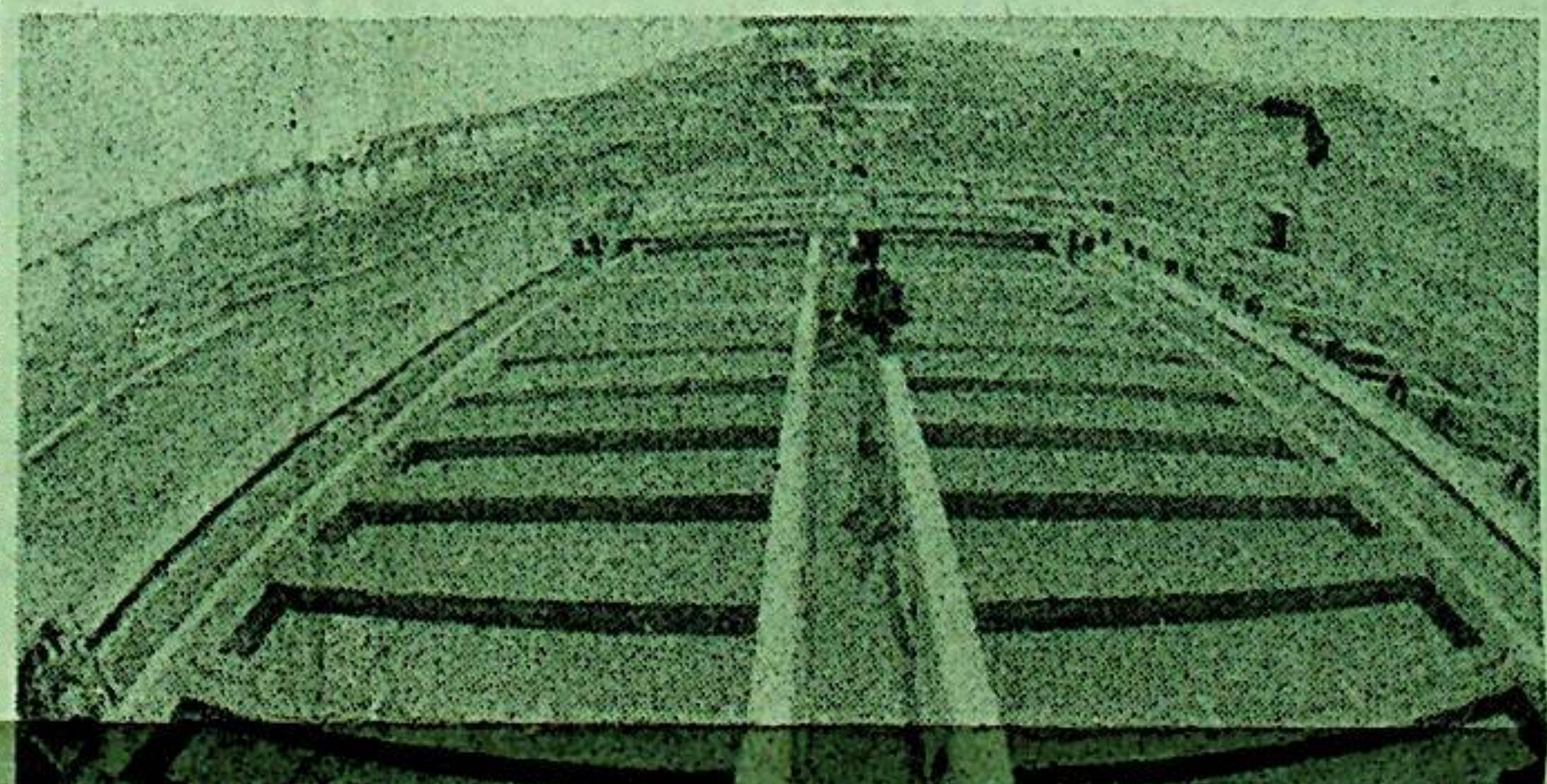
ئىشلىرى بىلەن بەنت بولىدۇ، ئەمدىلا ئايىنى چىققان بالىسى ئۇنىڭ بەش ياشقا كىرمىگەن ئاكا-ئاقچىلىرىغا تاشقۇرۇلىدۇ.

گۇسايىنلارنىڭ بالا بېقىشتىكى بىر ئالاھىدىلىكى شۇكى، ئۇلار بالىلىرىنى ناھايىتى ئوبدان مۇھاپىزەت قىلىدۇ، ئۇلارنى نىسپىي مۇقىم ھالەتكە ئىگە قىلىدۇ. بالىسىدا نارازىلىق بولغان ھامان ئانا دەرھال ئېمىتىدۇ ياكى پەپىلەپ كېتىدۇ. لېكىن ئانا بالىلىرى بىلەن بەكمۇ ئاز سۆزلىشىدۇ، بالىنى ئۆزىنىڭ ھېسسىياتىنى ئىپادىلەشكە رىغبەتلەندۈرمەيدۇ. ئامېرىكىدىكى ئانىلار بۇنىڭ ئەكسىچە. ئۇلارنىڭ بالىلار بىلەن تەن جەھەتتىكى ئۇچرىشىشى ئاز، لېكىن ھېسسىيات، تىل جەھەتتىكى ئالاقىسى قويۇق. ئانا بولغۇچى ھەر كۈنى بالىلىرى بىلەن بىر نەچچە سائەت پاراڭلىشىپ، ئۇلارنىڭ ئەقلىنى ئېچىشقا تۈرتكە بولۇشى كېرەك.

قانداق پوزىتسىيە بالىلارغا پايدىلىق؟ يۇقىرىدىكى ئىككى خىل ئۇسۇل ئىككى جەمئىيەتنىڭ ئەمەلىيىتىگە باپ كېلىدۇ. كېيىن ئاياللىرى فىلىملەردىن ئامېرىكىلىق ئانىلارنىڭ يىغلاۋاتقان بالىلىرىغا تۇتقان پوزىتسىيىسىنى كۆرۈپ ھەيران قېلىشىدۇ. چۈنكى فىلىمدىكى ئانىلار بالىسىنى پەپىلەپ تەسەللىي بېرىشكە ئالدىرمايدۇ. يەنە ھەرقانداق بىر ئامېرىكىلىق ئانا بالىسىنى بەش ياشلىق بالىسىغا تاشلاپ قويمايدۇ.

بوۋاقلارنى تەربىيەلەش ئۇسۇلىنىڭ رولىنى زىيادە مۇبالىغەشتۈرۈۋېتىشنىڭ ھاجىتى يوق. گۇسايىنلارنىڭ بالىلىرى چوڭ بولغاندىن كېيىن دۆت بولۇپ قالىدۇ. ئۇلار ئۆز دۆلىتىدە تەربىيەلەنگەندىن كېيىن ئوخشاشلا غەربتىكى داشۆلەرگە ئۆتەلەيدۇ.

«دۇنيا پەن-تېخنىكىسىدىن نەرسىلەر گېزىتى»دىن

ئۇزاقتىن بۇيان كىشىلەر تەرىپىدىن «ئالەمدىن كەلگەن مېھمان» دەپ تەرىپلىنىپ كېلىۋاتقان مېتېئورىت ئىنسانلارغا نىسبەتەن ئېيتقاندا، ناھايىتى قىممەتلىك تەبىئىي ماددا ھېسابلىنىدۇ. ئۇ ئالەم بوشلۇقىدىن تەبىئىي ھالدا چۈشكەن، ئىنسانلار كۆزى بىلەن كۆرەلەيدىغان، قولى بىلەن تۇتالايدىغان بىردىنبىر ئالەم جىسىملىرى ئەۋرىشىكىسى. ئۇ ئىنسانلارنىڭ ئالەم جىسىملىرىنى تونۇش، ئۇلارنىڭ ماددىي تەركىبىنى چۈشىنىش، ئالەمنىڭ پەيدا بولۇشى، بولۇپمۇ يەر شارىنىڭ پەيدا بولۇشى ۋە تەدرىجىي ئۆزگىرىشى ھەققىدە تەتقىقات ئېلىپ بېرىشتا ناھايىتى مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە.

ئىنسانلار ياشاۋاتقان يەر شارى قۇياش سىستېمىسىنىڭ بىر ئەزاسى. قۇياش سىستېمىسىدا يەر شارىدىن باشقا يەنە مېركۇرىي، ۋېنېرا، مارس، يۇپىتېر، ساتۇرن، ئوران، نېپتون، پلۇتوندىن ئىبارەت سەككىز چوڭ پلانىتا، 2000 دىن كۆپرەك كىچىك سەييارە، 50 ھەمراھ، ھازىرغا قەدەر بايقالغان تەخمىنەن 1500 دىن كۆپ قۇيرۇقلۇق يۇلتۇز ۋە 700 دىن ئارتۇق ئاقار يۇلتۇز توپى، شۇنىڭدەك پلانىتلار ئارا تارقالغان ئاقار يۇلتۇز ماددىلىرى بار. ئۇلار مۇقىم ئوربىتا بويىچە قۇياشنى ئايلىنىپ ھەرىكەت قىلىدۇ. بۇلارنىڭ

بويىچە تۇنجى ئېلېكترونلۇق كىتاب دۇنياغا كېلىش ئالدىدا تۇرماقتا، ئۇبوسمۇ ئامېرىكىنىڭ Everybook شىركىتىنىڭ Every Dedicated Reader دېگەن كىتابى بولۇپ، ئۇنى ئېلىپ يۈرۈش ئاسان، چوڭلۇقى بىر كىتابچىلىك كېلىدۇ. مۇشۇنىڭ ئېلېكترونلۇق ئۇسۇل ئارقىلىق ئېلېكترونلۇق نەشر بۇيۇملىرىنى سېتىۋالالايدۇ. بۇنىڭ بىلەن كىتاب - كومپيۇتېر ئارىلىقىدىكى چەك بۇزۇۋېتىلىدۇ. بۇ مەھسۇلاتتا AMD شىركىتىنىڭ SC - 400 تىپلىق مىكرو بىر تەرەپ قىلىش قۇرۇلمىسى

تۆت چوڭ كەشپىياتنىڭ بىرى بولغان قەغەز ئىشلەش تېخنىكىسى بىزگە قەغەزنى يارىتىپ بېرىپ، بامبۇك ئىشلىتىدىغان دەۋرگە خاتىمە بەردى. قەغەزدىن تۈپلەنگەن كىتابلار ئىنسانىيەت مەدەنىيىتىنىڭ ساقلاش خەزىنىسىگە ئايلاندى. لېكىن تارىخ 21-ئەسىرگە قەدەم قويغاندا ئەنئەنىۋى كىتاب تارىخى نەرسىگە ئايلىنىپ قېلىشى مۇمكىن. بۇ ۋاقىتتا كىتابلاردا

قىممەتلىك ئالەم جىسىملىرى ئەۋرىشىكىسى - مېتېئورىت

ئىمام تاھىر

ئىسپىدە ئاقار يۇلتۇز توپى ۋە پلانىتلار ئارا تارقالغان ئاقار يۇلتۇز ماددىلىرى ھەرىكەت قىلىش جەريانىدا ئۆزئارا سوقۇلۇپ، پارچىلىنىپ، يەر شارغا يېقىنلاشقاندا، يەر شارىنىڭ تارتىش كۈچىنىڭ تەسىرىدە يەر شارى ئاتموسفېراسىغا بۆسۈپ كىرىدۇ. كىچىكلىرى ئاتموسفېرا بىلەن سۈركىلىش نەتىجىسىدە كۆيۈپ كۈلگە ئايلىنىدۇ. چوڭراقلىرى يەر يۈزىگە چۈشىدۇ. ئۇ مېتېئورىت دەپ ئاتىلىدۇ.

مېتېئورىت تەركىبى بويىچە تاش مېتېئورىت، تۆمۈر مېتېئورىت ۋە تاش - تۆمۈر مېتېئورىتتىن ئىبارەت ئۈچ تۈرگە ئايرىلىدۇ. تاش مېتېئورىت ئاساسەن سىلىكات مىنېرالدىن تەركىب تاپقان بولۇپ، سىرتقى كۆرۈنۈشى يەر شارىدىكى ئادەتتىكى قورام تاشلارغا ئوخشايدۇ. ھازىر دۇنيادا ساقلنىۋاتقان ئەڭ چوڭ تاش مېتېئورىت جىلن 1 - نومۇرلۇق مېتېئورىت بولۇپ، ئۇ ھازىر جىلن شەھەرلىك موزېيىدا ساقلانماقتا. تۆمۈر مېتېئورىت ئاساسەن تۆمۈر ۋە نېكىلدىن تەركىب تاپقان بولۇپ، ئۇنىڭدىن باشقا يەنە ئاز مىقداردىكى كوبالت، خرۇم، فوسفور، كرىمنى، گۇڭگۇرت، مىس قاتارلىقلارمۇ بار. تۆمۈر - تاش مېتېئورىتنىڭ تەركىبى يۇقىرىقى ئىككى تۈرلۈك مېتېئورىتنىڭ تەركىبىدىن ھاسىل بولغان بولۇپ، ئىنتايىن

ئاز ئۇچرايدۇ. جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ شەرقىي شىمالى، يەنى ئالتاينىڭ چىڭگىل ناھىيىسى تەۋەسىدە 1898 - يىلىدىن بۇرۇنلا بىر چوڭ تۆمۈر مېتېئورىت بايقالغان ھەمدە 1917 - يىلى بۇ ھەقتە يازما خاتىرە قالدۇرۇلغان. بۇ تۆمۈر مېتېئورىت 1965 - يىلى 7 - ئاينىڭ 19- كۈنى ئۈرۈمچىگە يۆتكەپ كېلىنگەن. ھازىر ئۇ شىنجاڭ خەلقئارا كۆرگەزمە مەركىزىدە ساقلانماقتا. بۇ شىنجاڭ تۆمۈر مېتېئورىتى 30 توننا بولۇپ، ئېلىمىز بويىچە ئەڭ چوڭ تۆمۈر مېتېئورىت ھېسابلىنىدۇ. شۇنداقلا 1920 - يىلى ئافرىقىنىڭ غەربىي جەنۇبىدىكى «خوبيا» دېگەن جايدىن بايقالغان، 60 توننا كېلىدىغان ۋە گرېنلاندىيە ئارىلىدىن بايقالغان 33.2 توننا كېلىدىغان تۆمۈر مېتېئورىتلاردىن قالسىلا دۇنيا بويىچە 3 - ئورۇندا تۇرىدۇ. شىنجاڭ تۆمۈر مېتېئورىتىنىڭ سېلىشتۇرما ئېغىرلىقى 7.75، خىمىيىلىك تەركىبى بويىچە تۆمۈر 88.67، نېكىل % 9.27 بولۇپ، يەنە ئاز مىقداردىكى كوبالت، خرۇم، فوسفور، كرىمنى، گۇڭگۇرت، مىس قاتارلىق ئېلېمېنتلارنىڭ بارلىقى ئىسپاتلانغان. بۇنىڭدىن باشقا يەنە ئالتە خىل ئالەم مىنېرالىمۇ بايقالغان

21 - ئەسىردە قەغەز ئىشلىتىدىغان دەۋر بىلەن خوشلىشىمىز

كىرىستاللىق ئېكران، يۇقىرى سۈرئەتلىك تەڭشىكۈچ ۋە باتارىيە بار. بۇ مەھسۇلات مۇشۇنىڭ كىتابخانا مۇھىتىدىكى ھەر خىل كىتابلار بىلەن تەمىنلىيەلەيدۇ. سېتىۋالغان كىتابلارنى فورمۇلا بويىچە توردىن چىقىرىۋالالايدۇ. بۇلۇم خېرىدارلارنىڭ چەك ھېسابىدىن تۇتۇپ قېلىنىدۇ. نەشر بۇيۇم سودىگەرلىرى كىتاب پېشىش، توشۇش تەننەرخىنى ئازايتالايدۇ، خېرىدارلارمۇ ئىنتايىن ئەرزان باھادىكى ئېنېرگىيەلىك كىتابلارنى سېتىۋالالايدۇ. نەشرىيات ساھەسىدىكىلەر قەغەز سەرىپىنى ۋە

چياۋشى ۋېييۈەنجاڭ رېمغا كېلىپ ئىتالىيىدىكى رەسمىي زىيارىتىنى باشلىدى

چياۋشى ۋېييۈەنجاڭ ئىتالىيە كېڭەش پالاتاسىنىڭ باشلىقى مانچىنو بىلەن كۆرۈشتى

شىنخۇئا ئاگېنتلىقى، رىم، 5 - ئاپرېل تېلېگراممىسى. ئىتالىيە كېڭەش پالاتاسىنىڭ باشلىقى نىكولاي مانچىنو نىڭ تەكلىپىگە بىنائەن جۇڭگو مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ۋېييۈەنجاڭ چياۋشى بۈگۈن چۈشتىن كېيىن مەخسۇس ئايروپىلان بىلەن ئىتالىيە پايتەختى رېمغا كېلىپ، ئىتالىيىدىكى بىر ھەپتىلىك رەسمىي زىيارىتىنى باشلىدى. چياۋشى رىم خەلقئارا ئايروپىلاندا يازما سۆز قىلىپ مۇنداق دېدى: «جۇڭگو - ئىتالىيە خەلقلىرىنىڭ دوستلۇقىنىڭ تارىخى ئۇزاق، ئىككى دۆلەت دىپلوماتىك مۇناسىۋەت ئورناتقان 26 يىلدىن بۇيان، ئىككى تەرەپ مۇناسىۋىتىنىڭ تەرەققىياتى ئوڭۇشلۇق بولدى. بولۇپمۇ يېقىنقى بىر قانچە يىلدىن بۇيان، ئىككى تەرەپنىڭ يۇقىرى قاتلىمىدىكىلەرنىڭ ئۆزئارا زىيارىتى كۆپەيدى، ئىككى دۆلەتنىڭ سىياسىي، ئىقتىسادىي، مەدەنىيەت ۋە پەن - تېخنىكا قاتارلىق ساھەلەردىكى دوستانە ھەمكارلىقى ئومۇميۈزلۈك راۋاجلاندى، جۇڭگو مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى بىلەن ئىتالىيە پارلامېنتىنىڭ ئالاقىسىمۇ كۈنسېرى قويۇقلاشتى، ئىككى دۆلەتنىڭ 21 - ئەسىرگە يۈزلەنگەن ئۇزاق مۇددەتلىك، مۇقىم دوستلۇق - ھەمكارلىق مۇناسىۋىتىنى يەنىمۇ مۇستەھكەملەش ۋە كۈچەيتىش جۇڭگو - ئىتالىيە خەلقلىرىنىڭ مەنپەئىتىگە ئۇيغۇن بولۇپلا قالماستىن، دۇنيانىڭ تىنچلىقى، مۇقىملىقى ۋە تەرەققىياتى ئۈچۈنمۇ پايدىلىق».

چياۋشى مۇنداق دېدى: «بۇ قېتىمقى زىيارىتىمىدىكى مەقسەت چۈشىنىشنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش، دوستلۇقنى كۈچەيتىش، ھەمكارلىقنى ئىلگىرى سۈرۈش، مەن ئىتالىيە رەھبەرلىرى بىلەن كۆرۈشۈپ، ئورتاق كۆڭۈل بۆلۈۋاتقان مەسىلىلەر ئۈستىدە پىكىر ئالماشتۇرماقچىمەن ھەم جەمئىيەتنىڭ ھەر ساھەسىدىكى ئەربابلار بىلەن ئۇچراشماقچىمەن».

ئايروپىلاندا چياۋشى ئىتالىيە كېڭەش پالاتاسىنىڭ باشلىقى نىكولاي مانچىنو بىلەن كۆرۈشتى.

ئېلىشىغا مۇيەسسەر بولدى. شىنخۇئا ئاگېنتلىقى، رىم، 6 - ئاپرېل تېلېگراممىسى. ئىتالىيە رەسمىي زىيارەتتە بولۇۋاتقان جۇڭگو مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ۋېييۈەنجاڭ چياۋشى بۈگۈن چۈشتىن بۇرۇن رېمدا ئىتالىيە كېڭەش پالاتاسىنىڭ باشلىقى مانچىنو بىلەن كۆرۈشتى. چياۋشى ئىككى تەرەپ مۇناسىۋىتى ئۈستىدە توختىلىپ مۇنداق دېدى: جۇڭگو ئىتالىيە بىلەن دوستلۇق - ھەمكارلىق مۇناسىۋىتىنى راۋاجلاندۇرۇشقا ئىزچىل كۆڭۈل بۆلۈپ كەلدى، ئىتالىيە ياۋروپا ئىتتىپاقىنىڭ ئەزاسى، ياۋروپا ۋە خەلقئارا ئىشلاردا كۈنسېرى مۇھىم رول ئوينىماقتا. جۇڭگو بىلەن ئىتالىيەنىڭ نۇرغۇن زور خەلقئارا مەسىلىلەرگە بولغان قارىشى ئوخشايدۇ ياكى ئوخشىشىپ كېتىدۇ، ھازىرقى يېڭى خەلقئارا ۋەزىيەتتە ئىككى دۆلەتنىڭ 21 - ئەسىرگە يۈزلەنگەن ئۇزاق مۇددەتلىك، مۇقىم دوستلۇق - ھەمكارلىق مۇناسىۋىتىنى راۋاجلاندۇرۇش ئىككى دۆلەت ۋە ئىككى

مەملىكەت خەلقلىرىنىڭ تۈپ مەنپەئىتىگە ئۇيغۇن بولۇپلا قالماستىن، دۇنيانىڭ تىنچلىقى ۋە مۇقىملىقىمۇ پايدىلىق. مانچىنو چياۋشى ۋېييۈەنجاڭنىڭ ئىتالىيە - جۇڭگو مۇناسىۋىتىگە بەرگەن باھاسىغا قوشۇلدى. ئۇ مۇنداق دېدى: «ئىتالىيە - جۇڭگو مۇناسىۋىتى ھەقىقەتەن ناھايىتى ياخشى، مەن جۇڭگوغا بارغان، جۇڭگودا يۈز بەرگەن ئالەمشۇمۇل ئۆزگىرىشلەرنى ئۆز كۆزۈم بىلەن كۆرگەن. ئىتالىيە ھازىرقى ئاساستا ئىتالىيە - جۇڭگو دوستلۇق - ھەمكارلىق مۇناسىۋىتىنى يەنىمۇ راۋاجلاندۇرۇشنى خالايدۇ». مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ سىياسىي تۈرمۇشىدىكى ئورنى ۋە رولى ئاساسىي قانۇندا بەلگىلەنگەن، دەپ تونۇشتۇردى. ئۇ يەنە مۇنداق دېدى: جۇڭگو مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى ئىتالىيە پارلامېنتى بىلەن بولغان دوستلۇق - ھەمكارلىق مۇناسىۋىتىنى يەنىمۇ راۋاجلاندۇرۇشنى خالايدۇ.

جۇڭگو مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ۋېييۈەنجاڭ چياۋشى مۇشۇ ئاينىڭ 5 - كۈنى رېمغا كېلىپ، ئىتالىيىدىكى بىر ھەپتىلىك رەسمىي زىيارىتىنى باشلىدى. ئىتالىيە كېڭەش پالاتاسىنىڭ باشلىقى كارلو رونىئونى ئايروپىلانغا چىقىپ كۈتۈۋالدى.

رابى ئەپەندىنىڭ قەبرىە تېشى نەنجىڭغا ئېلىپ كېلىندى

شىنخۇئا ئاگېنتلىقى، نەنجىڭ خەۋىرى. جۇڭگوغا تاجاۋۇز قىلغان ياپونىيە قوشۇنىنىڭ نەنجىڭدىكى چوڭ قىرغىنچىلىقنىڭ شاھىدى - جون رابى ئەپەندىنىڭ قەبرىە تېشى گېرمانىيىنىڭ بېرلىن شەھىرىدىن بۈگۈن نەنجىڭغا يۆتكەپ كېلىندى. نەنجىڭدىكى جاڭ دۇڭمىن جۇڭگوغا تاجاۋۇز قىلغان ياپونىيە قوشۇنىنىڭ نەنجىڭ چوڭ قىرغىنچىلىقىدا قازا قىلغان قېرىنداشلار خاتىرە سارىيىغا قويۇلدىغان جون رابى قەبرىە تېشىنىڭ ئېگىزلىكى 91 سانتىمېتر، كەڭلىكى 50 سانتىمېتر، قارا مەرمەر تاشتىن ياسالغان بۇ قەبرىە تېشىغا جون رابىنىڭ تۇغۇلغان ۋە ئالەمدىن ئۆتكەن ۋاقتى (1882 - يىل 1 - ئاينىڭ 22 - كۈنى - 1950 - يىل 1 - ئاينىڭ 5 - كۈنى) ئويۇلغان.

نەنجىڭ جاڭ دۇڭمىن خاتىرە سارىيىنىڭ باشلىقى جۇ چىڭشەن تونۇشتۇرۇپ مۇنداق دېدى: گېرمانىيىلىك جون رابى 1908 - يىلى جۇڭگوغا كەلگەن، 1931 - يىلى نەنجىڭغا كېلىپ گېرمانىيە سىمىز شىركىتىنىڭ نەنجىڭدا

تۇرۇشلۇق باش ۋەكىلى بولغان. ياپونىيە قوشۇنى نەنجىڭنى ئىشغال قىلىۋالغاندا رابى ئەپەندى نەنجىڭ بىخەتەر رايونى خەلقئارا كومىتېتىنىڭ رەئىسلىكىگە سايلانغان، ھازىرقى نەنجىڭ گولو رايونى تەۋەسىدە 3.86 كوۋادرات كىلومېتىرلىق بىخەتەر رايون قۇرۇلۇپ، 250 مىڭ مۇساپىر يېغىۋېلىنغان. نەنجىڭ قولىدىن كەتكەن مەزگىلدىكى ئىككى ئايدىن كۆپرەك ۋاقىتتا ئۇلار زور بىر تۈركۈم نەنجىڭ مۇساپىرىنى قوغداپ قالغان، 10 مىڭدىن كۆپرەك ئايالنى ياپون قوشۇنىنىڭ ئاياغ - ئاستى قىلىشىدىن ساقلاپ قالغان. 1938 - يىل 2 - ئاينىڭ 22 - كۈنى رابى ئەپەندى نەنجىڭدىن دۆلىتىگە قايتقان.

بۇلتۇر 12 - ئاينىڭ 12 - كۈنى رابى ئەپەندىنىڭ ياپونىيە قوشۇنى نەنجىڭنى ئىشغال قىلىۋالغان چاغدىكى «ئۇرۇش خاتىرىسى» نى قىز نەۋرىسى ئوسۇرا رايىنخات خانىم نيۇ - يوركتا ئېلان قىلدى. رابى ئەپەندىنىڭ خاتىرىسىدە ياپونىيە

كەلگۈسىنى، ئىككى دۆلەتنىڭ تۈپ مەنپەئىتىنى كۆزلەش كېرەك، دېدى. ليۇ جۇڭلى سۆھبەتتە مۇنداق دېدى: جۇڭگو - ئامېرىكا مۇناسىۋىتىدە يېقىندىن بۇيان مەلۇم ياخشىلىنىش بولدى، ئىككى دۆلەتنىڭ يۇقىرى قاتلىمىدىكىلەرنىڭ ئۆزئارا زىيارىتى بىر ئاز كۆپەيدى، ئىككى دۆلەتنىڭ مالىيە تارماقلىرىمۇ ئەمەلىيەتكە ئەھمىيەت بېرىش ئاساسىدا ھەمكارلىقنى قانات يايدۇرسا بولىدۇ. ليۇ جۇڭلى روبىن ئوتتۇرىغا قويغان

باشلىقى لي شۇجىڭ باشچىلىقىدىكى جەمئىيەت ئۆزلىكى بىلەن كۆرۈشكەندە: ئىسرائىلىيە

قوشۇنىنىڭ نەنجىڭنى ئىشغال قىلغاندىن كېيىن قولىدا تۆمۈرنىڭ سۇنۇقىمۇ بولمىغان جۇڭگو ھەربىي ۋە يۇقىرىلىرىنى كولىكتىپ قىرغانلىقى، كالىسىنى ئالغانلىقى، تىرىك كۆمگەنلىكى، سۇدا تۇنجۇقتۇرۇپ ئۆلتۈرگەنلىكى، كۆيدۈرگەنلىكى ۋە باسقۇنچىلىق قىلىپ ئۆلتۈرگەنلىكى قاتارلىق جىنايەتلىرى تەپسىلىي خاتىرىلەنگەن. ئۇنىڭ خاتىرىسىگە يېزىپ قالدۇرغان مەزمۇنلىرى نەنجىڭ چوڭ قىرغىنچىلىقىدا ھايات قالغان، ھازىر نەنجىڭدا ياشاۋاتقان كىشىلەرنىڭ گۇۋاھلىق سۆزلىرى بىلەن تامامەن ئوخشاش. بۇ يىلىنىڭ بېشىدا رابى ئەپەندىنىڭ ئۇرۇق - تۇغقانلىرى ئۇنىڭ قەبرىە تېشىنى جۇڭگوغا تاجاۋۇز قىلغان ياپونىيە قوشۇنىنىڭ نەنجىڭ چوڭ قىرغىنچىلىقىدا قازا قىلغان قېرىنداشلار خاتىرە سارىيىغا ئىئانە قىلىشنى قارار قىلغان. ئوقۇشۇمىزچە، رابى ئەپەندىنىڭ قىز نەۋرىسى رايىنخات خانىم تەكلىپكە بىنائەن نەنجىڭغا كېلىپ، رابى ئەپەندىنىڭ قەبرىە تېشىنى ئورۇنلاشتۇرۇش مۇراسىمىغا قاتنىشىدىكەن.

جۇڭگو بىلەن ئامېرىكىنىڭ مالىيە مىنىستىرلىرى ئىككى دۆلەتنىڭ ھەمكارلىق مۇناسىۋىتىنى داۋاملىق كۈچەيتىدىغانلىقىنى ئېيتتى

پۇل مۇئامىلە مۇلازىمىتىنى سىرتقا ئېچىۋېتىش مەسىلىسى توغرىسىدا مۇنداق دېدى: جۇڭگو تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەت، پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىنى نازارەت قىلىش ۋە باشقۇرۇش، قانۇن چىقىرىش ۋە باشقۇرغۇچى خادىملارنىڭ ساپاسى قاتارلىق جەھەتلەردە يەنە نۇرغۇن خىزمەت ئىشلەشكە توغرا كېلىدۇ، شۇڭا جۇڭگو بۇ جەھەتتە ئېھتىياجلىق بىلەن ئىش كۆرمىسە بولمايدۇ. ئۇ يەنە تەكىتلەپ: جۇڭگو پۇل مۇئامىلە ساھەسىدىكى ئىسلاھاتنى داۋاملىق چوڭقۇرلاشتۇرىدۇ، دېدى.

ئىسرائىلىيە جۇڭگو بىلەن بولغان مۇناسىۋەتنى راۋاجلاندۇرۇشقا ئەھمىيەت بېرىدۇ

شىنخۇئا ئاگېنتلىقى، يېرۇسالېم خەۋىرى. ئىسرائىلىيەنىڭ مۇئاۋىن زۇڭلىسى، قوشۇمچە دىپلوماتىيە ئىككى دۆلەت مۇناسىۋىتىنىڭ تەرەققىياتىدا

تايرودروددا چيياوشى ئىتالىيە كېكەش پالاتاسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى كارلو رونشونى قاتارلىق ئىتالىيە ئەمەلدارلىرىنىڭ قىزغىن قارشى

چىقىپ كۆتۈرۈلدى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

زۇڭلىسى، قوشۇمچە دىپلوماتىيە مىنىستىرى لىۋى بۈگۈن چۈشتىن كېيىن ج ك پ تاشقى ئالاقە بۆلۈمىنىڭ

بىلەن كۆرۈشۈشكە: ئىسرائىلىيە دىپلوماتىيە جۇڭگو بىلەن بولغان مۇناسىۋەتنى راۋاجلاندۇرۇشقا ئەھمىيەت بېرىدۇ، دەيدى. لىۋى: ئىسرائىلىيە جۇڭگونىڭ مۇستەقىل، ئۆزىگە - ئۆزى خوجا راۋاجلاندۇرۇشنى ئۈمىد قىلىدىغانلىقىنى دىپلوماتىيە سىياسىتىگە ھۆرمەت قىلىدۇ ئېيتتى.

ئەراپات يېرۇسالېمنى قۇتقۇزۇش پۈتكۈل دۇنيانىڭ ئورتاق مەسئۇلىيىتى، دەپ تەكىتلىدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ئامان، 5 - ئاپرېل تېلېگراممىسى. پەلەستىن مىللىي ھوقۇقلۇق ئورگىنىنىڭ رەئىسى ئەراپات بۈگۈن مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: مۇقەددەس شەھەر يېرۇسالېمنى قۇتقۇزۇش، ئۇنىڭ پەلەستىن ۋە ئەرەبلەرگە تەۋەلىكىنى قوغداش، ئىسلام دىنى بىلەن خرىستىئان دىنىنىڭ بۇ مۇقەددەس شەھەردىكى ئورنىنى قوغداش، پەلەستىننىڭ مەسئۇلىيىتى بولۇپ قالماستىن، ئەرەبلەر ۋە پۈتكۈل دۇنيانىڭ مەسئۇلىيىتى. ئەراپات ئىئوردانىيە مەملىكەتلىك ئاممىۋى يىغىنىغا ئەۋەتكەن خېتىدە تەكىتلەپ مۇنداق دېدى: يېرۇسالېم مەسئۇلىيىتى تىنچلىق بىلەن ئۇرۇشنىڭ ئاچقۇچى، پەلەستىن مەسئۇلىيىتى يادروسى. ئۇ مۇنداق دەپ ھېسابلىدى: ئوتتۇرا شەرق تىنچلىق مۇساپىسىنىڭ ئىستىقبالى يېرۇسالېمنى قانۇنلۇق ئىككىگە قايتۇرۇشتىكى

«ئادىل ۋە مەڭگۈلۈك» ھەل قىلىش ئۇسۇلىنى تېپىشقا باغلىق. ئەراپات يېرۇسالېمنىڭ مۇستەقىل پەلەستىن دۆلىتىنىڭ پايتەختى قىلىنىدىغانلىقىنى يەنە تەكىتلىدى. ئۇ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: يېرۇسالېم ھازىر ئىسرائىلنىڭ يېڭى يەھۇدىيلار مەھەللىسى قۇرۇش سىياسىتىنىڭ تەھدىتىگە ئۇچرىماقتا، بۇ سىياسەتنىڭ مەقسىتى يېرۇسالېمنى پەلەستىن زېمىنىدىن ئايرىۋېتىپ، بۇ «مۇقەددەس شەھەرنى يەھۇدىيلاشتۇرۇپ» يەنىمۇ ئىلگىرىلىگەن ھالدا بۇ مۇقەددەس شەھەرنى يۇتۇۋېلىش نىشانىغا يېتىشتىن ئىبارەت. ئەراپات خېتىدە يەنە ئەرەب دۆلەتلىرى ۋە پەلەستىن ئىقتىساد ساھەسىدىكى ئەربابلارنىڭ يېرۇسالېمنى قوغداش ئۈچۈن كەڭ ئىتائەت توپلىشىنى مۇراجىئەت قىلدى.

يۇگوسلاۋىيە گېزىتى غەربنىڭ يۇگوسلاۋىيىگە ئاغدۇرۇمچىلىق قىلىشقا ئۇرۇنغانلىقىنى ئەيىبلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېلگراد خەۋىرى. يۇگوسلاۋىيە «سىياسى تېز گېزىتى» 4 - ئاينىڭ 2 - كۈنى پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ ئاكادېمىكى لىيكوۋىچ يازغان ئوبزورنى ئېلان قىلىپ، غەرب چوڭ دۆلەتلىرىنىڭ «يۇگوسلاۋىيىنىڭ ئاچچىق سىياسەتلىرىنى ئۆزگەرتىشكە ئۇرۇنغانلىقى»، «يۇگوسلاۋىيىگە ئاغدۇرۇمچىلىق قىلىۋاتىشى» بولغانلىقىغا رەددىيە بەردى. لىيكوۋىچ ئوبزوردا مۇنداق دېدى: يۇگوسلاۋىيىگە ئاغدۇرۇمچىلىق قىلىش - غەرب چوڭ دۆلەتلىرىنىڭ دۇنيا يېڭى تەرتىپىنى ئورنىتىشتىكى ستراتېگىيىلىك نىشانى. غەرب «دېموكراتىيە، كىشىلىك ھوقۇقى ۋە ئاز سانلىق مىللەتلەر ھوقۇقىنى قولغا كەلتۈرۈش»نى باھانە قىلىپ، كۈچىنىڭ بارىچە يۇگوسلاۋىيىنىڭ ئىچكى ئىشقا ئارىلىشىپ، غەربەرس پارتىيىنىڭ تەختكە

زايردىكى ئۇرۇشۇۋاتقان تەرەپلەر تۇنجى قېتىملىق تىنچلىق سۆھبىتى ئۆتكۈزدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، جۇھاننېسبۇرگ، 5 - ئاپرېل تېلېگراممىسى. زايرنىڭ دىپلوماتىيە مىنىستىرى كاماندا بىلەن زاير ھۆكۈمەتكە قارشى قوراللىق كۈچلەرنىڭ ۋەكىلى سەپىرم «ئۇرۇش ئۈستىدە ئەمەس، تىنچلىق ئۈستىدە سۆھبەتلىشىش»نى مەقسەت قىلىدۇ، دەپ تەكىتلىدى. ئۇ مۇنداق دېدى: بۇ قېتىملىق سۆھبەتتىن پايدىلىنىپ زاير ئىچكى كرىزىسىنى تىنچ يول بىلەن ھەل قىلىش چارىسى ئۈستىدە ئىزدىنىشىمىز كېرەك.

سۇدان ھۆكۈمىتى ھۆكۈمەتكە قارشى قوراللىق كۈچلەر بىلەن تىنچلىق كېلىشىمى ئىمزالىدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، قاھىرە خەۋىرى. مىسىر ئوتتۇرا شەرق ئاخبارات ئاگېنتلىقىنىڭ مۇشۇ ئاينىڭ 1 - كۈنى خەۋەر قىلىشىچە، سۇدان ھۆكۈمىتى ھۆكۈمەتكە قارشى قوراللىق كۈچلەر بىلەن 3 - ئاينىڭ 31 - كۈنى تىنچلىق كېلىشىمى ئىمزالىغان، شۇنداقلا 4 - ئاينىڭ 10 - كۈنى سۇداننىڭ پايتەختى خارتۇمدا ئاخىرقى ئىمزا قويۇش مۇراسىمى ئۆتكۈزۈمچى بولغان. خەۋەردە مۇنداق دېيىلىدۇ: سۇداننىڭ جەنۇبىي قىسمىدىكى ھۆكۈمەتكە قارشى سۇدان خەلق ئازادلىق ئارمىيىسى ئۆزىنىڭ رەھبىرى جۇھان گاراننىڭ رەھبەرلىكىدىن ئايرىلىپ چىقىپ، ھۆكۈمەت بىلەن تىنچلىق سۆھبىتى ئۆتكۈزدى. لېكىن خەۋەردە ئىككى تەرەپنىڭ سۆھبەتنى قەيەردە ئۆتكۈزگەنلىكى ۋە كېلىشىم ھاسىل قىلغانلىقى تىلغا ئېلىنمىدى.

زايرنىڭ دىپلوماتىيە مىنىستىرى كاماندا (سولدا) بىلەن زاير ھۆكۈمەتكە قارشى قوراللىق كۈچلەرنىڭ ۋەكىلى كاراخا (ئوڭدا) مۇشۇ ئاينىڭ 5 - كۈنى جەنۇبىي ئافرىقىنىڭ مەمۇرىي پايتەختى پرىتورىيىدە تۇنجى قېتىملىق تىنچلىق سۆھبىتى ئۆتكۈزدى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

دۇنيا سەھىيە كۈنى

4 - ئاينىڭ 7 - كۈنى «دۇنيا سەھىيە كۈنى»، بۇ يىلقى سەھىيە كۈنىنىڭ ئاساسىي تېمىسى «يۈز بېرىۋاتقان يۇقۇملۇق كېسەللىكتىن - پۈتۈن يەر شارى ھوشيار بولۇپ، پۈتۈن يەر شارى تاقابىل تۇرۇش». ھازىر ئىنسانلارنىڭ سالامەتلىكى يەنىلا يۇقۇملۇق كېسەللىكنىڭ ئېغىر تەھدىتىگە ئۇچرىماقتا، ئۇ ھازىر ئىنسانلار ئۆلۈشىنىڭ مۇھىم سەۋەبلىرىدىن بىرى بولۇپ قالدى. ئۆتكەن 20 يىلدا ئەيدىز، ئەيبورانتىپلىق ۋىرۇسلۇق قاناش قىزىتمىسى قاتارلىق 30 نەچچە خىل تارقىلىشچانلىقى يۇقىرى كېسەللىك قەيت قىلىندى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، سىل، بوغما، خولېرا ۋە دېڭگا قىزىتمىسىنىڭ يۈز بېرىش نىسبىتى تۆۋەنلىگەندىن كېيىن يەنە قايتا ئۆرلەپ كەتتەكتە. دۇنيا سەھىيە تەشكىلاتى ئېلان قىلغان 1996 - يىللىق دۇنيا بويىچە سالامەتلىك ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتتىن قارىغاندا، 1995 - يىلى دۇنيا بويىچە يۇقۇملۇق كېسەللىك بىلەن ئۆلگەن ئادەم 17 مىليوندىن ئېشىپ، ئۆلگەن ئومۇمىي ئادەمنىڭ تەخمىنەن ئۈچتىن بىر قىسمىنى ئىگىلىگەن. ھازىرقى يۇقۇملۇق كېسەللىك يامراپ كېتىشىدىكى ئاساسىي ئامىللار شۇكى: شەھەرلىشىش نەتىجىسىدە ئولتۇراقلىشىش زىچلىشىپ كەتتى، يېتىرلىك سەھىيە مۇلازىمەت مۇئەسسەسلىرى بولىدى، ئۇرۇش ۋە

خەلقئارا قىسقا خەۋەرلەر

△ لىۋانىڭ دىپلوماتىيە مىنىستىرى بۇۋىز مۇشۇ ئاينىڭ 5 - كۈنى بېيرۇتتا مۇنداق دېدى: مەن ئامېرىكا زۇڭتۇڭى كلىنتون بىلەن ئىسرائىلىيە زۇڭلىسى ئېتانياخۇنىڭ پات ئارىدا ئۆتكۈزۈلگەن سۆھبىتىنىڭ مەھىيەتلىك نەتىجىگە ئېرىشەلەيدىغانلىقىدىن «ئانچە زور ئۈمىد كۈتەيمەن». △ مۇستەقىل دۆلەتلەر بىرلەشمىسىگە ئەزا ئوتتۇرا ئاسىيادىكى تۆت دۆلەت بىلەن روسىيە مۇشۇ ئاينىڭ 5 - كۈنى بايانات ئېلان قىلىپ، مۇستەقىل دۆلەتلەر بىرلەشمىسى بىلەن ئوتتۇرا ئاسىيا رايونىنىڭ بىر گەۋدىلىشىش مۇساپىسىنى داۋاملىق ئىلگىرى سۈرىدىغانلىقىنى، مۇستەقىل دۆلەتلەر بىرلەشمىسىنىڭ سىرتقى چېگرىسىنى قوغداش ئۈچۈن داۋاملىق قوبۇق ھەمكارلىشىدىغانلىقىنى تەكىتلىدى.

△ ئەرەب بىرلەشمە خەلىپىلىكىنىڭ سودا شەھىرى دىبەيدە ئۆتكۈزۈلگەن ئۈچ كۈنلۈك ئەرەب - ياۋروپا سۆزلىشىش يىغىنى مۇشۇ ئاينىڭ 5 - كۈنى ئاخىرقى ئاخبارات ئېلان قىلىپ مۇنداق دېدى: خەلقئارا جەمئىيەت تىرىشچانلىق كۆرسىتىپ، ئەمەلىي تەدبىر قوللىنىپ، ئوتتۇرا شەرق تىنچلىق مۇساپىسىنى قوللىشى كېرەك.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

شىنجاڭ گېزىتى

（维吾尔文） 新 疆 日 报

مەملىكەت ئىچىدىكى بىر تۇتاش نومۇرى: CN 65—0002 / Z

«شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى نەشر قىلدى (ۋە كالتە نومۇرى: 1—57)

1997 - يىل

ئاپرىل

8

سەيشەنبە

تۇرۇمچىنىڭ ھاۋارايى:

كۈندۈزى ۋە كېچىسى ھاۋا ئوچۇق بەزىدە بۇلۇنلۇق بولىدۇ، تېمپېراتۇرا 3℃ - 14℃ بولىدۇ، شەھەرنىڭ جەنۇبىدا تۆت بال شەرقىي جەنۇب شاملى چىقىدۇ.

مۇھىم خەۋەرلەر

غەربىي شىمال رايونىنىڭ نامراتلىقتىن قۇتۇلۇپ بېيىش قەدىمىنى

تېزلىتىش مەسلىسى مۇھاكىمە قىلىندى

يىغىنىدا دۆلەت ئىشلىرى كومىسسارى سۇڭ جىيەن سۆز قىلدى

يىلدا 80 مىليون ئاھالىنى نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇش بويىچە ئىستېھكامغا ھۇجۇم قىلىش پىلانىنىڭ تەلپىگە ئاساسەن، مۇشۇ ئەسىر ئىچىدە ئۇلارنىڭ نامراتلىقتىن قۇتۇلۇشىغا ياردەم بېرىشىمىز لازىم. بىر تەرەپتىن مەركەز سېلىنىما سالمىقىنى زورايىتىدۇ، يەنە بىر تەرەپتىن نامرات رايونلارمۇ ئۆزى ئۆزى راۋاجلاندىرۇش مېخانىزمىنى ئورنىتىشى لازىم.

سۇڭ جىيەن مۇنداق دېدى: سۇ مەسلىسى غەربىي شىمال رايونىدا جىددىي ھەل قىلىشقا تېگىشلىك مەسىلە. يەر ئۈستى، يەر ئاستى سۇ مەنبەلىرىدىن ئەڭ زور دەرىجىدە تولۇق پايدىلىنىپ، غەربىي شىمال رايونىدا سۇ قىس بولۇش مەسلىسىنى ھەل قىلىش كېرەك. يېڭى سۇ مەنبەلىرىنى تېپىش بىلەن بىر ۋاقىتتا، سۇنى تېجەپ ئىشلىتىش ۋە مۇۋاپىق ئىشلىتىش تەتقىقاتىغا ئەھمىيەت بېرىش كېرەك.

بەش ئۆلكە، ئاپتونوم رايون دۇچ كەلگەن نامراتلارغا يار-يۆلەك بولۇش بويىچە ئىستېھكامغا ھۇجۇم قىلىش، سۇ بايلىقىدىن پايدىلىنىش، ئېلېكتر سانائىتىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش، تۆمۈر يول قاتنىشى قاتارلىق مەسىلىلەر نۇقتىلىق مۇزاكىرە قىلىنىپ، نۇرغۇن ياخشى چارە ۋە تەدبىرلەر ئوتتۇرىغا قويۇلدى، بۇنىڭ بىلەن غەربىي شىمالدىكى بەش ئۆلكە، ئاپتونوم رايوننىڭ ھەمكارلىق، بىرلىشىشى يەنىمۇ كۈچەيتىشى ئۈچۈن شارائىت يارىتىلدى.

شەنشىدە خىزمەتلەرنى كۆزدىن كۆچۈرۈۋاتقان دۆلەت ئىشلىرى كومىسسارى سۇڭ جىيەن يىغىننىڭ يېپىلىش مۇراسىمىدا تەكىتلەپ مۇنداق دېدى: غەربىي شىمال رايونىدا ھازىر 10 مىليوندىن كۆپرەك ئاھالىنىڭ قورسقى توق، كىيىمى پۈتۈن بولۇش مەسلىسى ھەل بولىدى. يەتتە

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، شىئەن، 4-ئاپرىل تېلېگراممىسى. غەربىي شىمالدىكى بەش ئۆلكە، ئاپتونوم رايوننىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرى بىرلەشمە يىغىنى ئىككى كۈن داۋام قىلىپ بۈگۈن شىئەندە ئاياغلاشتى. شەنشى ئۆلكىسىنىڭ باشلامچىلىقى بىلەن چاقىرىلغان بۇ يىغىندا «قىيىن نۇقتىنى گەۋدىلەندۈرۈش، ھەمكارلىقنى كۈچەيتىش، تەرەققىياتنى ئىلگىرى سۈرۈش» تېما قىلىنىپ، غەربىي شىمالدىكى

قار - سۈيۈرغاندىكى قىسسىرىمىزدا

ئالتاي ۋىلايىتىدىكىلەرنىڭ ئاپتەكە تاقابىل تۇرۇپ، چارۋا ماللارنى قوغدىغانلىقى توغرىسىدا

ئۆز مۇخبىرلىرىمىز ماچىيې، ليۇ فېڭ، خۇڭ ۋېي

ناھىيىسىگە يېتىپ باردى ۋە قىيىنچىلىقتا قالغان چارۋىچىلارنى، ھالسىزلىنىپ يېتىپ قالغان چارۋا ماللارنى كۆرۈپ: «چارۋىچى قېرىنداشلىرىمىزنى ئاچ قويمايىمىز، توڭدۇرۇپ قويمايىمىز»، دېدى.

ئاپتەننىڭ ئۆزى بۇيرۇق بولدى. ئالتاي ۋىلايىتىنىڭ بارلىق رەھبەرلىرى تېزدىن ئاپتەكە تاقابىل تۇرۇشنىڭ 1-سېپىگە ئاتلاندى.

1 - ئاينىڭ 5 - كۈنى ئالتاي شەھىرى خورتو تېخىدىكى ئىككى چارۋىچىلىق كەنتىدىكى 100 دىن ئارتۇق چارۋىچى، بىرقانچە 10 مىڭ چارۋامالنىڭ قاردا قاپسىلىپ قالغانلىقى، ھەممە ئائىلىدە ئاشلىق، ئوتۇن، يەم - خەشەك ئۈزۈلۈپ قالغانلىقى توغرىسىدا خەۋەر تاپشۇرۇپ ئالدى. شەھەرلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى جۇمادىل دەھال 20 نەچچە قاۋۇل ياشتىن تەشكىللەنگەن قۇتقۇزۇش ئەترىتىنى باشلاپ، قارلىق تاغقا ئاتلىق يۈرۈپ كەتتى. ئۇلار ئالتە كېچە - كۈندۈز يول يۈرۈپ، ئاخىرى شەھىرىگە كەتتىگە يېتىپ باردى.

«كادىرلار كەلدى، بىز ھايات قالدۇرغان بولدۇق!» چارۋىچىلار خۇشال بولغىنىدىن كىگىز ئۆيلىرىدىن يۈگۈرۈشۈپ چىقىشتى ۋە ئىختىيارسىز كۆز يېشى قىلىشتى. ئاپتەننى قۇتقۇزۇش ماددىي ئەشيانىلىرى ھەر بىر چارۋىچىنىڭ قولىغا يەتكۈزۈلگەندە، قارلىق تاغدا «كودپارتىيە ياخشى!»

چىڭگىل ناھىيىلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى بىدۇللا 60 ياشقا يېقىنلىشىپ قالغان بولۇپ، كېسەلچاندى. ئۇ قار ئاپتى يۈز بېرىپ ئەتىسى تېنىنىڭ ئاجىزلىقىغا قارىماي چاغاقول يېزىسىنىڭ ئالاقايت چارۋىچىلىق نۇقتىسىغا يېتىپ باردى. ئۇ ئاپت ئەھۋالنى ئىگىلىگەندىن كېيىن، چارۋا ماللارنى كۆچۈرۈشنى قارار قىلدى. ئۇ 100 دىن كۆپرەك چارۋىچىنى باشلاپ، 30 مىڭ تۇياق چارۋا مالنى ئاتلىق ھەيدەپ، ئۇزۇن سەپەرگە ئاتلاندى، ئۇلار بىيايان قارلىق دالدا ئون كېچە - كۈندۈز مېڭىپ، بىر قىشلاققا يېتىپ كېلەي دېگەندە، بىدۇللا بەرداشلىق بېرەلمەي قالدى - دە، ئاتتىن تىك موللاق ئېتىپ چۈشتى. كىشىلەر شۇ چاغدىلا ئۇنىڭ قىزىمىسىنىڭ بەكمۇ ئۆزلەپ كەتكەنلىكىنى بىلدى. كىشىلەر ئۇنى ئۆيىگە ئاپىرىپ قويمىچى بولغاندا، ئۇ ئاچچىقلاندى ۋە: «مەن پېشقەدەم پارتىيە ئەزاسى، بۇنداق چاغدا سىلەردىن ۋە چارۋا ماللاردىن ئايرىلسام قانداق بولىدۇ؟ سىلەر قەيەرگە بارساڭلار مەنمۇ شۇ يەرگە بارىمەن!» دېدى. ئامالسىزلىقتىن كىشىلەر يەنە ئۇنى ئاتقا يۆلەپ مىندۈرۈپ قويدى. بۇ قېتىم ئۇ بۇ قىشلاققا ئۈچ ئاي تۇردى.

جېمىنەي ناھىيىسى قاپچىغاي يېزىسىدىكى سەككىز پارتىيىلىك كادىر ئۆز ئائىلىسىمۇ ئاپتەكە ئۇچرىغان ئەھۋالدا، تەشەببۇسكارلىق بىلەن 1000 يۈەندىن يۈل چىقىرىپ، سەككىز ئاي ئىچىدە سەككىز ئائىلىگە

مۇقەددىمە

كىشىلەر 1996 - يىلى بىلەن خوشلىشىش ئالدىدا تۇرغاندا، ئالتاي يايلىقىدا تارىختا ئاز كۆرۈلگەن پەۋقۇلئاددە قار - شۇبىرغان ئاپتى يۈز بەردى. ئاپتەتە ئاساسلىق غول قاتناش يوللىرى توسۇلۇپ قالدى، تاغ باغرىدىكى ناھىيە، يېزىلارنىڭ يوللىرى پۈتۈنلەي ئۈزۈلدى، ئاشلىق، يەم - خەشەك يەتكۈزۈپ بېرىش توسقۇنلۇققا ئۇچراپ، 130 مىڭ دېھقان، چارۋىچى ئۈزۈقسىز قالدى، تاغ ئىچى ۋە تاغ كەينىدىكى 100 مىڭدىن كۆپرەك كىشى قاردا قاپسىلىپ قالدى، ئالتە ناھىيە، بىر شەھەردىكى 1 مىليون 26 مىڭ تۇياق چارۋا مالنىڭ سىرتتا ئوتلىشى مۇمكىن بولمىدى. 30 يىلدىن بۇيان كۆرۈلۈپ باقمىغان بۇ ئېغىر قار ئاپتىدىن كېلىپ چىققان ئىقتىسادىي زىيان 100 مىليون يۈەندىن ئېشىپ كەتتى.

قەيەردە ئاپت يۈز بەرسە، رەھبەرلەر شۇ يەرگە باردى، قەيەردە ئاپت ئەھۋالى ئەڭ ئېغىر بولسا، ئاساسلىق رەھبەرلەر شۇ يەرگە باردى

ئالتاي ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ شۇجىسى ليۇچۈنچىن ھەددىدىن ئارتۇق چارچاش تۈپەيلىدىن قىزىتمىسى ئۆرلەپ، دوختۇرخانىدا ئاسما ئوكۇل نۇرغۇزۇۋاتتى. ئۇ ئاپت رايونىدىن كەلگەن ئۇچۇردىن چىڭگىل ناھىيىسىنىڭ ئاپتەكە ئۇچراش ئەھۋالىنىڭ ئېغىر ئىكەنلىكىنى بىلىپ، زادىلا خاتىرجەم بولالمىدى.

يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرى تىجارىتىدىكى قانۇنسىز قىلمىشلارغا قاتتىق زەربە بېرىش لازىم

ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرى بازارلىرىنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈپ، شىمالىي شىنجاڭ تۆمۈريول شىركىتى، دېھقانچىلىق نازارىتىگە قاراشلىق «شىنكىن» شىركىتى قاتارلىق ئورۇنلارنىڭ قانۇنسىز ھالدا خىمىيىۋى ئوغۇت تىجارىتى بىلەن شۇغۇللانغانلىقى مەسلىسىنى جىددىي بىر تەرەپ قىلدى. يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرى بازىرىنى پاكلاشتۇرۇپ، دۆلەتنىڭ سىياسەتلىرىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈشكە كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش تارماقلىرى يەنە يىللىق كىنىشكا ئالماشتۇرۇش خىزمىتىگە بىرلەشتۈرۈپ، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرى تىجارىتى قىلىدىغان ئورۇنلارنىڭ سالاھىيىتىنى نىزۇقتىلىق تەكشۈرۈپ بېكىتى ھەم يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرى

ئۆز مۇخبىرىمىز جۇشلىمىڭ خەۋەر قىلدۇ: ئاپتونوم رايونىمىزدا ئەتىيازلىق تېرىلغۇ باشلانغاندىن كېيىن، ئاپتونوم رايونلۇق سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ ئادىل سودا ئىدارىسى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرى گۇرۇھى شىركىتى تەڭ كۈچ چىقىرىپ يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرى بازىرىدىكى قانۇنسىز ھەرىكەتلەرگە زەربە بېرىپ، بازارنى قېلىپلاشتۇرۇپ، دېھقانلارنىڭ جانىجان مەنپەئىتىنى قوغدىدى. ئۇلار 3-ئاينىڭ 31-كۈنىگە قەدەر ئاپتونوم رايون بويىچە قانۇن-قانۇن، نىزامغا خىلاپ ئونغا يېقىن دېلونى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىپ، مەسىلە چىققان 30 مىڭ توننىغا يېقىن خىمىيىۋى ئوغۇتنى مۇسادىرە قىلىپ، دېھقانلارنى 86 مىڭ يۈەندىن كۆپرەك بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىياندىن ساقلاپ قالدى.

كۈزگى بۇغداينىڭ قايتا كۆكرىش مەزگىلىدىكى پەرۋىشىنى ياخشى ئىشلەپ، ئاشلىق ھوسۇلىنى ئاشۇرايلى

جايلاردا كۈزگى بۇغداينىڭ كۆكرىش مەزگىلىدىكى پەرۋىشى كۈچەيتىلمەكتە

ئاقسۇ ۋىلايىتىدە: ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئابدۇسالام قاپلىز، ئەبەيدۇللا مەخمۇت خەۋەر قىلىدۇ: ئاقسۇ ۋىلايىتىدە بۇلتۇر قار ياغماغچا، كۈزگى بۇغداينىڭ قىشتىن بىخەتەر ئۆتۈشىگە تەسىر يەتتى. ۋىلايەتلىك پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى جىددىي تەدبىر قوللىنىپ، ناھىيە (شەھەر) - لەرنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى ۋە پەن- تېخنىكا خادىملىرىنى ئاساسىي قاتلاملارغا ئەۋەتىپ، كۈزگى بۇغداينىڭ كۆكرىش ئەھۋالىنى ئەستايىدىل تەكشۈرۈش، تۈرلەرگە ئايرىپ يېتەكچىلىك قىلىشنى كۈچەيتتى، سۇچىلىق تارماقلىرى سۇ باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، بۇغداينىڭ كۆكرىش

مەزگىلىدىكى سۈيىنى مۇددەتتىن بۇرۇن قويۇپ، بۇغداينىڭ تولۇق كۆكلىشىنى ئىلگىرى سۈردى. 3 - ئاينىڭ 22 - كۈنىگە قەدەر ۋىلايەت بويىچە 1 مىليون 460 مىڭ مو كۈزگى بۇغداينىڭ 990 مىڭ موسىغا قوشۇمچە ئوغۇت بېرىلىپ، 1 مىليون 370 مىڭ موسى تىرىنلاندى.

بۇلتۇر بۇغدايدىن 93 مىڭ 481 توننا ھوسۇل ئېلىپ يۇقىرى سەۋىيە ياراتقان كۈچا ناھىيىسى بۇ يىل يەنە بۇغدايدىن يۇقىرى ھوسۇل ئېلىش ئۈچۈن، كۈزگى بۇغداينىڭ كۆكرىش مەزگىلىدىكى پەرۋىشىنى نۇقتىلىق تۇتتى. بۇغداي مايسىلىرىنىڭ قىشتىن ئۆتۈشى ياخشى بولۇش

قاتارلىق ئەۋزەل شارائىتتىن پايدىلىنىپ، جايلارنىڭ كۈزگى بۇغداي پەرۋىشىنى يەنىمۇ ياخشى ئىشلىشى ئۈچۈن، بىر قىسىم كادىرلارنى يېزا، كەنتلەرنىڭ ئىشلەپچىقىرىشىغا ياردەم بېرىشكە ئەۋەتكەندىن باشقا، بارلىق ئىدارە - جەمئىيەتلەرنى يېزا ئىگىلىكىگە ۋە نامرات كەنتلەرگە ياردەم بېرىشكە سەپەرۋەر قىلدى. بۇنىڭ بىلەن مەركەز، ئاپتونوم رايون، ۋىلايەتنىڭ كۈچادا تۇرۇشلۇق ئورۇنلىرى ۋە ناھىيىدىكى بارلىق ئىشچى - خىزمەتچىلەر نامرات يېزا، كەنتلەرگە 490 توننىدىن ئارتۇق خىمىيىۋى ئوغۇت ياردەم قىلىپ، دېھقانلارنىڭ بۇغداي پەرۋىشىنى ۋاقتىدا ئېلىپ بېرىشىنى ماددىي ئاساس بىلەن تەمىن ئەتتى. 3 - ئاينىڭ 13 - كۈنىگىچە ناھىيە بويىچە تېرىلغان 273 مىڭ مو كۈزگى بۇغداي سورتى، تېرىلىش ۋاقتى، تۇپراق

لوپ ناھىيىسى بىر قانچە يىلدىلا توننىلىق ئاشلىق ئېتىزىنى 90 مىڭ موغا يەتكۈزدى.

سۈرەتتە: ھاڭگىيا يېزىسىنىڭ ئۆستەڭمۇچى كەنتىدىكى كادىرلار كۈزگى بۇغداي مايسىلىرىنى تەكشۈرمەكتە.

ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىسىنىڭ ئەتىيازلىق تېرىلغۇسى ئۈچۈن 100 توننا خىمىيىۋى ئوغۇت ياردەم قىلدى

ئىختىيارىي مۇخبىرلىرىمىز خالىپە ساۋۇت، ئۆمەر جان قادىر خەۋەر قىلىدۇ: ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى ئۆزىنىڭ نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇشتىكى نۇقتىسى بولغان قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىسىنىڭ ئەتىيازلىق تېرىلغۇسى ئۈچۈن 100 توننا خىمىيىۋى ئوغۇت ياردەم

ئەھۋالىغا قاراپ 15 كىلوگرامدىن 20 كىلوگرامغىچە خىمىيىۋى ئوغۇت، بىر كۈب مېتىردىن ئۈچ كۈب مېتىرغىچە قىغ بىلەن ئوغۇتلىنىپ، 163 مىڭ مو بۇغدايغا شاخ سۆرم سېلىندى، بىر قىسىم يېزىلاردا بۇغداينىڭ بىرىنچى قېتىملىق سۈيىمۇ مۇددەتتىن بۇرۇن قويۇپ بولۇندى.

خوتەن ناھىيىسىدە: خوتەن ناھىيىسىدە بۇلتۇر كۈز 146 مىڭ مو كۈزگى بۇغداي تېرىلغانىدى. ناھىيىلىك پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى بۇ يىل ھۆل - يىغىن ئاز، قۇرغاقچىلىق ئېغىر، ھاۋا كېلىماتىنىڭ ئۆزگىرىشچان بولۇۋاتقانلىقىدەك ئەھۋالنى نەزەردە تۇتۇپ، ئاساسىي قاتلام كادىرلىرى ۋە دېھقانلارنى پۇرسەتتى تۇتۇپ، كۈزگى بۇغداي پەرۋىشىنى ياخشى ئىشلەشنى تەلەپ قىلدى. پەن - تېخنىكا خادىملىرى لايىقا يېزىسىدا كۈزگى بۇغداي

پەرۋىشى بويىچە نەق مەيداندا ئۈلگە كۆرسىتىپ ئاساسىي قاتلام كادىرلىرى ۋە دېھقانلارغا ئەمەلىي دەرس ئۆتتى. بۇنىڭ بىلەن دېھقانلار يۇقىرىقى تەلەپ بويىچە كۈزگى بۇغداي ئېتىزلىرىنىڭ ئېرىقلىرىنى چېپىپ راۋانلاشتۇردى. ھەر بىر مو يەردىكى كۈزگى بۇغداينى 20 تاغاردىن مەھەللىۋى ئوغۇت، 25 كىلوگرامدىن خىمىيىۋى ئوغۇت بىلەن ئوغۇتلىدى.

100 مو كۈزگى بۇغدايغا دېھقانچىلىق دورىسى چېچىپ، زىيانداش ھاشاراتتىن مۇداپىئە كۆردى. كۈزگى بۇغداي پەرۋىشى داۋامىدا ناھىيە بويىچە ئۈچ قېتىم سېلىشتۇرۇپ باھالاش ئېلىپ بېرىلىپ، نەتىجىسى ئالاھىدە ياخشى بولغان باغچى بازىرى، لايىقا، بۇزاق يېزىلىرىنىڭ تەجرىبىلىرى كېڭەيتىلىپ، ئارقىدا قالغان ئورۇنلار يېتەكلەندى.

تۇرغۇن ئاشتۆمۈر فوتوسى

توقسۇن ناھىيىسى مەھلىكىدە بويىچە شاخ - شۇمبا بىلەن قوي بورداشتا ئۈلگە كۆرسىتىدىغان ناھىيىلەر قاتارىغا كىرگۈزۈلدى

ئۆز مۇخبىرلىرىمىز ساققار رېقىمى، ئۆمەر ھامۇت، ئابدۇشۈكۈر ئابدۇكېرىم خەۋەر قىلىدۇ: توقسۇن ناھىيىسى مول شاخ - شۇمبا بايلىقىدىن ئۈنۈملۈك پايدىلىنىپ، چارۋا مال بورداشتىكى تىرىشچانلىقى ۋە دەسلەپكى نەتىجىسىگە ئاساسەن، بۇ يىل مەھلىكىدە بويىچە شاخ - شۇمبا بىلەن قوي بورداشتىكى ئۈلگە كۆرسىتىدىغان ناھىيىلەر قاتارىغا كىرگۈزۈلدى. شۇنىڭ بىلەن بۇ ناھىيە ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە شاخ - شۇمبا بىلەن قوي بورداش يېڭى تېخنىكىسىنى يولغا قويغان تۇنجى ناھىيە بولۇپ قالدى.

دېھقانچىلىقنى ئاساس قىلىدىغان توقسۇن ناھىيىسىدە 300 مىڭ مو يەرگە تۈرلۈك زىرائەت تېرىلىدۇ. دېھقان، چارۋىچىلار چارۋا - مال بېقىشتا، ئوت - چۆپ ۋە ساماندىن تولۇق پايدىلىنىپ كەلگەن بولسىمۇ، شاخ - شۇمبا ئىسراپچىلىقى يەنىلا ئېغىر ئىدى، تولۇقسىز مەلۇماتلارغا قارىغاندا، ناھىيە بويىچە پەقەت قوناق شېخى، كېۋەز شادىسى قاتارلىقلارنىڭ

غۇلجا ناھىيىسىنىڭ دادامۇ يېزىسى ئەتىيازلىق تېرىلغۇنىڭ ۋاقتىدا، سۈپەتلىك ئېلىپ بېرىلىشىغا كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن يېتەرلىك خىمىيىۋى ئوغۇت ۋە مەھەللىۋى ئوغۇت تەييارلىغاندىن باشقا، 53 تراكتور ۋە چاتما سايمانلارنى رېمونت قىلىپ تەقەپ قويدى.

سۈرەتتە: يېزا مەسئۇللىرى تراكتورلارنىڭ رېمونت قىلىنىش ئەھۋالىنى تەكشۈرمەكتە.

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز مېرزەخمەت مۇھەممەت فوتوسى

خوتەن ۋىلايەتلىك قاتناش باشقارمىسى شەھەر بويى كەنتىنىڭ سۇ، تۇپراق بايلىقىنى ئېچىش قۇرۇلۇشى ۋە مائارىپ ئىشلىرىغا 220 مىڭ يۈەندىن كۆپرەك پۇل ياردەم قىلدى

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز يېزىنىڭ قىياپىتىنى ئېزىدىن كۆزگە تىشكە ياردەم

يىللىق مىقدارى كەم دېگەندىمۇ 110 مىڭ توننىدىن ئاشىدىكەن. ناھىيىلىك پارتكوم بىلەن خەلق ھۆكۈمىتى يېقىنقى يىللاردىن بۇيان بۇنداق مول شاخ - شۇمبا بايلىقىدىن پايدىلىنىپ چارۋا مال بېقىشقا ئەھمىيەت بەردى. مۇناسىۋەتلىك ئورۇنلار بۇ ياخشى تەجرىبىنى كەڭ ئومۇملاشتۇرۇش، شاخ - شۇمبىنى يەم - خەشەككە ئايلاندۇرۇشقا ئېتىياجلىق بولغان يېڭى تېخنىكا، ئۈسكەنە كىرگۈزۈش ۋە ئۇنى قوللىنىشقا كۈچ چىقاردى. ناھىيە مالىيىدە قىيىنچىلىق ئېغىر ئەھۋالدىمۇ بۇ تۈرگە يېتەرلىك مەبلەغ ئاجراتتى. 1995 - ۋە 1996 - يىللىرى 306 مىڭ يۈەن سەرپ قىلىپ شاخ - شۇمبا يۇمشىتىش ماشىنىسىدىن 153 نى سېتىۋالدى. يېڭى تېخنىكىلارنى قوللىنىپ، شاخ - شۇمبىنى يۇمشىتىپ، ئاممىيلاشتۇرۇپ، يەم - خەشەك تەييارلاشنى ئومۇملاشتۇردى. بۇلتۇر تەييارلانغان مىكرو ئورگانىزىملىق سلوس 10 مىڭ 400 توننىغا يېتىپ، 1995 - يىلىدىكىدىن 6.7 ھەسسە ئاشتى. يۇمشىتىپ چارۋا ماللارغا بېرىلگەن شاخ - شۇمبا 25 مىڭ 500 توننىغا يېتىپ، شاخ - شۇمبالاردىن پايدىلىنىش نىسبىتى % 40 كە يەتتى. بۇ ئارقىلىق چارۋا بورداشقا سەرپ قىلىنىدىغان ئاشلىق ۋە يەم - بوغۇز كۆرۈنەرلىك تىجىلەپلا قالماي، چوڭ - كۆرسەتمەكتە.

كىچىك چارۋا ماللارنىڭ سەمىرىشى تېزلىتىلدى. 1995 - يىلى ناھىيە بويىچە ئومۇمىي گۆش مىقدارى 2800 توننا ئىدى. بۇلتۇر بوردالغان چوڭ - كىچىك چارۋا مال سانى ئېشىپلا قالماي، گۆش مىقدارىمۇ كۆپىيىپ 3591 توننىغا، سۈت 5075 توننىغا يېتىپ، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىرىمى كۆرۈنەرلىك ئاشتى.

بۇ ناھىيە شاخ - شۇمبا ئارقىلىق بورداقچىلىق كەسپىنى يەنىمۇ راۋانلاشتۇرۇش ئۈچۈن، بۇلتۇر يىل ئاخىرىدا يېڭى پىلان - لايىھە تۈزۈپ، بۇ ئىشقا بولغان رەھبەرلىكنى كۈچەيتتى. نۆۋەتتە بۇ ناھىيىدىكى ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلىك، مۇناسىۋەتلىك ئورۇنلار ۋە دېھقان، چارۋىچىلار ناھىيە تۈزۈمى بۇنىڭدىن كېيىنكى ئۈچ يىلدا جەمئىي 556 مىڭ تۇپاق قوي بورداپ بازارغا سېلىش، گۆش مىقدارىنى 8010 توننىغا يەتكۈزۈش، ماشىنا - ئۈسكۈنىلەرنى تولۇقلاپ، 19 مىڭ توننا شاخ - شۇمبىنى ئاممىيلاشتۇرۇش، 8000 توننا يېشىل ھالەتتە سلوسلاش ۋە شاخ - شۇمبالارنى ئۇۋۇتۇپ چارۋا مال بورداش نىسبىتىنى % 100 كە يەتكۈزۈش پىلانىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش يولىدا تىرىشچانلىق كۆرسەتمەكتە.

ئىلى ئوبلاستلىق يېزا ئىگىلىك بانكىسى ئەتىيازلىق تېرىلغۇ مەزگىلىدە ئۆزىنىڭ مەدەنىيەتكارلىق

ئەتىيازلىق تېرىلغۇسى ئۈچۈن 100 توننا خىمىيىۋى ئوغۇت ياردەم قىلدى.

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش چاقىرىقىغا ئاساسەن ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىسىنى نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش نۇقتىسى قىلغانىدى. ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى رەھبەرلىكى نامراتلارغا ئەمەلىي ھەرىكىتى ئارقىلىق يار - يۆلەك بولۇش ئۈچۈن، مەخسۇس رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى قۇرۇپ، خىزمەتلەرنى پائال قانات يايدۇردى. زاۋۇتتىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى سەپەرۋەر قىلىپ، ئىشانە توپلىدى. 3 - ئاينىڭ 18 - كۈنى بۇ زاۋۇت رەھبەرلىكى 100 توننا خىمىيىۋى ئوغۇتنى قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىسىگە ئېلىپ بېرىپ، بۇ ناھىيىدىكى بەش نۇقتىغا بىۋاسىتە يەتكۈزۈپ بېرىپ، زاۋۇتتىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىسىدىكى 260 مىڭ ھەر مىللەت خەلقىگە بولغان كۆڭلىنى ئىپادىلىدى.

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز **سىدىق قاۋۇز خەۋەر قىلدى:** خوتەن ۋىلايەتلىك قاتناش باشقارمىسى ئۆزىنىڭ يار - يۆلەك بولۇش نۇقتىسى بولغان خوتەن ناھىيىسىنىڭ تەۋەككۈل يېزىسى شەھەر بويى كەنتىنىڭ سۇ، تۇپراق بايلىقىنى ئېچىش قۇرۇلۇشى ۋە مائارىپ ئىشلىرىغا 220 مىڭ يۈەندىن كۆپرەك پۇل ياردەم قىلدى. خوتەن ۋىلايىتى 1997 - يىللىق سىستېمىلار بويىچە يار - يۆلەك بولۇش نۇقتىلىرىنى بېكىتكەندە، خوتەن ناھىيىسىنىڭ تەۋەككۈل يېزىسىنى قاتناش سىستېمىسىغا ھۆددىگە بەرگەندى. بۇ باشقارما قاتناش قولايىسىز، قۇم، بوران تەھدىت سېلىپ تۇرىدىغان بۇ نامرات

يېزىنىڭ قىياپىتىنى ئېزىدىن ئۆزگەرتىشكە ياردەم بېرىشنىڭ كۈنكەرت پىلان - تەدبىرلىرىنى تۈزۈپ، يېزا مەسئۇللىرى بىلەن مەسلىھەتلەشش ئارقىلىق يېزا بويىچە ئەڭ نامرات بولغان شەھەر بويى كەنتىنى يار - يۆلەك بولۇش نۇقتىسى قىلىپ بېكىتتى. 1070 نوپۇسى بار بۇ كەنتنىڭ ئومۇمىي تېرىلغۇ يېرى 1170 مو بولۇپ، ھەر بىر نوپۇسقا ئاران بىر مودىن كۆپرەكتىن يەر توغرا كېلەتتى، يېزىنىڭ چېتىگە جايلاشقان بۇ كەنتنىڭ ئېچىپ پايدىلانغىلى بولىدىغان نۇرغۇن يېرى بولسىمۇ، ئىقتىسادىي ئاساسى ئاجىز بولغانلىقتىن ئۇنى ئېچىشقا مادارى يەتمەگەندى. قاتناش باشقارمىسى رەھبەرلىكى كەنتنىڭ تەبىئىي شارائىتى،

تېرىلغۇ مەزگىلىدە ئۆزىنىڭ ماددە تىجارىتى رولىنى ياخشى جارى قىلدۇردى

ئۇلارنىڭ يېزا ئىگىلىك ئىشلەپ چىقىرىشىنىڭ مۇھىملىقىغا بولغان تونۇشىنى چوڭقۇرلاشتۇردى؛ تۈرلۈك قائىدە - تۈزۈملەرنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئاكتىپلىقىنى خىزمەتچىلەرگە خەۋەر قىلدۇ؛ ئىلى ئوبلاستلىق يېزا ئىگىلىك بانكىسى بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان، ئىلى ۋىلايىتىنىڭ ئەتىيازلىق تېرىلغۇ ئىشلىرىغا 136 مىليون ۋىلايەتلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاسىتىلىرى شىركىتىگە تارقىتىپ، بۇ شىركەتنىڭ ئەتىيازلىق تېرىلغۇغا كېرەكلىك 90 مىڭ توننا خىمىيىۋى ئوغۇت، 1800 توننا سۈلياۋ يوپۇق، 20 مىڭ توننا سورتلۇق ئۇرۇق، 500 توننا دېھقانچىلىق دورىلىرىنى پىلان بويىچە ۋاقتىدا سېتىۋېلىشقا قولايلىق شارائىت يارىتىپ بەردى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، بۇ بانكا يەنە ئەتىيازلىق يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ھېسابىدا 43 مىليون 850 مىڭ يۈەن قەرز پۇل تارقىتىپ، بۇنىڭدىن كېيىن ئىشلىتىش ئۈچۈن يەنە 60 مىليون 900 مىڭ يۈەن مەبلەغ تەييارلاپ قويدى. نەتىجىدە ئىلى ۋىلايىتىنىڭ ئەتىيازلىق تېرىلغۇسى مەبلەغ جەھەتتىن كاپالەتكە ئىگە قىلىنىپ، ۋىلايەت بويىچە يېزا ئىگىلىكىدىن بۇ يىلىمۇ مول ھوسۇل ئېلىش ئۈچۈن پۇختا ئاساس سېلىندى.

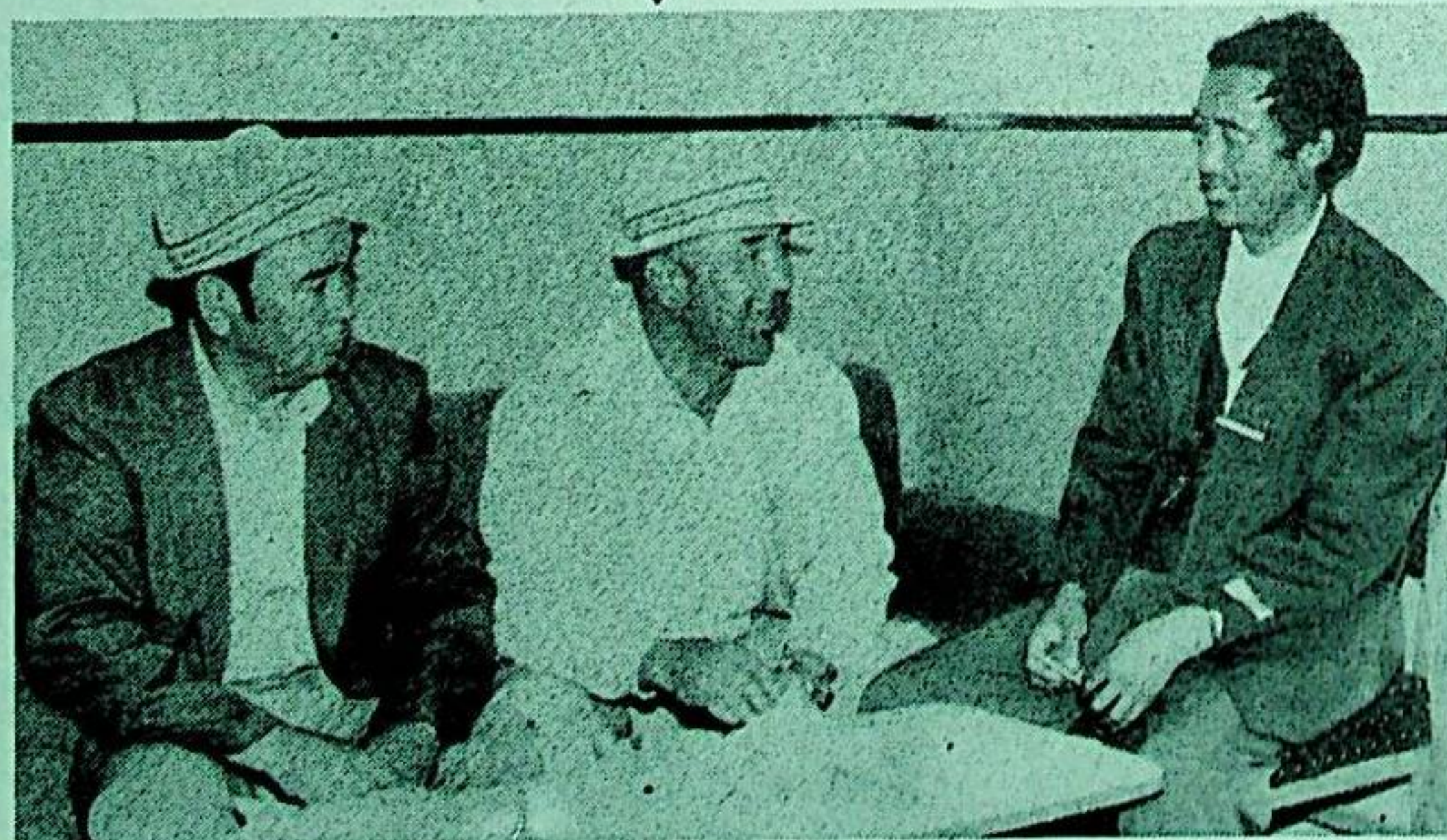
ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز مۇختەر **نۇرھاشىم** خەۋەر قىلدى: ئىلى ئوبلاستلىق يېزا ئىگىلىك بانكىسى بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان، ئىلى ۋىلايىتىنىڭ ئەتىيازلىق تېرىلغۇ ئىشلىرىغا 136 مىليون ۋىلايەتلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاسىتىلىرى شىركىتىگە تارقىتىپ، بۇ شىركەتنىڭ ئەتىيازلىق تېرىلغۇغا كېرەكلىك 90 مىڭ توننا خىمىيىۋى ئوغۇت، 1800 توننا سۈلياۋ يوپۇق، 20 مىڭ توننا سورتلۇق ئۇرۇق، 500 توننا دېھقانچىلىق دورىلىرىنى پىلان بويىچە ۋاقتىدا سېتىۋېلىشقا قولايلىق شارائىت يارىتىپ بەردى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، بۇ بانكا يەنە ئەتىيازلىق يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ھېسابىدا 43 مىليون 850 مىڭ يۈەن قەرز پۇل تارقىتىپ، بۇنىڭدىن كېيىن ئىشلىتىش ئۈچۈن يەنە 60 مىليون 900 مىڭ يۈەن مەبلەغ تەييارلاپ قويدى. نەتىجىدە ئىلى ۋىلايىتىنىڭ ئەتىيازلىق تېرىلغۇسى مەبلەغ جەھەتتىن كاپالەتكە ئىگە قىلىنىپ، ۋىلايەت بويىچە يېزا ئىگىلىكىدىن بۇ يىلىمۇ مول ھوسۇل ئېلىش ئۈچۈن پۇختا ئاساس سېلىندى.

ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرگەندە، ئىككى مەدەنىيەت بەرپا قىلىش قەدىمىنى ئېزىلەنكىلى بولىدۇ قانائەتلىك ھوشۇر

بىلەن تەربىيەلەش ئاندىن ئىشقا قويۇش، ئىش كۈتۈپ تۇرغان ياشلارنى خىزمەت ئېھياجى بويىچە تەربىيەلەپ، ئىشقا ئورۇنلىشىشقا شارائىت يارىتىپ بېرىش، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى پەرزەنتلىرىنىڭ ئالىي مەكتەپكە كىرىشىگە ئىلھام بېرىش قاتارلىق چارىلەر ئارقىلىق ئۇلارنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈردى. بۇ باش ئۇچاستىغا خوتەن تېخنىكا ئىشچىلار مەكتىپى، شىنجاڭ قاتناش تېخنىكا ئىشچىلار مەكتىپى بىلەن ئالاقىلىشىپ، تاشيول ئاسراش، رېمونتچىلىق، ياغاچچىلىق، ئاشپەزلىك، سېستىرلىق، تەرجىمانلىق، شوپۇرلۇق بويىچە 300 دىن ئارتۇق ياشنى تەربىيەلەپ ئىشقا ئورۇنلاشتۇردى؛ تاشيول ئىشچى - خىزمەتچىلىرىنىڭ بىرىنچى پەرزەنتى ئالىي مەكتەپتە ئوقۇپ، خىزمەتكە قاتناشسا، ئوقۇش راسخوتىنى تولۇق ئانچوت قىلىپ بېرىش، ئىككىنچى پەرزەنتى ئالىي مەكتەپتە ئوقۇپ ئىشقا ئورۇنلاشسا، ئوقۇش راسخوتىنىڭ % 50 نى ئانچوت قىلىپ بېرىش تۈزۈمىنى ئورناتتى، ئىككىدىن ئارتۇق پەرزەنتى ئالىي مەكتەپتە ئوقۇغان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى مۇكاپاتلىدى. بۇنىڭ بىلەن باش ئۇچاستىغا بويىچە ھەممە كىشى بىلىمگە ئىنتىلىدىغان، بىلىملىكلەرنى ھۈرمەتلەيدىغان كەسپىيات ئومۇملاشتى. ئىلگىرى بۇ باش ئۇچاستىدا ئالىي، ئوتتۇرا تېخنىكومنى پۈتتۈرگەنلەر ئىنتايىن ئاز بولغاچقا، خىزمەت سۈپىتى ۋە ئۈنۈمىگە تەسىر يەتكەندى. ھازىر باش ئۇچاستىغا بويىچە ئالىي، ئوتتۇرا تېخنىكومنى پۈتتۈرگەنلەر كۆپ بولۇپلا قالماي، پەن - مەدەنىيەت

خوتەن تاشيول باش ئۇچاستىكى تەۋەسىدە بەش ئۇچاستىغا، بىر قۇرۇلۇش ئەترىتى، بىر يول - كۆۋرۈك شىركىتى، 25 داۋەن، 826 ئىشچى - خىزمەتچى بار. ئىلگىرى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ مەدەنىيەت، كەسپىي ساپاسى بىر قەدەر تۆۋەن بولغاچقا ئىشلەپچىقىرىش سۈرئىتى ۋە سۈپىتىگە تەسىر يەتكەندى. باش ئۇچاستىغا بۇ خىل ئەھۋالنى ئۆزگەرتىشتە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ پەن - مەدەنىيەت، تېخنىكا سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈشنى بۆسۈش ئېغىزى قىلىپ تۇتتى. بۇنىڭغا مەسئۇل ئىشخانا قۇرۇلۇپ، باش ئۇچاستىنىڭ ئاساسلىق رەھبىرى بۇ خىزمەتكە مەسئۇل قىلىندى، ئۇنىڭغا مەخسۇس خادىم تاجىرتىلدى، ئىشچى - خىزمەتچىلەر مائارىپى ئۈچۈن مەخسۇس مەبلەغ تاجىرتىلدى، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئۆگىنىش ۋاقتى ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى ۋە بۇ جەھەتتىكى قائىدە - تۈزۈملەر تۈزۈلۈپ يولغا قويۇلدى، ئۆز لۈكىدىن ئۆگەنگۈچىلەر، خەت ئارقىلىق ئوقۇيدىغانلارغا ئىمتىھانغا قاتنىشىشتىن ئىلگىرى 15 كۈن ئىشتىن ئايرىلىپ تەكرار قىلىش ۋاقتى بېرىلدى، ئىش ئورنىدا تەربىيىلەنۋاتقانلارغا ئەھۋالغا قاراپ ئۈچ كۈندىن ئۈچ ئايغىچە ۋاقىت بېرىلدى.

بۇ باش ئۇچاستىغا ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈپ ئىككى مەدەنىيەت بەرپا قىلىش قەدىمىنى تېزلىتىشتە ئىشنى ئالدى بىلەن باشلانغۇچ، ئوتتۇرا مەكتەپ مائارىپىنى ئومۇملاشتۇرۇشتىن باشلىدى، بۇ باش ئۇچاستى كىدىكى ئىش - خىزمەتچىلەرنىڭ % 92 ى ئاز سانلىق مىللەتتىن بولۇپ، ئۇلارنىڭ

قەشقەر تاشيول باش ئۇچاستىكى ۋە شىنجاڭ تاشيول ئىدارىسى بويىچە كۆپ قېتىم ئىلغار ئورۇن بولۇپ باھالانغان يېڭىسار تاشيول ئۇچاستىكى بۇ يىلىمۇ تاشيول ئىدارىسى تەرىپىدىن ئىلغار كوللېكتىپ بولۇپ باھالاندى. سۈرەتتە: ئۇچاستىغا رەھبەرلىرى ئىككى مەدەنىيەت بەرپا قىلىش قەدىمىنى يەنىمۇ تېزلىتىش توغرىسىدا پىكىرلەشمەكتە. ئوبۇلقاسىم فوتوسى

سوتسىيالىستىك زامانىۋى، مەدەنىيەتلىك شەھەر قۇرۇش نىشانىغا قاراپ، جاسارەت بىلەن ئىلگىرىلەش

شىخو شەھىرىنىڭ مەنئى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈرگەنلىكى توغرىسىدا

ئۆز مۇخبىرىمىز مېھرىگۈل تۇردى

يېقىنقى يىللاردىن بۇيان شىخو شەھەرلىك پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى زامانىۋى شەھەر قۇرۇش يولى ئۈستىدە پائال ئىزدىنىپ، ئەمەلىي ئىشلەپ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنىڭ تەرەققىياتىنى تېزلىتىپ، شەھەرنىڭ يېزا ئىگىلىك، سانائەت ئىشلەپچىقىرىشى ماس قەدەمدە راۋاجلاندى. خەلقنىڭ تۇرمۇش سەۋىيىسى ئۈزلۈكسىز ئۆسۈپ ئۈنۈملىك ئىقتىسادىي كۈچى كۆرۈنەرلىك ئاشتى. ماددىي مەدەنىيەتنىڭ تەرەققىياتى شەھەرنىڭ مەنئى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى كۈچلۈك ئىلگىرى سۈردى. قىسقىغىنە بىر نەچچە يىلدا بۇ شەھەر (1996- يىلى 9- ئايدا شەھەر بولۇپ قۇرۇلغان) «ھەربىي - خەلق ئىتتىپاقلىقىدىكى نەمۇنە ناھىيە» «مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى، ھەربىي - خەلق ئىتتىپاقلىقى بويىچە قوش نەمۇنە ناھىيە» ئاپتونوم رايون بويىچە «مەنئى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدىكى ئىلغار ناھىيە»، «مەملىكەت بويىچە ئىككىنچى ھىمايە قىلىشتىكى نەمۇنە ناھىيە»، «ئاپتونوم رايون بويىچە تۇنجى مەدەنىيەتلىك ناھىيە» دېگەن شان - شەرەپكە ئېرىشتى.

«مەدەنىيەتلىك يېزا - كەنت ئەھدىنامىسى»، «مەدەنىيەتلىك شەھەر ئاھالىلىرى قانۇندىسى» قاتارلىق قانۇن - تۈزۈملەرنى تۈزۈپ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈپ، مەنئى مەدەنىيەت خىزمىتىگە بولغان ماكرولۇق باشقۇرۇش ۋە مىكرولۇق يېتەكچىلىكىنى كۈچەيتتى، شۇنىڭغا بىرلەشتۈرۈپ مەنئى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى سېلىنىمىنى كۆپەيتتى، خادىملارنى تولۇقلاپ، خىزمەت شارائىتىنى ياخشىلاپ، ئۇلارنىڭ مەنئى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى پائالىيەتلىرىنى تەشكىللەش، ماسلاشتۇرۇش، يېتەكچىلىك قىلىش رولىنى ئۈنۈملۈك جارى قىلدۇردى.

تەشۋىقات، تەربىيە سالىمىنى ئاشۇرۇش، كۆپ خىل شەكىللەر ئارقىلىق پائالىيەت مەزمۇنىنى يېتىش. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان بۇ شەھەر تەشۋىقات، تەربىيە سالىمىنى ئاشۇرۇش، شەھەر خەلقىنىڭ ئومۇمىي مەدەنىيەت ساپاسىنى ئۆستۈرۈشكە ئالاھىدە كۈچ سەرپ قىلدى. 1995 - يىلدىن بۇيان شىخو تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، سىملىق تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، رادىئو ئىستانسىسى مەنئى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى توغرىسىدا 12 قېتىم لېكسىيە ئۇيۇشتۇردى. تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى 15 مەخسۇس فىلىم ئىشلەپ تارقىتىپ، مەخسۇس پروگرامما نومۇرلىرى 3000 غا يەتتى. پارتىيە مەكتىپىدىن پايدىلىنىپ تۈرلۈك كۇرسلارنى ئېچىپ، پارتىيەلىك كادىرلاردىن 1700 ئادەم (قېتىم) تەربىيەلدى. ئېلېكتىرلىك شەكەن ئوقۇتۇش بىلەن تەربىيەلەشكە ئائىت 2242 مەيدان فىلىم قويۇپ، 505 مىڭ 429 ئادەم (قېتىم)نى تەربىيەگە ئىگە قىلدى، پارتىيە، ئىتتىپاق كۈنى پائالىيەتلىرىدىن پايدىلىنىپ، پارتىيە ئىتتىپاق ئەزالىرىغا بولغان تەشۋىقات - تەربىيىنى يەنىمۇ چوڭقۇرلاشتۇردى. كەسىپ ئەخلاقى تەربىيىسىنى چىڭ تۇتۇپ، كۆزەتكە

«ئەڭ ياخشى ھاللىق سەۋىيىگە يەتكەن مەدەنىيەتلىك ئاھالە» دىن 450 كىشى مۇكاپاتلاندى. «تۆتتە ئەلا، بىردىن ئۆگىنىش» پائالىيىتى داۋامدا مۇھىتنى گۈزەللەشتۈرۈشنى تۈتۈش، باغ - ۋارانشقان ئورۇن بەرپا قىلىش خىزمىتىگە ئالاھىدە كۆڭۈل بۆلۈندى. ھازىر، شىخو شەھىرىدە 15 ئورۇن مۇھىتى گۈزەل، باغ - ۋارانشقان ئورۇن دېگەن نامغا ئېرىشتى. بۇنىڭدىن باشقا شەھەرنىڭ جەمئىيەت تەرتىپى، قاتناش تەرتىپى ئىلگىرىكى يىللاردىكىدىن زور دەرىجىدە ياخشىلاندى.

جاڭجياگاڭدىن ئۆگىنىپ، يېڭى شىخو قۇرۇشقا دائىر ئاممىۋى خاراكتېرلىك پائالىيەتلەر پائال قانات يايدۇرۇلدى. بۇلتۇر شەھەر بويىچە ئاساسىي قاتلام ئورۇنلاردا جاڭجياگاڭنىڭ تەجرىبىسىنى ئۆگىنىش مۇزاكىرىسى قانات يايدۇرۇلدى، دوكلات يىغىنى، نۇتۇق سۆزلەش مۇسابىقىلىرى ئۇيۇشتۇرۇلدى. ئاممىۋى خاراكتېرلىك پەن - تېخنىكا، مەدەنىيەت ئۆگىنىش، تەنتەربىيە، كۆڭۈل ئېچىش پائالىيەتلىرى جانلاندى. 149 قارار پەن - تېخنىكا ئۆگىنىش كۇرسى ئېچىلىپ، 17 مىڭ 379 ئادەم (قېتىم) دېھقان، چارۋىچى پەن - تېخنىكا بىلىملىرى بىلەن تەربىيەلەندى، ھەر خىل يېزىقتا 5000 پارچىدىن ئارتۇق پەن - تېخنىكا ماتېرىيالى بېسىپ تارقىتىلدى.

ئىتتىپاقلىقنى كۈچەيتىپ، مۇقىملىقنى قوغداش. مۇقىم بولغان ئىجتىمائىي مۇھىت - «ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى ماس قەدەمدە، ساغلام تەرەققىي قىلدۇرۇشنىڭ كاپالىتى». بۇ

شەھەر يېقىنقى ئىككى يىلدىن بۇيان، بولۇپمۇ بۇلتۇردىن بۇيان، مەركەزنىڭ شىنجاڭنىڭ مۇقىملىقىنى قوغداشقا دائىر مۇھىم يوليورۇقىنىڭ روھىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇپ، ئىتتىپاقلىقنى كۈچەيتىش، مۇقىملىقنى قوغداش جەھەتتە نۇرغۇن خىزمەتلەرنى ئىشلەپ، ئاپتونوم رايون تەرىپىدىن «جەمئىيەت ئامانلىقىنى ئومۇملاشتۇرۇپ تۈزەشتىكى ئىلغار كولىكتىپ» دېگەن نامغا ئېرىشتى. بۇ شەھەر بىر قانچە قېتىملىق قاتتىق زەربە بېرىش ۋە مەخسۇس تۈزەشنى ئۇيۇشتۇرۇپ، تۈرلۈك جىنايىتىلەر جىنايەتچىلىرىگە زەربە بېرىپ، ئۇلارنىڭ 116 ھەيۋىتىنى يەرگە ئۇردى. شەھەردىكى 116 دىنىي پائالىيەت سورۇنىنى تەكشۈرۈپ تەرتىپكە سالدى. ساھەلەردىكى ناتوغرا ئىستىللارنى تۈزىتىش ۋە كەسىپ ئىستىلىنى باھالاش خىزمىتىنى چوڭقۇر قانات يايدۇردى. ئەرزىيەت خىزمىتىگە ئەھمىيەت بېرىپ، ھال ئېيتىپ كەلگەنلەرنى كۈتۈۋېلىش كۈنى تۈزۈمىدە چىڭ تۇردى. دېھقانلارنىڭ يۈكى ئېغىر بولۇش مەسىلىسىنى ھەل قىلىش ۋە ئالاھىدە قىيىنچىلىقنى بار كارخانىلارنىڭ قىيىنچىلىقىنى ھەل قىلىشقا ئالاھىدە كۆڭۈل بۆلدى. پارتىيەنىڭ مىللىي سىياسىتى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىغا دائىر تەشۋىقات - تەربىيە خىزمىتىنى يەنىمۇ كۈچەيتىپ، ئىككى ئايرىلاملىق ئىدىيىسىنى كىشىلەر قەلبىدىن چوڭقۇر ئورۇن ئالدۇردى. بۇ ئارقىلىق شىخونىڭ مەنئى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى ئىشلىرىنى ياخشى ئىجتىمائىي مۇھىتقا ئىگە قىلدى.

3 - ئاينىڭ 21 - كۈنى ئۈرۈمچى شەھەرلىك پارتكوم ھەرقايسى ساھەلەردىكى زاتلارنى تەكلىپ قىلىپ، شياڭگاڭنىڭ ۋەتەن قوينىغا قايتىپ كېلىشىگە 100 كۈن قالغانلىقى مۇناسىۋىتى بىلەن سۆھبەت ئۆتكۈزدى. سۈرەتتە: سۆھبەتتىن كۆرۈنۈش.

ئابدۇرېھىم توختى فوتوسى

بۈگۈر ناھىيىسى يېزا سەھىيە، ساقلىقنى ساقلاش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلىمەكتە

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز غوپۇر قاسىم خەۋەر قىلدى: يېقىنقى يىللاردىن بۇيان بۈگۈر ناھىيىسى رەھبەرلىكىنى كۈچەيتىپ، سېلىنىمىنى كۈچەيتىپ، يېزا سەھىيە، ساقلىقنى ساقلاش خىزمىتىنى تىرىشىپ ياخشى ئىشلەپ، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ساغلاملىق سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈش ئۈچۈن تىرىشماقتا. بۇلتۇر بۇ ناھىيەنىڭ باشلانغۇچ دەرىجىلىك سەھىيە، ساقلىقنى ساقلاش خىزمىتى ئاپتونوم رايوننىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدا ئەلا نەتىجە بىلەن ئۆلچەمگە يەتتى.

يېقىنقى يىللاردىن بۇيان ناھىيىلىك پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى سەھىيە خىزمىتىنىڭ ئورنى ۋە رولىغا بولغان تونۇشنى ئۆستۈرۈپ، يېزا باشلانغۇچ دەرىجىلىك سەھىيە، ساقلىقنى ساقلاش خىزمىتىنى مۇھىم ئىشلار كۈنتەرتىپىگە كىرگۈزۈپ چىڭ تۇتتى. ناھىيە ۋە ھەرقايسى يېزا، مەيدانلاردا باشلانغۇچ دەرىجىلىك سەھىيە، ساقلىقنى ساقلاش

قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىسى كەنت دەرىجىلىك زاپاس كادىرلار قوشۇنىنى كۈچەيتىشكە ئەھمىيەت بەردى

قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىسى ئۈنۈملۈك تەدبىر قوللىنىپ، كەنت دەرىجىلىك زاپاس كادىرلارنى تەربىيەلەش، ۋەزىپىگە قويۇش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەپ، دېھقانلارنى ھاللىق سەۋىيىگە يەتكۈزۈشنىڭ تەشكىلىي

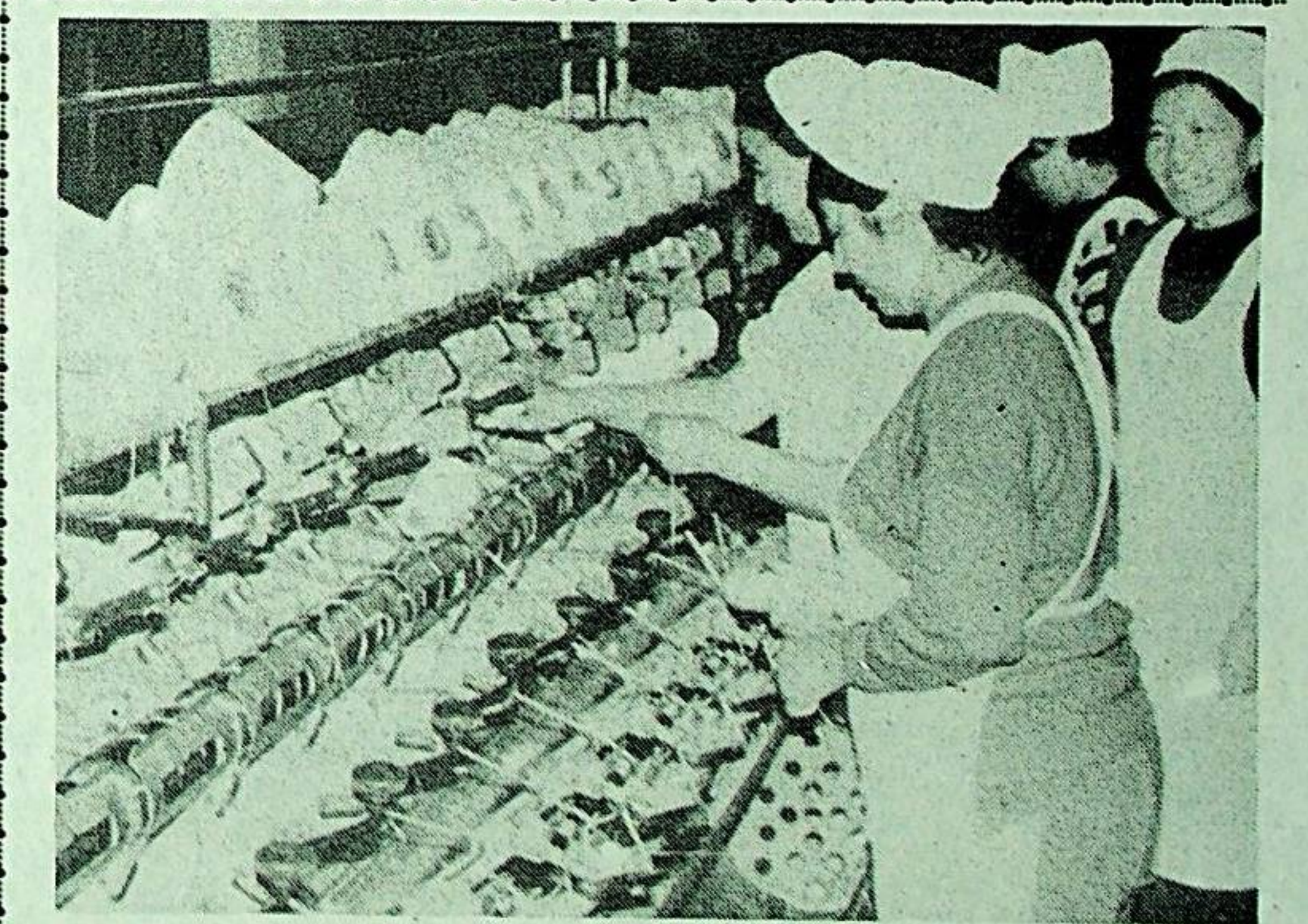
تەربىيىسىنى چىڭ تۇتۇپ، كۆزەتكە

بىرلىك سەپ، شەھەر قۇرۇلۇشى، مەدەنىيەت، مائارىپ قاتارلىق 38 تارماقنىڭ مەسئۇلى مەنئۇ مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى كومىتېتىنىڭ (كۆرۈپىسى) نىڭ ئەزاسى بولدى. ئۇلار شەھەرنىڭ مەنئۇ مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى خىزمىتىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش، ئورۇنلاشتۇرۇش ئۈستىدە بىرلىكتە باش قاتۇرۇپ، مەنئۇ مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى خىزمىتىنىڭ رەھبەرلىك نوپۇزىنى تىكلدى. مەنئۇ مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى بىلەن ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنى تەڭ تۇتۇپ، تەڭ ئورۇنلاشتۇردى. شەھەرنىڭ خەلق ئىگىلىكى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ 9 - بەش يىللىق پىلانى ۋە 2010 - يىلىغىچە بولغان يىراق كەلگۈسى نىشانىنى تۈزگەندە، مەنئۇ مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدا يېتىدىغان نىشانى ئېنىق ئوتتۇرىغا قويدى، شۇنىڭ بىلەن بىللە مەنئۇ مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى خىزمىتىگە دائىر قائىدە - تۈزۈملەرنى ئورناتتى ۋە ئۇنى ئۈزلۈكسىز مۇستەھكەملىدى. ئۇلار يۇقىرىدىن تۆۋەنگىچە مەسئۇلىيەت تۈزۈمى، ئىش تەقسىم قىلىۋېلىپ مەسئۇل بولۇش تۈزۈمى، خىزمەتلەرنى ماسلاشتۇرۇش تۈزۈمى، تەكشۈرۈپ نازارەت قىلىش ۋە مۇكاپاتلاش، جازالاش تۈزۈمى قاتارلىقلارنى يولغا قويدى. كوللېكتىپ ۋە شەخسلەر ئارىسىدا «مەدەنىيەتلىك ئورۇنلارنى باھالاش چارىسى» ،

تەربىيىسىنى چىڭ تۇتۇپ، كۆز نەك كەسىپلەردىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئارىسىدا «ئوبراز يارىتىش» پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى. ياشلار - ئۆسمۈرلەرگە بولغان ئىدىيە، ئەخلاق تەربىيىسىنى مۇھىم ئورۇنغا قويدى. ئىككى يىلدىن بۇيان، شەھەردىكى ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەر ئىدىيە، ئەخلاق تەربىيە خىزمىتىنى پۇختا قانات يايدۇرۇپ، ئوقۇغۇچىلارنىڭ قانۇن - تۈزۈم قارشى، ئىدىيە - ئەخلاق ساپاسىنى ئۆستۈردى. بۇنىڭ بىلەن شەھەر بويىچە ئۈچ دەرىجىلىك مەدەنىيەتلىك ئورۇندىن 402 سى بارلىققا كەلدى. نۆۋەتتە، شەھەردە مەدەنىيەتلىك ئىشچى - خىزمەتچىدىن 11 مىڭ 800 ى، مەدەنىيەتلىك ئاھالىدىن 3000 ى، ھاللىق سەۋىيىگە يەتكەن مەدەنىيەتلىك ئائىلىدىن 2200 ى بارلىققا كەلدى. 1995 - يىلى مەنئۇ مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى بويىچە 39 ئىلغا كۆلپىكتىپ، 210 ئىلغا شەخس باھالاپ چىقىلدى. 1996 - يىلى يەنە «ئەڭ ياخشى مۇلازىم»، «ئون چوڭ كۆزگە كۆرۈنگەن ئايال»، «ئەڭ ياخشى مەدەنىيەتلىك ئىشچى - خىزمەتچى»، «ئەڭ ياخشى مەدەنىيەتلىك شەھەر ئاھالىسى»، «ئەڭ ياخشى مەدەنىيەتلىك ئوقۇغۇچى»، «ئەڭ ياخشى مەدەنىيەتلىك تىجارەتچى»،

بۇ ناھىيە يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، كەنت دەرىجىلىك تەشكىلى ئاپپاراتلاردا ۋەزىپە ئۆتەۋاتقان كادىرلار ئۈستىدە ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىپ، بىر قىسىم كەنت پارتىيە ياچېيكا شۇجىلىرىنىڭ، كەنت باشلىقلىرىنىڭ يېشىنىڭ چوڭىيىپ قالغانلىقى، يەنە بىر قىسىم كەنت كادىرلىرىنىڭ ساپاسىنىڭ تۆۋەنلىكى تۈپەيلىدىن پەن - تېخنىكاغا تايىنىپ يېزا ئىگىلىكىنى گۈللەندۈرۈش ۋەزىيىتىگە ماسلىشالمايۋاتقانلىقىغا قارىتا تۈزگەرتىش ئېلىپ بېرىش ئۈچۈن، قىش

ئىلى يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى يېقىنقى يىللاردىن بۇيان ئايال ئىشچى - خىزمەتچىلەر قوشۇنى قۇرۇلۇشىغا ئەھمىيەت بەرگەنلىكىنى، ھازىرغا قەدەر 21 ئايال مەملىكەت ۋە ئاپتونوم رايون بويىچە «ئەمگەك نەمۇنىچىسى»، «8 - مارت» قىزىل بايراقدارى بولۇپ باھالاندى. 400 ئايال ئىلى ئوبلاستى ۋە فابرىكا بويىچە «ئىلغار خىزمەتچى» بولۇپ باھالاندى. سۈرەتتە: ئايال ئىشچىلار مەشغۇلات ئۈستىدە. تۇرسۇنمۇھەممەت ئوسمان فوتوسى

سەۋىيىگە يەتكۈزۈشنىڭ تەشكىلىي ئاساسىنى تىكلدى. بۇ ناھىيە يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، كەنت دەرىجىلىك تەشكىلى ئاپپاراتلاردا ۋەزىپە ئۆتەۋاتقان كادىرلار ئۈستىدە ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىپ، بىر قىسىم كەنت پارتىيە ياچېيكا شۇجىلىرىنىڭ، كەنت باشلىقلىرىنىڭ يېشىنىڭ چوڭىيىپ قالغانلىقى، يەنە بىر قىسىم كەنت كادىرلىرىنىڭ ساپاسىنىڭ تۆۋەنلىكى تۈپەيلىدىن پەن - تېخنىكاغا تايىنىپ يېزا ئىگىلىكىنى گۈللەندۈرۈش ۋەزىيىتىگە ماسلىشالمايۋاتقانلىقىغا قارىتا تۈزگەرتىش ئېلىپ بېرىش ئۈچۈن، قىش

چىندىل يېزىسى پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتىنى نىشانلىق باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، نوپۇسنىڭ كۆپىيىشىنى تىزگىنلىدى

ئورۇندىلىشىغا كاپالەتلىك قىلدى. پىلانلىق تۇغۇت تېخنىكا مۇلازىملىقى كۈچەيتىلگەنلىكتىن، پىلاندىن ئارتۇق پەرزەنت كۆرۈش ئىشلىرى سادىر بولمىدى. خەنزۇلارنىڭ پىلانلىق تۇغۇت نىسبىتى % 97.4 كە، ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ % 99.1 كە يېتىپ، پىلانلىق تۇغۇت كۆرسەتكۈچى ئاشۇرۇپ ئورۇندالدى. يېزا بويىچە تۇغۇت يېشىدىكى ئاياللارنىڭ تۇغۇت چەكلەش نىسبىتى % 81.8 كە، كېچىكىپ توي قىلىش نىسبىتى % 62.9 كە يەتتى.

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز تۇرسۇن ئىمىن خەۋەر قىلىدۇ: بورتالا شەھىرىنىڭ چىندىل يېزىسى تەشۋىقات - تەربىيىنى كۈچەيتىپ، ھەر مىللەت ئاممىسىنىڭ پىلانلىق تۇغۇت ۋە تەرەققىيات ئېگىنى ئۆستۈرۈش ئاساسىدا، پىلانلىق تۇغۇتنى نىشانلىق باشقۇرۇپ، نوپۇسنىڭ تەبىئىي كۆپىيىشىنى ئۈنۈملۈك تىزگىنلىدى. بۇلتۇر چىندىل يېزىلىق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتىگە بولغان رەھبەرلىكىنى كۈچەيتىپ، نىشانلىق باشقۇرۇشنى چىڭ تۇتتى. پىلانلىق تۇغۇت كۆرسەتكۈچىنى ئۆلچەمگە يەتكۈزۈش بويىچە مۇكاپاتلاش، جازالاش تەدبىرلىرىنى ئەستايىدىل ئەمەلىيلەشتۈردى. پىلانلىق تۇغۇت خىراجىتىنى كۆپەيتىپ، پىلانلىق تۇغۇت تەشۋىقات تاپانچىلىرىنى تەربىيەلەش ۋە ئاممىۋى خاراكتېرلىك تەشۋىقات - تەربىيە خىزمىتىگە ئەھمىيەت بەردى. تۇراقسىز نوپۇستىكىلەرنى باشقۇرۇش ئورنى قۇرۇپ، دائىملىق خىزمەت بىلەن باسقۇچلۇق خىزمەتلەرنى بىرلەشتۈرۈپ، پىلانلىق تۇغۇت كۆرسەتكۈچىنىڭ

ياخشى ئىشلىدى. 1995 - يىلنىڭ ئاخىرىدىن تۆتكەن يىلى 10 - ئاينىڭ ئاخىرىغا قەدەر تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپتىن يۇقىرى مەدەنىيەت سەۋىيىسىگە ئىگە 180 ياشنى «پارتىيە نىزامنامىسى»، پارتىيىنىڭ ئاساسىي بىلىملىرى، دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسى ۋە تۈرلۈك قانۇن - تۈزۈم، پارتىيىنىڭ دىنىي، مىللىي سىياسىتى بىلەن مەخسۇس تەربىيىلىدى. ھازىر ئۇلارنىڭ % 40 كەنت پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ شۇجىلىق، مۇدىرىلىق ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئېلىپ ئىشلىمەكتە. سابىرجان سىيىت

بورتالا شەھىرى كادىرلاردا ساقلانغان ھوقۇقتىن پايدىلىنىپ كارخانىلارنىڭ مال - مۈلكىنى ئىگىلىۋېلىش ھادىسىلىرىنى تۈزەتتى

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز تۇرسۇن ئىمىن خەۋەر قىلىدۇ: بورتالا شەھىرى پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىدىكى كادىرلاردا ساقلانغان ھوقۇقتىن پايدىلىنىپ كارخانىلارنىڭ پۇل ۋە مال - مۈلكىنى ئىگىلىۋېلىش، ئومۇمنىڭ پۇلى بىلەن چەت ئەلگە چىقىش ھادىسىلىرىنى ئېنىقلاپ ۋە ئۇنى بىر تەرەپ قىلىپ، پاكلىق قۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈردى. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان بورتالا شەھىرى چوڭ يەپ، چوڭ ئىچىش قىلمىشلىرىنى ئېنىقلاش خىزمىتىگە پىلانىق تۇغۇت شەرىپ گۇۋاھنامىسى ئالغان ئاياللارنىڭ سۇغۇرتىغا قاتنىشىش نىسبىتى % 90 كە يەتتى. ۋە پۇختا ئىشلەندى. 1996 - يىلى سۇغۇرتىغا قاتناشقان 2171 ئايال ئىچىدە پەۋقۇلئادە كۈتۈلمىگەن ھادىسىگە ئۇچرىغان 251 ئايالنى تەپسىلىي تەكشۈرۈپ، ئارخىپىنى تۇرغۇزغاندىن كېيىن، سۇغۇرتا شىركىتى ئۇلارغا 83 مىڭ 150 يۈەن تۆلەم پۇلى بېرىپ، ئاممىنىڭ بۇ خىل سۇغۇرتىغا قاتنىشىش ئىشەنچىسىنى ئاشۇردى. بۇنىڭ بىلەن بۇ يىل ناھىيە بويىچە تۇغۇت كۆرسەتكۈچى ئالغان 4080 ئايال تۇغۇت مەزگىلىدىكى بىخەتەرلىك كاپالەت سۇغۇرتىسىغا قاتنىشىپ 60 مىڭ 500 يۈەندىن ئارتۇق سۇغۇرتا سوممىسى تاپشۇردى. غۇجىمۇھەممەت ئابدۇكېرىم، ئەخمەتجان

گۇما ناھىيىسىدە پىلانلىق تۇغۇت شەرىپ گۇۋاھنامىسى ئالغان ئاياللارنىڭ سۇغۇرتىغا قاتنىشىش نىسبىتى % 90 كە يەتتى

ۋە پۇختا ئىشلەندى. 1996 - يىلى سۇغۇرتىغا قاتناشقان 2171 ئايال ئىچىدە پەۋقۇلئادە كۈتۈلمىگەن ھادىسىگە ئۇچرىغان 251 ئايالنى تەپسىلىي تەكشۈرۈپ، ئارخىپىنى تۇرغۇزغاندىن كېيىن، سۇغۇرتا شىركىتى ئۇلارغا 83 مىڭ 150 يۈەن تۆلەم پۇلى بېرىپ، ئاممىنىڭ بۇ خىل سۇغۇرتىغا قاتنىشىش ئىشەنچىسىنى ئاشۇردى. بۇنىڭ بىلەن بۇ يىل ناھىيە بويىچە تۇغۇت كۆرسەتكۈچى ئالغان 4080 ئايال تۇغۇت مەزگىلىدىكى بىخەتەرلىك كاپالەت سۇغۇرتىسىغا قاتنىشىپ 60 مىڭ 500 يۈەندىن ئارتۇق سۇغۇرتا سوممىسى تاپشۇردى. غۇجىمۇھەممەت ئابدۇكېرىم، ئەخمەتجان

24 ئوقۇغۇچىنى كەنت شىباخانلىرىدا ئورۇنلاشتۇردى، تەمىناتنى مۇۋاپىق ھەل قىلدى. ئۇنىڭدىن باشقا دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئىچىدىغان سۈيىنى ياخشىلاش، ھاجەتخانىلارنى تۈزگەرتىپ ياساش قۇرۇلۇشىنى چىڭ تۇتۇپ، بۆلتۈر بىر يىل ئىچىدە يېزىلاردا 52 مىڭغا يېقىن ئادەمنىڭ پاكىز سۇ ئىچىش مەسلىسىنى ھەل قىلدى، 11 مىڭ 909 ئائىلە يېڭىدىن ھاجەتخانا سالدى. بۇنىڭ بىلەن بۇ ناھىيىنىڭ باشلانغۇچ دەرىجىلىك سەھىيە، ساقلىقنى ساقلاش خىزمىتى ئاپتونوم رايوننىڭ ئۆلچىمىگە يەتتى.

بورتالا شەھىرى كادىرلاردا ساقلانغان ھوقۇقتىن پايدىلىنىپ كارخانىلارنىڭ مال - مۈلكىنى ئىگىلىۋېلىش ھادىسىلىرىنى تۈزەتتى

ئەھمىيەت بېرىپ، ئۇنى چىرىكلىككە قارشى تۇرۇپ، پاكلىق قۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈرۈشنىڭ مۇھىم مەزمۇنى سۈپىتىدە چىڭ تۇتتى. بولۇپمۇ ئومۇمنىڭ پۇلى بىلەن چەت ئەلگە چىقىش، پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرى ۋە ئورگان خىزمەتچىلىرىدىكى ھوقۇقتىن پايدىلىنىپ كارخانىلارنىڭ پۇل ۋە مال - مۈلكىنى ئىگىلىۋېلىش قىلمىشلىرىنى نۇقتىلىق ئېنىقلاپ بىر تەرەپ قىلدى. 1994 - يىلى شىركەتلەرنى ئېنىقلاپ تەرتىپكە سېلىش داۋامىدا يۇقىرىنىڭ تەلپىگە ئاساسەن، تەكشۈرۈش، ھەيدەكچىلىك قىلىشنى چىڭ تۇتۇپ، پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرى ئاچقان 12 شىركەتنى ئېنىقلىدى. 1995 - ، 1996 - يىللىرى «كىچىك خەزىنە» - لەرنى ئېنىقلاش ئارقىلىق، جەمئىي 682 مىڭ 600 يۈەن پۇلنى تەكشۈرۈپ ئېنىقلاپ، بۇنىڭدىن 394 مىڭ 800 يۈەننى مۇسادىرە قىلدى. بەلگىلىمىگە خىلاپ ھالدا ئومۇمنىڭ پۇلى بىلەن ئورناتقان توققۇز تېلېفوننى ئېنىقلاپ، ئالاقىدار خادىملاردىن 9000 يۈەن تېلېفون ھەققىنى تولۇقلاپ ئالدى. ئۆتكەن يىلى پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىدىكى رەھبىرىي كادىرلار ئىشلىتىۋاتقان يەتتە كۆچمە تېلېفوننى يىغىۋالدى. بۇ ئارقىلىق ئومۇمنىڭ ۋە كارخانىلارنىڭ پۇل ۋە مال - مۈلكىنى ھەقسىز ئىگىلىۋېلىش قىلمىشلىرىنى چەكلەپ، پاكلىق قۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈردى.

پايتەختتە 2 مىليون ھەربىي ۋە خەلق مەجبۇرىيەت كۆچىتى تىكشى پائالىيەتكە قاتناشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 5 - ئاپرېل تېلېگراممىسى. بۈگۈن بېيجىڭنىڭ ئومۇمىي خەلق مەجبۇرىيەت كۆچىتى تىكشى كۈنى. پايتەختتىكى 2 مىليون ھەربىي ۋە خەلق ئەتىگەندىلا كوچا - رەستىلەرنىڭ قاسناقلىرى ۋە قاقاس تاغلارغا كېلىپ، ئورەك كولاپ كۆچەت تىكشى ۋە دەل - دەرەخلەرنى پەرۋىش قىلدى.

بېيجىڭنىڭ جەنۇبىدىكى فېڭتەي رايونىنىڭ لاۋجۇاڭزې يېزىسىدا يۇڭخې سارىيىدىكى لامالار ۋە مىللىي كىيىملىرىنى كىيگەن مەركىزىي مىللەتلەر ئۇنۋېرسىتېتى، بېيجىڭ شىزاڭ ئوتتۇرا مەكتىپىنىڭ ئوقۇغۇچىلىرىدىن بولۇپ 1300 دىن ئارتۇق كىشى بىرلىكتە «شياڭگاڭنىڭ ۋەتەن قوينىغا قايتىپ كېلىشىنى كۈتۈۋېلىش كۆچىتى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى كۆچىتى»

تىكى. يۈەنمىن باغچىسىنىڭ يېنىدا پايتەختتىكى 100 دىن ئارتۇق ئائىلە بىرلىكتە «ئائىلە ئىناقلىق كۆچىتى»، «پەرزەنتلەر ياراملىق بولۇش كۆچىتى»، «بېجىرىم تۇغۇش، بېجىرىم بېقىش كۆچىتى» تىكى. چۇڭخۇي رايونىنىڭ دۇڭجىيەنمىن دېگەن يېرىدىكى پەنتاۋ گۈلك بوستانلىقىدا ئىتتىپاق مەركىزىي كومىتېتى، دۆلەت تەنتەربىيە كومىتېتىنىڭ رەھبەرلىرى ۋە 100 دىن ئارتۇق تەنھەرىكەتچى، تېرىنىر بىرلىكتە دوستلۇق كۆچىتى تىكى. دۇڭچىڭ رايونىنىڭ جۇلۇڭ كىچىك رايونىدا بېيجىڭ شەھىرى ۋە بۇ يەردە تۇرۇشلۇق قىسىملار، مەركەزگە قاراشلىق ئالاقىدار مىنىستىرلىك، كومىتېتلارنىڭ رەھبەرلىرى 400 دىن ئارتۇق ئامما بىلەن بىرلىكتە «كىچىك رايونى كۆكەرتىپ، ئاممىغا بەخت يارىتىپ بېرىش» نى ئاساسىي تېما قىلغان

كۆكەرتىش پائالىيەتكە قاتناشتى. بۈگۈن بېيجىڭنىڭ شەھەر - يېزىلىرى، كوچا - رەستىلىرى ۋە تاغلىرى مەجبۇرىيەت كۆچىتى تىكىدىغان كىشىلەر بىلەن تولدى. ئۇلارنىڭ ئارىسىدا پارتىيە ۋە دۆلەت رەھبەرلىرى، ئىشچىلار، ئوقۇغۇچىلار بار، ئازادلىق ئارمىيە ۋە قوراللىق ساقچى قىسىمىنىڭ كوماندىر - جەڭچىلىرىمۇ بار.

داۋاملىشىپ كېلىۋاتقىنىغا 13 يىل بولغان، ھەر يىلدا بىر قېتىم قانات يايدۇرۇلىدىغان مەجبۇرىيەت كۆچىتى تىكشى پائالىيەتى كۆكەرتىش كۆلىمىنى كېڭەيتىپلا قالماستىن، تېخىمۇ مۇھىمى، ئومۇمىي خەلقنىڭ كۆكەرتىش ئېڭىنى ئۆستۈرۈپ، پايتەختنىڭ باغ - ۋاراندلىشىش ۋە ئورمانلىشىش كۆلىمىنى زور دەرىجىدە ئىلگىرى سۈردى.

ئىجتىمائىي كاپالەت فوندىنى باشقۇرۇش خەلقئارا مۇھاكىمە يىغىنى ئېچىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ خەۋىرى. مالىيە مىنىستىرلىكى مىنىستىرنىڭ ياردەمچىسى گاۋچاڭ يېقىندا ئېچىلغان «ئىجتىمائىي كاپالەت فوندىنى باشقۇرۇش خەلقئارا مۇھاكىمە يىغىنى» دا مۇنداق دېدى: جۇڭگو بۇنىڭدىن كېيىن، ياشانغاندا كۈتۈنۈش، ئىشسىزلىق، داۋالاش قاتارلىقلارنى مۇھىم نۇقتا قىلغان تۈرلۈك ئىجتىمائىي كاپالەت تۈزۈمى ئىسلاھاتىنى تېزلىتىپ، ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتى، بولۇپمۇ كارخانا ئىسلاھاتى ۋە ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىش ئۈچۈن ياخشى تاشقى شارائىت يارىتىپ بېرىدۇ.

مالىيە مىنىستىرلىكى ئىجتىمائىي كاپالەت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى دۇ جىيەن بۈگۈن چۈشتىن بۇرۇن جۇڭگونىڭ ئىجتىمائىي كاپالەت تۈزۈمىنىڭ ھازىرقى ئەھۋالىنى ھەم ئىسلاھات تەسەۋۋۇرىنى تونۇش تۈردى. ئۇ مۇنداق دېدى: بۇنىڭدىن كېيىن ئىجتىمائىي كاپالەت تۈزۈمى ئىسلاھاتىنىڭ ئاساسلىق ۋەزىپىسى مۇنداق:

1. شەھەر - بازارلاردا كارخانا ئىشچى - خىزمەتچىلىرىنىڭ ياشانغاندا كۈتۈنۈش سۇغۇرتىسى تۈزۈمى ئىسلاھاتى چوڭقۇرلاشتۇرۇلدى. بۇنىڭ ئاساسلىق مەزمۇنى: ياشانغاندا كۈتۈنۈش سۇغۇرتىسىنىڭ قاپلىنىش كۆلىمىنى بارلىق شەھەر - بازارلاردىكى كارخانىلاردىكى خىزمەتچىلەر - ئىشچىلارنىڭ ئىقتىسادىي تۈزۈمى ئىسلاھاتىنىڭ دائىرىسى كېڭەيتىلىپ، ئۆزئارا بىرلەشتۈرۈلگەن ئەندىزە بەرپا قىلىنىپ، شەخسلەرنىڭ داۋالاش خىراجىتىنى تۆلەش جەھەتتىكى مەسئۇلىيىتى ئاشۇرۇلدى.
2. كارخانىلاردىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسى تۈزۈمى ئىسلاھاتى ئىلگىرى سۈرۈلدى. بۇنىڭدا، ئاساسلىقى، يولغا قويۇش دائىرىسى كېڭەيتىلىپ، قاپلىنىش كۆلىمى شەھەر - بازارلاردىكى كارخانىلاردىكى خىزمەتچىلەر - ئىشچىلارنىڭ ئىقتىسادىي تۈزۈمى ئىسلاھاتىنىڭ دائىرىسى كېڭەيتىلىپ، ئۆزئارا بىرلەشتۈرۈلگەن ئەندىزە بەرپا قىلىنىپ، شەخسلەرنىڭ داۋالاش خىراجىتىنى تۆلەش جەھەتتىكى مەسئۇلىيىتى ئاشۇرۇلدى.
3. داۋالاش سۇغۇرتىسى تۈزۈمى ئىسلاھاتىنىڭ دائىرىسى داۋاملىق كېڭەيتىلدى. بۇنىڭدا ئاساسلىقى، جەمئىيەتتىن بىر تۇتاش توپلاش بىلەن شەخسلەرنىڭ ھېسابات دەپتىرى ئۆزئارا بىرلەشتۈرۈلگەن ئەندىزە بەرپا قىلىنىپ، شەخسلەرنىڭ داۋالاش خىراجىتىنى تۆلەش جەھەتتىكى مەسئۇلىيىتى ئاشۇرۇلدى.
4. جەمئىيەت ياردەم بېرىش، ئىجتىمائىي پاراۋانلىق ۋە نەپەقە بېرىپ ئورۇنلاشتۇرۇش تۈزۈمى ئىسلاھاتىنىڭ دائىرىسى كېڭەيتىلىپ، ئۆزئارا بىرلەشتۈرۈلگەن ئەندىزە بەرپا قىلىنىپ، شەخسلەرنىڭ داۋالاش خىراجىتىنى تۆلەش جەھەتتىكى مەسئۇلىيىتى ئاشۇرۇلدى.

داۋاملىق مۇكەممەللەشتۈرۈلدى. جەمئىيەت قۇتقۇزۇش جەھەتتە پۈتۈن مەملىكەتتىكى بارلىق شەھەر - بازارلاردا ئەڭ تۆۋەن تۈرمۈش كاپالىتى تۈزۈمى پەيدىنپەي يولغا قويۇلۇپ، جەمئىيەتنىڭ قۇتقۇزۇش دائىرىسى كېڭەيتىلدى؛ يېزىلاردا ھازىر يولغا قويۇلۇۋاتقان «بەشتە كاپالەتلەندۈرۈش» تۈزۈمى مۇكەممەللەشتۈرۈلدى.

5. ئىجتىمائىي كاپالەت فوندىنى باشقۇرۇش تۈزۈمىنى داۋاملىق ئورنىتىلدى ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈلدى.

كوۋۇيۈەن ئالاھىدە رايون ئىشخانىسى ۋە شەنشى، جياڭسۇ، شاڭخەي، تېيەنجىن قاتارلىق ئۆلكە، شەھەرلەردىكى خەلق ھۆكۈمەتلىرى 4 - ئاينىڭ 3 - كۈنى بىرلىكتە ئۇيۇشتۇرغان 1997 - يىللىق جۇڭگونىڭ شەرقى قىسمى بىلەن غەربى قىسمىنىڭ ھەمكارلىقى ۋە مەبلەغ سېلىش بويىچە سودا يېرىمەنكىسى شەنئەندە ئېچىلدى. ئون نەچچە ئۆلكە، شەھەردىن كەلگەن 5000 دىن ئارتۇق ۋەكىل ۋە ئامېرىكا، ياپونىيە، شياڭگاڭ، تەيۋەن قاتارلىق ئون نەچچە دۆلەت ۋە رايوندىن كەلگەن 600 دىن ئارتۇق سودىگەر يېرىمەنكىگە قاتناشتى.

سۈرەتتە: تەيۋەندىن كەلگەن جاڭ چىتەي ئەپەندى (سولدىن 2 - كىشى) يېرىمەنكىدە ھەمكارلىق شېرىكى ئىزدىمەكتە.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

ئېلىمىزدە پاختىچىلىق ئىشلەپچىقىرىشنى بوشاشتۇرۇپ قويۇشقا بولمايدۇ

شىنخۇا ئاگېنتلىقى مۇخبىرى لىن خۇمىي

مۇلاھىزە

ھازىر كېۋەز تېرىلغۇسىنىڭ ئاچقۇچلۇق پەيتى. بەزى پاختىكارلار كېۋەز تېرىساق پاختىنى ساتالماي قالارمىزىمىكىن دېگەن ئەندىشلەردە بولغانلىقتىن، ئۇلارنىڭ كېۋەز تېرىش ئاكتىپلىقى تۆۋەنلەپ كەتتى. مەن مۇشۇ مۇناسىۋەت بىلەن مەملىكەتلىك باش تەمىنات - سودا كوپىراتىپىنىڭ ئالاقىدار مەسئۇللىرىنى زىيارەت قىلدىم. ئۇلار مۇنداق دەپ ھېسابلىدى: ئېلىمىزدە كېۋەز كۆپ تېرىلىپ كەتكىنى يوق، بەلكى ئاز. ھازىر كېۋەز تېرىلغۇ كۆلىمى بارغانسېرى ئازىيىپ كېتىش ئەھۋالىنى زور كۈچ بىلەن توسۇش كېرەك. ئۇنداق قىلماساق، پاختىكارلار ۋە دۆلەتنىڭ مەنپەئىتى زىيانغا ئۇچرايدۇ، خەلق تۇرمۇشى تەسىرگە ئۇچرايدۇ.

يېقىنقى ئىككى يىلدىن بۇيان دۆلىتىمىزدىكى توقۇمىچىلىق كارخانىلىرى بەزى قىيىنچىلىقلارغا دۇچ كەلدى، پاختىنىڭ سېتىلىش يوللىرى راۋان بولمىغانلىقتىن، پاختا بېسىلىپ قېلىش ئەھۋالى كۆرۈلدى. 1996 - يىلى مەملىكەت بويىچە كېۋەز تېرىلغۇ كۆلىمى 1995 - يىلىدىكىدىن 10 مىليون مودىن كۆپرەك، پاختا 84 مىليون دىن ئازىيىپ، 1995 - يىلىدىكىدىن 11 مىليون دىن كېمىيىپ كەتتى. بەزى كىشىلەر ئېلىمىزنىڭ توقۇمىچىلىق ساھەسىدە خىمىيىۋى تالانىڭ ئىشلىتىلىش نىسبىتى يىلدىن - يىلغا ئاشىدۇ. شۇڭا پاختىنىڭ ئىشلىتىلىش مىقدارى يەنىمۇ ئازىيىدۇ، دەپ قارىماقتا.

مەملىكەتلىك باش تەمىنات - سودا كوپىراتىپىنىڭ مەسئۇلى مۇنداق بىر ھېساباتنى قىلىپ كۆردى: پاختىنىڭ ئىشلىتىلىش مىقدارى

ھازىر كېۋەزنىڭ بىرلىك ھوسۇلى 50 كىلوگرامغا يەتمەيدۇ، دېمەك ھەر يىلى 70 مىليون دىن پاختا ئېلىش ئۈچۈن 70 مىليون مو كېۋەز تېرىشقا توغرا كېلىدۇ. 1996 - يىلى مەملىكىتىمىزدە 70 مىليون 830 مىڭ مو كېۋەز تېرىلغانىدى، بۇ يىل ئۇنى ئەمدى كېمەيتىۋېتىشكە بولمايدۇ. دۆلەتنىڭ پاختىچىلىق ئىشلەپچىقىرىشنى تۈتۈشقا بەل باغلىغىغا ئۇزاق بولدى. دۆلەت ئىشلىرى كومىسسارى، مەملىكەتلىك باش تەمىنات - سودا كوپىراتىپىنىڭ مۇدىرى چىن جۇنىشنىڭ يېقىندا ئۆتكۈزۈلگەن مەملىكەتلىك تەمىنات - سودا كوپىراتىپلىرىنىڭ پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ پاختىچىلىق ئىشلەپچىقىرىشنى گۈللەندۈرۈش خىزمىتى يىغىنىدا، كېۋەز تېرىلغۇ كۆلىمىنى ئەمدى ئازايتىۋېتىشكە بولمايدۇ، پاختىچىلىق ئىشلەپچىقىرىشنى تۈتۈشتىن قىلچە تەۋرىنىشكە بولمايدۇ، دەپ تەكىتلىدى. ئۇ مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: بۇ يىل دۆلەت پاختىنىڭ سېتىۋېلىنىش باھاسىدا باھانىڭ مۇقىملىقىنى داۋاملىق ساقلايدۇ، دۆلەت يەنىلا سېتىۋېلىشقا كاپالەتلىك قىلىدۇ؛ دۆلەت پاختا سېتىۋېلىش مەبلەغى بىلەن تەمىنلەشكە كاپالەتلىك قىلىدۇ، «پاختا سېتىش قىيىن بولۇش» مەسىلىسى كۆرۈلەيدۇ. مۇشۇنداق «تېنچلاندىرۇش دورىسى» بولغاچقا، پاختىكارلار كېۋەزنى خاتىرجەم تېرىۋەرسە بولىدۇ.

(شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 1 - ئاپرېل تېلېگراممىسى)

مەملىكەتلىك باش تەمىنات سودا كوپراتىپىنىڭ مەسئۇلى مۇنداق بىر ھېساباتنى قىلىپ كۆزدى: پاختىنىڭ ئىشلىتىلىش مىقدارىدىن قارىغاندا، ئېلىمىزنىڭ توقۇمىچىلىق ساھەسى نورمال يىللاردا يىلىغا 27 مىليون تاي يىپ ئىشلىتىدۇ، خىمىيىۋى تالا ئىشلىتىش نىسبىتى % 35 كە يەتتى، لېكىن يەنە 68 مىليون دەن پاختىغا ئېھتىياجلىق، خىمىيىۋى تالا ئىشلىتىش مىقدارى % 40 كە يەتكەن تەقدىردىمۇ، يەنىلا 63 مىليون دەن پاختىغا موھتاج بولىدۇ. بۇنىڭغا تور پاختا ئېتىشكە ۋە باشقا ئىشلارغا ئىشلىتىدىغان پاختا ۋە خورايدىغان پاختىنى قوشقاندا، يەنىلا 70 مىليون دەندىن ئارتۇق پاختا ئېھتىياجلىق بولىدۇ. بۇ دۆلەت قولىدا تۇتۇپ تۇرۇشقا تېگىشلىك زاپاس پاختىنى ئۆز ئىچىگە ئالمايدۇ. نوپۇزلۇق ئەربابلار مۇنۇلارنى ئوتتۇرىغا قويدى: ئېلىمىزدە ھەر يىلى 70 مىليون دەن پاختا بولمىسا، تەمىنلەش بىلەن ئېھتىياجنىڭ ئاساسىي جەھەتتىن تەڭپۇڭ بولۇشىغا كاپالەتلىك قىلىش بولمايدۇ.

لۇشەنجۇ قاتارلىقلارنىڭ پۇل توشۇش ئاپتوموبىلىنى بولغانلىق دېلوسىنى قاراپ چىقىش ئاياغلاشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ تېلېگراممىسى. ئالىي خەلق سوت مەھكىمىسى 25 - مارت بېيجىڭدا ئاخبارات ئېلان قىلىش يىغىنى ئاچتى، ئالىي خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى ليۇ جياچېن خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ بېيجىڭدا يۈز بەرگەن پۇل توشۇش ئاپتوموبىلىنى قوراللىق بۇلاش دېلوسى ئۈستىدىن چىقىرىلغان ھۆكۈمنىڭ نەتىجىسىنى ئېلان قىلدى. باش جىنايەتچى لۇشەنجۇ خ خ خادىملىرىنىڭ قولغا ئېلىشىنى رەت قىلىپ يارىلانغان، يارىلىنىشى ئېغىر بولغانلىقتىن داۋالاش ئۈنۈم بەرمەي ئۆلۈپ كەتتى، شۇڭا جىنايىتى ئىشلار جاۋابكارلىقى سۈرۈشتۈرۈلمىدى؛ مۇشۇ ئەنزىدىكى گوسۇڭ بۇلاشچىلىق جىنايىتى، ئوغرىلىق جىنايىتى ئۆتكۈزگەنلىكى ئۈچۈن ئۆلۈمگە ھۆكۈم قىلىنىپ، سىياسىي ھوقۇقىدىن ئۆمۈرۋايەت مەھرۇم قىلىندى؛ مۇشۇ ئەنزىدىكى نۇڭ جىباۋ، جاك جىبەنگولار قانۇنسىز ھالدا مىلتىق ۋە ئوق - دورا سېتىش جىنايىتى ئۆتكۈزگەنلىكى ئۈچۈن ئۆلۈم جازاسى بېرىلىپ، سىياسىي ھوقۇقىدىن ئۆمۈرۋايەت مەھرۇم قىلىندى. مۇشۇ ئەنزىدىكى باشقا جىنايەتچىلەرمۇ قانۇن جازاسىغا تارتىلدى. 25 - مارت چۈشتىن ئىلگىرى گوسۇڭ، نۇڭ جىباۋ، جاك جىبەنگولارغا بېيجىڭدا ئۆلۈم جازاسى بېرىلىپ، ئىجرا قىلىندى.

تېن چىڭپىڭ چىڭخەي ئۆلكىلىك پارتكومنىڭ شۇجىلىقىغا، بەي ئېيى چىڭخەي ئۆلكىسىنىڭ مۇۋەققەت باشلىقىغا تەيىنلەندى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، شىنڭ تېلېگراممىسى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى يېقىندا يولداش تېن چىڭپىڭ چىڭخەي ئۆلكىلىك پارتكومنىڭ شۇجىلىقىغا؛ يولداش بەي ئېيى ج ك پ چىڭخەي ئۆلكىلىك كومىتېتىنىڭ ئەزالىقىغا، دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزالىقىغا، مۇئاۋىن شۇجىلىقىغا تەيىنلەشنى؛ يولداش يىڭ كېشېننى چىڭخەي ئۆلكىلىك پارتكومنىڭ شۇجىسى، دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى ۋە پارتكوم ئەزاسىلىق ۋەزىپىسىدىن قالدۇرۇپ باشقىدىن ئايرىم ئىشقا قويۇشنى قارار قىلدى. چىڭخەي ئۆلكىلىك 8 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 29 - يىغىنى 4 - ئاينىڭ 1 - كۈنى يولداش تېن چىڭپىڭنى چىڭخەي ئۆلكىسىنىڭ باشلىقىلىق ۋەزىپىسىدىن ئىستېپا بېرىشكە، يولداش بەي ئېيىنى چىڭخەي ئۆلكىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقىغا، مۇۋەققەت باشلىقىغا تەيىنلەشكە قوشۇلۇشنى قارار قىلدى.

لۇشەنجۇ، گوسۇڭلارنىڭ پۇل ساندىقىنى بۇلاش سۈيىقەستى ئىشقا ئاشمىغان، لېكىن بانكىنىڭ ئالاقىدار خادىملىرىدىن بىر كىشى ئۆلۈپ كېتىش، ئۈچ كىشى ئېغىر يارىلىنىشتەك ئېغىر ئاقىۋەت كېلىپ چىققان.

بېيجىڭ شەھەرلىك 1-ئوتتۇرا خەلق سوت مەھكىمىسى تەپتىش ئورگانلىرىنىڭ ئەيىپلىشىگە ئاساسەن بۇ ئەنزىنى ئاشكارا تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىپ مۇنداق ھۆكۈم چىقاردى: گوسۇڭ، نۇڭ جىباۋ، جاك جىبەنگولارغا ئۆلۈم جازاسى بېرىلىپ، سىياسىي ھوقۇقىدىن ئۆمۈرۋايەت مەھرۇم قىلىندى؛ جاۋابكار لىن گاڭ قانۇنسىز ھالدا قورال - ياراغ، ئوق - دورا ئېلىپ سېتىپ، ئېغىر ئاقىۋەت پەيدا قىلغان. ئۇ ئۆز لۈكىدىن جىنايىتىنى تونۇپ، ئۆزىنى مەلۇم قىلغانلىقى ئۈچۈن ئۇنىڭغا يېنىكلىتىپ جازا بېرىلدى، قانۇنسىز ھالدا قورال - ياراغ، ئوق - دورا ئېلىپ ساتقانلىق جىنايىتى ئۈچۈن ئۆلۈم جازاسى ھۆكۈم قىلىنىپ ئىككى يىل كېچىكتۈرۈپ ئىجرا قىلىش جازاسى بېرىلدى، سىياسىي ھوقۇقىدىن ئۆمۈرۋايەت مەھرۇم قىلىندى؛ جاۋابكار خۇاڭ مىڭپىڭ قانۇنسىز ھالدا قورال - ياراغ، ئوق - دورا ئېلىپ سېتىش جىنايىتى ئۆتكۈزگەن بولۇپ، قىلمىشى ئىنتايىن قەبىھەم ئېغىر ئاقىۋەتنى كەلتۈرۈپ چىقارغان. ئۇ تۇتۇپ تۇرۇلغان مەزگىلدە خىزمەت كۆرسىتىش ئىپادىسىدە بولغانلىقى ئۈچۈن ئۇنىڭغا يېنىكلىتىپ جازا بېرىلدى، قانۇنسىز ھالدا قورال - ياراغ، ئوق - دورا ئېلىپ سېتىش جىنايىتى، يوشۇرۇپ قويۇش جىنايىتى ئۆتكۈزگەنلىكى ئۈچۈن مۇددەتسىز قاقماق جازاسى بېرىلىپ، سىياسىي ھوقۇقىدىن ئۆمۈرۋايەت مەھرۇم قىلىندى.

گەنشۇيچاۋ تىجارەت ئورنىنىڭ ئالدىغا ۋە جۇڭگو قۇرۇلۇش بانكىسى بېيجىڭ خەيدىيەن تارمىقىغا يېقىن جايغا بېرىپ، يۈزىنى نىقابلىۋېلىپ پۇل توشۇش ئاپتوموبىللىرىنى قوراللىق توسۇپ، پۇل توشۇش ئاپتوموبىلىنى يالاپ كېتىۋاتقان خادىملارغا ئوق چىقارغاندىن كېيىن ئاپتوموبىلدىكى پۇل ساندىقىنى بۇلغان، ئۈچ كىشىنى ئۆلتۈرگەن، بىر كىشىنى ئېغىر يارىلاندى، 1 مىليون 800 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق خەلق پۇلى، 610 مىڭ ياپونىيە يېنى، 18 مىڭ دوللار، 480 مىڭ شياڭگاڭ يۈەنىنى بۇلغان.

لۇ شەنجۇ 1996-يىلى 8-ئاينىڭ 25-كۈنى ئىشسىز گوسۇڭ (1989-يىلى باسقۇنچىلىق قىلىش جىنايىتى بىلەن مۇددەتلىك تۆت يىللىق قاقماق جازاسى بېرىلگەن) بىلەن بىرلىكتە «خوندا» 27-كۈنى ئەتكەن سائەت توققۇز دا، ئوغرىلىغان ئاپتوموبىلنى ھەيدەپ، بېيجىڭ شەھەر ھەمكارلىق بانكىسى بېگىنى يولى تارماق بانكىسىغا يېقىن يەردە يۈزىنى نىقابلاپ، بۇ بانكىنىڭ پۇل توشۇش ئاپتوموبىلىنى قوراللىق توسۇپ، پۇل توشۇش ئاپتوموبىلىنى يالاپ كېتىۋاتقان خادىملارغا ئوق چىقىرىپ، ئاپتوموبىلدىكى پۇل ساندىقىنى بۇلاپ قاچماقچى بولغان. بانكا خادىملىرى، ئامانلىق ساقلىغۇچى خادىملار باتۇرلارچە ئېلىشقالىقتىن

قار - شۇرغاندىكى قەيسەر ئىرادە

(بېشى 1 - بەتتە) قار ئاپىتى رەھىمسىز، ۋەھالەنكى، چارۋىچىلارنىڭ ئامانلىقىنى ھەمىشە كۆڭلىگە پۈكۈپ كەلگەن ئالتاي ۋىلايىتىدىكى ھەر دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىرلارنىڭ تىرىشچانلىق كۆرسىتىشى بىلەن چارۋىچى قېرىنداشلارنىڭ بىرەر سىمۇ ئاچ قالمىدى، توڭلاپ قالمىدى. قىيىنچىلىق ھەرقانچە كۆپ بولسىمۇ، قار ئاپىتىنىڭ زىيىنىنى ئەڭ تۆۋەن دەرىجىگە چۈشۈرۈمىز قار ئاپىتى چارۋا ماللارنىڭ ھاياتىغا بىۋاسىتە تەھدىت سالماقتا ئىدى.

يەم بېرىش چارۋا ماللارنىڭ قىشتىن ئامان-ئېسەن ئۆتۈشىدىكى ئاچقۇچلۇق تەدبىر ئىدى. ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش ماددىي ئەشيارىنى چارۋىچىلارنىڭ قولغا ۋاقتىدا يەتكۈزۈش ئۈچۈن ۋىلايەت، ناھىيە، يېزا رەھبەرلىرى 1-سەپكە ئاتلاندى. كادىرلار چارۋىچىلار بىلەن بىرلىكتە ئاتلىق يۈرۈپ، يەم-خەشەك تارتىلغان ئۇلاغلارنى ھەيدەپ، تىزىغىچە كېلىدىغان قېلىن قاردا مەنزىلگە ئىلگىرىلدى. نۇرغۇن كادىر ئاغرىپ قالدى، ئۇششۇپ قالدى. چىڭگىل ناھىيىسى سارتوقاي يېزىلىق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى ماللىك يەم - خەشەك يەتكۈزۈش يولىدا ئېزىپ قېلىپ، تاغ ئىچىدە قار - شۇرغاندا تويۇغرا بىر كېچە - كۈندۈز قالدى.»

يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاسىتىلىرى تىجارىتىدىكى قانۇنسىز قىلمىشلارغا قاتتىق زەربە بېرىش لازىم

(بېشى 1 - بەتتە) خىمىيىۋى ئوغۇتنى ھاينىغا سېتىپ، ئارىلىقتىن پايدا ئېلىپ، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاسىتىلىرى بازىرى تەرتىپىنى قالايمىقانلاش تۈردى. ئاپتونوم رايونلۇق سودا-سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ ئادىل سودا ئىدارىسى، ئاپتونوم رايونلۇق يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاسىتىلىرىنى باشقۇرۇش ئىشخانىسىنىڭ بىرلەشمە تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى بۇ ئىشنى دەرھال تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى.

ساۋەن ناھىيىلىك ئېكولوگىيىلىك دېھقانچىلىقتىن ئۈلگە كۆرسىتىش بازىسى - شۇ يەردىكى دېھقانچىلىق ئىدارىسىگە قاراشلىق ئورۇن. بۇ يىلى 3-ئايدىن بۇيان بۇ بازىنىڭ ئىشخانا مۇدىرى ۋاڭ يۈەنجىڭ بازىدا ئىمپورت

قايسىلىق قالدى. ئارتۇقچە يېزىلىق خەلق قۇرۇلتىيى ھەيئەت رىياسىتىنىڭ رەئىسى موغانتاي يەم - خەشەكسىز قالغان 189 تۇپاق چارۋا مالىنى قوغداپ قېلىش ئۈچۈن، يەم-خەشەك يەتكۈزۈپ بېرىش تەرتىپىنى باشلاپ، ئۆز ھاياتىنىڭ خەۋپكە ئۇچرىشىغا قارىماي، توپا ئىستىرىش ماشىنىسىنى ھەيدەپ، قاردا تۇت كۈن، ئۈچ كېچە يول يۈرۈپ، ئاخىرى 6 توننا يەم - خەشەكنى سىرت بىلەن ئالاقىسى ئۈزۈلۈپ قالغىنىغا 35 كۈن بولغان ئالتە چارۋىچى ئائىلىسىگە ئامان - ئېسەن يەتكۈزۈپ بەردى. چارۋا ماللارغا يەم بېرىلگەنلىكتىن ئالتاي ۋىلايىتىدىكى چارۋا ماللارنىڭ ئۆلۈش نىسبىتى ئەڭ تۆۋەن دەرىجىگە چۈشتى، ئاپەتتە ئۆلگەن چارۋا مال يىل ئاخىرىدىكى چارۋا مالنىڭ ئاران % 0.42 نى ئىگىلىدى. جېمىنەي ناھىيىسى بەشتىرەك يېزىسىدىكى 74 ياشقا كىرگەن جېكەن ئىسىملىك بىر چارۋىچى ئاپەت ئېغىر بولغان يىلدىمۇ 100 نەچچە تۇپاق چارۋا مېلىنىڭ يەنىلا شۇنچە سېمىز تۇرغانلىقىغا ئىشەنگۈسى كەلمەي قالدى. ئۇ بىزگە مىننەتدارلىق بىلدۈرۈپ مۇنداق دېدى: «ئاچقۇچلۇق پەيتتە كومپارتىيە كادىرلىرىنىڭ ياخشى ئىكەنلىكىنى ھەقىقىي ھېس قىلدىم، ئۇلار ئائىلىمىزنى ۋە قولىمىزنى قۇتقۇزۇپ قالدى.»

قىلىنغان ئاممىۋى ئوغۇتنىڭ بازىرى ئىتتىك بولۇۋاتقانلىقىنى، كۆپ پايدا ئالغىلى بولىدىغانلىقىنى كۆرۈپ، پەن-تېخنىكا سىنىقى ئۈچۈن ئىشلىتىمىز دېگەننى باھانە قىلىپ، دېھقانلاردىن 800 نەچچە مىڭ يۈەن مەبلەغ يىغىپ، بىۋاسىتە لېن يۇنكاڭدىن ئامېرىكىدا ئىشلەنگەن ئاممىۋى ئوغۇتتىن 500 توننا سېتىۋالغان ۋە ئۈچ تۈركۈمگە بۆلۈپ ساۋەنگە يۆتكەپ كەلگەن. 1 - تۈركۈمدە يېتىپ كەلگەن 180 توننا خىمىيىۋى ئوغۇتنى شۇ جايدىكى سودا-سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى تەكشۈرۈپ پىچەتلىدى. ساۋەن ناھىيىلىك پارتكوم بۇ ئىشتىن خەۋەر تاپقاندىن كېيىن مەخسۇس يىغىن ئېچىپ، بۇ ئىشنى ئەستايىدىل، جىددىي بىر تەرەپ قىلدى، ئالاقىدار كىشىلەرگە ئىقتىسادىي ۋە مەمۇرىي جازا بەردى.

لى شيا

ئىگىلىك تۈزۈلمىسىدە بەرپا قىلىنغان دۆلەت ئىگىلىكى كارخانىلار يېڭى ۋەزىيەتكە ماسلىشالماي قالدى.

مەھسۇلات قۇرۇلمىسى بىلەن ئىقتىسادىي تەرەققىيات ئېھتىياجىنىڭ ماسلىشىشىدا كىرىمىز يۈز بېرىشتىكى يەنە بىر سەۋەب. بۇ سەۋەبىنىڭ مەنبەسى ئېكسپورت تاۋارلىرىنىڭ تېخنىكا سەۋىيىسى ۋە قوشۇلما قىممىتىنىڭ تۆۋەن بولغانلىقىدا.

گۇاڭدۇڭ ئۆلكىسى بۇ مەسىلىلەرنى نەزەردە تۇتۇپ تەدبىر قوللىنىپ، بۇنداق پايدىسىز ۋەزىيەتنى ئوڭشاشنى قارار قىلدى. ئۇلار: بىرىنچىدىن، دۆلەت ئىگىلىكى تاشقى ئىقتىساد-سودا كارخانىلىرىنىڭ مېخانىزمىنى ئۆزگەرتىشنى تېزلەتتى. بۇنىڭ بىلەن يېڭى قۇرۇلغان تاشقى ئىقتىساد-سودا كارخانىلىرى ۋە يەككە ئىگىلىك كارخانىلىرىنىڭ يۈكى يېنىكلەپ، ھاياتىي كۈچى ئاشتى. شۇنىڭ بىلەن ئۇلار گۇاڭدۇڭنىڭ ئېكسپورتىنى يۈكسەلدۈرىدىغان يېڭى نۇقتا بولۇپ قالدى؛ ئىككىنچىدىن، ئېكسپورت مەھسۇلاتلىرىنىڭ قۇرۇلمىسىنى تەڭشىدى؛ ئۈچىنچىدىن، چەت ئەل مەبلىغى بىلەن قۇرۇلغان كارخانىلارنى يېڭى كەسىپ بەرپا قىلىشقا رىغبەتلەندۈرۈپ، ئۇلاردا تاشقى سودا ۋە كالىتەنچىلىكى تۈزۈمىنى يولغا قويدى. بۇنىڭ بىلەن 1996-يىلى گۇاڭدۇڭ ئۆلكىسىنىڭ ئېكسپورت سوممىسى 1995- يىلىدىكى ئاساستا% 8 ئېشىپ، 60 مىليارد دوللارغا يەتتى.

شياڭگاڭ ۋە تەن قوينغا قايتىپ كەلگەندىن كېيىنكى گۇاڭدۇڭ ئۆلكىسىنىڭ تاشقى ئىقتىساد - سودىسىنىڭ يۈزلىنىشى

شياڭگاڭنىڭ ئەمگەكنى كۆپ تەلەپ قىلىدىغان كەسىپلىرى 70 - يىللارنىڭ ئاخىرىدىن باشلاپ گۇاڭدۇڭغا يۆتكىلىپ، «شياڭگاڭ - بازار، گۇاڭدۇڭ - ئىشلەپ چىقارغۇچى» بولۇش ۋەزىيىتى شەكىللەنگەنىدى، ئەمىلىيەتتە بۇنداق ئەندىزە ئىقتىسادىي تەرەققىيات ئېھتىياجىنى قاندۇرالمىدى. شياڭگاڭ ھەمكارلىق قاتلىمى بارلىققا كېلىپ، ھەمكارلىق زېمىنى كېڭەيدى. ئۆلكىلىك تاشقى ئىقتىساد-سودا كومىتېتىنىڭ قانۇن باشقارمىسىدىكى رۇڭ پېيچەن خانىم ئاۋمېن - شياڭگاڭ ھەمكارلىق قاتلىمىنى بارلىققا كەلتۈرۈش تەسەۋۋۇرى ئۈستىدە توختىلىپ مۇنداق دەيدى: گۇاڭدۇڭ ئۆلكىسىنىڭ جۇغراپىيىلىك ئۈستۈنلۈكىنى جارى قىلدۇرۇپ، ئىچكى جايلارنىڭ ئىلغار تېخنىكىسى بىلەن شياڭگاڭنىڭ پۇل مۇئامىلە مەركىزلىك ئالاھىدىلىكىنى بىرلەشتۈرۈپ، گۇاڭدۇڭنى كۆۋرۈك قىلىپ، يۇقىرى تېخنىكىلىق كەسىپلەرنى راۋاجلاندۇرۇش كۆزدە تۇتۇلدى. خەلقئارا بازار بىرلىكتە ئېچىلىدۇ ۋە داڭلىق مەھسۇلاتلار ۋۇجۇدقا چىقىرىلىدۇ. بىرلا خىل سودا شەكلى كۆپ خىللاشتۇرۇلىدۇ. شېنچېن جۇڭگو-چەت ئەل شېرىكچىلىكىدىكى تاشقى سودا شىركىتى سىنىقى ئېلىپ بېرىلىدۇ. شياڭگاڭ - ئاۋمېن سودىگەرلىرىنىڭ گۇاڭدۇڭ ئۆلكىسىدىكى كارخانىلىرى مۇقىملاشتۇرۇلىدۇ، شۇنداقلا ئۈزلۈكسىز راۋاجلاندۇرۇلىدۇ.

گۇاڭدۇڭ جۇڭگونىڭ جەنۇبىدىكى ئۆلكە بولۇپ، جەنۇبىي جۇڭگو دېڭىزى بويىغا جايلاشقان، شياڭگاڭ ۋە ئاۋمېنغا قوشنا. 68 مىليون 667 مىڭ 700 نوپۇسى بار. ئۆزگىچە جۇغراپىيىلىك ئورنى ئۇنى 1979-يىلى ئىسلاھات ئېلىپ بېرىلغان، ئىشك ئېچىۋېتىلگەندىن كېيىن مەملىكەت بويىچە تەرەققىياتى ئەڭ تېز ئۆلكىگە ئايلاندۇردى.

40 يىل ۋە 505 ھەسسە

يېقىنقى يىللاردىن بۇيان ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ئىشلىرىنىڭ ئۈزلۈكسىز چوڭقۇرلىشىشىغا ئەگىشىپ بىر مۇنچە ئۆلكە، شەھەر تاشقى ئىقتىساد-سودا يەرمەنكىسى ئاچتى. لېكىن گۇاڭجۇ يەرمەنكىسى ئۆزىنىڭ ئۆزگىچە ئالاھىدىلىكى بىلەن باشتىن ئاخىر مۇھىم ئورۇندا تۇرۇپ كەلدى. گۇاڭجۇ يەرمەنكىسىنىڭ ئەڭ چوڭ ئالاھىدىلىكى، ئۇنىڭ مەركەزلىك بولغانلىقىدا. گۇاڭجۇ يەرمەنكىسىدە سەرخىل تاۋارلار مەركەزلەشكەن، سودىگەرلەر ۋە يەرمەنكىگە قاتناشقان ئورۇن كۆپ بولۇپ، ئۇنىڭدا ۋاقىتنى تۇتۇپ سودا جەھەتتە كېڭەشكىلى، مالنى كۆرۈپ سودا پۈتۈشكىلى بولىدۇ. بۇنداق ئۇسۇلدا خىراجەتنى ھەم ۋاقىتنى تېجىگىلى، شۇنداقلا كەڭ دائىرىدە ئۇچۇر ئالماشتۇرۇپ، سودا پۈتۈشۈش نىسبىتىنى ئۆستۈرگىلى بولىدۇ.

40 يىلدىن بۇيان گۇاڭجۇ يەرمەنكىسىنىڭ كۆلىمى ئۈزلۈكسىز كېڭەيدى. يەرمەنكىگە سورۇنى 1-نۆۋەتلىك گۇاڭجۇ يەرمەنكىسى ۋاقتىدىكى 18 مىڭ كۋادرات مېتىردىن كېڭىيىپ، 140 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يەتتى. 1996-يىلى 80-نۆۋەتلىك يەرمەنكىگە قاتناشقانلار 1960-يىلىدىكى 2688 ئادەمدىن 59 مىڭ 50 ئادەمگە يەتتى. ئېكسپورت جەھەتتە پۈتۈشۈش سوممىسى ئۈزلۈكسىز كۆپەيدى. 79-نۆۋەتلىك يەرمەنكىدە (1996-يىلى ئەتىيازدا) پۈتۈشۈش سوممىسى 8 مىليارد 800 مىليون دوللارغا يەتكەندى، 80-نۆۋەتلىك يەرمەنكىدە (1996-يىلى كۈزدە) پۈتۈشۈش سوممىسى 10 مىليارد دوللارغا يەتتى. بۇنى 1-نۆۋەتلىك يەرمەنكىگە ۋاقتىدىكى 18 مىليون دوللارغا سېلىشتۇرغاندا 505 ھەسسە كۆپ.

1996-يىلى ئۆتكۈزۈلگەن 80-نۆۋەتلىك گۇاڭجۇ يەرمەنكىسىگە كەلگەن سودىگەر ۋە خېرىدارلاردىن قارىغاندا، ئاسىيادىكى سودىگەرلەر مۇقىم كۆپەيگەندىن باشقا، ياۋروپا، ئامېرىكا ۋە ئافرىقا سودىگەرلىرىمۇ كۆپەيگەن. سودا پۈتۈشكەن تاۋارلارنىڭ پۈتۈشۈش سوممىسىنىڭ ئاز-كۆپلۈكى بويىچە رەتكە تۇرغۇزساق: يېنىك سانائەت، ھۈنەر - سەنئەت، ماشىنسازلىق مەھسۇلاتلىرى، توقۇلما بۇيۇم، كىيىم-كېچەك، ئاشلىق - ياغ، يەرلىك مەھسۇلاتلار، چارۋىچىلىق مەھسۇلاتلىرى، ھەر خىل مېتال بۇيۇم ۋە خىمىيە سانائىتى، دورىگەرلىك، ساقلىقنى ساقلاش بۇيۇملىرى. ياۋروپا ئىتتىپاقىدىكى دۆلەتلەرگە قىلىنغان ئېكسپورت يەنىلا 1-ئورۇندا تۇرىدۇ، ئۇنىڭدىن قالسا شياڭگاڭ، ئاۋمېن رايونلىرى، ئامېرىكا، شەرقىي جەنۇبىي ئاسىيا، ياپونىيە، پارس قولتۇقىدىكى سەككىز دۆلەت، لاتىن ئامېرىكىسى، ئافرىقا، كورىيە قاتارلىقلار بار.

پۇرسەت ۋە رىقابەت

80-يىللاردىن بۇيان گۇاڭدۇڭ ئۆلكىسى ئېچىۋېتىلگەن ئىگىلىكنى راۋاجلاندۇرۇش يېتەكچى ئىدىيىسىنى ئەڭ بۇرۇن ئوتتۇرىغا قويۇپ، ئىگىلىكنى پەيدىنپەي خەلقئارا ئىش تەقسىماتى ۋە خەلقئارا ئالماشتۇرۇش ئاساسىدىكى دۇنيا ئىقتىسادىي سىستېمىسىغا كىرگۈزدى. بۇ ئۆلكە جۇڭگونىڭ تاشقى ئىقتىسادىدىكى مۇھىم ئۆلكە بولۇپ قالدى. گۇاڭدۇڭدا 163 ئىمپورت - ئېكسپورت ئېغىزى ۋە مال توشۇش، چۈشۈرۈش نۇقتىسى بار. ئۇ دۇنيادىكى 170 نەچچە دۆلەت ۋە رايون بىلەن سودا مۇناسىۋىتى ئورناتتى. 1995-يىلى گۇاڭدۇڭ ئۆلكىسىنىڭ ئېكسپورت ئومۇمىي قىممىتى 56 مىليارد 592 مىليون دوللارغا، ئىمپورت ئومۇمىي قىممىتى 47 مىليارد 380 مىليون دوللارغا يېتىپ، ئېكسپورت- ئىمپورت سودىسى ئومۇمىي سوممىسى ئۇدا ئون يىل مەملىكەت بويىچە ئالدىنقى قاتاردا تۇردى.

گۇاڭدۇڭ ئۆلكىسى جۇڭگودىكى چەت ئەل مەبلىغىدىن ئەڭ كۆپ پايدىلىنىۋاتقان ئۆلكە. 1995-يىلى ئۇلار 12 مىليارد 100 مىليون دوللار چەت ئەل مەبلىغىدىن پايدىلاندى. 1995-يىلىنىڭ ئاخىرىدا تىزىملىغان «ئۈچ خىل مەبلىغ كارخانىسى» 59 مىڭ 582 گە يەتتى. مۇشۇ نۆۋەتلىك گۇاڭجۇ يەرمەنكىسى مەزگىلىدە 802 نەپەر چەت ئەللىك مەبلىغ سالغۇچى گۇاڭدۇڭ ئۆلكىلىك تاشقى ئىقتىساد-سودا كومىتېتىنىڭ ماختىشىغا ساۋاۋە بەلدى.

ئۆلكىلىك تاشقى ئىقتىساد - سودا كومىتېتىنىڭ مۇدىرى ۋۇمىڭگۇاڭ مۇنداق دەيدى: 1997-يىلى شياڭگاڭ ۋە تەن قوينغا قايتىپ كەلگەندىن كېيىن، گۇاڭدۇڭ بىلەن شياڭگاڭنىڭ ئىقتىساد-سودىسى يېڭى پەللىگە كۆتۈرۈلدى. ئىلگىرىكى تىك لىنىيىلىك شياڭگاڭ - بازار، گۇاڭدۇڭ - ئىشلەپ چىقارغۇچى بولۇش ئەندىزىسىنىڭ ئورنىغا ئارىلاشما ئەندىزە بارلىققا كەلتۈرۈلدى. گەرچە ئىككى جاينىڭ سىياسىي تۈزۈمى ئوخشاش بولمىسىمۇ، ھەر ئىككىسىدە بازار ئىگىلىكى يولغا قويۇلغاچقا، ئورتاق ئۈستۈنلۈكنى جارى قىلدۇرۇپ، پۇل مۇئامىلە، سودا، ترانسپورت، ساقلاش، ساياھەتچىلىك قاتارلىقلارنى بىرلىكتە راۋاجلاندۇرغىلى، يېڭى تېخنىكا كىرگۈزۈپ، بىرلىكتە يېڭى مەھسۇلاتلارنى بارلىققا كەلتۈرگىلى، ھەمكارلىقنى ئۆز ئالدىغا تەرەققىي قىلىش ئورنىغا دەسەتكىلى بولىدۇ. گۇاڭدۇڭدىن شياڭگاڭغا تۇتىشىدىغان تاشيول، تۆمۈريول ۋە يەر ئاستى تۆمۈريولىنىڭ داۋاملىق مۇكەممەللىشىشىگە ئەگىشىپ، ئىككى جاينىڭ ئىقتىسادى چوقۇم يەنىمۇ تۇتاشتۇرۇلىدۇ، ئورتاق ئالغا باسىدىغان، بىرلىكتە گۈللىنىدىغان يېڭىچە ئىقتىسادىي مۇناسىۋەت يەنىمۇ شەكىللىنىدۇ.

يەن - تېخنىكا بىلەن بازارنى بىرلەشتۈرۈش

80-نۆۋەتلىك گۇاڭجۇ يەرمەنكىسىنىڭ ئەھۋالىدىن قارىغاندا، يۇقىرى تېخنىكىلىق مەھسۇلاتلار جەھەتتىكى سودىدا بۆسۈش خاراكتېرلىك ئىلگىرىلەش بولدى. يەرمەنكىگە ئېچىلىپ يەتتە كۈندىلا «لېنشاڭ» گۇرۇھى شياڭگاڭ سودىگەرلىرى بىلەن 19 مىليون دوللار قىممىتىدە توختام تۈزدى. «بېيدا فاڭجېڭ» گۇرۇھى مالايسىيا سودىگەرلىرى بىلەن ئېلېكترونلۇق مەتبەئە سىستېمىسىنىڭ يۇمشاق دېتالى ئۈستىدە 2 مىليون 100 مىڭ دوللارلىق توختام تۈزدى. جۇڭگو تېخنىكا ئىمپورت-ئېكسپورت باش شىركىتى فىلىپپىن سودىگەرلىرى بىلەن كومپۇتاتور سىستېمىسى توغرىسىدا 17 مىليون دوللارلىق توختام تۈزدى. بۇ، يۇقىرى تېخنىكىلىق مەھسۇلاتلارنىڭ ئېكسپورت ئۈستۈنلۈكىنى گەۋدىلەندۈردى. لېكىن گۇاڭدۇڭلۇقلار خېلى بۇرۇنلا يۇقىرى تېخنىكىلىق كەسىپلەرنىڭ ئىستىقبالىنى كۆرگەندى.

1991-يىلى گۇاڭدۇڭ ئۆلكىسىنىڭ يۇقىرى تېخنىكىلىق كەسىپلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىنىڭ % 3.6 نى ئىگىلىگەندى، 1996-يىلى يۇقىرى تېخنىكىلىق مەھسۇلاتلارنىڭ قىممىتى 12 ھەسسە كۆپىيىپ، يىلىغا تەخمىنەن % 60 تىن ئېشىپ باردى. بۇنداق تېز تەرەققىيات گۇاڭدۇڭلۇقلارنىڭ ئۆزگىچە تەرەققىيات تەسەۋۋۇرىنى يەنە بىر قېتىم دەلىللەپ بەردى. گۇاڭدۇڭ ئۆلكىسىنىڭ جەنۇبىدىكى جۇخەي شەھىرىدىكى جۇڭگودىكى 50 كۈچلۈك دورىگەرلىك كارخانىسىنىڭ بىرى بولغان «لېجۇ» گۇرۇھى ئاسىيا بويىچە ئەڭ چوڭ «ئاسىيا تەقلىد قىلىش شىركىتى»گە ئوخشاش داڭق چىقاردى. بۇ شەھەردە ھازىر دۆلەت ۋە ئۆلكە دەرىجىلىك 71 يۇقىرى تېخنىكىلىق كەسىپ بار.

گۇاڭدۇڭ ئۆلكىسى چەت ئەلنىڭ، ئىچكى ئۆلكىلەرنىڭ ئىلغار تېخنىكىسىنى كىرگۈزۈش ۋە ئۇلاردىن پايدىلىنىش ئارقىلىق بازار ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇردى. ئۇلار يۇقىرى تېخنىكا بىلەن بازارنى بىرلەشتۈرۈشنى يۇقىرى تېخنىكىلىق كەسىپلەرنى راۋاجلاندۇرۇشنىڭ ئاساسى قىلدى. ئۇلار مۇستەقىل راۋاجلاندۇرۇش بىلەن تېخنىكا كىرگۈزۈشنى بىرلەشتۈرۈش يولىغا مېڭىپ، ئەڭ ئەرزان تەننەرخ ئارقىلىق ئەڭ يۇقىرى سۈپەتنى بارلىققا كەلتۈرۈپ، دۆلەت ئىچى-سىرتىدىكى يۇقىرى تېخنىكىنى قوبۇل قىلىپ ۋە ئۆزلىشىپ، ئەقلىي مۈلۈك ھوقۇقى بار نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى. گۇاڭدۇڭ ئۆلكىسىنىڭ يۇقىرى تېخنىكىلىق كەسىپلەرنى راۋاجلاندۇرۇش تەدبىرىنى تۈزگۈچىلەر يۇقىرى تېخنىكىلىق مەھسۇلاتلار ئالدى بىلەن تاۋار بولۇشى كېرەك، دېگەن ئورتاق تونۇشقا كەلدى. 1990-يىلى ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلگەن «شۈندې» ئالاھىدە ترانسفورماتور زاۋۇتى بۇنىڭ ياخشى مىسالى بولالايدۇ. بۇ زاۋۇت شۇ چاغدا خەلقئارادا ئىلغار سەۋىيىگە ئىگە ترانسفورماتور ئىشلەپ چىقاردى. ئۇنىڭ مەھسۇلاتلىرى 1991-يىلىدىن باشلاپ ئىچكى بازارغا كىردى. شۇنىڭدىن كېيىن ئۇلار دۆلەت ئىچىدىكى بازارغا لايىق يېڭى مەھسۇلاتلارنى ئۈزلۈكسىز ئىشلەپ چىقاردى ۋە بازارنى بارغانسېرى ئىگىلىدى. 1993-يىلى دۆلەت ئىچىدىكى بازارنى ئىگىلەش نىسبىتى % 35 كە يەتتى.

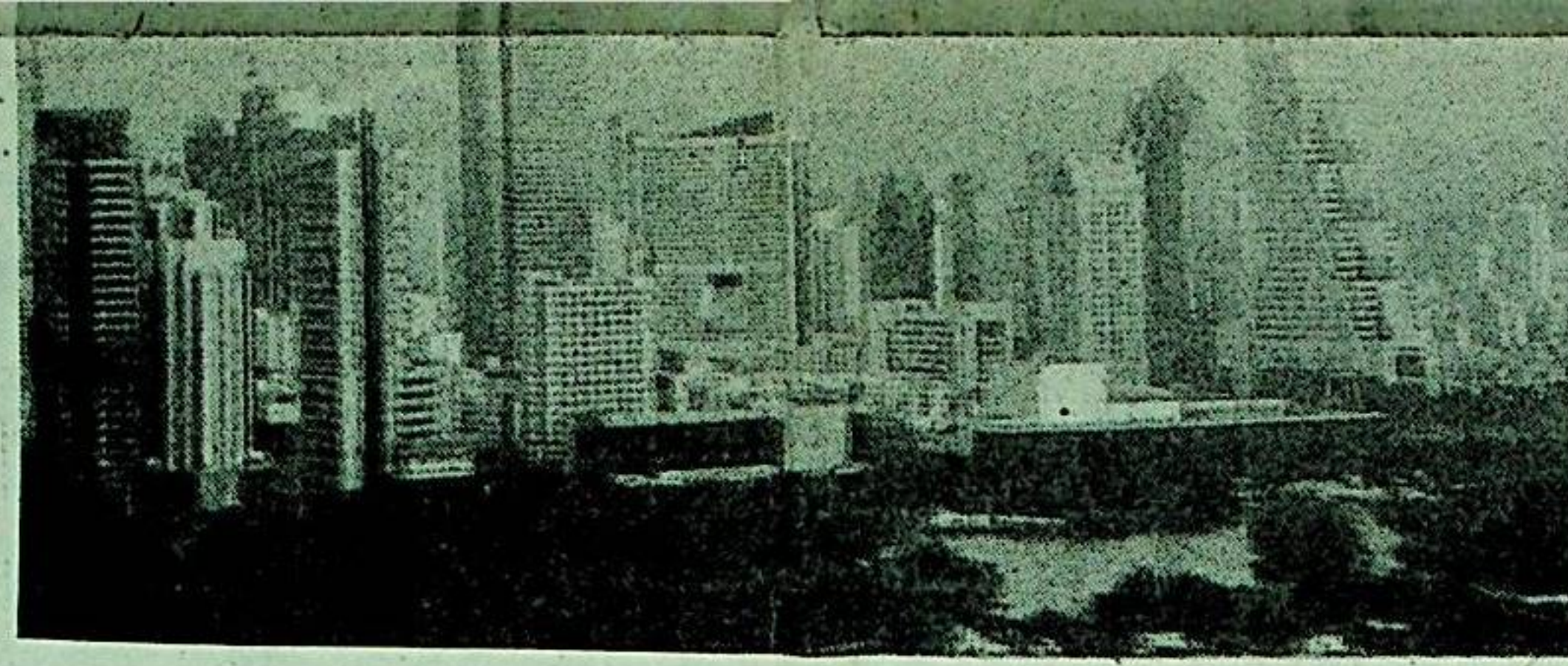
1995-يىلى دۆلەت ئىچىدىكى بازارنى ئىگىلەش نىسبىتى % 43 كە يەتتى.

گۇاڭجۇ يەرمەنكىسى مەزگىلىدە 802 نەپەر چەت ئەللىك مەبلەغ سالغۇچى گۇاڭدۇڭ ئۆلكىلىك تاشقى ئىقتىساد-سودا كومىتېتىنىڭ ماختىشىغا سازاۋەر بولدى.

1994-يىلى گۇاڭدۇڭنىڭ تاشقى سودىسى قىزىپ يۇقىرى پەللىگە چىقتى ۋە تېز تەرەققىي قىلدى. شۇنىڭ بىلەن بىر قىسىم كىشىلەردە ئازراق بېيىپلا قاناتلەنسىمۇ قېلىش كەيپىياتى شەكىللىنىپ قالدى. لېكىن 1995-يىلىنىڭ كېيىنكى يېرىمىدا يوشۇرۇن خەۋپ ئاشكارىلىنىپ، 1996-يىلى گۇاڭدۇڭنىڭ تاشقى ئىقتىساد-سودىسىدىكى ئەڭ قىيىن مەزگىل بولۇپ قالدى.

دۆلەتنىڭ تاشقى ئىقتىساد-سودا سىياسىتىنى تەڭشىگەنلىكى بۇ كىرىمگە سەۋەبچى بولغاندەك كۆرۈنىمۇ، ئەمەلىيەتتە ئۇنىڭ تۈپ سەۋەبى تاشقى سودا تۈزۈلمىسىنىڭ كونا بولغانلىقىدا. گۇاڭدۇڭ ئۆلكىسىدە دۆلەت ئىلكىدىكى تاشقى سودا كارخانىلىرى كۆپ بولۇپ، بۇلارنى ئىلگىرى دۆلەت قولايىتى. بازار ئىگىلىكىنىڭ راۋاجلىنىشى، بازار رىقابىتىنىڭ كۈچىيىشىگە ئەگىشىپ، پىلانلىق

سۈرەتتە: شېنجېن شەھىرىدىن كۆرۈنۈش.

بارغانسېرى ئىگىلىدى. 1993-يىلى دۆلەت ئىچىدىكى بازارنى ئىگىلەش نىسبىتى %35 كە يەتتى. 1995-يىلى تىجارەت سوممىسى 430 مىليون يۈەنگە يېتىپ، ئاسىيا بويىچە ئەڭ چوڭ ترانسفورماتور كارخانىسى بولۇپ قالدى.

سانلىق مەلۇماتلاردىن قارىغاندا، گۇاڭدۇڭ ئۆلكىسى ئىشلەپ چىقارغان باشقا يۇقىرى تېخنىكىلىق مەھسۇلاتلار، مەسىلەن: يادرو ماگنىتلىق تىڭشىغۇچ، ستېرىمۇلۇق فوتو ئاپپارات، كۆپ چاستوتىلىق سىمسىز تېلېفون قاتارلىقلارنىڭ دۆلەت ئىچىدىكى بازارنى ئىگىلەش نىسبىتى %50 تىن ئېشىپ كەتتى. ھازىر گۇاڭدۇڭ ئۆلكىسىدە مەھسۇلات قىممىتى 100 مىليون يۈەندىن ئاشقان كارخانا 100 دىن ئاشتى. مۆلچەرلىنىشىچە، 9-بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد يۈەنگە يېتىدىغان يۇقىرى تېخنىكىلىق كارخانا 50 كە يېتىپ، بازاردىكى پايدىسى ھەسسىلەپ ئېشىشى مۇمكىن.

«زىبۇزىننەت بۇيۇملىرى پادىشاھلىقى» - ئىتالىيە نۇر تۈزۈمى

«8K» لىق، فرانسىيە، شياڭگاڭغا «18K» لىق ئالتۇن مىقدارىغا ئىگە زىبۇزىننەت بۇيۇملىرى ياساپ بازار تاپماقتا.

ئىتالىيەنىڭ زىبۇزىننەت بۇيۇملىرىنىڭ ياسىلىشى كۆركەم ھەم نەپىس بولۇپ، ھالقا، ئۈزۈك، قول ۋە پۇت بەلەزۈكى، بۇلاپكا، مېدالئون، سائەت بېغى، ئاچقۇچ زەنجىرى، تاج، زىننەت قۇشى قاتارلىقلارنىڭ ياسىلىشى شەكىللاپ نەچچە مىڭ خىلغا يېتىدۇ. زەنجىرى ئالماق، ھالقىسىمان زەنجىر، ياپراق شەكىللىك زەنجىر، يىلان قاسرىقى شەكىللىك زەنجىر، توم چەمبەر شەكىللىك زەنجىر دېگەنگە ئوخشاش خىللارغا بۆلۈنۈپ، نەپىس ھەم كۆركەملىكى بىلەن كىشىنى زوقلاندۇرىدۇ. ئۈزۈكنىڭ خىللىرىمۇ كۆپ بولۇپ، توي ئۈزۈكى ئۆزىنىڭ ئاجايىپ پارقارلىقى ۋە چىرايلىقلىقى بىلەن كىشىنىڭ ھەۋسىنى قوزغايدۇ. باشقا ئۈزۈكلەرمۇ ئىنتايىن كۆركەم بولۇپ، ئۇلارغا قويۇلغان ياقۇتلار شەكىلنىڭ كۆپ خىللىقى، رەڭدارلىقى ۋە ئاجايىپ جۈلاللىقى بىلەن كۆزنىڭ يىغىنى يەيدۇ.

ئىتالىيە زىبۇزىننەت بۇيۇملىرىنىڭ دۇنيا بويىچە داڭلىق بولۇشىنى ئۇلارنى پاسغۇچى ماھىر ئۇستىلارنىڭ ماھارىتىدىن باشقا، زامانىۋى

خەلقئارادا «زىبۇزىننەت بۇيۇملىرى پادىشاھلىقى» دەپ ئاتىلىدىغان ئىتالىيە ھەر يىلى 400 توننىدىن ئارتۇق ئالتۇن، 1300 توننا كۈمۈش، 600 مىڭ دانە ئالماس، 1 مىليون 630 مىڭ دانە ياقۇتتىن زىبۇزىننەت بۇيۇمى ياساپ ساتىدۇ. ئالتۇن، كۈمۈش، ياقۇتلاردىن ياسىلىپ سېتىلىدىغان بۇ زىبۇزىننەت بۇيۇملىرى ھەر يىلى 42 مىليون دانىگە يېتىپ، ياۋروپا قىتئەسى بويىچە ياسالغان ئومۇمىي زىبۇزىننەت بۇيۇملىرىنىڭ ئۈچتىن ئىككى قىسمىنى، دۇنيا بويىچە ياسالغان زىبۇزىننەت بۇيۇملىرىنىڭ بەشتىن بىر قىسمىنى ئىگىلەيدۇ. ئىتالىيەدە ياسالغان زىبۇزىننەت بۇيۇملىرى يەر شارنىڭ ھەممە يېرىدە كەڭرى سېتىلىپ، ھەر يىلى ئىتالىيەگە 8 مىليارد 700 مىليون ئامېرىكا دوللىرىلىق قىممەت يارىتىپ بېرىدۇ. ئۇلار ھەر قايسى دۆلەت - رايون خەلقلىرىنىڭ ياقۇتۇشىغا ئاساسەن، ئەنگىلىيەگە «9K» لىق، ئامېرىكىغا «14K» لىق، گېرمانىيەگە

بۈگۈنكى مياۋزۇلار بۇرۇنكى مياۋزۇلار

ئىپتىشپ كېتەتتى. ناخشا - ئۇسسۇللىرىدىن ھۇزۇرلاندىق، بىز بۇلاردىن ھۇزۇرلىنىپ قىزىپ كېتىپ ئۆزىمىزمۇ ئۇسسۇلغا چۈشۈپ كەتتۇق.

بولغىچە گۈتەن مياۋزۇلار كەنتىگە يېتىپ كەلدۇق. قېيىق قىرغاققا يېقىنلىشىشى بىلەن چىرايلىق ئەنئەنىۋى كىيىملەرنى كىيىشىۋالغان ئەر-ئايال مياۋزۇ قېرىنداشلار نەيلىرىنى چېلىپ، ناخشا ئېيتىپ، ئۇسسۇل ئويناپ، بىزنى قىزغىن كۈتۈۋالدى. بىز پەلەمپەيدىن چىقىپ كەنت ئاغزىغا كېلىشىمىزگە مياۋزۇ قىزلىرى بىزگە دوستلۇق شارابى تۇتتى. ئۇلارنىڭ ئادىتى بويىچە بۇ شارابىنى ئىچمىسەك بولمايتتى، شۇنداقلا شاراب تۇتقانلارغا تاق سانلىق كۈمۈش تەڭگە بېرىشىمىز كېرەك ئىدى. بىز بامبۇك لاپاس ئىچىدە ئولتۇرۇپ ئۇلارنىڭ شادىمان

گۇاڭشى جۇاڭزۇ ئاپتونوم رايونى ئېلىمىزنىڭ جەنۇبىي دېڭىز بويى بىلەن غەربىي جەنۇب تۇتاشقان رايونغا جايلاشقان بولۇپ، جۇڭگونىڭ غەربىي جەنۇبىدىكى دېڭىزغا چىقىش يولى. گۇاڭشىدا جۇاڭزۇ، مياۋزۇ، ياۋزۇ، دۇڭزۇ، مولاۋزۇ، خۇيزۇ، شۇيزۇ قاتارلىق 12 ئاز سانلىق مىللەت ئەۋلادىتىن ئەۋلادچە ياشاپ كەلمەكتە. بۇلارنىڭ ئىچىدە مياۋزۇلارنىڭ نوپۇسى 425 مىڭ بولۇپ، ئاپتونوم رايون ئومۇمىي نوپۇسىنىڭ %0.96 نى ئىگىلەيدۇ. ئۇلار ئاساسلىقى گۇاڭشىنىڭ شىمالىدىكى رۇڭشۈي مياۋزۇ ئاپتونوم ناھىيىسى، لۇڭلىن ھەر مىللەت ئاپتونوم ناھىيىسى ۋە سەنجياڭ دۇڭزۇ ئاپتونوم ناھىيىسىدە ئولتۇراقلاشقان.

يازنىڭ باشلىرىدا بىز تاغ ئىچىدىكى رۇڭشۈي مياۋزۇ ئاپتونوم ناھىيىسىگە زىيارەتكە باردۇق. بىز بارىدىغان جاي گۈتەن مياۋزۇلار كەنتى بولۇپ، بۇ كەنت بېيجىڭ دەرياسىنىڭ ئوتتۇرا ئېقىنىدىكى تاغ باغرىغا جايلاشقاندى. بىز بېيجىڭ دەرياسى ئۆتكىلىدە قېيىققا چىقىپ، دەريا بويلاپ ماڭدۇق. ئىككى قىرغاق يايپىشىل بامبۇكزارلىق ئىكەن. مەيىن شامال ئادەمنى بەكمۇ ھۇزۇرلاندۇراتتى، ئارىلاپ-ئارىلاپ ناخشا ئاۋازلىرىمۇ ئاڭلىنىپ تۇراتتى. گۇاڭشىدىكى ئاز سانلىق مىللەتلەر ناخشا ئېيتىشقا ماھىر بولۇپ، مۇبادا دەريادا ئىككى قېيىق ئۇچرىشىپ قالسا، ئىككىلا قېيىقتىكىلەر بەس-بەستە ناخشا

سۈرەتتە: مياۋزۇلار ئۆزلىرىنىڭ ئەنئەنىۋى ئۇسسۇلىنى ئوينىماقتا.

جياڭ زېمىن ياپونىيەلىك مېھمانلار بىلەن كۆرۈشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 7 - ئاپرېل تېلېگراممىسى. دۆلەت رەئىسى جياڭ زېمىن بۈگۈن چۈشتىن كېيىن جۇڭخەنخەيدە شىركەت باشلىقى گۇڭيۈەن شيەنسى باشچىلىقىدىكى ياپونىيە جۇيۇ سودا ھەسسدارلىق شىركىتىنىڭ جۇڭگونى زىيارەت قىلىش ئۆمىكى بىلەن كۆرۈشتى.

كۆرۈشۈشتە، گۇڭيۈەن شيەنسى جۇيۇ سودا ھەسسدارلىق شىركىتىنىڭ جۇڭگو بىلەن بولغان ئالاقە ۋە ھەمكارلىق تارىخىنى تونۇشتۇردى. جياڭ زېمىن جۇيۇ سودا ھەسسدارلىق شىركىتىنىڭ كۆپ يىللاردىن بۇيان جۇڭگو بىلەن بولغان ئىقتىساد - سودا ھەمكارلىقىنى راۋاجلاندۇرۇش ئۈچۈن تىرىشچانلىقىنى مەدھىيىلدى.

جياڭ زېمىن جۇڭگو - ياپونىيە دوستلۇق مۇناسىۋىتىنى قانداق قىلىپ يەنىمۇ راۋاجلاندۇرۇش توغرىسىدا توختىلىپ مۇنداق دېدى: تارىخقا توغرا قاراش، كەلگۈسىگە نەزەر سېلىش، ئىككى دۆلەت مۇناسىۋىتىنىڭ تەرەققىيات يۆنىلىشىنى ستراتېگىيە يۈكسەكلىكىدە ئىگىلەش جۇڭگو- ياپونىيە دۆلەتلىرى ئۈچۈنلا ئەمەس، ئاسىيانىڭ كەلگۈسى ئۈچۈن مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە.

گۇڭيۈەن شيەنسى مۇنداق دېدى: جۇيۇ سودا ھەسسدارلىق شىركىتى ۋە ياپونىيە ئىقتىساد ساھەسىدىكىلەر جۇڭگو بىلەن بولغان ئىقتىساد - سودا ئالاقىسى ۋە ئىقتىسادىي ھەمكارلىقنى بۇرۇنقىدەك كۈچەيتىپ، جۇڭگونىڭ تەرەققىياتى ۋە ئاسىيانىڭ گۈللىنىشى ئۈچۈن پائال تۆھپە قوشىدۇ.

لى پىڭ ماۋرىتانىيە مىللىي پارلامېنتىنىڭ باشلىقى بىلەن كۆرۈشتى

كەلدى. ماۋرىتانىيە - جۇڭگو مۇناسىۋىتى چوقۇم يېڭى، تېخىمۇ زور تەرەققىياتقا ئېرىشىدۇ. شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 7 - ئاپرېل تېلېگراممىسى. گۇۋۇيۈەن زۇڭلىسى لى پىڭ بۈگۈن جۇڭخەنخەيدە فرانسىيەنىڭ دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرى شارمىيۇن ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بىلەن كۆرۈشكەندە مۇنداق دېدى: جۇڭگو ھۆكۈمىتى ۋە خەلقى شىركەت زۇڭتۇڭىنىڭ 5 - ئايدا جۇڭگوغا زىيارەتكە كېلىشىنى كۈتمەكتە. شىركەت زۇڭتۇڭىنىڭ جۇڭگودا ئېلىپ بارىدىغان زىيارىتى جۇڭگو- فرانسىيە مۇناسىۋىتىدىكى زور ئىش. زىيارەتنىڭ ماھىيەتلىك نەتىجىگە ئېرىشىدىغانلىقىغا ئىشىنىمىز.

لى پىڭ مۇنداق دېدى: جۇڭگو بىلەن فرانسىيە خەلقئارا ئىشلاردا مۇھىم مەسئۇلىيەتنى زىمىنىگە ئالغان دۆلەتلەر، ھەر ئىككىسى ئۆز مىللىي مۇستەقىللىقىنى قەدىرلەيدۇ، ئىككى دۆلەتنىڭ نۇرغۇن زور خەلقئارا مەسىلىلەر ئۈستىدە ئورتاقلىقى بار، ئىقتىسادىي جەھەتتە تىنچلىق - بىرلىك ناھايىتى ئوبدان تولۇقلىيالايدۇ، كەڭ ھەمكارلىق ئىستىقبالىغا ئىگە، مانا بۇلار جۇڭگو بىلەن فرانسىيەنىڭ دوستانە، ئۆزئارا مەنپەئەت يەتكۈزۈش ھەمكارلىقىنى راۋاجلاندۇرۇشنىڭ پۇختا ئاساسىنى شەكىللەندۈرگەن.

لى پىڭ مۇنداق دېدى: جۇڭگو - فرانسىيە بىلەن بىرلىكتە تىرىشىپ، دۇنيانىڭ كۆپ قىسمىنى يۈزلىتىدىغان مۇناسىۋەتلىك مۇناسىۋەتنى چوقۇم يېڭى، تېخىمۇ زور تەرەققىياتقا ئېرىشىدۇ. شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 7 - ئاپرېل تېلېگراممىسى. گۇۋۇيۈەن زۇڭلىسى لى پىڭ بۈگۈن جۇڭخەنخەيدە فرانسىيەنىڭ دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرى شارمىيۇن ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بىلەن كۆرۈشكەندە مۇنداق دېدى: جۇڭگو ھۆكۈمىتى ۋە خەلقى شىركەت زۇڭتۇڭىنىڭ 5 - ئايدا جۇڭگوغا زىيارەتكە كېلىشىنى كۈتمەكتە. شىركەت زۇڭتۇڭىنىڭ جۇڭگودا ئېلىپ بارىدىغان زىيارىتى جۇڭگو- فرانسىيە مۇناسىۋىتىدىكى زور ئىش. زىيارەتنىڭ ماھىيەتلىك نەتىجىگە ئېرىشىدىغانلىقىغا ئىشىنىمىز.

لى پىڭ مۇنداق دېدى: جۇڭگو بىلەن فرانسىيە خەلقئارا ئىشلاردا مۇھىم مەسئۇلىيەتنى زىمىنىگە ئالغان دۆلەتلەر، ھەر ئىككىسى ئۆز مىللىي مۇستەقىللىقىنى قەدىرلەيدۇ، ئىككى دۆلەتنىڭ نۇرغۇن زور خەلقئارا مەسىلىلەر ئۈستىدە ئورتاقلىقى بار، ئىقتىسادىي جەھەتتە تىنچلىق - بىرلىك ناھايىتى ئوبدان تولۇقلىيالايدۇ، كەڭ ھەمكارلىق ئىستىقبالىغا ئىگە، مانا بۇلار جۇڭگو بىلەن فرانسىيەنىڭ دوستانە، ئۆزئارا مەنپەئەت يەتكۈزۈش ھەمكارلىقىنى راۋاجلاندۇرۇشنىڭ پۇختا ئاساسىنى شەكىللەندۈرگەن.

لى پىڭ مۇنداق دېدى: جۇڭگو - فرانسىيە بىلەن بىرلىكتە تىرىشىپ، دۇنيانىڭ كۆپ قىسمىنى يۈزلىتىدىغان مۇناسىۋەتلىك مۇناسىۋەتنى چوقۇم يېڭى، تېخىمۇ زور تەرەققىياتقا ئېرىشىدۇ. شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 7 - ئاپرېل تېلېگراممىسى. گۇۋۇيۈەن زۇڭلىسى لى پىڭ بۈگۈن جۇڭخەنخەيدە فرانسىيەنىڭ دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرى شارمىيۇن ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بىلەن كۆرۈشكەندە مۇنداق دېدى: جۇڭگو ھۆكۈمىتى ۋە خەلقى شىركەت زۇڭتۇڭىنىڭ 5 - ئايدا جۇڭگوغا زىيارەتكە كېلىشىنى كۈتمەكتە. شىركەت زۇڭتۇڭىنىڭ جۇڭگودا ئېلىپ بارىدىغان زىيارىتى جۇڭگو- فرانسىيە مۇناسىۋىتىدىكى زور ئىش. زىيارەتنىڭ ماھىيەتلىك نەتىجىگە ئېرىشىدىغانلىقىغا ئىشىنىمىز.

لى پىڭ مۇنداق دېدى: جۇڭگو بىلەن ماۋرىتانىيە تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتلەر، نۇرغۇن زور خەلقئارا مەسىلىلەرگە بولغان قارىشى ئوخشاش ياكى ئوخشىشىپ كېتىدۇ، خەلقئارا ئىشلاردا قوبۇل ھەمكارلىشىپ كېلىۋاتىدۇ، جۇڭگو ھۆكۈمىتى ماۋرىتانىيەنىڭ كىشىلىك ھوقۇق مەسىلىسىدە جۇڭگونى كۆپ قېتىم كۈچلۈك قوللىغانلىقىغا تەشەككۈر ئېيتىدۇ. شۇنداقلا ماۋرىتانىيەنىڭ «بىر جۇڭگو» مەيدانىدا چىڭ تۇرغانلىقىغا ئاپىرىن ئوقۇيدۇ.

پارلامېنت باشلىقى باربا مۇنداق دېدى: ماۋرىتانىيە بىلەن جۇڭگونىڭ ئەنئەنىۋى دوستلۇقى ۋە ياخشى ھەمكارلىق مۇناسىۋىتى مۇستەھكەم بولۇپ، ۋاقىت ۋە ئەمەلىيەتنىڭ سىناقلىرىدىن ئۆتەلدى. ئىككى دۆلەت خەلقئارا ئىشلاردا بىر - بىرىگە ھېسداشلىق قىلىپ، بىر - بىرىنى قوللاپ

ئىتالىيە زۇڭتۇڭى سىكار پارو چىياۋشى ۋېييۈەنجاڭ بىلەن كۆرۈشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، رىم، 7 - ئاپرېل تېلېگراممىسى. ئىتالىيە زۇڭتۇڭى ئوسكار لوئىكى سىكار پارو بۈگۈن چۈشتە زۇڭتۇڭ مەھكىمىسىدە ئىتالىيەدە زىيارەتتە بولۇۋاتقان جۇڭگو مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ۋېييۈەنجاڭ چىياۋشى بىلەن كۆرۈشتى.

چىياۋشى ۋېييۈەنجاڭ ئالدى بىلەن رەئىس جياڭ زېمىننىڭ سىكار پارو زۇڭتۇڭغا يوللىغان سالامىنى يەتكۈزدى ھەم ئۇنىڭ قولايلىق پەيتتە جۇڭگودا زىيارەتتە بولۇشىنى قارشى ئالدىغانلىقىنى بىلدۈردى. سىكار پارو بۇنىڭغا تەشەككۈر ئېيتتى. ئۇ چىياۋشى ۋېييۈەنجاڭنىڭ رەئىس جياڭ زېمىنغا سالام ئېيتىپ قويۇشىنى ئۆتۈندى ھەم ناھايىتى خۇشاللىق بىلەن جۇڭگودا زىيارەتتە بولىدىغانلىقىنى ئېيتتى.

سىكار پارو جۇڭگو - ئىتالىيە مۇناسىۋىتى توغرىسىدا مۇنداق دېدى: ئىتالىيەنىڭ جۇڭگو بىلەن بولغان مۇناسىۋىتى ناھايىتى مۇھىم، جۇڭگو ئۇزاق تارىخقا ئىگە دۆلەت، شۇنداقلا تولىمۇ ياش دۆلەت. جۇڭگونىڭ تەرەققىياتى دۇنيانىڭ دىققىتىنى قوزغىدى، جۇڭگو بىلەن بولغان دوستلۇق - ھەمكارلىق مۇناسىۋىتىنى راۋاجلاندۇرۇش ئىتالىيە خەلقى ۋە ئىتالىيە كارخانا ساھەسىدىكىلەرنىڭ بىردەك ئارزۇسى. ئىتالىيە ھۆكۈمىتى پات - پات ئالمىشىپ تۇرسۇمۇ، ئىتالىيەنىڭ جۇڭگو بىلەن دوستانە مۇناسىۋەتنى راۋاجلاندۇرۇش سىياسىتى ئۆزگەرمەيدۇ.

كۆرۈشۈشتە سىكار پارو يەنە جۇڭگونىڭ جىنايى ئىشلار قانۇنى، جىنايى ئىشلار دەۋا قانۇنىغا تۈزىتىش كىرگۈزۈلگەنلىكى ۋە ئەدلىيە تۈزۈمى جەھەتتىكى مۇناسىۋەتلىك ئەھۋاللارنى كۆڭۈل قويۇپ سورىدى. چىياۋشى ۋېييۈەنجاڭ ئۇنىڭغا تەپسىلىي تونۇشتۇردى.

ئافرىقىنىڭ ئىقتىسادىي ئىستىقبالى ياخشى

1997 - يىللىق دۇنيا ئىقتىسادىغا نەزەر

خەلق گېزىتى مۇخبىرى خۇاڭ زېچۈەن

ياپون سودىسىنى ئەركىنلەشتۈرۈپ بولۇشى تەلپ قىلدى. 1996 - يىلى كېنىيە، ئۇگاندا، تانزانىيە قاتارلىق دۆلەتلەرنىڭ رەھبەرلىرى شەرقىي ئافرىقا سودا كومىتېتى قۇرۇش كېلىشىمى ئىمزالاپ، ئۇنى پارچىلىنىپ كەتكەن شەرقىي ئافرىقا ئورتاق گەۋدىسىنىڭ ئورنىغا دەستىسىپ، بۇ رايوننىڭ ئىقتىسادى، سودا ھەمكارلىقىنى كۈچەيتىشكە بەل باغلىدى. غەربىي ئافرىقا دۆلەتلىرى ئىقتىسادى ئورتاق گەۋدىسىگە

ئالدىنقى شەرت بىلەن تەمىنلىدى. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان ئافرىقىدىكى دۆلەتلەرنىڭ كۆپىنچىسىنىڭ سىياسىي ۋەزىيىتى نىسپىي مۇقىم بولدى. زىمبابۋې، بوتسۋانا، نامىبىيە، ماۋرىتانىيە، گانا قاتارلىق دۆلەتلەر داۋاملىق مۇقىم تۇردى. بېنىن، ئۇگاندا، زامبىيە قاتارلىق دۆلەتلەر 1996 - يىلى كېنىيە - كەينىدىن ئومۇمىي سايلام ئۆتكۈزۈپ، نىسپىي مۇقىملىقنى ساقلىدى. ئانگولا، لىبېرىيە، سېررالېئون قاتارلىق دۆلەتلەر

يېقىنقى يىللاردىن بۇيان ئافرىقىنىڭ ئىقتىسادىي ئەھۋالى تەدرىجىي يۈكسەلدى: 1993 - يىلى %1.4، 1994 - يىلى %2.5، 1995 - يىلى %3 ئۆسۈپ، نوپۇسنىڭ كۆپىيىش نىسبىتى بىلەن تەڭلەشتى، بۇ ئۈچ يىللىق يۈكسەلش ئەسلىگە كېلىش خاراكتېرلىك يۈكسەلشكە كىرىدۇ، دېيىلگەن تەقدىردە، 1996 - يىلى نىسپىي مۇقىم ئەسلىگە كېلىش ۋە يۈكسەلش باسقۇچىغا كىردى. ئافرىقا تەرەققىيات

چى خاۋتېن فرانسىيەنىڭ دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرى بىلەن سۆھبەتلەشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 7 - ئاپرېل تېلېگراممىسى. مەركىزىي ھەربىي ئىشلار كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، دۆلەت ئىشلىرى كومىسسارى، قوشۇمچە دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرى چى خاۋتېن شاڭجياڭ بۈگۈن چۈشتىن بۇرۇن دىئاۋىيۈتەي دۆلەت مېھمانخانىسىدا فرانسىيەنىڭ دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرى شارمىيۇن بىلەن سۆھبەتلەشكەندە مۇنداق دېدى: جۇڭگو فرانسىيە بىلەن بىرلىكتە جۇڭگو - فرانسىيە ئارمىيىلىرى ئوتتۇرىسىدىكى

چى خاۋتېن مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: دۇنيادا ئاز ساندىكى بىر ئوچۇم كىشى «جۇڭگو تەھدىتى نەزەرىيىسى»نى تارقىتىۋاتىدۇ، بۇنىڭدىكى مەقسەت جۇڭگونىڭ قوشنا دۆلەتلەر بىلەن بولغان مۇناسىۋىتىگە سوغۇق سۇ سېپىش، جۇڭگونىڭ

جۇڭگو - فرانسىيە ئارمىيىلىرى ئوتتۇرىسىدىكى ئۇزاق مۇددەتلىك مۇقىم دوستلۇق - ھەمكارلىق مۇناسىۋىتىنى راۋاجلاندۇرۇش ئۈچۈن تىرىشىشى خالايدۇ.

چى خاۋتېن مۇنداق دېدى: سىزنىڭ بۇ قېتىم جۇڭگوغا زىيارەتكە كەلگەنلىكىڭىز جۇڭگو بىلەن فرانسىيە 1964 - يىلى دىپلوماتىك مۇناسىۋەت ئورناتقاندىن بۇيان فرانسىيەنىڭ دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرىنىڭ جۇڭگوغا تۇنجى قېتىم زىيارەتكە كېلىشى، بۇ ناھايىتى زور ئەھمىيەتكە ئىگە. ئۇ مۇنداق دېدى: ئىككى دۆلەت ئارمىيىلىرىنىڭ مۇناسىۋىتى ئىككى دۆلەت مۇناسىۋىتىنىڭ مۇھىم تەركىبىي قىسمى، يېقىنقى بىر قانچە يىلدىن بۇيان، جۇڭگو -

سوغۇق سۇ سېپىش، جۇڭگونىڭ تەرەققىياتىنى توسۇش.

مىيۇن مۇنداق دېدى: مەن فرانسىيەنىڭ جۇڭگودا زىيارەتتە بولغان تۇنجى دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرى بولغانلىقىدىن ئىنتايىن خۇشالمەن. مىيۇن فرانسىيەنىڭ دۆلەت مۇداپىئە، خەۋپسىزلىك سىياسىتىنى تونۇشتۇردى، شۇنداقلا فرانسىيە بىلەن جۇڭگونىڭ ھەربىي ئالاقىسى ۋە دوستانە ھەمكارلىقىنى يەنىمۇ راۋاجلاندۇرۇش توغرىسىدا تەكلىپ بەردى.

سۆھبەتتىن بۇرۇن چى خاۋتېن مۇراسىم ئۆتكۈزۈپ، مىيۇن ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرىنى كۈتۈۋالدى.

لوگەن بەش دۆلەتكە قىلغان سەپىرىنى ئاخىرلاشتۇرۇپ بېيجىڭغا قايتىپ كەلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 7 - ئاپرېل تېلېگراممىسى. دۆلەت ئىشلىرى كومىسسارى، قوشۇمچە گوۋۇيۈەننىڭ باش كاتىپى لوگەن ۋېيتنام، كامبودژا، بېرما، باڭلادېش ۋە ھىندونېزىيىدىكى دوستانە زىيارىتىنى ئاخىرلاشتۇرۇپ بۈگۈن جاكاتاردىن بېيجىڭغا قايتىپ كەلدى.

خەلقئارا ھەربىي تەنتەربىيە مۇدەرىيىتىنىڭ 52 - نۆۋەتلىك قۇرۇلتىيى ئېچىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، لومې، 6 - ئاپرېل تېلېگراممىسى. خەلقئارا ھەربىي تەنتەربىيە مۇدەرىيىتىنىڭ 52 - نۆۋەتلىك قۇرۇلتىيى مۇشۇ ئاينىڭ 6 - كۈنى توگو زۇڭلىسى كلوسەينىڭ رىياسەتچىلىكىدە لومېدا ئېچىلدى.

جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيىسى باش سەنمۇبۇ ھەربىي تەلىم - تەربىيە بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، خەلقئارا ھەربىي تەنتەربىيە مۇدەرىيىتىنىڭ ئىجرائىيە ئەزاسى فاڭ لياڭچىڭ شاۋجياڭ باشچىلىقىدىكى جۇڭگو ۋەكىللەر ئۆمىكى باشقا دۆلەت ۋە رايونلارنىڭ 100 دەك ۋەكىللەر ئۆمىكى بىلەن بىرلىكتە تەكلىپكە بىنائەن قۇرۇلتاينىڭ ئېچىلىش مۇراسىمىغا قاتناشتى.

كلوسەي زۇڭلى سۆز قىلىپ مۇنداق دەپ: جۇڭگو خەلقىنىڭ تەنتەربىيە مۇراسىمىنىڭ ئېچىلىشى، ئىككى دۆلەت ئارىسىدا دوستلۇق ۋە ھەمكارلىقنى يەنىمۇ راۋاجلاندۇرۇش ئۈچۈن تىرىشىشى خالايدۇ.

كېلىش ۋە يۈكسەلىش باسقۇچىغا كىردى. ئافرىقا تەرەققىيات بانكىسىنىڭ ئەڭ يېڭى ستاتىستىكىسىغا قارىغاندا، 1996 - يىلى ئافرىقا دۆلەتلىرىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى تەخمىنەن %4.8 ئېشىپ، 80 - يىللاردىن بۇيانقى ئافرىقا ئىقتىسادىنىڭ ئېشىش سۈرئىتى ئەڭ تېز بىر يىل بولغان ھەم ئىقتىسادىنىڭ ئېشىش سۈرئىتى نوپۇسنىڭ %3 لىك كۆپىيىش سۈرئىتىدىن ئېشىپ، بىر نەچچە يىلدىن بۇيانقى كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن كىرىم تۆۋەنلەپ كېتىش ئەھۋالى ئوڭشالغان. غەربىي ئافرىقىدىكى فرانسىيە رايونى دۆلەتلىرىنىڭ ئىقتىسادىنىڭ ئېشىش نىسبىتى %5.6 كە يەتكەن. ماراكەش، تۇنىس، كوتېدۋا، گانا، تانزانىيە، ئۇگاندا، ئېكۋاتور گۋىنېيىسى ۋە بېنىن قاتارلىق دۆلەتلەردە ئىقتىسادىنىڭ ئېشىش نىسبىتى %6 تىن يۇقىرى بولغان. ئۇزاقتىن بۇيان ئىقتىسادىي ئەھۋالى ناچار بولۇپ كېلىۋاتقان ئېفىئوپىيىدە %7 كە يەتكەن. شۇنىڭ بىلەن بىللە، ئافرىقىنىڭ تاشقى سودىسىمۇ يۈكسەلىشكە يۈزلىنىپ، ئېكسپورت ئۈنۈمى قىممىتى %6 ئەتراپىدا ئۆسكەن، تاشقى پېرېۋوت كىرىمى كۆپىيىپ، مالىيە ئەھۋالى ياخشىلانغان. ئۇنىڭدىن باشقا يەنە ئافرىقىدا پۇلنىڭ پاخاللىشىش نىسبىتى 1995 - يىلىدىكى %32.1 تىن 1996 - يىلى %21.3 كە چۈشكەن.

ئومۇمەن قىلىپ ئېيتقاندا، ئافرىقا ئىقتىسادى ئەڭ قىيىن مەزگىلدىن ئۆتۈپ، ئاساسىي جەھەتتىن ناچار ئەھۋالدىن قۇتۇلۇپ تەرەققىياتقا ئاساس سالدى. 1997 - يىلى ئېغىر تەبىئىي ئاپەت ياكى كەڭ كۆلەملىك رايون توقۇنۇشى بولمىسا، ئافرىقا ئىقتىسادىنىڭ ئېشىش نىسبىتى %4.6 كە يېتىشى ۋە ئۇنىڭدىن ئېشىپ كېتىشى مۇمكىن، بۇنداق بولۇشىدا مۇنداق پايدىلىق ئامىللار بار:

1. خەلقئارا ئىقتىسادىي مۇھىتنىڭ ياخشىلىنىشى. ئافرىقا ئىقتىسادىي تەرەققىياتىغا ياخشى پۇرسەت يارىتىپ بەردى. خەلقئارا ئىقتىسادىنىڭ مۇقىم راۋاجلىنىشى، رايون ئىقتىسادىي ھەمكارلىقىنىڭ يولغا قويۇلۇشى، بولۇپمۇ ئاسىيا ئىقتىسادىنىڭ داۋاملىق تېز سۈرئەتتە راۋاجلىنىشى ئافرىقا دۆلەتلىرىنىڭ ئىقتىسادىنى يۈكسەلدۈرۈش ئىشەنچىسىنى چىڭىتىپ، بۇ باغرىدا كۆپ ئافرىقا دۆلەتلىرىنىڭ ئىقتىسادىنى راۋاجلاندۇرۇشنى 1 - ئورۇنغا قويۇشنى ئىلگىرى سۈردى. بۇنىڭدىن باشقا يەنە دۇنيا ئىقتىسادىنىڭ ياخشىلىنىشى، خەلقئارا بازار ئېھتىياجىنىڭ كېڭىيىشى، بىر قىسىم يېزا ئىگىلىك، كان ۋە نېفىت مەھسۇلاتلىرى باھاسىنىڭ ئۆرلىشى نەتىجىسىدە كان مەھسۇلاتلىرى ۋە نېفىت ئېكسپورت قىلىدىغان ئافرىقا دۆلەتلىرىنىڭ كىرىمىنى ئاشۇرۇپ، ئۇزاقتىن بۇيان جىددىي بولۇپ كېلىۋاتقان مالىيە ئەھۋالىنى مەلۇم دەرىجىدە ياخشىلىدى.

2. ئافرىقا سىياسىي ۋەزىيىتىنىڭ بارغانسېرى مۇقىملىشىشى ئىقتىسادىنىڭ تەرەققىياتىنى زۆرۈر

ساقلىدى. ئانگولا، لىبېرىيە، سېررالېئون قاتارلىق دۆلەتلەر مىللىي يارىتىش جەھەتتە كۆرۈنەرلىك ئىلگىرىلەشكە ئېرىشتى. ئالجزىرىيە ھۆكۈمىتى ئىچكى سىياسىي كرىزىسنى ھەل قىلىش، سىياسىي مۇقىملىقنى ھەل قىلىش، تېررورلۇق ھەرىكەتلىرىنى تۈگىتىش ئۈچۈن، تەشەببۇسكارلىق بىلەن پارتىيە - كۇرۇھلارنىڭ رەھبەرلىرى بىلەن سۆزلەشتى، مەملىكەتلىك يىغىن چاقىردى، ئاخىرىدا 38 پارتىيە ۋە تەشكىلات يارىتىش پروگراممىسى ئىمزالدى. زامبىيەنىڭ شەرقىي قىسمى يېڭى مالىمان رايون بولۇپ قالغان بولسىمۇ، ئۇزاقتىن بۇيان ئافرىقىنىڭ يېشىنى قاتۇرۇپ كەلگەن سومالى، رۋاندا، بۇرۇندى قاتارلىق دۆلەتلەردىكى توقۇنۇش پەسەيدى.

3. ھەرقايسى دۆلەتتىكى ئىقتىسادىي ئىسلاھات ئافرىقىنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىغا ھاياتىي كۈچ قوشتى. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان ئافرىقا دۆلەتلىرى ئارقا - ئارقىدىن ئىقتىساد قۇرۇلمىسىنى تەڭشەپ ۋە ئىسلاھ قىلىپ، دۆلەتنىڭ ئىقتىسادىنى باشقۇرۇش ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈپ، ئىجتىمائىي كۈچلەرنى ئىقتىسادىي تەرەققىياتقا قاتناشتۇرۇپ، ئوخشاش بولمىغان دەرىجىدە بەلگىلىك ئۈنۈمگە ئېرىشتى. 35 دۆلەت پۇلنى تەرتىپكە سالدى، 21 دۆلەت تەدبىر قوللىنىپ، ھۆكۈمەت مالىيىسىنى باشقۇرۇشنى ياخشىلىدى. نىگېرىيە، تانزانىيە قاتارلىق دۆلەتلەرنىڭ ئىقتىسادىي ئىسلاھاتى خەلقئارا پۇل مۇئامىلە ئورگانلىرىنىڭ مۇئەييەنلەشتۈرۈشىگە ئېرىشتى. زىمبابۋې، بوتسۋانا، ئۇگاندا، كېنىيە، كامېرون، كوتېدۋا قاتارلىق دۆلەتلەر ئېلىپ بارغان بازار ئىگىلىكىگە ئۆتۈش ئىسلاھاتى بەلگىلىك ئۈنۈمگە ئېرىشىپ، دۆلەت ئىقتىسادى ياخشى تەرەققىي قىلىش يولىغا قەدەم قويدى. ئافرىقىدىكى نۇرغۇن دۆلەت يەنە ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىپ، چەت ئەل مەبلىغىنى جەلپ قىلىپ، بازارلارنى مەركەز قىلغان ھالدا تاۋار ئىشلەپچىقىرىشنى راۋاجلاندۇرۇپ، خۇشاللىقلار نەتىجىگە ئېرىشتى.

4. رايون ئىقتىسادىي ھەمكارلىقى قەدىمىنىڭ تېزلىشىشى ئافرىقا ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنىڭ كۈچىنى ئاشۇردى. 1994 - يىلى ئافرىقا ئىقتىسادىي ئورتاق گەۋدىسى قۇرۇلدى. 1996 - يىلى ئافرىقا بىرلىكى تەشكىلاتىنىڭ 32 - نۆۋەتلىك دۆلەت باشلىقلىرى يىغىنى ئافرىقىنىڭ ئىقتىسادىي جەھەتتە بىر گەۋدىگە ئايلىنىشى تېزلىتىش توغرىسىدا قارار ماقۇللىدى، بۇ ئافرىقا دۆلەتلىرىنىڭ ئىقتىسادىي جەھەتتە بىر گەۋدىگە ئايلىنىشقا قاراپ قەدەم تاشلىغانلىقىنى كۆرسىتىدۇ. جەنۇبىي قىسىم ئافرىقا تەرەققىيات ئورتاق گەۋدىسىگە ئەزا دۆلەتلەر يېقىنقى يىللاردىن بۇيان سودا، ئېنېرگىيە، سۇ ئىشلىرى، قاتناش - ترانسپورت، مېتېئورولوگىيە، زەھەرلىك چىكىملىك ئەتكەسچىلىكىگە قارشى تۇرۇش قاتارلىق ساھەلەردە بىر مۇنچە كېلىشىم ئىمزالدى، 1996 - يىلى 8 - ئايدا بۇ تەشكىلات يەنە 12 دۆلەتتىن باراۋەرلىك، ئۆزئارا مەنپەئەت يەتكۈزۈش ئاساسىدا سودا ئىشلىرىنى ئورۇنلاشتۇرۇش ئارقىلىق مالىنى ۋە سودا تاموژنا بېجىنى تەدرىجىي ئەمەلدىن قالدۇرۇپ، سەككىز يىل ئىچىدە

غەربىي ئافرىقا دۆلەتلىرى ئىقتىسادىي ئورتاق گەۋدىسىگە ئەزا 16 دۆلەت «غەربىي ئافرىقا دۆلەتلىرىنىڭ ئىقتىسادىي ئورتاق گەۋدىسى شەرتنامىسى» نى تۈزۈپ، 2000 - يىلى غەربىي ئافرىقا تاموژنا بېجى ئىنتىپاقى قۇرۇشىنى، 2005 - يىلى غەربىي ئافرىقا ئىقتىسادىي ئىنتىپاق قۇرۇشىنى قارار قىلدى. بۇنىڭدىن باشقا يەنە 1996 - يىلى 10 - ئايدا ئافرىقىدىكى ئالتە دۆلەت باشلىقلىرى بەش دۆلەتنىڭ ھۆكۈمەت باشلىقلىرى يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، ئافرىقا سانائەتلىشىش ئىنتىپاقى قۇرۇپ، ئەزا دۆلەتلىرىنىڭ ئىقتىسادىي سىياسىتىنى ماسلاشتۇرۇپ ھەمكارلىق، چۆپقەتلىك مۇناسىۋىتى ئورنىتىپ، چەتنىڭ مەبلىغى، تېخنىكىسى ۋە ئۆسكۈنىسىنى كىرگۈزۈشكە پايدىلىق مۇھىت ياراتتى.

5. خەلقئارا جەمئىيەتنىڭ ئافرىقاغا كۆڭۈل بۆلۈشى ياكى يېڭىلاشتىن كۆڭۈل بۆلۈشى ئافرىقا ئىقتىسادىنىڭ تەرەققىياتىغا پۇرسەت يارىتىپ بەردى. سوغۇق مۇناسىۋەتلەر ئۇرۇشى ئاياغلاشقاندىن كېيىن غەربتىكى بىر قىسىم چوڭ دۆلەتلەر بىر مەزگىل ئافرىقىنىڭ ستراتېگىيىلىك ئورنى تۆۋەنلەپ كەتتى، دەپ قاراپ، مەقسەتلىك ۋە مەقسەتسىز ھالدا ئافرىقاغا سوغۇق مۇئامىلىدە بولۇشقا باشلىدى. ئەمما ئافرىقا خەلقئارا ئىشلاردىكى بىر مۇھىم كۈچ بولغانلىقى ۋە ئۇنىڭ بايلىق جەھەتتىكى ئۈستۈنلۈكى ۋە بازار جەھەتتىكى يوشۇرۇن كۈچى بۇ دۆلەتلەرنىڭ ئافرىقىنىڭ رولى ۋە ئورنىنى يېڭىلاشتىن تونۇپ، ئافرىقاغا قاراپان سىياسىتىنى تەڭشەشكە تۈرتكە بولدى. مەسىلەن: غەربتىكى يەتتە دۆلەت گۇرۇھى 7 مىليارد 700 مىليون دوللار قەرزنى يېنىكلىتىش ۋە كەچۈرۈم قىلىشقا قوشۇلغان 20 نامرات دۆلەتنىڭ كۆپ قىسمى ئافرىقا دۆلەتلىرى. پارىژ كۈلۈبى كۈنۈگۈ ۋە مىسىرنىڭ 6 مىليارد دوللاردىن ئارتۇق قەرزنى كۆتۈرۈۋەتتى، خەلقئارا جەمئىيەتمۇ ئافرىقاغا بولغان ئىقتىسادىي ياردىمىنى كۆپەيتتى، خەلقئارا كاپىتال يېڭىلاشتىن ئافرىقاغا قاراپ ئېقىشقا باشلىدى. بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى 1996 - يىلى 3 - ئاينىڭ 15 - كۈنى 25 مىليارد دوللار سەرپ قىلىنىدىغان ئافرىقىنىڭ ئون يىللىق ئالاھىدە تەرەققىيات پىلانىنى يولغا قويۇپ، ئافرىقىدىكى دۆلەتلەرنىڭ ئاساسىي مائارىپ، ساقلىقنى ساقلاش، ئىچىدىغان سۇنىڭ تازىلىقى ۋە يېمەكلىككە كاپالەتلىك قىلىش قاتارلىق مۇئەسسەسەلەرنى كېڭەيتىشى ۋە ياخشىلىشىغا ياردەم بېرىدىغانلىقىنى جاكارلىدى. دۇنيا بانكىسى 1996 - يىلىدا سەھرايى كەبىرنىڭ جەنۇبىدىكى ئافرىقا دۆلەتلىرىنىڭ 53 قۇرۇلۇشىغا 2 مىليارد 700 مىليون دوللار قەرز بەردى. ئۇنىڭ ئۈستىگە بۇ قەرزنىڭ ھەممىسى خەلقئارا تەرەققىيات جەمئىيىتىنىڭ ئېتىبار پۇلى. بۇنىڭدىن باشقا يەنە ئافرىقا دۆلەتلىرىنىڭ قەرز يۈكسى ئازايتىشقا ياردەم بېرىش ئۈچۈن 300 مىليون دوللار ئاجرىتىپ، ئامانەت قەرز فوندى قۇرۇشىنى قارار قىلدى.

«خەلق گېزىتى» دىن

شىنجاڭ گېزىتى

(维吾尔文) 新 疆 日 报 (بۇ سان ئالتە بەت)

مەملىكەت ئىچىدىكى بىر تۇتاش نومۇرى: CN 65—0002 / Z

«شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى نەشر قىلدى (ۋە كالىت نومۇرى: 1—57)

1997 - يىل

ئاپرېل

9

چارشەنبە

ئۈرۈمچىنىڭ ھاۋارايى:

كۈندۈزى ۋە كېچىسى ئۈچۈن، بەزىدە بۇلۇنلۇق بولىدۇ، نېپىر ئۇچۇر 5-16 بولىدۇ، نۆت بال شامال چىقىدۇ.

مۇھىم خەۋەرلەر

خېجىڭ پولات - تۆمۈر زاۋۇتىدا خىزمەت كۆتۈپ تۇرۇۋاتقان 100 نەچچە ئىشچى - خىزمەتچى دېھقانچىلىق بىلەن شۇغۇللىنىپ ئۆزىنى قۇتقۇزدى

ئۆز مۇخبىرىمىز جاۋ يۇ، «جۇڭگو قۇرۇلۇش ماتېرىياللىرى گېزىتى» مۇخبىرى جاڭ خۇڭ، «شىنجاڭ ئىقتىساد گېزىتى» مۇخبىرى يۇ بىن خەۋەر قىلىدۇ: 3 - ئاينىڭ ئاخىرى بىز خۇشۇت ناھىيىسى ئۇششاق تال يېزىسىنىڭ دالاۋبا كەنتىدە ئەزەلدىن ئۆزلەشتۈرۈلۈپ باقمىغان كەڭ كەتكەن بوزيەردە قىر سېلىنغان، تۈزلەنگەن، سۇغرىلغان سالا ئېتىزلارنى كۆردۈق. بۇ ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئالاھىدە قىيىنچىلىقى بار كارخانا خېجىڭ پولات - تۆمۈر زاۋۇتىنىڭ يېزا ئىگىلىكىنى تەرەققىي قىلدۇرۇپ، ئۆزىنى ئۆزى قۇتقۇزۇشى ئۈچۈن تەييارلانغان 3000 مو يەر ئىدى. بىزگە ھەمراھ بولۇپ كەلگەن يېزا ئىگىلىك تەرەققىيات ئەترىتىنىڭ باشلىقى ليۇ شىچاڭ بىزگە مۇنداق دېدى: ھازىر ئۈچ ماشىنىلاشقان قۇدۇق قازدۇق، 900 مو بوزيەر ئاچتۇق، ئۇنىڭ ئىچىدە ھازىرغىچە 32 مو يەرگە بۇغداي تېرىدۇق.

تيانشاننىڭ ئىچكىرىسىدىكى بالغۇنتاي رايونىغا جايلاشقان خېجىڭ پولات - تۆمۈر زاۋۇتى ئېلىمىز ھەربىي سانائىتىدىكى 15 كىچىك 3 - سەپ پولات - تۆمۈر زاۋۇتىنىڭ بىرى.

ئۆز مۇخبىرىمىز جاڭ لىشۇ خەۋەر قىلىدۇ: يامالىق تېغىنى كۆكەرتىش قۇرۇلۇشى باشلىنىپ كەتتى. 4-ئاينىڭ 8-كۈنى ئۈرۈمچىنىڭ سايباغ رايونىدىكى 100 مىڭدىن ئارتۇق ھەر مىللەت كادىر، ئامما ئالتە بال بورانغا قارىماي يامالىق تېغىغا كېلىپ، مەجبۇرىيەت كۆچىتى تىكىش ئەمگىكىگە قاتناشتى. بۇ قېتىمقى مەجبۇرىيەت ئەمگىكىگە ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋۇدۇنقىۋ قاتارلىق رەھبىرىي يولداشلار قاتناشتى.

يامالىق تېغى سايباغ رايونىنىڭ غەربىگە جايلاشقان بولۇپ، ئىككىلىگەن يەر كۆلىمى (تاغ

ئاپتونوم رايون ۋە ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى ھەرقايسى ئورۇنلاردىكى كادىرلار ۋە ئىشچى-خىزمەتچىلەر ئالتە بال بورانغا قارىماي، يامالىق تېغىدا مەجبۇرىيەت كۆچىتى تىكىش ئەمگىكىگە قاتناشتى. ئۆز مۇخبىرىمىز ۋاڭ ۋېيجۇن فوتوسى

يامالىق تېغىنى كۆكەرتىش باشلىنىپ كەتتى

ئۈرۈمچى شەھىرى سايباغ رايونىدىكى 100 مىڭدىن ئارتۇق كىشى مەجبۇرىيەت كۆچىتى تىكىش ئەمگىكىگە قاتناشتى

ئاپتونوم رايون ئۆز ئەمگىگە ئالدى (تەخمىنەن 40 كۋادرات كىلومېتىر. بۇ ئۈرۈمچى شەھىرىدە تېخىچە كۆكەرتىلمىگەن ئاز ساندىكى رايونلارنىڭ بىرى ئىدى. شەھەرلىك پارتكوم شۇجىسى ۋۇدۇنقىۋنىڭ رىياسەتچىلىكىدە بۇلتۇر 11-ئايدا ئېچىلغان نەق مەيدان يىغىنى يامالىق تېغىنى ئومۇمىيۈزلۈك پىلانلاش ۋە ئېچىش خىزمىتىنى مەخسۇس تەتقىق قىلىش

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

خەلق ئىشلىرى مەنسىتىرلىكى تېلېگرامما يوللاپ، يەر تەۋرىگەن جايلاردىكى ئاممىدىن ھال سورىدى

ئۈچرىغان خەلقنىڭ تۇرمۇشىنى مۇۋاپىق ئورۇنلاشتۇرۇشنى، ئاپەتكە ئۇچرىغان خەلقنى ئىشلەپچىقىرىش ئارقىلىق ئۆزىنى قۇتقۇزۇش، يۇرتىنى قايتا قۇرۇشقا تەشكىللەپ، ئاپەتنىڭ زىيىنىنى ئەڭ تۆۋەن دەرىجىگە چۈشۈرۈشنى، ئاپەت يۈز بەرگەن رايوننىڭ ئىجتىمائىي مۇقىملىقى ۋە ئىقتىسادىي تەرەققىياتى ئۈچۈن تۆھپە قوشۇشنى ئۈمىد قىلىمىز.

ئىشلىرىمىزنى، ئاپەت بولغان رايوندىكى خەلق ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى ۋە ئاپەت يۈز بەرگەن رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك پارتكوم، ھۆكۈمەتلەرنىڭ رەھبەرلىكىدە، گوۋۇيۈەننىڭ ئالاقىدار تارماقلىرى، خەلق ئازادلىق ئارمىيىسى، قوراللىق ساڭچى قىسىملارنىڭ پائال قوللىشى ۋە ياردەم بېرىشى بىلەن چوقۇم بىر نىيەتتە ئىتتىپاقلىشىپ، جاسارەت بىلەن كۈچۈنۈپ ئىشلەپ، ئاپەت كەلتۈرگەن قىيىنچىلىقلارنى يېڭىپ، ئىشلەپچىقىرىشنى تېز ئەسلىگە كەلتۈرۈپ، يۇرتىنى قايتا قۇرۇپ، ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇش، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشنىڭ

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ئىشلىرى نازارىتىگە ۋە خەلق ھۆكۈمىتىگە:

4 - ئاينىڭ 6 - كۈنى سائەت يەتتىدىن 46 مىنۇت ۋە سائەت 12 دىن 36 مىنۇت ئۆتكەندە، پەيزاۋات، ئاتۇش قاتارلىق ناھىيە، شەھەرلەردە 6.3، 6.4 بال قاتتىق يەر تەۋرەپ، خەلقنىڭ ھاياتى ۋە مال - مۈلكىنىڭ ئېغىر زىيانغا ئۇچرىغانلىقىدىن خەۋەر تاپتۇق. بۇ مۇناسىۋەت بىلەن سىلەردىن ۋە سىلەر ئارقىلىق ئاپەت يۈز بەرگەن رايوندىكى خەلقنى سەمىمىي ھال سورايىمىز، خەتەردىن، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشنىڭ بىرىنچى سېپىدە كۈرەش قىلىۋاتقان كادىرلار، ئامما، داۋالاش خادىملىرىغا ۋە خەلق ئازادلىق ئارمىيىسى، قوراللىق ساڭچى قىسىم كوماندىر - جەڭچىلىرىگە چىن كۆڭلىمىزدىن رەھمەت ئېيتىمىز ۋە ئۇلارغا ئالىي ئېھتىرام بىلدۈرىمىز!

ئاپەت يۈز بەرگەن پەيتتە، ئاپەت بولغان جايدىكى ھەر دەرىجىلىك خەلق ئىشلىرى تارماقلىرىدىكى كادىرلار، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ پارتىيە ۋە خەلق ئالدىدا جاۋابكار بولۇشىنىڭ

3 - سەپ پولات - تۆمۈر زاۋۇتىنىڭ بىرى. چەت - ياقىغا جايلاشقانلىقى، لايىھىلىنىشى، سېلىنغان مەبلەغ يېتەرلىك بولمىغانلىقى، ھۈنەر - سەنئىتى، ئۈسكۈنىلىرى قالاق، ئىگىلىك باشقۇرۇشى ناچار بولغانلىقى ئۈچۈن، بۇ كارخانا 1981 - يىلى ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشكەندىن تارتىپ ئۈنۈمى تۆۈن بولۇش ھالىتىدە تۇردى، 1997 - يىلىنىڭ بېشىغىچە جەمئىي 219 مىليون 220 مىڭ يۈەن قەرزگە بوغۇلۇپ قالدى. ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئۇدا تۆت ئاي ئىش ھەققى ئالالمىدى، 1321 كىشى ئىشتىن توختىدى ياكى بېرىم توختىدى.

خېجىڭ پولات - تۆمۈر زاۋۇتىنىڭ قىيىنچىلىقى ئاپتونوم رايون رەھبەرلىرى ۋە ئىقتىسادقا مەسئۇل تارماقلاردىكى مەسئۇل

ئاپتونوم رايون بۇ يىلقى زىياننى تۈگىتىش، پايدىنى ئاشۇرۇش خىزمىتىنى ئورۇنلاشتۇردى. ئۆز مۇخبىرىمىز ھاجىي خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايون 3 - ئاينىڭ 31 - كۈنى زىياننى تۈگىتىش، پايدىنى ئاشۇرۇش خىزمىتى بويىچە تېلېفون يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ 1997 - يىللىق زىياننى تۈگىتىش، پايدىنى ئاشۇرۇش خىزمىتىنى ئورۇنلاشتۇردى.

ئاپتونوم رايونىمىزدىكى يېزا ھەم يېزىدىن يۇقىرى دەرىجىلىك مۇستەقىل ھېسابات قىلىدىغان 2400 دىن كۆپرەك سانائەت كارخانىسىدىن ئېلىنغان ستانستىكىغا قارىغاندا، 1996 - يىلى زىيان تارتقان كارخانىلارنىڭ زىيان سوممىسى 3 مىليارد 170 مىليون يۈەنگە

ئالتاي ۋىلايىتى بېيتۇن بازارلىق باج ئىدارىسىنىڭ خادىملىرى كوچىلارغا چىقىپ «باج قانۇنى» نى تەشۋىق قىلىپ، باج خادىملىرىنىڭ ئامما ئارىسىدىكى ياخشى ئوبرازىنى تۇرغۇزدى. جاڭ جۇنچى فوتوسى

تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكىنىڭ يەرلىك ئورۇنلارغا بەرگەن ياردىمى ۋە سالغان مەبلەغى 3 مىليارد 200 مىليون يۈەنگە يەتتى

ئىگىلىككە ياردەم بەردى ۋە ئۇنى راۋاجلاندۇردى. نېفىتلىك پارتكومى ماشىنا - ئېلېكتر مەھسۇلاتلىرىنى، بىناكارلىق - قۇرۇلۇش ماتېرىياللىرىنى، تۇرمۇش ماددىي ئەشياىلىرىنى يېقىن جايلاردىن سېتىۋېلىش توغرىسىدا ئېنىق بەلگىلەش چىقاردى. چارلاش، ئېچىش بىلەن شۇغۇللانغان بەش يىلدىن بۇيان، يەرلىك ئورۇنلارغا جەمئىي 3 مىليارد 200 مىليون يۈەن ياردەم بەردى ياكى مەبلەغ سالدى. بۇ مۇشۇ مەزگىلدىكى ئومۇمىي مەبلەغنىڭ %33.6 نى ئىگىلەيدۇ.

نېفىتلىك نامرات رايونلارنىڭ تۇرمۇش مۇھىتىنى ياخشىلاش ئۈچۈن، مەبلەغ ئىنتايىن كەمچىل ئەھۋالدىمۇ ھەر خىل يوللار بىلەن مەبلەغ ئاجرىتىپ يەرلىكنىڭ قۇرغاقچىلىققا قارشى تۇرۇش، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش، ئىشلەپچىقىرىشنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش، ئومۇمغا پايدىلىق ئىشلارنى راۋاجلاندۇرۇشقا ھەقسىز ياردەم بەردى. بەش يىل داۋامىدا نېفىتلىك 41 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىپ كۆۋرۈك سېلىش، يول ياساش، مېيپىلەرگە، مائارىپقا ياردەم بېرىش، يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇپ ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش، نامراتلارغا يار - يۈلەك بولۇش بويىچە 39 خىل قۇرۇلۇش ئېلىپ باردى.

تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكى پارتكومى يەرلىكتىكى يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ «كوزىر» تۈرلىرىنى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇرۇشنى نامراتلارغا ياردەم بېرىش، يار - يۈلەك بولۇشنىڭ ئۈنۈملۈك يولى دەپ قاراپ، 60 مىليون يۈەندىن كۆپرەك مەبلەغ سېلىپ، تۇرپان شەھىرىگە قاراشلىق سىڭگىم يېزىسىدا مېتېرال سۇ زاۋۇتى قاتارلىق 39 يېزا - بازار كارخانىسىنى قۇردى، قۇمۇل سېمونت زاۋۇتى قاتارلىق 22 تايانچ كارخانىسى بارلىققا كەلتۈردى، نېفىتلىك تۇرۇشلۇق پىچان ناھىيىسى نېفىتلىكىنىڭ ياردىمىدە شىنجاڭ بويىچە باي ناھىيە بولۇپ قالدى.

3 - ئاينىڭ 29 - كۈنى كۈيتۈڭ شەھىرىدە ئومۇمىي خەلقنىڭ ئەتىيازلىق بەدەن چېنىقتۇرۇشى بويىچە 10 مىڭ كىشىلىك ئۇزۇنغا يۈگۈرۈش پائالىيىتى ئۆتكۈزۈلدى. ھەر مىللەت ئاممىسى بۇ پائالىيەتكە ئاكتىپ قاتناشتى. رۇەن شياڭجى فوتوسى

نەتىجىسى. تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكى جايلاشقان رايوننىڭ سانائەت، يېزا ئىگىلىك ئاساسى ئاجىزراق بولغاچقا، نېفىتلىك ئېچىلغان دەسلەپكى مەزگىلدە ئۇلار يەرلىكنىڭ ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇرۇشنى نېفىتلىكنى چارلاش بىلەن تەڭ مۇھىم ئورۇنغا قويۇپ، يەرلىكنىڭ داۋاملىق مەسئۇلىيەتنامە ئىمزا لايىدۇ، جايلاردىكى نۇقتىلىق كارخانىلارغا قارىتا، «كارخانا كىمىنىڭ باشقۇرۇشىدا بولسا، شۇ مەسئۇل بولۇش» پرىنسىپىغا ئاساسەن، ئاپتونوم رايون ۋە ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەر زىياننى تۈگىتىش، پايدىنى ئاشۇرۇش مەسئۇلىيەتنامىسى ئىمزا لايىدۇ، ئۇلارنىڭ ۋەزىپىنى ئورۇندىشىغا مۆھلەت بېرىلدى. خىزمەتنى تىرىشىپ ئىشلىمىگەن، ئۆزگىرىش چوڭ بولمىغان، ئىلگىرىلەش تېز بولمىغان رايون ۋە تارماقلار ئومۇمىي ئۆقتۈرۈش چىقىرىپ تەنقىدلىنىدۇ. (ئاخىرى 4 - بەتتە)

خىزمەتچىلەرنىڭ پارتىيە ۋە خەلق ئالدىدا جاۋابكار بولۇشتەك پوزىتسىيە بىلەن ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش خىزمىتىنىڭ بىرىنچى سېپىدە تۇرۇپ، ئاپەت يۈز بەرگەن رايونلاردىكى پارتكوم، ھۆكۈمەتلەرنىڭ رەھبەرلىكىدە، ئاپەت ئەھۋالىنى ئەستايىدىل تەكشۈرۈشىنى، ئاپەتكە قۇرۇپ، ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇش، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشنىڭ غەلبىسىنى قولغا كەلتۈرەلەيدۇ.

پەيزاۋاتتا يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش ئومۇمىيۈزلۈك باشلىنىپ كەتتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ئۈرۈمچى، 7 - ئاپرېل تېلېگراممىسى. قەشقەر ۋىلايىتىنىڭ پەيزاۋات ناھىيىسىدە تۈنۈگۈن بەش سائەت ئىچىدە يەنە ئارقا - ئارقىدىن MS 6.3 ۋە MS 6.4 بال يەر تەۋرەپ، خەلقنىڭ ھاياتى، مال - مۈلكى ئېغىر زىيانغا ئۇچرىدى. پەيزاۋات ناھىيىسىدىكى ھەر مىللەت كادىرلار، ئامما يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشقا ئاتلاندى. ھازىر جەمئىيەت تەرتىپى، ئاممىنىڭ كېيىنكى ئاساسەن ياخشى بولماقتا. ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش خىزمەتلىرى ئومۇمىيۈزلۈك تەرتىپلىك باشلىنىپ كەتتى.

بۇلتۇر 3 - ئاينىڭ 19 - كۈنى 6.9 بال يەر تەۋرەنگەندىن بۇيان، بۇ ناھىيىدە ئۇدا ئالتە قېتىم ئالتە بالدىن يۇقىرى يەر تەۋرەدى. دەسلەپكى تۆت قېتىملىق يەر تەۋرەشتە 38 كىشى ئۆلگەن، 173 كىشى يارىلانغانىدى. تۈنۈگۈن يەنە بەش سائەت ئىچىدە MS 6.3 بال ۋە MS 6.4 بال يەر تەۋرەدى. پەيزاۋات ناھىيىسىدىكى ئاممىنىڭ ئىنكاسىغا قارىغاندا، بۇ قېتىمقى يەر تەۋرەش ئىنتايىن قاتتىق بولغان، يەر بىر مېتىرگىچە توختىماي سىلىنگەن، يەر تەۋرەنگەندە گۈلدۈرمامىدەك ئاۋاز چىققان. يەر تەۋرەش پەيزاۋاتقا يېقىن ئاتۇش شەھىرى، مارالبېشى، يەكەن، يېڭىسار ناھىيىلىرىگىمۇ تەسىر كۆرسەتكەن، ھەتتا پەيزاۋاتتىن 500 نەچچە كىلومېتىر يىراقلىقتىكى خوتەن ۋىلايىتىگىمۇ تەسىر كۆرسەتكەن. 4 - ئاينىڭ 7 - كۈنى سائەت 13 كە قەدەر پەيزاۋاتتا 23 كىشى يارىلانغان، بۇنىڭ ئىچىدە بەش

كىشى ئېغىر يازىلانغان. ئاپەت زىيىنى تەكشۈرۈلۈۋاتىدۇ. يەر تەۋرەپ بىر سائەت ئۆتكەندە، قەشقەر ۋىلايىتىنىڭ مۇئاۋىن ۋالىيىسى كامىل ئابدۇللا ئاپەت بولغان رايونغا كېلىپ، ئاممىدىن ھال سورىدى، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش خىزمىتىگە يېتەكچىلىك قىلدى. پەيزاۋات ناھىيىسىدىكى ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلەر تېزىدىن ئاپەت ئېغىر بولغان جايلارغا بېرىپ، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشقا قۇماندانلىق قىلدى، ناھىيىگە بىۋاسىتە قاراشلىق 63 ئورۇندىن ئاساسىي قاتلاملارغا چۈشۈپ، دېھقانلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىشىغا ياردەم بېرىۋاتقان كادىرلار ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش، ئاممىنىڭ كەيپىياتىنى تىنچلاندۇرۇش، خەلقنىڭ تۇرمۇشىنى مۇۋاپىق ئورۇنلاشتۇرۇشقا ئاتلاندى. ج خ خادىملىرى جەمئىيەت ئامانلىقىنى قوغداش خىزمىتىنى كۈچەيتتى. تىببىي خادىملار يارىلانغانلارنى جىددىي قۇتقۇزدى. ئاپتونوم رايونلۇق يەر تەۋرەش ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى جاڭ يۇنڧېڭ باشچىلىقىدىكى خىزمەت ئەترىتى تۈنۈگۈن كەچتە ئايرىۋېلان بىلەن ئاپەت بولغان جايغا يېتىپ كەلدى.

ھازىر ساغىندا يەر تەۋرەش ئۈزۈلمەيۋاتىدۇ، شىنجاڭ يەر تەۋرەش ئىدارىسىدىكى مۇتەخەسسسلەر جىددىي كېڭىشىپ، بۇ قېتىمقى ساغىندا يەر تەۋرەش خېلى ئۇزاق داۋاملىشىدۇ، دەپ قارىدى.

كۆممىقوناق كۆپ تېرىلىدىغان شىخو شەھىرىدە دېھقانلار ۋە پەن - تېخنىكا خەلپىسى بۇ يىل تېرىلىدىغان سورتلۇق كۆممىقوناق ئۇرۇقىنى مەدەكتىن قول بىلەن ئۇۋۇلاپ ئايرىشنى بەلگىلىدى. بۇنداق بولغاندا ئۇرۇقنىڭ سۈپىتىگە ھەققىي كاپالەتلىك قىلغىلى بولىدۇ. سۈرەتتە: تېرىشقا تەييارلاپ قويۇلغان ئۇرۇقلۇق باش قوناق.

ئۆز مۇخبىرىمىز ھۈھەمەت نىياز فوتوسى

قانونى تەشۋىقات ئېنى قىلىپ بېكىتكەن. شۇنىڭدىن باشلاپ ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ «ئوتلاق قانۇنى»نى تەشۋىق ناھىيە، شەھەرلەرنىڭ ھەممىسىگە تارقالدى. رايونلۇق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى تۆۋەندىكى نىسبىتىنى يۇقىرى كۆتۈرۈپ، پۈتۈن جەمئىيەتنىڭ قىلىشى لازىم.

قىزىلسۇ ئوبلاستىدىكى ھەر دەرىجىلىك سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش تارماقلىرى بازار تەرتىپىنى كۆرۈنەرلىك ياخشىلىدى

تەكشۈرۈپ - نازارەت قىلىپ، قانۇنسىز ھەرىكەتلەرگە ۋاقىتدا زەربە بەردى. بۇ جەرياندا 127 مىڭ يۈەن قىممىتىدىكى 174 خىل ساختا، ناچار تاۋارنى ئېنىقلاپ نەق مەيداندا كۆيدۈرۈلدى، قانۇنسىز نەشر قىلىنغان 28 پارچە سېرىق مەزمۇندىكى كىتاب، 900 قاپ سىناغۇ لېنتىسى يىغىۋېلىنىپ، مەدەنىيەت بازارلىرى ساپلاشتۇرۇلدى، كىنىشكىسىز تىجارەت قىلغان 89 تىجارەتچىگە جەزىيە قىيىۋالدى، تۆت قېتىملىق پاختا ھاياتىگەشلىك دېلوسى باھالاندى.

نەق مەيداندا بىر تەرەپ قىلىنىپ، پاختا بازارلىرىدىكى قانۇنسىز قىلىشلارنىڭ ئالدى ئېلىندى. شۇنىڭدەك «مەدەنىيەتلىك بازار قۇرۇش»، «توختامغا ئەمەل قىلىپ ۋەدىسىدە تۇرغان كارخانا» پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى. پائالىيەت داۋامىدا توھۇز بازار ئوبلاست بويىچە «مەدەنىيەتلىك بازار»، 20 كارخانا «توختامغا ئەمەل قىلىپ ۋەدىسىدە تۇرغان كارخانا» بولۇپ باھالاندى.

قەشقەر ۋىلايىتىنىڭ ئىقتىسادىي ئورمان مەھسۇلات قىممىتى 180 مىليون يۈەنگە يەتتى

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز ئابدۇۋېلىجان مەمتىن خەۋەر قىلىدۇ: سەككىز يىللىق جاپالىق تىرىشش نەتىجىسىدە قەشقەر ۋىلايىتىنىڭ ئورمانچىلىق ئىشلەپچىقىرىشى يەككە ھالدىكى ئېكولوگىيىلىك مۇھىتىنى قوغداشنى ئاساس قىلغان ئورمانچىلىقتىن ئېكولوگىيىلىك ئىقتىسادنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالغان ئورمانچىلىق تىپىگە يۈزلەندى. كەسىپ قۇرۇلمىسى پەيدىنپەي تەڭشىلىپ، ئىقتىسادىي ئورمان قۇرۇلۇشى دەسلەپكى كۆلەمگە ئىگە بولۇپ، ئورمانچىلىق ئىشلەپچىقىرىشى «ئىككىدە يۇقىرى، بىردە ئەلا» بولۇشقا قاراپ تەرەققىي قىلدى. بۇ ۋىلايەت ئېكولوگىيىلىك سىستېما قۇرۇلۇشىدا، چۆل ئورمىنى بىنا قىلىش، ئېتىز - ئېرىق بويلىرىنى ئىھاتە ئورمىنى بىلەن تورلاشتۇرۇشنى نۇقتا قىلغان كۆپ تۈردىكى ئىقتىسادىي ئورمانلارنى يېتىشتۈرۈشنى چىڭ تۇتۇپ، ئېكولوگ يىلىك مۇھىتى كۆرۈنەرلىك ياخىشلىدى. 1996 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر قەشقەر يېتىشتۈرۈشنى چىڭ تۇتۇپ، ئېكولوگ يىلىك مۇھىتى كۆرۈنەرلىك ياخىشلىدى. 1996 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر قەشقەر

ۋىلايىتىنىڭ ئورمان كۆلىمى 6 مىليون مودىن ئېشىپ، ئورمان بىلەن قاپلىنىش نىسبىتى 3.12 كە يەتتى. ۋىلايەتتىكى يەتتە ناھىيە (شەھەر) كۆكەرتىشتە ئۆلچەمگە يەتتى. كەسپىي سىستېما قۇرۇلۇشىدا مېۋىلىك دەرەخلەرنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئارقىلىق ئىقتىسادىي ئۈنۈمنى قولغا كەلتۈرۈش نۇقتا قىلىندى، يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، يەكەن، يېڭىسار ناھىيىسى بادام بازىسى، قەشقەر كۈنئەھەر، پوسكام ناھىيىسى چىلان، قاغىلىق ناھىيىسى ياڭاق، يېڭىسار ناھىيىسى سەمەت ئۆرۈكى، پەيزاۋات ناھىيىسى قارا ئۆرۈك بازىسى قىلىندى. بۇنىڭ بىلەن ئورمانچىلىق مەھسۇلاتلىرى كۆپ خىللاشتۇرۇلغان قۇرۇلما دەسلەپكى قەدەمدە شەكىللەندى. مەھسۇلات قىممىتى 180 مىليون يۈەنگە يەتتى.

گۇما ناھىيىلىك سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى بازار باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، ئىستېمالچىلارنىڭ مەنپەئىتىنى قوغدىدى

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز سىدىق قاۋۇز خەۋەر قىلىدۇ: گۇما ناھىيىلىك سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى بۇلتۇردىن بۇيان، بازار باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ ئىستېمالچىلارنىڭ مەنپەئىتىنى قوغدىدى. بۇ ئىدارە ئالدى بىلەن كادىرلارنى «شىركەت قانۇنى»، «تاۋار ماركىسى قانۇنى»، «توختام قانۇنى»، «ئېلان قانۇنى»، «ناتوغرا رىقابەتكە قارشى تۇرۇش قانۇنى»، «ئىستېمالچىلارنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش قانۇنى»نى ئۆگىنىشكە تەشكىللەپ، ئۇلارنىڭ قانۇنىي ئىجرا قىلىش، تەكشۈرۈش، نازارەت قىلىش ئېھتىياجىنى ئۆستۈردى. مەخسۇس تۈر بويىچە تۈزەش پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇپ، ساختا، ناچار تاۋارلارنى ئىشلەپچىقىرىش، سېتىشقا ئوخشاش

قانۇنغا خىلاپ قىلىشلارغا قاتتىق زەربە بەردى. مال باھاسى، ج خ، تېخنىكا نازارەتچىلىكى، سەھىيە، يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش، مەدەنىيەت - تەشۋىقات، ئەدىلىيە تارماقلىرىنىڭ يېقىندىن ماسلىشىشى بىلەن دۆلەت، كوللېكتىپ ئىلكىدىكى كارخانا، يەككە تىجارەتچىلەر دۇكانلىرىدىن 3502 ئورۇننى تەكشۈرۈپ، 28 مىڭ يۈەن قىممىتىدىكى 68 تۈرلۈك ۋاقتى ئۆتۈپ، قوغدىدى.

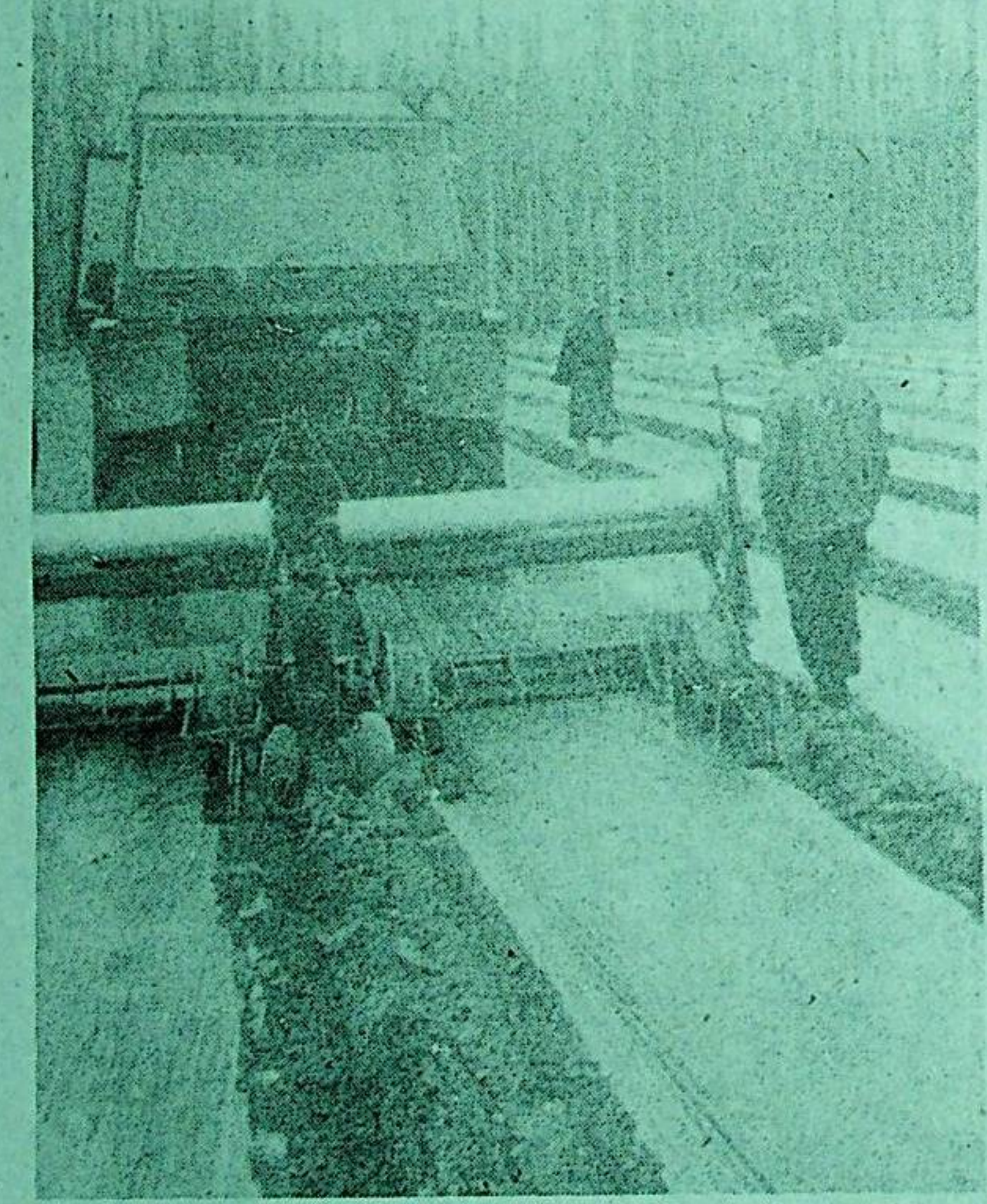
تاشيول ئىدارىسى ئىككى مەدەنىيەت بەرپا قىلىش خىزمىتىدىكى ئىلغار كوللېكتىپ، ئىلغار شەخسلەرنى مۇكاپاتلىدى

غۇلجا شەھىرىدىكى ھەر دەرىجىلىك ئىستېمالچىلار جەمئىيەتلىرى بۇيىل كىرگەندىن بۇيان ساختا، ناچار ۋاقتى ئۆتكەن تاۋارلارنى قاتتىق چەكلەپ، ئىستېمالچىلارنى 200 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق زىياندىن ساقلاپ قالدى. سۈرەتتە: ئىستېمالچىلار جەمئىيىتىدىكىلەر ئانىغا ساختا، ناچار، ۋاقتى ئۆتكەن تاۋارلارنى پەرقلىندۈرۈشنى ئۆگەنەكتە. كامال جامال فوتوسى

ياخشى ئېلىپ بېرىپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئۇيۇشۇش كۈچى ۋە جەڭگىۋارلىقىنى ئاشۇرۇش جەھەتلىرىدە كۆرۈنەرلىك نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى. بۇ ئىدارە ئىقتىسادىي خىزمەتنى تۇتۇش بىلەن بىللە، يەنە مەنئىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىغا سېلىنىدىغان سېلىنىشى كۈپەيتىپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ مەنئىۋى تۇرمۇشىنى جانلاندۇردى. قەشقەر، خوتەن، ئاقسۇ، كورلا تاشيول باش ئۇچاستىكىلىرى تاشيول ئىشچى - خىزمەتچىلىرىنىڭ تۆھپە قوشۇش، پىداكارلىق روھى مەدەھىيەلەنگەن كىتابلارنى نەشر قىلدۇردى. بەزى باش ئۇچاستىكىلار تاشيول ئىشچىلىرىنىڭ جاپالىق ئەمگىكى، تاشيولنىڭ ۋە تاشيول ئىشچىلىرىنىڭ جەمئىيەتتىكى ئورنى تەسۋىرلەنگەن تېلېۋىزىيە فىلىملىرىنى ئىشلىدى. بۇلار تاشيول ئىشچى - خىزمەتچىلىرىنىڭ ئاكتىپلىقىنى قوزغاشقا تۈرتكىلىك رول ئوينىدى، تاشيول ساھەسىدە ئىلغار كوللېكتىپ، ئىلغار شەخسلەر ئارقا -

ئارقىدىن مەيدانغا كەلدى. بۇلتۇر قەشقەر تاشيول باش ئۇچاستىكىسى مەملىكەت بويىچە چىڭداۋ پورتىدىن ئۆگىنىشتىكى ئىلغار ئورۇن، قۇمۇل تاشيول باش ئۇچاستىكىسى مەملىكەت بويىچە «خۇتاڭخەي»دىن ئۆگىنىشتىكى ئىلغار كوللېكتىپ بولۇپ باھالاندى تەقدىرلەندى، كۆپلىگەن ئورۇنلار ۋە شەخسلەر ئاپتونوم رايون، قاتناش نازارىتىنىڭ مۇكاپاتلىشىغا ئېرىشتى. بۇ ئىدارە يېقىندا تەقدىرلەش، مۇكاپاتلاش يىغىنى ئېچىپ، تاشيول ئىدارىسى بويىچە ئىلغار ئورۇن بولۇپ باھالانغان كورلا، خوتەن قاتارلىق بەش باش ئۇچاستىكا ۋە شىركەت، ئىلغار كوللېكتىپ بولۇپ باھالانغان گۇما، يېڭىسار تاشيول ئۇچاستىكىسى قاتارلىق 18 ئورۇن، ئىلغار بەن - گۇرۇپپا بولۇپ باھالانغان تاشقورغان ئۇچاستىكا خوتەنچىراپ داۋەنى، يەكەن ئۇچاستىكا چارە داۋەنى، نىيە ئۇچاستىكا ئەندىرە داۋەنى قاتارلىق 67 بەن - گۇرۇپپا، ئىلغار شەخس بولۇپ باھالانغان لى زىجاڭ، دەۋران يۈسۈپ، نەبجان مەتكىرەم، ۋاڭ لېيىڭ قاتارلىق 57 كىشىنى مۇكاپاتلىدى.

قەشقەر ۋىلايىتىدىكى دېھقانلار بۇ يىل 1 - ئايدىن 3 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە 23 مىليون مەبلەغ سېلىپ 486 چوڭ - كىچىك تراكتور، 959 چاتما سايمان سېتىۋېلىپ، ئەتىيازلىق تېرىلغۇنىڭ سۈپەتلىك بولۇش ساھىمىنى زورايتتى. سۈرەتتە: دېھقانلار ئەتىيازلىق تېرىلغۇدا. مۇرات تۇرسۇن فوتوسى

ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى ھەر دەرىجىلىك تېخنىكا نازارەتچىلىكى ئورگانلىرى قوشۇن قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، ساختا، يالغان، ناچار تاۋارلارغا زەربە بېرىش ئىقتىدارىنى ئۆستۈردى. سۈرەتتە: خادىملار تەشۋىقات ماتېرىيالىنى كۆرمەكتە.

ئېزىز قىيۇم فوتوسى

بايىنغولىن ئوبلاستىدا 170 نەپەر ئايال دېھقان تېخنىكا ئۇنۋانىغا ئېرىشىپ، يېزا پەن - تېخنىكىسىنى ئومۇملاشتۇرۇشنىكى ئايانچ كۈچكە ئايلاندى

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز ئۆمەر جان مۇھەممەت خەۋەر قىلدۇ: بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستىدىكى ھەر دەرىجىلىك ئاياللار ۋە پەن - تېخنىكا تەشكىلاتلىرى يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، مەخسۇس كۇرس ئېچىپ تەربىيەلەش، نەق مەيداندا ئەمەلىي ئىشلىتىپ كۆرسىتىش، ئۆزلىكىدىن ئۆگىنىشكە يېتەكلەشتەك شەكىللەر ئارقىلىق يېزا ئاياللىرىنى كۆپ قوللىنىلىدىغان پەن - تېخنىكا بىلىملىرى بىلەن قوراللاندىرغانلىقتىن، ئوبلاست بويىچە 170 نەپەر ئايال دېھقان تېخنىكا ئۇنۋانىغا ئېرىشىپ، يېزا پەن - تېخنىكىسىنى ئومۇملاشتۇرۇشتىكى تايانچ كۈچكە ئايلاندى. يېزا ئاياللىرىنىڭ پەن - تېخنىكا، مەدەنىيەت ساپاسىنى يەنىمۇ ئۆستۈرۈش ئۈچۈن، ئوبلاستلىق ئاياللار بىرلەشمىسى بىلەن پەن - تېخنىكا ئورۇنلىرى ھەر مىللەت ئاياللىرىنى تۈرلۈك پەن - تېخنىكا بىلىملىرى بىلەن تەربىيەلەشنى پەن - تېخنىكاغا تايىنىپ يېزا ئىگىلىكىنى گۈللەندۈرۈشنىڭ ئاساسىي سۈپىتىدە چىڭ تۇتتى. ھازىر بۇ ئوبلاستنىڭ ھەرقايسى جايلىرىدا كۆپ ساندىكى ئاياللار يېزا، كەنتلەردە ئېچىلغان پەن - تېخنىكا كۇرسلىرىغا تەشەببۇسكارلىق قىلىپ قاتنىشىپ، قول ھۈنەرۋەنچىلىك، تىككۈچىلىك، باقمىچىلىق، تېرىقچىلىق، ئۇلاقچىلىق قاتارلىق تېخنىكىلارنى ئۆگەندى. بۇ جەرياندا ئۇلار ئۆز جايىدىكى قىيىنچىلىقى بار ئائىلەلەرگە ئەقلىي كۈچ جەھەتتىن مەدەت بېرىپ، ئۇلارنى نامراتلىقتىن قۇتۇلۇپ ھاللىق سەۋىيىگە يېتىشكە يېتەكلىدى. كورلا شەھىرىنىڭ يېڭىشەر يېزىسىدىكى 14 نەپەر ئايال تېخنىكا كەنتلەرگە بېرىپ، بەشتىن نامرات ئائىلىنى ھۆددىگە ئېلىپ، ئۇلارنىڭ باقمىچىلىق، تېرىقچىلىق ئىشلىرىغا يېتەكچىلىك قىلىپ، ئۇلارنى نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇردى.

قاغىلىق ناھىيىسىدىكى ئاياللار ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى داۋامىدا ئۆز رولىنى ياخشى جارى قىلدۇرماقتا

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز سىدىق تۇردى خەۋەر قىلدۇ: قاغىلىق ناھىيىسىدىكى ھەر مىللەت ئاياللىرى «مەدەنىيەتكە يۈزلىنىش»، «مەدەنىيەتلىك ئائىلە»، «مەدەنىيەتلىك ئايال»لاردىن بولۇش پائالىيىتىگە ئاكتىپ قاتنىشىپ، ماددىي مەدەنىيەت ۋە مەنەۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدا ئۆز كارامىتىنى كۆرسەتتى. ناھىيىلىك ئاياللار بىرلەشمىسى بۇلتۇر ھەر مىللەت ئاياللىرىنى ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىغا ئاكتىپ قاتنىشىپ، نامراتلىقتىن قۇتۇلۇپ، ھاللىق سەۋىيىگە يېتىشكە سەپەرۋەر قىلغانىدى. شۇنىڭدىن باشلاپ، ھەر مىللەت ئاياللىرى ئىدىيىنى ئازاد قىلىپ، ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنىڭ توھپىكارلىرىدىن بولۇشقا ئاتلاندى. يېزا - قىشلاقلاردا 30 مىڭ 940 ئايال «كەسپىنى سۆيۈش»، «تۆھپە يارىتىش»، «مەدەنىيەتلىك ئائىلە»، «مەدەنىيەتلىك ئايال»لاردىن بولۇش پائالىيىتىگە قاتناشتى. ناھىيە بويىچە 214 ئورۇندا تەربىيەلەش كۇرسى ئېچىلىپ، 5695 ئايال ئەمەلىي قوللىنىلىدىغان پەن - تېخنىكا بىلىملىرى بىلەن تەربىيەلەندى.

قۇمۇل ۋىلايىتىدە تۇنجى قېتىم ئاياللارنىڭ شاھمات مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز زۆھرە تالىپ خەۋەر قىلدۇ: قۇمۇل ۋىلايىتىدىكى مۇناسىۋەتلىك ئورۇنلار شياڭگاڭنىڭ ۋەتەن قوينىغا قايتىپ كېلىشىنى كۈتۈۋېلىش ئۈچۈن، يېقىندا ئاياللارنىڭ شاھمات مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى. بۇ ۋىلايەتتىكى بىر قىسىم ئورۇنلار ۋىلايەت بويىچە تۇنجى قېتىم ئۆتكۈزۈلۈۋاتقان بۇ مۇسابىقىگە ئالاھىدە ئەھمىيەت بەردى. ئىلگىرى شاھمات ئويناشتىن ئازراق خەۋىرى بار قىز، ئاياللارنى يىغىپ، پېشقەدەم شاھمات ماھىرلىرىنى تەكلىپ قىلىپ مەخسۇس تەربىيەلەپ مۇسابىقىگە قاتناشتۇردى. مۇسابىقىدە ۋىلايەت بويىچە 11 ئورۇندىن كەلگەن 51 ئايال ماھىر قاتتىق ئېلىشتى. مۇسابىقە ئاخىرىدا 1- دىن 6- گىچە نەتىجىگە ئېرىشكەن ماھىرلار مۇكاپاتلاندى.

بۇ يىل ئۈرۈمچى شەھىرىدە يەنە 40 مىڭ دانە تېلېفون ئورنىتىلىدۇ

يېڭىدىن سېلىنغان ئىمارەت، ئاھالىلەر رايونلىرىنىڭ تېلېفون سىم يوللىرىنى يۈرۈشلەشتۈرۈشنى ئىشقا ئاشۇرۇپ، شەھەر ئىچى تېلېفون ئابونتلىرىغا نومۇر بېرىش نىسبىتىنى % 75 كە يەتكۈزدى. شەھەر ئالاقىلىشىش قۇرۇلۇشىنى يەنىمۇ كۈچەيتىش ئۈچۈن، شەھەرلىك تېلېگراف ئىدارىسى بۇ يىل يەنە «يەتتەن» يولى، «1- ئاۋغۇست» يولات - تۆمۈر شىركىتى، نېفىت - خىمىيە زاۋۇتى، غەربىي پويىز ئىستانسىسى، ساڭغاكگۇ، باجاخۇ قاتارلىق ئالتە شەھەر تېلېفون ئىدارىسىنى قۇرۇش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەپ، 2 - باسقۇچلۇق ئۇزۇن يوللۇق ئالاقىلىشىش تۈگۈن قۇرۇلۇشىنى تاماملاپ، كۆچمە تېلېفون ئالاقىسىنى شەھەر رايونىغا تۇتاشتۇرۇشنى ئىشقا ئاشۇردى. بۇنىڭدىن باشقا مۇلازىملىق سۈپىتىنى ئۆستۈرۈش جەھەتتە «180» ئەھۋال مەلۇم قىلىش ئىستانسىسى قۇرۇپ، كۆچمە تېلېفون ئابونتىنى 15 مىڭغا، سىمسىز چاقىرغۇ ئاپپارات ئابونتىنى 10 مىڭغا، ئاممىۋى تېلېفون ئابونتىنى 1500 گە يەتكۈزدى.

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز زىننۇللا ئابلىزنىڭ يېقىندا ئېچىلغان 1997- يىللىق تېلېگراف خىزمىتى يىغىنىدىن ئىگىلىشىچە: بۇ يىل ئۈرۈمچى شەھەرلىك تېلېگراف ئىدارىسى شەھەر تېلېفون سىغىمچانلىقىنى يېڭىدىن 95 مىڭ توچكا كۆپەيتىدىكەن. «نەنخۇ» يولى، شىمالىي پويىز ئىستانسىسى شەھەر تېلېفون تارماق ئىدارىسىنى يېڭىدىن تەسىس قىلىپ، «بېيجىڭ» يولى شەھەر تېلېفون تارماق ئىدارىسىنى كېڭەيتىپ قۇرۇش خىزمىتىنى تاماملاپ، شەھەر بويىچە يەنە 40 مىڭ دانە تېلېفون ئورنىتىدىكەن. بۇنىڭ بىلەن يىل ئاخىرى شەھەر بويىچە شەھەر تېلېفونلىرىنى ئۇلاپ بېرىش ئاپپاراتىنىڭ ئومۇمىي سىغىمچانلىقى 432 مىڭ توچكىغا يېتىپ، شەھەر ئىچى تېلېفونلىرىنىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى % 23 كە يېتىدىكەن.

شەھەرلىك تېلېگراف ئىدارىسى بۇ يىل يەنە 100 مىليون يۈەندىن ئارتۇق مەبلەغ ئاجرىتىپ، شەھەر ئىچى تېلېفون تۇرۇبا سىم يولىنى يۈرۈشلەشتۈرۈش قۇرۇلۇشى ئېلىپ باردى. يۈرۈشلەشكەن ئالاقىلىشىش لىنىيىسىدىن 150 نى يېڭىدىن تەسىس قىلىپ، شەھەر تېلېفون ئالاقىلىشىش تۇرۇبا سىم يولىنىڭ ئۇزۇنلۇقىنى 40 كىلومېتىرغا يەتكۈزدى.

پەيزاۋات ناھىيىلىك سىياسىي كېڭەش ناھىيىنىڭ مۇقىملىقىنى قوغداشتا مۇھىم رول ئوينىماقتا

تەرەققىياتنى ئىلگىرى سۈرۈشتە مۇھىم رول ئوينىماقتا. ناھىيىلىك سىياسىي كېڭەش بۇلتۇر يىل بېشىدىن بۇ يىل 3 - ئايغىچە ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ «5 - نومۇرلۇق ھۆججىتى» ۋە 6 - ئومۇمىي يىغىننىڭ قارارىنى ئۆگىنىش، تەشۋىق قىلىش دولقۇنى قوزغاپ، خەلق ئاممىسىنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈش، گۈزەل بوران، ھاشارات، يەر تەۋرەش ئاپىتى قاتارلىق

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز راخمانجان رۇسۇل خەۋەر قىلدۇ: پەيزاۋات ناھىيىلىك سىياسىي كېڭەش خەلق سىياسىي كېڭىشىنىڭ «سىياسىي جەھەتتە كېڭىشىش، دېموكراتىك نازارەت قىلىش، ھاكىمىيەت ئىشلىرىغا قاتنىشىش» تىن ئىبارەت ئاساسىي فۇنكسىيىسىنى جارى قىلدۇرۇپ، ناھىيىنىڭ سىياسىي مۇقىملىقىنى ساقلاش، ئىقتىسادىي

دەۋرىمىز ئاياللىرى

يېڭىئۆستەك يېزىسى مائارىپ ئۇل مۇئەسسەسىلىرى قۇرۇلۇشىغا بولغان سېلىنىمى كۆپەيتتى

مائارىپى ناھىيىسىنىڭ يېڭىئۆستەك يېزىسى يېقىنقى يىللاردىن بۇيان «مائارىپ ئاساس» دېگەن ئىدىيىنى مۇستەھكەم تۇرغۇزۇپ، مائارىپ ئۇل مۇئەسسەسىلىرى قۇرۇلۇشىغا بولغان سېلىنىمى يىلدىن-يىل كۆپەيتىپ، مەكتەپلەرنىڭ ئوقۇش - ئوقۇتۇش شارائىتىنى زور دەرىجىدە ياخشىلاش بىلەن بىللە، ئۆزلىك ئوقۇيدىغان ئوقۇغۇچىلارنىڭ تۇرمۇشىنى ئوبدان ئورۇنلاشتۇردى.

بۇ يىزا 1992 - يىلىنىڭ بېشىدا «دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ پەن - مەدەنىيەت بايلىقىنى ئۆستۈرۈش، پەن - تېخنىكاغا تايىنىپ يىزا ئىقتىسادىنى گۈللەندۈرۈش» ستراتېگىيىسىنى ئوتتۇرىغا قويۇپ، ئاساسىي مەۋقەنى مەكتەپلەرنىڭ خەتەرلىك قۇرۇلۇشلىرىنى ياخشىلاشقا قاراتتى. مەكتەپلەرنىڭ شارائىتىنى ياخشىلاش خىزمىتىگە رەھبەرلىك قىلىش كۇرۇپىسى قۇرۇپ، تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش ئارقىلىق مەكتەپلەرنىڭ شارائىتىنى ياخشىلاشقا دائىر بەش يىللىق كۈرەش نىشانىنى ئېنىق بېكىتىپ، پىلان - تەدبىر تۈزۈپ ۋەزىپىنى ئورۇن، شەخسلەرگەچە ئەمەلىيلەشتۈردى. بۇلتۇر يىل ئاخىرىغا قەدەر ئۈزلۈك يوللار ئارقىلىق 3 مىليون يۈەنگە يېقىن مەبلەغ توپلاپ، يىزىغا قاراشلىق ئون ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپنىڭ كونا قۇرۇلۇشلىرىنى يېڭىلاپ، مەكتەپلەردە خەتەرلىك قۇرۇلۇش بولماسلىقىنى ئىشقا ئاشۇردى.

2 - قەدەمدە ئاساسىي كۈچنى ئۆزلەپ ئوقۇيدىغان ئوقۇغۇچىلارنىڭ تۇرمۇشىنى ياخشىلاشقا قارىتىپ، ئۈزلۈك ئېتىبار بېرىش سىياسەتلىرىنى يولغا قويدى. بۇ يىزدىن

ئەنئەنە خىزمەت، ئامانگۈل ئابدۇرېھىم

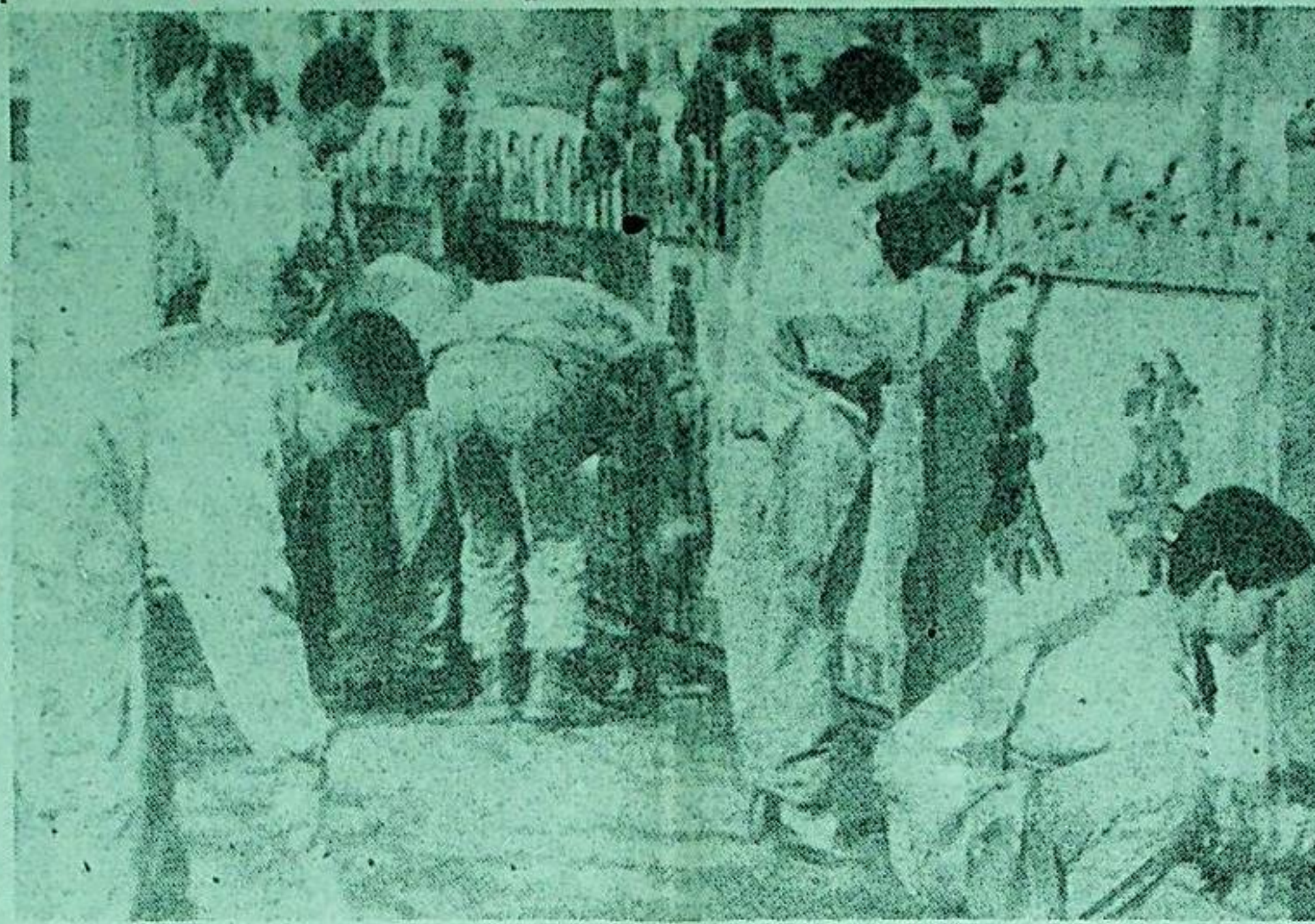

يىزا ئىگىلىك 4 - شى 64 - تۈەن - مەيدانى 12 - لىيەن پەرزەنتلەر مەكتىپىنىڭ 6 - يىللىق ئوقۇغۇچىسى مەستۇرەم مەمەتجان تىرىشىپ ئۆگىنىپ، مەكتەپ بويىچە ئۇدا ئالتە يىل «ئۈچتە ياخشى ئوقۇغۇچى» بولۇپ باھالاننىپ مۇكاپاتلاندى.

سۈرەتتە: مەستۇرەم (ئوتتۇرىدا) ساۋاقداشلىرى بىلەن بىللە.

تۇرغان ئۆمەر فوتوسى

سىياسىي مۇقىملىقنى ساقلاش، ئىقتىسادىي

ئەتىياز كەلگەندىن بۇيان غۇلجا شەھىرىدىكى ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەر ئوقۇغۇچىلارنى ۋەتەنپەرۋەرلىك تازىلىق ھەرىكىتىگە ئۇيۇشتۇرۇپ، ئۇلارنىڭ جىسمانىي قابىلىيىتىنى ئۆستۈردى.

سۈرەتتە: ئوقۇغۇچىلار كويچىلاردىكى رىشاتكىلارنى سۈرتمەكتە.

كامال جامال فوتوسى

كەلپىن ناھىيىسى چەت - يىراق جايلاردىكى دېھقان، چارۋىچىلارغا ئۈچ تۈرلۈك ئەمەلىي ئىش قىلىپ بەردى

كەلپىن ناھىيىسى ئۈچ يىلدىن بۇيان، چەت - يىراق جايلاردىكى تارقاق ئولتۇراقلاشقان دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ تۇرمۇش شارائىتى ۋە مەدەنىيەت تۇرمۇشىنى ياخشىلاش ئۈچۈن، ئۇلارغا ئۈچ تۈرلۈك ئەمەلىي ئىش قىلىپ بەردى:

1) پەن - تېخنىكا ئارقىلىق نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش سالىقىنى زورايتتى. ناھىيىلىك پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى پەن - تېخنىكاغا تايىنىپ يىزا ئىگىلىكىنى گۈللەندۈرۈش ئارقىلىق بېيىش قەدىمىنى تېزلىتىشنى ئاساسىي مەزمۇن قىلغان تۈرلۈك تەربىيەلەش كۇرسلىرىدىن 11 قارار ئېچىپ 600 ئادەم (قېتىم) تەربىيەلدى. 2) يىزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشىدا دېھقانچىلىق بىلەن چارۋىچىلىقنى بىرلەشتۈرۈپ ھەر ئىككىسىنى ماس قەدەمدە راۋاجلاندۇرۇشنى ئوتتۇرىغا قويدى. سىرتتىن ئېسىل نەسىللىك چارۋىلارنى كىرگۈزۈپ چارۋىلارنىڭ نەسلىنى ياخشىلىدى. شۇنىڭ بىلەن بىللە 140 مىڭ يۈەن مەبلەغ سەرپ قىلىپ، 160 مو «تونىلىق ئېتىز» بەرپا قىلدى. قۇرغاقچىلىقنىڭ ئالدىنى

ئەنئەنە يۈسۈپ

ئاممىسىنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈش، كۈزەل جەمئىيەت ئەخلاقى ۋە ئائىلە ئەخلاقى، كەسىپ ئەخلاقى تىكلەش جەھەتتە كۈچ چىقاردى. پارتىيىنىڭ مىللىي، دىنىي سىياسىتىنى توغرا ئىزچىللاشتۇرۇپ، دىنىي پائالىيەتلەرنى قانۇن ئىزغا سالدى. تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىشنى قانات يايدۇرۇپ، پىكىر - تەكلىپلەرنىڭ بېجىرىلىشىنى ئىلگىرى سۈردى. ئامما ئارىسىدىكى «قىزىق نۇقتا» لارنى ئىگىلەپ، «قالايىمقان ھەق ئېلىش، قالايىمقان جەرىمانە قويۇش»، «مائارىپنىڭ چېكىنىپ كېتىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش»، «پەيزاۋات قوغۇنىنىڭ نامىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش» قاتارلىق 33 تۈرلۈك تەكلىپنى

بوران، ھاشارات، يەر تەۋرەش ئاپىتى قاتارلىق تەبىئىي ئاپەتلەر كەلتۈرۈپ چىقارغان زىياننىڭ ئورنىنى تولدۇرۇش، ئاممىنىڭ يۇرت - ماكانىنى قايتىدىن قۇرۇش، ئىچىدىغان سۇنى ياخشىلاش خىزمىتىدە مۇھىم رول ئوينىدى. بۇ يىلقى يەر تەۋرەش ئاپىتىدە خەلقنىڭ ھاياتى ۋە مال - مۈلكى خەۋپ ئاستىدا قالغاندا، سىياسىي كېڭەش ئەزالىرى ۋە ئورگاندىكى خىزمەتچىلەر 11 مىڭ 800 يۈەن ئىئانە توپلاپ، خەلقنىڭ سالامەتلىكىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈشكە ياردەم بەردى. ئىككى نەپەر رەھبىرىي كادىرغولتۇغزاق، كۈللۈك يىزىسىدا نۇقتىدا تۇرۇپ، 385 ئائىلىنىڭ ئۆي سېلىشىغا يېتەكچىلىك قىلدى.

غۇلجا ناھىيىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى بىلەن مەمۇرىي تەپتىش ئىدارىسى دېھقانلارنىڭ سېلىقىنى نازارەت قىلىشتا باشلامچىلىق رول ئوينىدى

ئىختىيارىي مۇخىرىمىز تۇرغۇن ئىبراھىم خەۋەر قىلىدۇ: غۇلجا ناھىيىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى بىلەن مەمۇرىي تەپتىش ئىدارىسى دېھقانلاردىن قالايىمقان ھەق ئېلىپ مەبلەغ توپلاش، قالايىمقان سېلىق سېلىش قاتارلىق ناتوغرا قىلىشلارغا بولغان نازارەتچىلىكنى كۈچەيتىپ، دېھقانلار يۈكسىك ھەددىدىن زىيادە ئېشىپ كېتىشىنىڭ ئالدىنى ئالدى.

بۇ ناھىيە بۇلتۇر يىل بېشىدىن باشلاپ ئۈچۈن خۇيزۇ يېزىسى بىلەن ئۈچۈن ئۇيغۇر يېزىسىنى دېھقانلارنىڭ سېلىقىنى يىنىكلىتىشنى سىناق نۇقتىسى ھەم ئالاقىلىشىش ئورنى قىلىپ، نازارەتچىلىكنى كۈچەيتكەندى. ناھىيىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى بىلەن مەمۇرىي تەپتىش ئىدارىسى بىرلىشىپ تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى تەشكىللەپ، 4، 5، 8 -

يولۇچىلارنى قاقتى - سوقتى قىلىش قىلمىشلىرى قاچان تۈگەيدۇ؟

توغرىسىدا سۆزلىمەيلا قويمايلى. بىز ئامالسىزلىقتىن تاماق يەۋاتقىنىمىزدا يەنە ئىككى ئاپتوبۇس كېلىپ توختىدى. بۇ ئاپتوبۇسلارنىڭ شوپۇرلىرى خېرىدار ئەكەلىپ بەرگىنىنىڭ بەدىلىگە ئېسىل تااملار بىلەن ھەقسىز كۈتۈلدىكەن. يولۇچىلارنى قاقتى - سوقتى قىلىدىغان بۇنداق ھەرىكەتلەر قاچان تۈگەيدۇ؟ بۇنداق ھەرىكەتنىڭ ئالدىنى ئالىدىغان ۋە تۈزىمىدىغان ئورۇن بارمۇ؟

شەرقىي جۇڭغارىيە نېفىت چارلاش - ئۆزلەشتۈرۈش شىركىتى تەشۋىقات بۆلۈمىدىن قۇربان ئابدۇللا مۇشتىرىلاردىن خەت

بىر ھەسسىدەك قىممەت ئىكەن، سۈپىتى

دۆلىتىمىزنىڭ خەلق ئىگىلىكى مۇۋاپىق تېز سۈرئەتتە راۋاجلانماقتا

شىنخۇئا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 4-ئاپرېل تېلېگراممىسى. دۆلەت ستاتىستىكا ئىدارىسىنىڭ باشلىقى جاڭ سەي بۈگۈن گوۋۇيۈەن ئاخبارات ئىشخانىسى ئۆتكۈزگەن جۇڭگولۇق ۋە چەت ئەللىك مۇخبىرلارنى كۈتۈۋېلىش يىغىنىدا مۇنداق دېدى: 1996-يىلى دۆلىتىمىزنىڭ خەلق ئىگىلىكى مۇۋاپىق تېز سۈرئەتتە راۋاجلاندى، پۇل پاخاللىقى ئۈنۈملۈك تىزگىنلەندى، ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ئىشى يېڭى ئىلگىرىلەشكە ئېرىشتى، تۈرلۈك ئىجتىمائىي ئىشلار ئومۇميۈزلۈك راۋاجلاندى، 9-بەش يىللىق پىلانى ياخشى باشلانغان ئالدىنقى باسقۇچلۇق نىشانغا يېتىلدى.

جاڭ سەي تونۇشتۇرۇپ مۇنداق دېدى: 1996-يىلى دۆلىتىمىزنىڭ خەلق ئىگىلىكى مۇقىم، مۇۋاپىق تېز سۈرئەتتە يۈكسەلدى. ئىچكى ئىشلەپچىقىرىشنىڭ ئومۇمىي قىممىتى 6 تىرليون 779 مىليارد 500 مىليون يۈەنگە يېتىپ، ئالدىنقى يىلدىكىدىن %9.7 ئاشتى. ئىقتىسادنىڭ ئېشىش نىسبىتى ئالدىنقى بىرنەچچە يىلدىكىدىن تۆۋەنلىگەن بولسىمۇ، لېكىن تېز سۈرئەتتە ئېشىش ھالىتىدە تۇردى، ئىجتىمائىي بايلىق ۋە بازار ئېھتىياجىغا ئاساسىي جەھەتتىن ئۇيغۇنلاشتى. بۇ دۆلىتىمىز خەلق ئىگىلىكىنىڭ ھەددىدىن زىيادە قىزىپ كېتىش ھالىتىدىن

نورمال راۋاجلىنىشقا يۈزلەنگەنلىكىنى كۆرسىتىدۇ. شۇنىڭ بىلەن بىللە، ئىجتىمائىي ئومۇمىي تەمىنات بىلەن ئېھتىياج ئاساسىي جەھەتتىن تەڭپۇڭ بولدى. بۇلتۇر ئىجتىمائىي ئومۇمىي تەمىنلەش 8 تىرليون 21 مىليارد 200 مىليون يۈەنگە، ئىجتىمائىي ئومۇمىي تەلەپ 8 تىرليون 350 مىليارد 100 مىليون يۈەنگە يەتتى، ئومۇمىي تەمىنلەش بىلەن تەلەپنىڭ پەرقلىق سوممىسى 328 مىليارد 900 مىليون يۈەن، ئومۇمىي تەمىنلەش بىلەن تەلەپنىڭ پەرقلىق نىسبىتى %4.1 بولدى.

ئاساسلىق كەسىپلەرنىڭ قۇرۇلمىسىنى تەڭشەش ئىلگىرىلەشكە ئېرىشتى. يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئاساسلىق ئورنى كۆرۈنەرلىك كۈچەيدى، يېزا ئىقتىسادى يەنىمۇ راۋاجلاندى. سانائەت ئىشلەپچىقىرىشى تەڭشەش جەريانىدا مۇقىم يۈكسەلدى. ھەر خىل ئىقتىسادىي تەركىبلەر ئورتاق راۋاجلاندى، غەيرىي دۆلەت ئىقتىسادىنىڭ سالمىقى داۋاملىق ئاشتى. يېنىك سانائەت، ئېغىر سانائەت ئاساسىي جەھەتتىن ماس قەدەمدە يۈكسەلدى. ئاساسلىق مەھسۇلاتلارنىڭ مىقدارى يەنە بىر بالداق ئۆزلىدى. مۇلازىملىق كەسپى يەنىمۇ راۋاجلاندى، ئىچكى قىسىمدىكى قۇرۇلما تەڭشەلدى، ئېشىش سۈپىتى ئۆستى.

دۆلىتىمىز بۇلتۇر پەن - تېخنىكا ئىشلىرىنى راۋاجلاندۇرۇشتا كۆرۈنەرلىك نەتىجىگە ئېرىشتى

ھەمكارلىشىپ تەتقىق قىلىش، ئېچىش تۈرى 15 مىڭ 800 گە يېتىپ، پەن - تېخنىكا نەتىجىلىرىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش كۈچىگە ئايلىنىشى كۈچلۈك ئىلگىرى سۈرۈلدى.

پەن - تېخنىكا ئىشلىرىنىڭ تېز راۋاجلىنىشى ئارقىلىق يېڭى پەن - تېخنىكا نەتىجىلىرى ئۈزلۈكسىز مەيدانغا كەلدى. بۇلتۇر مەملىكەت بويىچە ئۆلكە، مىنىستىرلىك دەرىجىلىكتىن يۇقىرى 31 مىڭ تۈرلۈك پەن-تېخنىكا نەتىجىسى قولغا كەلتۈرۈلدى. بۇنىڭ %17 خەلقئارا ئىلغار

سەۋىيىگە يەتتى، 647 تۈرلۈك نەتىجە دۆلەت مۇكاپاتىغا ئېرىشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت تېخنىكا كەشپىياتى 111 تۈرگە، دۆلەت پەن-تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتى 536 تۈرگە يەتتى. پۈتۈن يىلدا زور پەن-تېخنىكىدا ئۆتكەلگە ھۈجۇم قىلىشتا 180 تۈر ئورۇندالدى، يېڭىدىن قۇرۇلغان قۇرۇلۇش تېخنىكا تەتقىقات مەركىزى 88 گە، سانائەت تەجرىبە بازىسى بەشكە، دۆلەت دەرىجىلىك كارخانا، تېخنىكا مەركىزى 40 قا يېتىپ، سانائەتنىڭ تېخنىكا تەرەققىياتى زور دەرىجىدە ئىلگىرى سۈرۈلدى.

مەملىكەت بويىچە 4-ئاينىڭ 1-كۈنى پويىزلارنىڭ سۈرئىتى ئومۇميۈزلۈك تېزلىتىلدى. بېيجىڭ-جىننەن ئارىلىقىدا قاتنايدىغان 36-35 K قېتىملىق پويىز سۈرئەتنى تېزلىتىش بىلەن باھانى ئۆستۈرمىدى، بەلكى مۇلازىملىقنى تېخىمۇ ياخشىلىدى.

سۈرئەتتە: مەخسۇس تەربىيىلەنگەن پويىز مۇلازىملىرى يولۇچىلارغا ھەقسىز تاماق تارقىتىپ بەرمەكتە.

شىنخۇئا ئاگېنتلىقى

شىنخۇئا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ خەۋىرى. دۆلىتىمىز 1996-يىلى پەن - مائارىپقا ئايىنىپ دۆلەتنى گۈللەندۈرۈش ستراتېگىيىسىنى يولغا قويۇشتا ئۈنۈم ھاسىل قىلدى، پەن - تېخنىكا قوشۇنى ئۈزلۈكسىز زورايىدى، پەن-تېخنىكىغا سېلىنغان مەبلەغ كۆپىيىش بىلەن بىللە، دۆلەتنىڭ زور پەن-تېخنىكا ۋە يېڭىلىق يارىتىش ئىشلىرىدا كۆرۈنەرلىك نەتىجىلەر قولغا كەلتۈرۈلدى. پەن تەتقىقاتىنىڭ ھەرقايسى ساھەلىرى كۈندىن - كۈنگە جانلاندى.

بۇلتۇر يىل ئاخىرىدا مەملىكەت بويىچە دۆلەت كارخانىلىرى ۋە ھەرقايسى ساھەدىكى كەسپىي تېخنىكا خادىم 27 مىليون 590 مىڭغا يېتىپ، ئالدىنقى يىلنىڭ ئاخىرىدىكىدىن %2 ئاشتى. مەملىكەت بويىچە پەن - تېخنىكا ئاپپاراتلىرى، ئالىي مەكتەپلەر، سانائەت ۋە بىناكارلىق كارخانىلىرى قاتارلىق ئورۇنلارنىڭ پەن - تېخنىكا پائالىيىتىگە ئىشلەتكەن خىراجىتى 89 مىليارد 900 مىليون يۈەنگە يېتىپ، ئالدىنقى يىلدىكىدىن %15.6 ئاشتى، مەملىكەت بويىچە «ئىشلەپچىقىرىش، ئۆگىنىش، تەتقىق قىلىش» ھەمكارلىقىغا قاتناشقان ئورۇن 45 مىڭغا، تەسىس قىلىنغان

مۇقىم مۈلۈككە مەبلەغ سېلىشتا ئاساسىي جەھەتتىن مۇۋاپىق بولۇش كۆلىمى ساقلاپ قېلىندى. پۈتۈن بىر يىلدا مۇقىم مۈلۈككە سېلىنغان مەبلەغ 2 تىرليون 366 مىليارد يۈەنگە يېتىپ، ئالدىنقى يىلدىكىدىن %18.2 ئاشتى، باھا ئامىلىنى چىقىرىۋەتكەندە، ئەمەلىي خىزمەت مىقدارى %12.7 ئاشتى.

خەلقئارا كىرىم - چىقىم ئەھۋالى ياخشى بولدى. تاشقى سودا كۆلىمى كۆرۈنەرلىك كېڭەيدى. پۈتۈن يىللىق ئىمپورت-ئېكسپورت ئومۇمىي سوممىسى 289 مىليارد 900 مىليون دوللارغا يېتىپ، ئالدىنقى يىلدىكىدىن %3.2 ئاشتى ھەم ئاكتىپ بالانس قۇرۇلمىسى داۋاملىق ساقلاپ قېلىندى.

شەھەر، يېزا ئاھالىلىرىنىڭ كىرىمى مۇقىم ئاشتى، خەلقنىڭ تۇرمۇش سەۋىيىسى يەنىمۇ ئۆستى.

ئىقتىساد مۇقىم راۋاجلاندۇرۇلۇش، ماددىي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدا يېڭى نەتىجىلەر قولغا كەلتۈرۈلۈش بىلەن بىللە، پەن-تېخنىكا، مائارىپ، مەدەنىيەت، سەھىيە، تەنتەربىيە، مۇھىت ئاسراش، پىلانلىق تۇغۇت ئىشلىرى ۋە باشقا ئىجتىمائىي ئىشلاردا داۋاملىق يۈكسەلىش بولدى.

4 - ئاينىڭ 5 - كۈنى قەبرە سۈيۈرۈش بايرىمى. مەملىكەت ئىچى ۋە سىرتىدىن كەلگەن نەچچە ئونمىڭ كىشى شەنشى ئۆلكىسىنىڭ خۇاڭلىڭ ناھىيىسىدىكى خۇاڭدى قەبرىسىنىڭ ئالدىغا كېلىپ، جۇڭخۇا مىللەتلىرى مەدەنىيىتىنىڭ بوۋىسى شۈەنيەن خۇاڭدىنى بىرلىكتە ياد ئەتتى. سۈرەتتە: تەيۋەننىڭ ھەرقايسى ساھەسىدىكىلەردىن تەشكىللەنگەن زىيارەت تۆمكىنىڭ ئەزىزلىرى شۈەنيەن ئىبادەتخانىسىدا خۇاڭدىنىڭ قەبرىسىنى تاۋاب قىلىش پائالىيىتى ئۆتكۈزۈمەكتە.

«شانلىق بايراق» ناملىق سۈرەتلىك كىتاب نەشر قىلىندى

لۇشېننى سىستېمىلىق تەشۋىق قىلىدىغان ئاممىباب ئوقۇشلۇق. پۈتۈن كىتاب «بىر ئەۋلاد ئۇلۇغ زات»، «شانلىق ماياك»، «ئۆچمەس مەشەل»، «يېڭى ئەسىرگە يۈزلىنىش» دېگەن تۆت قىسىمدىن تەركىب تاپقان. ئۇلاردا يولداش دېڭ شياۋپىڭنىڭ ئۇلۇغ، شانلىق ھاياتى ۋە جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسىنىڭ تۈپ نۇقتىسىنى تونۇشتۇرۇلغان.

بۇ كىتاب دەسلەپتە 30 مىڭ پارچە زاكاز قىلىنىپ سېتىلىپ بولدى، ھازىر قايتا بېسىشقا تەييارلىنىۋاتىدۇ.

«شانلىق بايراق» بىر خىل سۈرەتلىك كىتاب بولۇپ، ئۇ ئاممىغا، بولۇپمۇ ياشلار- ئۆسمۈرلەرگە دېڭ شياۋپىڭنىڭ نەزەرىيىسىنى، پارتىيىنىڭ ئاساسىي

شىنخۇئا ئاگېنتلىقى، نەنچاڭ خەۋىرى. دېڭ شياۋپىڭنىڭ نەزەرىيىسىنى تەشۋىق قىلىش ۋە ئومۇملاشتۇرۇش ئوقۇشلۇقى - «شانلىق بايراق» ناملىق سۈرەتلىك كىتاب يېقىندا 21- ئەسىر نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىندى.

«شانلىق بايراق» بىر خىل سۈرەتلىك كىتاب بولۇپ، ئۇ ئاممىغا، بولۇپمۇ ياشلار- ئۆسمۈرلەرگە دېڭ شياۋپىڭنىڭ نەزەرىيىسىنى، پارتىيىنىڭ ئاساسىي

«جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ جىناي ئىشلار قانۇنى» كىتابچە

تەنتەربىيە خەۋەرلىرى

- جۇڭگو ئاياللار مۇز توپ كوماندىسى ئولىمپىك نەنھەرگە مۇسابىقىسىگە قاتنىشىش سالاھىيىتىگە ئېرىشتى
- ياك ياك 1997 - يىللىق دۇنيا قىسقا ئارىلىقتا تېز مۇز تېپىلىش لەۋھە قالىشىش مۇسابىقىسىدە يەنە بىر قېتىم چېمپىيون بولۇپ، جۇڭگو ئۈچۈن تۇنجى ئالتۇن مېدال ئېلىپ بەردى
- تۆت دۆلەتنىڭ ئاياللار ۋاسكىتبول مۇسابىقىسىدە جۇڭگو كوماندىسى ئۇكرائىنا كوماندىسىنى يەڭدى

«جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ جىنايىتىنىڭ قانۇنى» كىتابچە قىلىنىپ نەشر قىلىندى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ تېلېگراممىسى. 8- نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ 5- يىغىنىدا ماقۇللانغان «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ جىنايىتىنىڭ قانۇنى» خەلق نەشرىياتى تەرىپىدىن كىتابچە قىلىنىپ نەشر قىلىندى ۋە 3- ئاينىڭ 26- كۈنىدىن باشلاپ بېيجىڭ ۋە پۈتۈن مەملىكەتنىڭ ھەرقايسى جايلىرىدىكى شىنخۇا كىتابخانىلىرىدا تارقىتىشقا باشلىدى.

بۇ كىتابچىغا يەنە مۇئاۋىن ۋىيېۋەنجاڭ ۋاڭ خەننىڭ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى جىنايىتى ئىشلار قانۇنىنىڭ تۈزىتىلگەن لايىھىسى توغرىسىدىكى ئىزاھاتى» مۇ كىرگۈزۈلدى، كىتابچىغا يەنە قوشۇمچە ھۆججەت سۈپىتىدە مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى مەنئى قىلىش توغرىسىدىكى قارارى، شەھۋانىي بۇيۇملارنى ئىشلەش، سېتىش، تارقىتىش بىلەن شۇغۇللانغان جىنايەتچىلەرنى جازالاش توغرىسىدىكى قارارى قاتارلىق سەككىز قارار ۋە قوشۇمچە بەلگىلىمىلەر مۇ كىرگۈزۈلدى.

يامالىق تېغىنى كۆكەرتىش باشلىنىپ كەتتى

(بېشى 1 - بەتتە)

سايياغ رايونى ئەۋەسىدىكى 500 نەچچە ئورۇندىن 100 نەچچە مىڭ كادىر، ئىشچى، قوراللىق ساغىچى قىسىم جەڭچىسى، ئوقۇغۇچى گۈرچەك، جوتۇلارنى كۆتۈرۈشۈپ ئەتكەن ساھەت سەككىز ئەتراپىدا ئارقا-ئارقىدىن يامالىق تېغىغا كېلىپ، تەقسىملەپ قويۇلغان ئۇچاستىكىلارغا بېرىپ ئورەك كولاشقا كىرىشپ كەتتى. مەن سايياغ رايونىدىكى ئورگان كادىرلىرىنىڭ ئىش ئورنىغا بارسام، يولداش ۋۇدۇنقىۋ كۆپچىلىك بىلەن بىللە ئورەك كولاۋېتىپتۇ. ئۇ بىللە ئىشلەۋاتقان سايياغ رايونىنىڭ باشلىقى يۈنۇس يۈسۈپكە مۇنداق دېدى: «يامالىق تېغىنى كۆكەرتىش كېيىنكى ئەۋلادلارغا بەخت يارىتىدىغان قۇرۇلۇش، شۇنداقلا ئۈرۈمچىنى كۆكەرتىش قۇرۇلۇشىنىڭ قىيىن نۇقتىسى. بىز چوقۇم پۈتكۈل جەمئىيەتتىكى كۈچلەرنى سەپەرۋەر قىلىپ، بىر نىيەتتە تەڭ كۈچەپ بۇ خىزمەتنى ياخشى ئىشلىشىمىز كېرەك».

سايياغ رايونلۇق سودا- سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى ساھە يېڭى ئىستىلىنى تىكلەشتە ئاپتونوم رايون بويىچە نەمۇنە ئورۇن. ئۇلار ئومۇمىي خەلق مەجبۇرىيەت كۆچىتى تىكىش پائالىيىتىدە ھەممىنىڭ ئالدىدا ماڭدى. بۈگۈن ئەتكەن ئىشقا چۈشۈش بىلەنلا بۇ ئىدارىدىكى 260 تىن كۆپرەك ئىشچى-خىزمەتچى ئەمگەك مەيدانىغا كەلدى. مەن مۇخبىرلىق قىلغىلى بارسام، ئۇلار ۋەزىپىنىڭ يېرىمىدىن كۆپرەكىنى ئورۇنداپ بولغانىكەن. شىنجاڭ «ئۆكتەبىر» تراكتور زاۋۇتىدىكى 3000 دىن ئارتۇق ئىشچى-خىزمەتچى زاۋۇت

پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى جاڭ جىنىڭنىڭ يېتەكچىلىكىدە ئەتكەن ساھەت يەتتە يېرىمىدىلا ئىش مەيدانىغا كېلىپ ئورەك كولاشقا باشلاپتۇ، ساھەت 12 دىن ئاشقاندا بۆلۈپ بېرىلگەن ۋەزىپىنىڭ تېڭىدىن كۆپرەكىنى تۈگىتىپتۇ. تاغنىڭ يەنە بىر تەرىپىدە مەن تىيانشان رايونى يېڭى سار رېستوراننىڭ دېرىكتورى تۇرسۇن ئىمىنى زىيارەت قىلدىم. ئۇ 120 كىشىلىك «يامالىق تېغىنى كۆكەرتىش ئەترىتى» تەشكىللەپ، مەجبۇرىيەت كۆچىتى تىكىش پائالىيىتىگە پىدايى بولۇپ قاتنىشىپتۇ. ئۇ مۇنداق دېدى: «ئۈرۈمچىنى كۆكەرتىش - ھەر بىر شەھەر پۇقراسى ئۆتەشكە تېگىشلىك مەجبۇرىيەت. مەن مۇشۇنداق ئەمگەككە قاتنىشالغانلىقىمدىن پەخىرلىنىمەن».

* * *

(بېشى 1 - بەتتە)

توقۇمچىلىق، يېنىك سانائەت، خىمىيە سانائىتى، ماشىنسازلىق ئاپتونوم رايونىمىزدىكى نۆۋەتتە زىيان ئەڭ كۆپ بولۇۋاتقان كەسپ، ساھەلەر، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ بۇ يىلقى زىياننى تۈگىتىش، پايدىنى ئاشۇرۇش خىزمىتىنىڭ نەتىجىلىك بولۇش - بولماسلىقىنىڭ ئاچقۇچى. ئاپتونوم رايون بۇ تۆت كەسپ، ساھەنىڭ ئاساسلىق باشقۇرغۇچى تارماقلىرىدىن مەسئۇلىيەتنى ھەقىقىي ئۈستىگە ئېلىپ، ئۇنى ھەرۋاقىت بوشاشتۇرماشلىقىنى تەلەپ قىلدى. ئاپتونوم رايون يەنە چەت جايلار، تارماقلاردىن كۆپ پايدا ئالدىغان كارخانىلارنىڭ پايدىنى ئاشۇرۇش خىزمىتىنى ياخشى تۈتۈشى؛ ئالاھىدە قىيىنچىلىقى بار كارخانىلارنىڭ مەسلىسىنى ھەل قىلىشقا داۋاملىق ئەھمىيەت بېرىشى؛ «ئۈچ قالايمىقان بولۇش» نى تۈزەش سالىقىنى داۋاملىق ئاشۇرۇشى؛ دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ دۆلەت

شۈيەن ئىبادەتخانىسىدا خۇاڭدىنڭ قەبرىسىنى تاۋاب قىلىش پائالىيىتى تۈتكۈزۈمەكتە. شىنخۇا ئاگېنتلىقى

ياشاغاندا كۈتۈنۈش، ئىشىنىشلىق سۇغۇرتىسى مەسلىسى توغرىسىدا سوئال - جاۋاب

ئاپتونوم رايوندىكى دۆلەت ئورگانلىرى، كەسپىي ئورۇنلاردىكى ئەمگەك توختامدىكى ئىشچىلارنىڭ ياشاغاندا كۈتۈنۈش، ئىشىنىشلىق سۇغۇرتىسى مەسلىسىنى بۇ يىل 1-ئايدىن باشلاپ ھەر دەرىجىلىك كادىرلار تارماقلىرى باشقۇرىدۇ. مەن بۇلارنىڭ ئىچىدىكى بەزى كۈنكەت مەسلىسىنى ئايدىڭلاشتۇرۇۋېلىش ئۈچۈن يېقىندا ئاپتونوم رايونلۇق كادىرلار نازارىتىنىڭ مۇئاۋىن نازىرى قۇربان سۈبىيى زىيارەت قىلدىم.

سوئال: ئاپتونوم رايوندىكى دۆلەت ئورگانلىرى، كەسپىي ئورۇنلار (كارخانىلاشتۇرۇپ باشقۇرۇلىدىغان كەسپىي ئورۇنلارمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)دىكى ئەمگەك توختامدىكى ئىشچىلار ياشاغاندا كۈتۈنۈش، ئىشىنىشلىق سۇغۇرتىسىغا قانداق پىرىنسىپلار بويىچە قاتنىشىدۇ؟

جاۋاب: ئىلگىرىكى تەۋە جايلار بويىچە سۇغۇرتىغا قاتنىشىش مۇناسىۋىتى ھازىر تەۋەلىك مۇناسىۋىتى بويىچە سۇغۇرتىغا قاتنىشىشقا ئۆزگەرتىلدى.

سوئال: ئورگانلار، كەسپىي ئورۇنلاردىكى توختام تۈزۈمىدىكى ئىشچىلارنىڭ پېنسىيىگە چىقىش، خىزمەتتىن چېكىنىش شەرتلىرى، ئۇلارنىڭ ئىش ھەققىنى ھېسابلاش ۋە تارقىتىش توغرىسىدا قانداق يېڭى بەلگىلىمىلەر بار؟

جاۋاب: ئورگانلار، كەسپىي ئورۇنلاردىكى توختام تۈزۈمىدىكى ئىشچىلارنىڭ پېنسىيىگە چىقىش، خىزمەتتىن چېكىنىش شەرتلىرى، پېنسىيىگە چىقىش، خىزمەتتىن چېكىنىش پۇلىنى ھېسابلاش ئۆلچىمى دۆلەت ئورگانلىرى، كەسپىي ئورۇنلاردا ھازىر يولغا قويۇلۇۋاتقان چارە بويىچە ئىجرا قىلىنىدۇ. لېكىن ئىش ھەققىنى ھېسابلاش - تارقىتىش خىزمىتىنىڭ يىل چېكى (خىزمەت ستاژى)دا سۇغۇرتىغا ئەمەلىي قاتناشقان يىل چېكى ئۆلچەم قىلىنىدۇ. ئەگەر سۇغۇرتىغا قاتنىشىشتىن ئىلگىرى سىياسەت، بەلگىلىمىلەر بويىچە ئۇدا خىزمەت

قىلغان يىل چېكى (خىزمەت ستاژى)نى ھېسابلاشقا بولسا، ئورۇنلار بىلەن شەخسلەرنىڭ پېنسىيىگە چىققان (خىزمەتتىن چېكىنگەن) ۋاقىتىدىكى ئىش ھەققى سۈمىسى بويىچە ياشاغاندا كۈتۈنۈش سۇغۇرتىسى پۇلىنى تولۇقلاپ تاپشۇرغاندىن كېيىن ئاندىن ئۇ ئىش ھەققىنى ھېسابلاشنىڭ يىل چېكى (خىزمەت ستاژى) قىلىنىدۇ.

سوئال: ئاپتونوم رايونلۇق كادىرلار نازارىتى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كادىرلار نازارىتىنىڭ (1997) 25-نومۇرلۇق ھۆججىتى تارقىتىلىشتىن ئىلگىرى پېنسىيىگە چىقىش، خىزمەتتىن چېكىنىش رەسمىيىتىنى بېجىرگەن خادىملارنىڭ ئىش ھەققىنى قانداق بىر تەرەپ قىلىدۇ؟

جاۋاب: مۇشۇ ئۇقتۇرۇش تارقىتىلغان ئاينىڭ ئىككىنچى ئېيىدىن باشلاپ، مۇشۇ بەلگىلىمە بويىچە پېنسىيىگە چىقىش ۋە خىزمەتتىن چېكىنىش رەسمىيىتىنى قايتا بېجىرگەنلەرنىڭ پېنسىيە پۇلى، خىزمەتتىن چېكىنىش تۈرمۈش پۇلى خىزمەتتىن چېكىنىش رەسمىيىتىنى قايتا بېجىرگەن كۈندىن باشلاپ ھېسابلىنىدۇ. ئىلگىرىكىسى قوشۇپ بېرىلمەيدۇ.

سوئال: خىزمەت ئورنىدىن يۆتكەلگەن توختام تۈزۈمىدىكى خادىملار توغرىسىدا قانداق بەلگىلىمىلەر بار؟

جاۋاب: توختام تۈزۈمىدىكى خادىملار خىزمەت ئورنىغا كەلگەندە، ئىجتىمائىي سۇغۇرتا تارماقلىرىغا بېرىپ ياشاغاندا كۈتۈنۈش سۇغۇرتا پۇلىنى يۆتكەش رەسمىيىتىنى بېجىرىشى كېرەك. سۇغۇرتا پۇلى بىردەك تولۇق يۆتكەپ بېرىلىدۇ، ئۇنى ئارىلىقتا ئۇزۇپ قويۇشقا يول قويۇلمايدۇ. سۇغۇرتا پۇلىنى يۆتكەش رەسمىيىتىنى بېجىرگەنلەرنى ھەر دەرىجىلىك كادىرلار- پىلان تارماقلىرى بىردەك ئىش ھەققى فوندى پىلانغا كىرگۈزىمەيدۇ.

سوئال: كادىرلىققا تەكلىپ قىلىپ ئىشلىتىلگەن توختام تۈزۈمىدىكى ئىشچىلار داۋاملىق سۇغۇرتا پۇلى تاپشۇرامدۇ - يوق؟

جاۋاب: توختام تۈزۈمىدىكى ئىشچىلار كادىرلىققا تەكلىپ قىلىپ

كارخانىلىرىنى ياخشىلاشقا دائىر تۈرلۈك سىياسەت - تەدبىرلىرىنى داۋاملىق ئىزچىللاشتۇرۇش، ئەمەلىيلەشتۈرۈشنى تەلەپ قىلدى.

يىغىنغا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى جاڭ ۋېنيۋ، ئەسكەت كەرىمىيى قاتناشتى. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسى جاڭ يۈنچۈەن تېلېفون يىغىنغا رىياسەتچىلىك قىلدى، ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسى غويۇر ئابدۇللا سۆز قىلدى.

* * *

ئىشلىتىلگەن ئىشلارنى بېقىش سۇغۇرتىسى، ئاشلىق، نوپۇس مۇناسىۋىتىنى ئۆزگەرتىمەسلىك ئاساسىدا «نۆۋەت يىلەن ئاللىبىشقا بولىدۇ» غانلىقىنى شەرت قىلىپ، بۇ يىل 2 - ئايدىن باشلاپ خىزمەت كۈتۈپ تۇرغان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ تۈرمۈش خىراجىتىنى ئەمەلدىن قالدۇرۇپ، ئۇلارنىڭ ئەمگەك بىلەن ئۆزىنى بېقىشقا تۈرتكە بولدى.

3 - ئاينىڭ باشلىرىدا خېجىڭ پولات- تۆمۈر زاۋۇتىدىكى 136 ئىشچى - خىزمەتچى يوققان - كۆرپىلىرىنى يۇدۇپ، گۈرچەك، كەتمەنلىرىنى ئېلىپ، دېھقانچىلىق مەيدانىغا كېلىپ ئورۇنلاشتى. دېھقانچىلىق ئىشلىرىدىن ئايرىلغان ياكى دېھقانچىلىق بىلەن ئانچە تونۇشلۇقى بولمىغان ئىشچى - خىزمەتچىلەر شۇنىڭدىن ئېتىبارەن قىر سېلىش، يەر تۈزلەش، سۇغىرىش قاتارلىق ئېتىز- ئېرىق ئىشلىرى بىلەن شۇغۇللىنىشقا باشلىدى. 3-

ئۇكرائىنا كوماندىسىنى يەڭدى

جاۋاب

ئىشلىتىلگەن ياكى رەھبىرىي كادىرلىققا سايلانغاندىن كېيىن، ئورۇن ۋە شەخسلەر بەلگىلىمە بويىچە داۋاملىق سۇغۇرتا پۇلى تاپشۇرىدۇ.

سوئال: سۇغۇرتا سۈمىسىنى تاپشۇرۇش نىسبىتى قانداق بەلگىلەنگەن؟

جاۋاب: سىياسەتنىڭ سىجىللىقىنى ساقلاپ قېلىش ئۈچۈن، توختام تۈزۈمىدىكى ئىشچىلارنىڭ ياشاغاندا كۈتۈنۈش، ئىشىنىشلىق سۇغۇرتىسى تاپشۇرۇش ئۆلچىمى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ 1993-يىلى چىقارغان 40-نومۇرلۇق پىرمانى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق ئەمگەك - كادىرلار نازارىتىنىڭ (1986) 16-نومۇرلۇق ھۆججىتىدىكى بەلگىلىمىلەر بويىچە ئىجرا قىلىنىدۇ.

مۆھلەت ئۆتۈپ كەتسىمۇ سۇغۇرتا پۇلى تاپشۇرمىغان ئورۇن ۋە شەخسلەردىن ھەر كۈنى تاپشۇرۇشقا تېگىشلىك سۇغۇرتا پۇلىنىڭ % 1 بويىچە سۇغۇرتا پۇلىنى تاپشۇرمىغانلىق جەريمانە پۇلى قوشۇپ ئېلىنىدۇ.

سوئال: سۇغۇرتا پۇلىنى ئىشلىتىش، باشقۇرۇش مەسلىسى توغرىسىدا قانداق يېڭى بەلگىلىمە بار؟

جاۋاب: ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ (1995) 37-نومۇرلۇق ھۆججىتىدىكى تەلەپكە ئاساسەن، بانكا ھېساباتىغا قويۇلغان سۇغۇرتا پۇلىنى ئۆز جايىغا ئىشلىتىش كېرەك، ئۇنى يۆتكەپ ئىشلىتىش بىلەن يول قويۇلمايدۇ. نازارەتچىلىك ۋە باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش ئۈچۈن مالىيە، مۇبەتتىش، پۇل مۇئامىلىسى تارماقلىرى نازارەتچىلىك، تەكشۈرۈش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلىتىش، مالىيە بوغالتىرلىق تۈزۈمى، ستاتىستىكىلىق جەدۋەللەرنى باشقۇرۇش تۈزۈمى ۋە تەكشۈرۈش، نازارەت قىلىش، باشقۇرۇش تۈزۈمىنى ئورنىتىش ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈشى لازىم. ئۆز مۇخبىرىمىز كاڭ پىڭ

ئاينىڭ 26 - كۈنى بىز ئېتىزلىقتا ياڭ ۋېنى ئىسلىك بىر خىزمەتچىنى زىيارەت قىلدۇق، ئۇنىڭدىن دېھقانچىلىق توغرىسىدىكى كۆز قارىشىنى سورىغىنىمىزدا، ئۇ بىزگە: «كارخانىمىز ئىنتايىن قىيىن ئەھۋالدا قالدى. شۇڭا بىز رېئاللىققا توغرا قارىساق بولىمايدۇ، ئۆيدە ئىش كۈتۈپ تۇرغاندىن ئىش قىلغىنىمىز تۈزۈك» دېدى.

خېجىڭ پولات - تۆمۈر زاۋۇتى ئېنېرگىيە زاۋۇتىنىڭ سابىق باشلىقى، ھازىرقى يېزا ئىگىلىك تەرەققىيات شىركىتىنىڭ دېرىكتورى ۋېنى سىياۋ بىزگە مۇنداق دېدى: بۇ يىل 3000 مو بوزيەر ئاچسىمىز، 2000 مو بۇغداي، ئاپتايپەرەس، كۆكتات تېرىيمىز، يەنە ئالتە قۇدۇق قازىمىز، توك سىمى تارتىش، سۇ سىگمەيدىغان ئۆستەك ياساش قاتارلىق ئاساسىي قۇرۇلۇش خىزمەتلىرىنى ئورۇندىمىز. ئۇ ھېلىمۇ قاقاس تۇرۇۋاتقان يەرلەرنى كۆرسىتىپ تۇرۇپ «بۇنىڭدىن كېيىن بۇ يەردە جەزمەن زور ئۆزگىرىش بولىدۇ» دېدى.

نامراتلارغا مەدەت بەرگەن پارتىيە ئەزالىرىغا بارىكالا

يالاڭ چېيى

خەنزۇچە «شىنجاڭ گېزىتى» نىڭ بۆلتۈر 17-دېكابىردىكى سانىنىڭ 2-بېتىگە قۇرۇلۇش بانكىسىنىڭ تۇرپان شەھەرلىك تارماق بانكىسىدىكى پارتىيە ئەزالىرىنىڭ نامراتلارغا مەدەت بېرىش پائالىيىتىدە بىر پارتىيە ئەزاسىنىڭ نامرات ئائىلىنىڭ بىر پەرزەنتىنى ئوقۇتۇشىغا ياردەم بەرگەنلىكى توغرىسىدىكى خەۋەر بېرىلدى. بۇ خەۋەرنى ئوقۇغاندىن كېيىن چەكسىز ھاياجانلاندىم، «مۇشۇنداق پارتىيە ئەزالىرى كۆپرەك بولسەن!» دەپ توۋلىغىم كەلدى.

ھەممەيلەنگە ئايانكى، دۆلىتىمىز تېخى باياشات ئەمەس، قىسمەن كونا تايانچ بازارايونى، ئاز سانلىق مىللەت رايونى، چېگرا رايون، نامرات رايونلاردىكى ئاممىنىڭ قورساقى توق، كىيىمى پۈتۈن بولۇش مەسىلىسى تېخى ھەل بولمىدى. نۇرغۇن نامرات ئائىلىنىڭ پەرزەنتلىرى ئوقۇشتىن قالدى. شىنجاڭ ئۇيغۇر

ئاپتونوم رايونىدىمۇ بۇنداق ئەھۋال مەۋجۇت. قانداق قىلغاندا تېخىمۇ كۆپ نامرات ئائىلىنىڭ پەرزەنتىنى ئوقۇشىمۇ قالدۇرغىلى بولىدۇ؟ قۇرۇلۇش بانكىسى تۇرپان شەھەرلىك تارماق بانكىسىدىكى پارتىيە ئەزالىرى ئەمەلىي ھەرىكىتى ئارقىلىق بۇنىڭغا جاۋاب بەردى. ئەتراپىمىزغا كۆز يۈگۈرتۈپ باقساق ھەر بىر ئورۇندا بىرمۇنچە پارتىيە ئەزاسى بار، ئەگەر ئۇلارنىڭ ھەممىسى مۇشۇنداق قىلسا، نامرات ئائىلىدىكى ئوقۇشىمۇ قالغان ئوقۇغۇچىلارغا «ئاتا-ئانا» بولالسا، كىشىنى تەسلىرىندۈرىدىغان ۋەزىيەت شەكىللەنگەن بولاتتى. باشلانغۇچ مەكتەپنىڭ بىر ئوقۇغۇچىسىنىڭ يىللىق ئوقۇش خىراجىتى ئانچە كۆپ ئەمەس. بۇ «ئاتا-ئانا» بولغان پارتىيە ئەزالىرى ئۈچۈن ئېيتقاندا، بىر نەچچە بوتۇلكا ھاراق، بىر نەچچە قاپ

ئاممىنى ئاز چەككەنگە باراۋەر. شۇنى بىلىشىمىز كېرەككى، بۇ ئانچە كۆپ خىراجەت ھېسابلانمىغان بىلەن بىر بالىنىڭ ئۆمۈرلۈك ئىشىنى ھەل قىلغىلى بولىدۇ. ھەممە ئادەم ئۆز پەرزەنتىنىڭ غېمىنى يەيدۇ. ئەگەر بىزنىڭ ئائىلىمۇ نامرات بولۇپ، پەرزەنتىمىز ئوقۇشىمۇ قالغان بولسا، قانداق قىلاتتۇق؟ چوڭ قاندىنى سۆزلەپ، چىرايلىق گەپلەرنى قىلىپ، «ئوقۇشتىن قالغان بالىلارنىڭ ئوقۇشىغا مەدەت بېرىلى» دەپ توۋلاپ، ئوقۇشتىن قېلىۋاتقان بالىلارنى كۆرۈپ تۇرۇپ پەسەنت قىلماساق بولامدۇ؟ ئازراقلا ۋىجدانى بار ئادەم بۇنداق قىلمايدۇ.

بىر پارتىيە ئەزاسى - بىر بايراق. پارتىيە ئەزالىرى ھەرىكەتكە كەلسە، ئاممىغا باشلامچى بولسا، ئاشۇ ئوقۇشىمۇ قالغان بالىلارغا «ئاتا-ئانا» بولىدىغانلار كۆپىيىدۇ، ئوقۇشىمۇ قالغان بالىلارمۇ ئازىيىدۇ.

«ئادەمنىڭ نېمە ئۈچۈن ياشايدىغانلىقى» نى ئايدىڭلاشتۇرۇۋالايلى

لى چۈەنخۇەن

خىزمەت قىلىش ئىدىيىسىنى ئۆزگەرتىمەسلىك؛ يېشى چوڭايىسا، ئەمگەكچى خەلقنىڭ ئەسلى خىسلىتىنى ئۆزگەرتىمەسلىكىنى ئەمەلدە كۆرسەتتى. ئۇ مۇشۇنداق دەپلا قالماي، مۇشۇنداق ئىشلىدى، خەلق ئاممىسى ئۈنىدىن كومپارتىيە ئەزالىرىنىڭ ئادىل، شەخسىيەتسىز بولۇش، كۆڭلى - كۆكسى كەڭ بولۇش شانلىق ئوبرازىنى كۆرۈۋالدى.

لېكىن يەنە بەزى ئاساسىي قاتلام كادىرلىرى خىزمەتتە نەتىجە ياراتماي، ئورۇنمۇ بوشاتماي، ئالدىراپ - تېنەپ،

يېيىش - ئىچىش بىلەنلا كۈن ئۆتكۈزمەكتە. پۇلنى كۆزلەپ، ياخشى ئۆيدە ئولتۇرۇشنى تەمە قىلىپ، ئۆز بالىلىرىنىڭ غېمىنى يەپ، ئۆز ئورنىنى ساقلاپ قېلىشنىڭ كويىدا بولماقتا. بۇلارنىڭ قىلغان - ئەتكىنى پارتىيىنىڭ ئوبرازىنى بۇلغىماقتا.

پارتىيىنىڭ ئاساسىي قاتلام كادىرلىرى

ئاساسىي قاتلام كادىرلىرى، بولۇپمۇ ئاساسىي قاتلامدىكى پارتىيىلىك كادىرلار ئاممىنىڭ نەزىرىدىن ساقىت بولالمايدۇ، ئۇلارنىڭ ئىستىلىنىڭ دۇرۇس بولۇش - بولماسلىقى، ئىشنى ئادىل قىلىش - قىلماسلىقى، شەخسىيەتچىلىكنىڭ ئېغىر بولۇش - بولماسلىقى، ئىقتىدارىنىڭ كۈچلۈك بولۇش - بولماسلىقى ئاممىغا بەش قولدەك ئايان. شۇڭا كۈنلاردا «خەلق رايونى ياندۇرغىلى بولمايدۇ» دېگەن گەپ بار.

پارتىيىنىڭ ئاساسىي قاتلام كادىرلىرىنىڭ كۆپىنچىسى ياخشى، ۋۇخەن شەھەرلىك ئەرزىيەت ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى ۋۇتېنشاڭ ئاشۇلارنىڭ تىپىك ۋەكىلى، ئۇ پارتىيىنىڭ ئېسىل ئەنئەنىسىنى جارى قىلدۇرۇپ، مۇھىت ئۆزگەرتىپ، پارتىيە ئەزالىرىنىڭ

قىزىلسۇ ئوبلاستلىق 1-ئوتتۇرا مەكتەپنىڭ 1990-يىلى ئالىي مەكتەپ بىر تۇتاش ئىمتىھانغا قاتناشقان 215 ئوقۇغۇچىسىدىن ئالىي تېخنىكومدىن يۇقىرى مەكتەپلەرنىڭ ئوقۇغۇچىسى قوبۇل قىلىش نومۇرى سىزىقىغا يەتكەنلىرى ئاران 44 بولۇپ، ئومۇمىي ئوقۇغۇچىنىڭ % 20.3 ىنى ئىگىلىگەن بولسىمۇ، 1- تۈركۈمدە قوبۇل قىلىنىش نومۇرى سىزىقىغا يەتكىنى ئاران ئىككى ئوقۇغۇچى بولغان. بۇ، مەكتەپتىكى ئوقۇتقۇچىلارنى ئوقۇتۇش خىزمىتىدىن، ئوقۇغۇچىلارنى ئوقۇشتىن سوۋۇش، ئاتا-ئانىلار بالىلىرىنى بۇ مەكتەپتىن چىقىرىۋېلىپ، باشقا مەكتەپكە يۆتكەش ئەھۋالىنى كەلتۈرۈپ چىقاردى. بۇنىڭ بىلەن بۇ مەكتەپنىڭ ئوقۇتۇش ئىشىدا چېكىنىش يۈز بەردى.

مۇشۇنداق ئەھۋالنى قانداق قىلىپ ئۆزگەرتىش كېرەك؟ بۇ 1992-يىلى يېڭىدىن تەسىس قىلىنغان مەكتەپ پارتكومىنىڭ ئالدىغا قويۇلغان ئەڭ چوڭ ۋەزىپە بولۇپ قالدى. ھاجى ھوشۇر باشچىلىقىدىكى «بىر بەن ئادەم» مەكتەپنىڭ چېكىنىش ئەھۋالىنى تەھلىل قىلىپ، ئوقۇتقۇچىلار بىلەن قايتا-قايتا سۆھبەت ئۆتكۈزۈپ، ئىدىيىۋى خىزمەتتىن ئىنچىكە، جايدا ئىشلەپ، ئوقۇتۇش سۈپىتىنى ئۆستۈرۈش تەدبىرلىرىنى تۈزۈپ ئەمەلىيلەشتۈرۈۋېدى، ئىككى يىل ئۆتەيلا بۇ مەكتەپ ئاپتونوم رايونىمىزدىكى

قىزىلسۇ ئوبلاستلىق 1- ئوتتۇرا مەكتەپ پارتكومى قىيىن ئەھۋالنى ئۆزگەرتىپ، بۆسۈش خاراكتېرلىك ئىلگىرىلەش ھاسىل قىلدى

نۇقتىلىق ئوتتۇرا مەكتەپلەر قاتارىدىن ئورۇن ئالدى ھەم ئوبلاست بويىچە «كۆزنەك مەكتەپ» بولۇپ قالدى. مەكتەپ پارتكومى قانداق قىلىپ قىيىن ئەھۋالنى ئۆزگەرتىپ، بۆسۈش خاراكتېرلىك ئىلگىرىلەش ھاسىل قىلدى؟

1) مەكتەپ پارتكومى ئالدى بىلەن پارتكومنىڭ يادرولۇق رولىنى جارى قىلدۇرۇپ، ھەرقايسى يىللىقلارنى بىرلىك قىلغان ھالدا مەكتەپتە بەش پارتىيە ياچېيكىسى قۇرۇپ، ياچېيكا شۇجىلىقىغا باشقۇرۇشقا ماھىر، قابىلىيەتلىك، ئوقۇتقۇچىلار بىردەك ھىمايە قىلىدىغان ياش ئوقۇتقۇچىلارنى تاللاپ قويدى. پارتكوم بۇنىڭغا بىرلەشتۈرۈپ، «پارتىيە قۇرۇلۇشىنى نىشانلىق باشقۇرۇشنى يولغا قويۇش چارىسى»، «پارتىيىنى نىشانلىق باشقۇرۇش مەسئۇلىيەتنامىسى» ۋە مەكتەپنىڭ ئەمەلىيىتىگە ماس كېلىدىغان مۇناسىپ تەدبىرلەرنى تۈزۈپ، پارتىيە ئەزالىرىنىڭ باشلامچىلىق، نەمۇنىلىك رولىنى جارى قىلدۇردى. بۇنىڭ بىلەن مەكتەپنىڭ ئوقۇتۇش خىزمىتىنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن، مەسئۇلىيەت تۈزۈمى ئورنىتىپ، ئاكتىپلارنى تەربىيەلەش، ئارقىدا قالغانلارنى يېتەكلەشتىن ئىبارەت «بىردە تەربىيەلەش، ئىككىدە يېتەكلەش» تۈزۈمىنى يولغا قويدى. بۇنىڭ بىلەن 30 پارتىيە ئەزاسى 34 ئوقۇتقۇچى ۋە 54 ئوقۇغۇچىنى تەربىيەلەپ، ئىلغار ئوقۇتقۇچى، ئوقۇغۇچىلار سېپىنى كېڭەيتتى. مەكتەپتە ئىلغار پارتىيە ياچېيكىسى، مۇنەۋۋەر پارتىيە ئەزالىرى بارلىققا كەلدى.

2) پارتىيە قۇرۇلۇشى خىزمىتىنىڭ ئاساسىي نىشانىنى ئوقۇتۇش، ئادەم تەربىيەلەش خىزمەتلىرىگە چوڭقۇر سىڭدۈردى. تەجرىبىلەرنى يەكۈنلەشكە ئەھمىيەت بېرىپ، ئۈزلۈكسىز ئالغا ئىلگىرىلەپ، يۈرەكلىك ئىزدىنىپ، ۋارىسلىق قىلىش بىلەن يېڭىلىق يارىتىشنى ئۆزئارا بىرلەشتۈرۈپ، ئەنئەنىۋى مەكتەپ باشقۇرۇش ۋە ئوقۇتۇش خىزمىتىدىكى نۆۋەتتىكى ۋەزىيەتكە ماس كەلمەيدىغان كۆزقاراش، ئۇسۇللارنى ۋە قاتناش ئوي-پىكىرلەرنى يۈرەكلىك ئۆزگەرتىپ، يېڭى دەۋردىكى پارتىيە قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشنىڭ

تىن كۆپرەكىنى ئىگىلەيدۇ. 3) دېموكراتىك تۇرمۇش يىغىنى، پارتىيە ئەزالىرىنى دېموكراتىك باھالاش ۋە «ئۈچ يىغىن، بىر دەرس» تۈزۈمىنى مۇكەممەل لىشىشتۈرۈپ، ئەمەلىي مەسىلىلەرنى ھەل قىلىپ، پارتىيە ئەزالىرىنىڭ قارشىنى توغرىلىدى. پارتىيە ئەزالىرى ئارىسىدا «ئىككىلىك ئەسلىش» (پارتىيىگە كىرىش قەسىمىنى ئەسلىش، پارتىيىنىڭ تارىخىنى ئەسلىش)، «ئۈچىنى ئۈنۈملۈك» (پارتىيە ئەزاسلىق سالاھىيىتىنى ئۈنۈملۈك، جان-دەل بىلەن خەلق ئۈچۈن خىزمەت قىلىش مەقسىتىنى ئۈنۈملۈك، پارتىيىنىڭ كۈرەش نىشانىنى ئۈنۈملۈك) نى ئوتتۇرىغا قويۇپ، پارتىيە ئەزالىرىنىڭ شەرەپ تۇيغۇسى، مەسئۇلىيەت تۇيغۇسى، بۇرچ تۇيغۇسىنى كۈچەيتىپ، ئۇلارنىڭ ئاۋانگارتلىق، نەمۇنىلىك رولىنى جارى قىلدۇردى. پارتىيە ئەزالىرى ئىچىدە ئوقۇش - ئوقۇتۇش خىزمىتىنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن، مەسئۇلىيەت تۈزۈمى ئورنىتىپ، ئاكتىپلارنى تەربىيەلەش، ئارقىدا قالغانلارنى يېتەكلەشتىن ئىبارەت «بىردە تەربىيەلەش، ئىككىدە يېتەكلەش» تۈزۈمىنى يولغا قويدى. بۇنىڭ بىلەن 30 پارتىيە ئەزاسى 34 ئوقۇتقۇچى ۋە 54 ئوقۇغۇچىنى تەربىيەلەپ، ئىلغار ئوقۇتقۇچى، ئوقۇغۇچىلار سېپىنى كېڭەيتتى. مەكتەپتە ئىلغار پارتىيە ياچېيكىسى، مۇنەۋۋەر پارتىيە ئەزالىرى بارلىققا كەلدى.

4) مەكتەپ پارتكومى پارتىيە خىزمىتىنى ئوقۇتۇش خىزمىتى بىلەن بىرلەشتۈرۈپ، ئوقۇتۇش ئىسلاھاتى ئېلىپ بېرىپ، ئوقۇتۇشنى ھەقىقىي تۈردە مەكتەپ خىزمىتىنىڭ مەركىزىي نۇقتىسى قىلىپ، ئوقۇتقۇچى - ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئاكتىپلىقىنى قوزغاپ، ئوقۇتۇش خىزمىتىدە بۆسۈش خاراكتېرلىك نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈرگەنلىكتىن، ئالىي مەكتەپ ئىمتىھانغا قاتناشقان ئوقۇغۇچىلارنىڭ نومۇرى سىزىقىغا

پارتىيىنىڭ نەزەرىيەسىنى جارى قىلدۇرۇپ، مۇھىت ئۆزگەرتىش، پارتىيە نەزەرىيەسىنى مەقسەتلىك ئۆزگەرتىش؛ شارائىت ياخشىلاش، جاپاغا چىداپ، ئاددىي - ساددا ياشاش ئىستىلىنى ئۆزگەرتىش؛ ۋەزىپىسى ئۆزگەرتىش، جان-دەل بىلەن خەلق ئۈچۈن پارتىيىنىڭ نەزەرىيەسىنى ئاساسىي قاتلام كادىرلىرى ھاكىمىيەتنىڭ ئۆل تېشى. يولداش جياڭ زېمىن يېقىندا: «كادىرلىرىمىز ۋە پارتىيە نەزەرىيەسى ئادەم نېپە ئۈچۈن ياشايدۇ، دېگەن مەسىلىنى ئايدىڭلاشتۇرۇۋېلىشى

پىچان ناھىيىسى ئاساسىي قاتلام پارتىيە نەزەرىيەسىنى خىزمىتىنى كۈچەيتىشكە

پىچان ناھىيىسى پارتىيە تەشكىلاتلىرىنى تەرتىپكە سېلىش، يۇقىرى ساپالىق كادىرلار قوشۇنىنى بەرپا قىلىشتا چىڭ تۇرۇپ، ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتلىرىنى كۈچەيتىشنىڭ ئۇزاق مۇددەتلىك پىلان - تەدبىرلىرىنى تۈزۈپ ئەمەللىيەتتە تۇردى.

پىچان ناھىيىسى ناھىيىلىك پارتكومنىڭ رەھبەرلىكىدە ئارقىدا قالغان كەنت پارتىيە تەشكىلاتلىرىنى تەرتىپكە سېلىش، تايانچ كۈچلەرنى تەربىيەلەپ يېتىشتۈرۈش ۋە تاللاپ ئۆستۈرۈشنى مۇھىم نۇقتا قىلغان ھالدا پارتىيە قۇرۇلۇشى خىزمىتىنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن، ئۆزىگە قاراشلىق ئورگانلاردىكى قابىل كادىرلاردىن 220 نى ئاجرىتىپ ئالتە يېزا (بازار) ۋە 55 كەنتتىكى مەركەزلىك تەرتىپكە سېلىشقا ئەۋەتتى. تەرتىپكە سېلىشتا «بەشتە ياخشى بولۇش» تەلپى بويىچە بىر ياخشى بەنزە

بولۇش، بىر ياخشى ياچېيكا شۇجىسى بولۇشتىن ئىبارەت ئاچقۇچنى چىڭ تۇتۇپ، يېقىنقى ئۈچ يىل ئىچىدە 72 كەنتنىڭ پارتىيە ياچېيكا شۇجىسىنى، 82 كەنتنىڭ ئاھالە كومىتېتى مۇدىرىنى تەڭشىدى. 324 پارتىيە ياچېيكا شۇجىسىنى ناھىيىلىك، يېزىلىق پارتىيە مەكتەپلىرىدە نۇقتىلىق تەربىيەلدى، پارتىيە نەزەرىيەسى ۋە كادىرلارغا قارىتا ئىندىيۇ-سىياسىي تەربىيىنى كۈچەيتىپ، ئۇلارغا ماركىزىملىق مىللەت قارىشى، دىن قارىشى ۋە ئاتېزىم تەربىيىسى ئېلىپ بېرىش ئۈچۈن، ناھىيە بويىچە كادىرلارنى تەربىيەلەش كۇرسى ۋە مەخسۇس تېمىدا لېكسىيە سۆزلەش كۇرسىدىن 255 قارار ئېچىلىپ، 19 مىڭ 700 ئادەم تەربىيەلەندى، ئېلېكتىرلەشكەن ئوقۇتۇش بويىچە تەربىيەلەش كۇرسىدىن 71 قارار ئېچىلىپ، 480 مىڭ پارتىيە نەزەرىيەسى

جايلار پارتىيىسىگە ئەزا قوبۇل قىلىشتا كەڭ كۆلەملىك تەدبىرگە

33-تۈەن - مەيدان دوختۇرخانىسى ياشلاردىن پارتىيىگە ئەزا قوبۇل قىلىشقا ئەھمىيەت بەردى

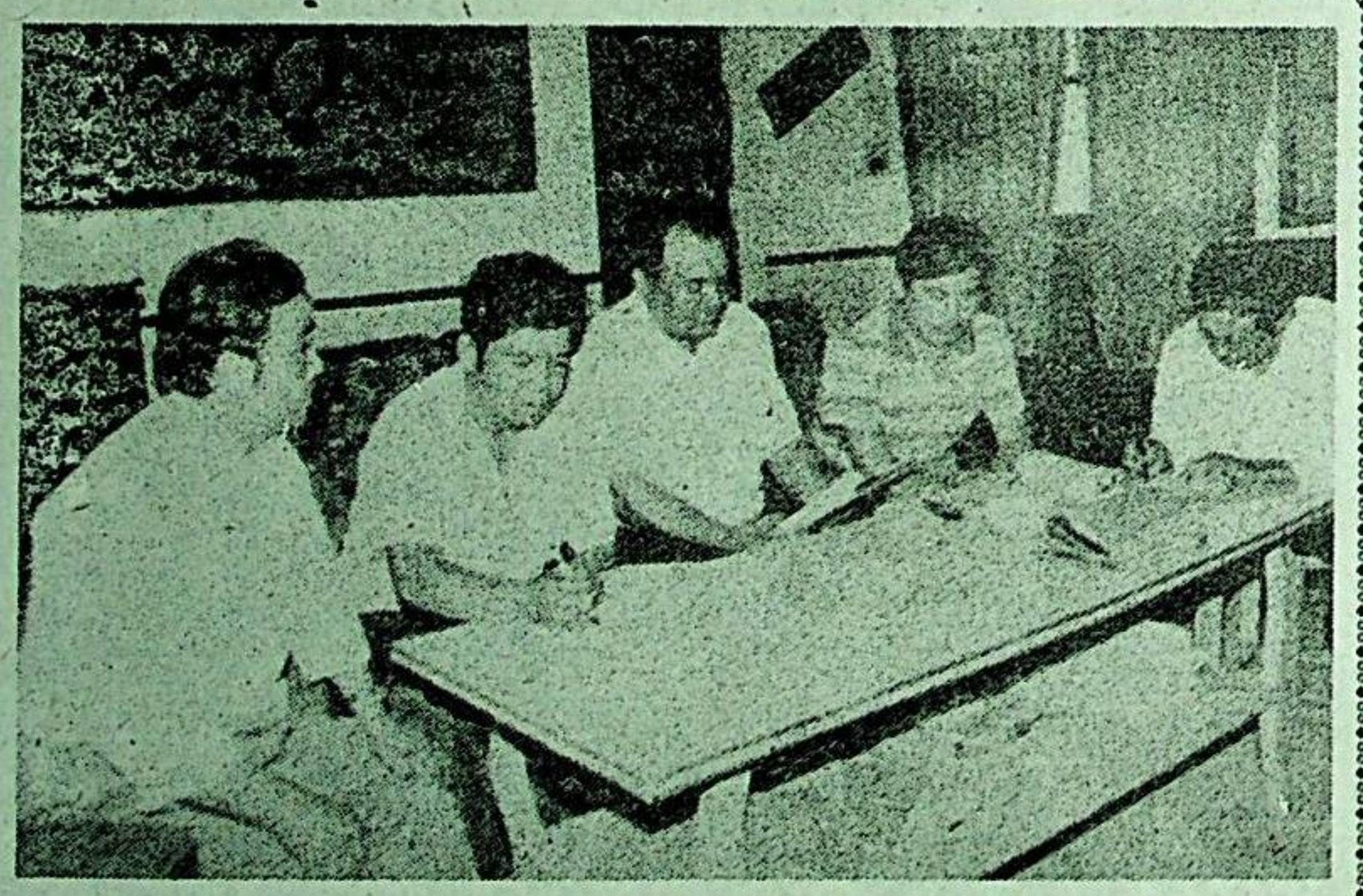
يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، يېزا ئىگىلىك 2-شىسى 33-تۈەن - مەيدان دوختۇرخانىسى كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى تەشكىلاتى كۆرسىتىپ بەرگەن مۇنەۋۋەر ئىتتىپاق ئەزالىرى، ئىلغار ياشلاردىن پارتىيىگە ئەزا قوبۇل قىلىشقا ئەھمىيەت بەردى. ئۇلار ئىتتىپاق تەشكىلاتى كۆرسىتىپ بەرگەن، ئىلتىماس سۇنغان مۇنەۋۋەر ئىتتىپاق ئەزالىرى، ئىلغار ياشلارنى مەخسۇس تىزىلاپ، پارتىيىگە كىرىش ئاكتىپلىرى قاتارىغا كىرگۈزدى.

دوختۇرخانا پارتىيە ياچېيكىسى ئىككى پارتىيە نەزەرىيە بۇ ياش يولداشلار بىلەن پات-پات سۆھبەتلىشىپ، ئىندىيۇ ئەھۋالى، خىزمەت ۋە ئۆگىنىش ئەھۋالىنى ئىگىلەشكە بەلگىلدى. ئۇلاردىن شەرتى توشقان سەككىز ياشنى يېقىندا پارتىيىگە قوبۇل قىلدى. بۇلار ياش ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ % 42 نى ئىگىلەيدۇ.

ۋېي دۇڭ باغراش ناھىيىسىدىكى ئوقۇتقۇچىلار ئىچىدە پارتىيە ئەزالىرى كۆپەيدى

باغراش ناھىيىسى ئوقۇتقۇچىلار ئارىسىدىن پارتىيىگە ئەزا قوبۇل قىلىشقا ئەھمىيەت بەردى. بۇلتۇر 10-ئايدا قەدەر ناھىيە بويىچە 800 دىن ئارتۇق ئوقۇتقۇچى ئىچىدە پارتىيە نەزەرىيەسى 200 دىن ئېشىپ، ئوقۇتقۇچىلار ئومۇمىي سانىنىڭ % 25 نى ئىگىلدى.

پارتىيە قۇرۇلۇشى كۈچەيتىشنىڭ ئۈسۈلى، مەزمۇنى، شەكلى ئۈستىدە ئىجادىي ئىزدىنىپ، پارتىيە قۇرۇلۇشىنىڭ يېڭى مېخانىزمىنى پەيدىنپەي تۇرغۇزدى. پارتىيە ئەزالىرىنى ۋەزىيەت ۋە ۋەزىپىلەرنىڭ تەلپىگە ماسلاشتۇرۇپ تەربىيەلەپ، پارتىيىلىكى كۈچلۈك، كۆزقارىشى يېڭى پارتىيە ئەزالىرى قوشۇنىنى بارلىققا كەلتۈردى ھەمدە ياش كادىرلارنى تەربىيەلەپ يېتىشتۈرۈش ۋە پارتىيىگە يېڭىدىن ئەزا قوبۇل قىلىش خىزمىتىگە ئەھمىيەت بەردى. كادىر تەربىيەلەشتە سىياسىي ساپاسى يۇقىرى، كەسپىي ئىقتىدارى كۈچلۈك، مائارىپ ئىشلىرىنى قىزغىن سۆيىدىغان ياش ئوقۇتقۇچىلارنى دادىل ئۆستۈرۈپ، ئوقۇتۇش خىزمىتىنىڭ ياخشىلىنىشى ئۈچۈن ئاساس ھازىرلىدى. پارتىيىگە ئەزا قوبۇل قىلىشتا، سۈپەتكە كاپالەتلىك قىلىش، قۇرۇلمىنى ياخشىلاش، ئېھتىياتچانلىق بىلەن قوبۇل قىلىش پرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇپ، پىلانلىق يېتەكلەش، تەربىيەلەش ئارقىلىق ئوقۇتۇشنىڭ 1-سېپىدىكى ئوقۇتقۇچىلاردىن ئون نەچچە ئوقۇتقۇچىنى پارتىيىگە قوبۇل قىلدى. بۇ ئومۇمىي ئوقۇتقۇچىلارنىڭ % 29 نى تۇرغۇن ھوشۇر

پىچان ناھىيە لەمچىن ئوتتۇرا مەكتەپ پارتىيە ياچېيكىسى يادرولۇق رولىنى جارى قىلدۇرۇپ، مەكتەپنىڭ ئوقۇش - ئوقۇتۇش سۈپىتىنى يىلدىن - يىلغا ئۆستۈرۈپ، ئوقۇغۇچىلارنىڭ يۇقىرى مەكتەپلەرگە كىرىپ ئوقۇش نىسبىتىنى ئاشۇرغانلىقتىن، ئىلغار پارتىيە ياچېيكىسى بولۇپ مۇكاپاتلاندى.

سۈرەتتە: پارتىيە ياچېيكا ھەيئەتلىرى سىياسىي ئۆگىنىشتە. سېپىتتىياز سايم، پاتىگۈل فوتوسى

جياڭ زېمىن فرانسىيىنىڭ دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرى ۋە فرانسىيىنىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى بىلەن كۆرۈشتى

شىنخۇئا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 7 - ئاپرېل تېلېگراممىسى. دۆلەت رەئىسى جياڭ زېمىن بۈگۈن كەچتە بۇ يەردە مۇنداق دېدى: جۇڭگو بۇ يىل چىقىپ كەتكىچە ب د ت «ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي ۋە مەدەنىيەت ھوقۇقى خەلقئارا ئەھدىنامىسى» گە ئىمزا قويماقچى. ھازىر جۇڭگونىڭ ئالاقىدار تارماقلىرى مەزكۇر ئەھدىنامىگە دائىر ئىچكى قانۇن چىقىرىش ئۈستىدە مۇزاكىرە ئېلىپ بېرىۋاتىدۇ.

جياڭ زېمىن بۈگۈن كەچتە جۇڭنەنخەيدە فرانسىيىنىڭ دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرى شارمىيون ۋە فرانسىيىنىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى مولىي بىلەن كۆرۈشكەندە يۇقىرىقى سۆزنى قىلدى.

جياڭ زېمىن ئالدى بىلەن ميوننىڭ فرانسىيىنىڭ جۇڭگودا زىيارەتتە بولغان تۇنجى دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرى سۈپىتىدە جۇڭگوغا زىيارەتكە كەلگەنلىكىنى قارشى ئالدى. جياڭ زېمىن مۇنداق دېدى: مەن شىراڭ زۇڭتۇڭنىڭ فرانسىيىنىڭ بۇ يىل ب د ت كىشىلىك ھوقۇق يىغىنىنىڭ جۇڭگوغا قارشى لايىھىسىگە ئارىلاشمايدىغانلىقى توغرىسىدىكى قارارىغا يۈكسەك باھا بېرىمەن، فرانسىيىنىڭ مۇستەقىل، ئۆزىگە ئۆزى خوجا بولۇش ھەرىكىتىگە ئاپىرىن ئوقۇيمەن. جياڭ زېمىن يەنە مۇنداق دېدى: «بۇ يىراقتا نەزەر تاشلانغان ئاقىلانە ھۆكۈم بولۇپ، فرانسىيىنىڭ مۇستەقىل، ئۆزىگە ئۆزى خوجا بولۇش دىپلوماتىيە سىياسىتىنى يولغا قويىدىغانلىقى ۋە جۇڭگو بىلەن فرانسىيىنىڭ ھەمراھلىق مۇناسىۋىتىنى راۋاجلاندۇرۇشقا بەل باغلىغانلىقىنى چۈشەندۈرۈپ بېرىدۇ. شۇنىڭغا چوڭقۇر ئىشىنىمەنكى، بۇ جۇڭگو - فرانسىيە مۇناسىۋىتىنىڭ ئومۇميۈزلۈك تەرەققىياتىغا مۇھىم ۋە ئىجابىي تەسىر كۆرسىتىدۇ».

جياڭ زېمىن مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: جۇڭگو ب د ت نىڭ كىشىلىك ھوقۇقىنى ئىلگىرى سۈرۈش ۋە قوغداش تىرىشچانلىقىغا پائال قاتنىشىپ كەلدى ھەم ب د ت كىشىلىك ھوقۇق ئەھدىنامىسىنىڭ كىشىلىك ھوقۇقىنى ئىلگىرى - سۈرۈش ۋە قوغداش جەھەتتىكى ئىجابىي ئەھمىيىتىگە يۈكسەك باھا بېرىدۇ، جۇڭگو 17 خەلقئارا كىشىلىك ھوقۇق ئەھدىنامىسىگە قاتناشتى. بىز «ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي ۋە مەدەنىيەت ھوقۇقى خەلقئارا ئەھدىنامىسى» ۋە «يۇرۇشلار ھوقۇقى ۋە سىياسىي ھوقۇق خەلقئارا ئەھدىنامىسى» گە كۆپ قېتىم ئىجابىي باھا بەردۇق. ئەستايىدىل مۇزاكىرە قىلىش ئارقىلىق جۇڭگو ئالدى بىلەن بۇ يىل چىقىپ كەتكىچە ب د ت «ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي ۋە مەدەنىيەت ھوقۇقى خەلقئارا ئەھدىنامىسى» گە ئىمزا قويماقچى بولۇۋاتىدۇ. ھازىر جۇڭگونىڭ ئالاقىدار تارماقلىرى مەزكۇر ئەھدىنامىگە دائىر ئىچكى قانۇن چىقىرىش ئۈستىدە مۇزاكىرە ئېلىپ بېرىۋاتىدۇ.

جياڭ زېمىن مۇنداق دېدى: جۇڭگو كىشىلىك ھوقۇق مەسىلىسىنى

چياۋشى ۋېيۈەنجاڭ ئىتالىيە زۇڭلىسى فرودى بىلەن كۆرۈشتى

شىنخۇئا ئاگېنتلىقى، رېم، 7 - ئاپرېل تېلېگراممىسى. ئىتالىيەدە زىيارەتتە بولۇۋاتقان جۇڭگو مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ۋېيۈەنجاڭ چياۋشى بۈگۈن كەچتە ئىتالىيە زۇڭلىسى رومانو فرودى بىلەن كۆرۈشتى.

كۆرۈشۈشتە ئىككى رەھبەر بىردەك مۇنداق ھېسابلىدى: جۇڭگو - ئىتالىيە رەھبەرلىرى ئوتتۇرىسىدىكى ئۆزئارا زىيارەتنى كۈچەيتىش، چۈشىنىشنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش، دوستلۇقنى كۈچەيتىش، ھەمكارلىقنى ئىلگىرى سۈرۈشتە مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە.

فرودى چياۋشىنىڭ ئىتالىيە - جۇڭگو

ليۇخۇاچىڭ فرانسىيىنىڭ دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرى بىلەن كۆرۈشتى

شىنخۇئا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 8 - ئاپرېل تېلېگراممىسى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېت سىياسىي بىۋروسى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، مەركىزىي ھەربىي ئىشلار كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى ليۇخۇاچىڭ شاڭجياڭ بۈگۈن چۈشتىن بۇرۇن دىئاۋىۋىتەي دۆلەت مېھمانخانىسىدا فرانسىيىنىڭ دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرى شارمىيون ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بىلەن كۆرۈشتى.

ليۇخۇاچىڭ مۇنداق دېدى: سىز جۇڭگو بىلەن فرانسىيە 1964 - يىلى دىپلوماتىك

مۇناسىۋەت ئورناتقاندىن بۇيان فرانسىيىنىڭ جۇڭگوغا زىيارەتكە كەلگەن تۇنجى دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرى، بۇ قېتىمقى زىيارىتىڭىز ناھايىتى مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە. ئۇ مۇنداق دېدى: جۇڭگو بىلەن فرانسىيە خەلقئارا ئىشلاردا مۇھىم رول ئويناۋاتقان دۆلەتلەر، ئىككى دۆلەت ئوتتۇرىسىدا 21 - ئەسىرگە يۈزلەنگەن يېڭىچە دوستلۇق - ھەمكارلىق مۇناسىۋىتى ئورنىتىش ئىنتايىن مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە، بۇ ئىككى دۆلەت

دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكىمىزنىڭ باياناتچىسى دانيە قاتارلىق دۆلەتلەرنىڭ قەستەن جۇڭگوغا قارشى تەكلىپ لايىھىسى قويغانلىقى ئۈستىدە توختالدى

شىنخۇئا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 8 - ئاپرېل تېلېگراممىسى. دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكىمىزنىڭ باياناتچىسى شېن گوفانگ بۈگۈن بۇ يەردە ئۆتكۈزۈلگەن مۇخبىرلارنى كۈتۈۋېلىش يىغىنىدا مۇنداق دېدى: جۇڭگو كىشىلىك ھوقۇق يىغىنىدا جۇڭگوغا قارشى تەكلىپ قويۇش مەيدانىدا چىڭ تۇرۇۋاتقان دۆلەتلەرنىڭ كىشىلىك ھوقۇق يىغىنىغا قاتناشقان كۆپ ساندىكى

دۆلەتلەرنىڭ مۇراجىتىگە ئەستايىدىل مۇئامىلە قىلىپ، قارشىلىشىشتىن ۋاز كېچىشنى ئۈمىد قىلىدۇ. شېن گوفانگ مۇخبىرلارنىڭ تەلپىگە بىنائەن دانيە قاتارلىق دۆلەتلەرنىڭ يەنىلا جۇڭگوغا قارشى لايىھىنى ئوتتۇرىغا قويۇش بىلەن شۇغۇللىنىۋاتقانلىقىغا باھا بەرگەندە يۇقىرىقى سۆزنى قىلدى.

شېن گوفانگ مۇنداق دېدى: فرانسىيە، گېرمانىيە، ئىتالىيە، ئىسپانىيە، گىرنتسىيە ۋە ياپونىيە قاتارلىق دۆلەتلەرنىڭ ب د ت كىشىلىك ھوقۇق يىغىنىنىڭ جۇڭگوغا قارشى لايىھە ئوتتۇرىغا قويۇشىغا ئىنتايىن قاتتىق قارشى تۇرۇشقا بەل باغلىغانلىقىنى ئىسپاتلىدى. ئۇ مۇنداق دېدى: جۇڭگو جۇڭگوغا قارشى لايىھىنى ئوتتۇرىغا قويۇش بىلەن قەستەن شۇغۇللىنىۋاتقان دۆلەتلەرنىڭ بۇ مەيداندىن ۋاز كېچىشنى ئۈمىد قىلىدۇ؛ ئەگەر بەزى دۆلەتلەر جۇڭگوغا قارشى لايىھىنى ئوتتۇرىغا قويۇشقا بەل باغلىغانلىقىنى ئىسپاتلىدى.

باراۋەرلىك ۋە ئۆزئارا ھۆرمەت قىلىش ئاساسىدا سۆزلىشىش ۋە ئالاقىلىشىش ئارقىلىق بىر تەرەپ قىلىشنى تەشەببۇس قىلىپ كەلدى. بىز ياۋروپا ئىتتىپاقى بىلەن كۆپ قېتىم سۆھبەتلەشتۈك، بۇنىڭدىن كېيىنمۇ داۋاملىق شۇنداق قىلماقچى. ئېگىلىشىمىزچە، بەزى غەرب دۆلەتلىرى يەنىلا جۇڭگوغا قارشى لايىھىنى ئوتتۇرىغا قويماقچى بولۇۋېتىپتۇ، فرانسىيىنىڭ داۋاملىق ئىجابىي رول ئويناپ، تېخىمۇ كۆپ غەرب دۆلەتلىرىنىڭ توغرا مەيدان قوللىنىپ، قارشىلىشىشقا خاتىمە بېرىپ، سۆزلىشىش ۋە ھەمكارلىققا يۈزلىنىشىنى ئىلگىرى سۈرۈشىنى ئۈمىد قىلىمىز.

جياڭ زېمىن مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: شىراڭ زۇڭتۇڭ ھاكىمىيەت بېشىغا چىققاندىن بۇيان، جۇڭگو بىلەن فرانسىيىنىڭ دوستلۇق - ھەمكارلىق مۇناسىۋىتى يېڭى تەرەققىياتقا ئېرىشتى. مەن شىراڭ زۇڭتۇڭنىڭ بۇ يىل 5 - ئايدا جۇڭگودا زىيارەتتە بولۇشىنى كۈتۈۋاتىمەن. ئۇنىڭ جۇڭگودىكى زىيارىتىنىڭ سىياسىي، ئىقتىساد قاتارلىق جەھەتلەردە ئىجابىي نەتىجىگە ئېرىشىدىغانلىقىغا ئىشىنىمەن. شۇ چاغدا ئىككى دۆلەت قوشما بايانات ئېلان قىلىپ، جۇڭگو بىلەن فرانسىيىنىڭ زور خەلقئارا مەسىلىلەرگە بولغان ئورتاق تونۇشى ۋە ئىككى تەرەپ مۇناسىۋىتىنى يەنىمۇ راۋاجلاندۇرۇشقا بولغان ئورتاق ئارزۇسىنى شەرھلەيدۇ. جۇڭگو بىلەن فرانسىيە خەلقئارا ئىشلاردا مۇھىم جاۋابكارلىقنى زىممىسىگە ئالغان دۆلەتلەر، ھەر ئىككىسى ئۆزىنىڭ مىللىي مۇستەقىللىقىنى قەدىرلەيدۇ، نۇرغۇن زور خەلقئارا مەسىلىلەرگە بولغان قارشى ئوخشاش. ھەممىمىز دۇنيانىڭ بىر قوتۇپلۇق بولۇشىغا قوشۇلمايمىز، كۆپ قوتۇپلۇق بولۇشىنى قۇۋۋەتلەيمىز. كۆپ قوتۇپلۇق بولۇش دۇنيانىڭ تىنچلىقى، مۇقىملىقى ۋە خەۋپسىزلىكىگە پايدىلىق بولۇپلا قالماستىن، ھەرقايسى دۆلەت ئىقتىسادىنىڭ ئورتاق تەرەققىياتى ئۈچۈنمۇ پايدىلىق.

مىيون رەئىسى جياڭ زېمىننىڭ كۆرۈشكەنلىكىگە مىننەتدارلىق بىلدۈردى. ئۇ مۇنداق دېدى: شىراڭ زۇڭتۇڭ جۇڭگو بىلەن بولغان مۇناسىۋەتنى راۋاجلاندۇرۇشقا ناھايىتى ئەھمىيەت بېرىدۇ، ئۇ فرانسىيە بىلەن جۇڭگونى دۇنيا تىنچلىقىنى قوغداش، ئىقتىسادىي تەرەققىياتنى ئىلگىرى سۈرۈشتە مۇھىم جاۋابكارلىقنى زىممىسىگە ئالغان، دەپ ھېسابلايدۇ. فرانسىيە جۇڭگو بىلەن ئىقتىساد - سودا، پەن - تېخنىكا، مەدەنىيەت قاتارلىق ساھەلەردە ئالاقىنى كۈچەيتىشنى خالاپلا قالماستىن، خەۋپسىزلىك ۋە مۇداپىئە جەھەتتىمۇ جۇڭگو بىلەن دوستانە ھەمكارلىقنى ساقلاپ قېلىشنى خالايدۇ، ئىككى تەرەپنىڭ يۇقىرى قاتلىمىدىكىلەر زىيارىتىنى كۈچەيتىپ، يۇقىرى قاتلامدىكىلەرنىڭ ستراتېگىيىلىك سۆزلىشىشىنى كۈچەيتىشىنى ئۈمىد قىلىدۇ.

شېن گوفانگ ياۋروپا ئىتتىپاقىنىڭ شياڭگاڭ مەسىلىسى توغرىسىدا بايانات ئېلان قىلماقچى بولۇۋاتقانلىقى توغرا ئەمەس، دېدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 8 - ئاپرېل
تېلېگراممىسى. دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكىمىز -
نىڭ باياناتچىسى شېن گوفانگ بۈگۈن مۇخبىرنىڭ
سوتالغا جاۋاب بېرىپ مۇنداق دېدى: ياۋروپا
ئىتتىپاقىنىڭ شياڭگاڭ مەسلىسى توغرىسىدا
بايانات ئېلان قىلماقچى بولۇۋاتقانلىقى توغرا
ئەمەس، شياڭگاڭ مەسلىسىدىن پايدىلىنىپ
جۇڭگونىڭ ئىچكى ئىشىغا ئارىلىشىشقا «ھەرگىز
يول قويمايمىز».

ئۇ مۇنداق دېدى: شياڭگاڭ مەسلىسى
1997 - يىلى 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن ئىلگىرى
جۇڭگو - ئەنگلىيە ھۆكۈمەتلىرىنىڭ ئىشى،
ئۇنىڭدىن كېيىن تامامەن جۇڭگونىڭ ئىچكى
ئىشى بولدى. ھەرقانداق چەت ئەل ھۆكۈمىتى
ۋە تەشكىلاتنىڭ شياڭگاڭنىڭ ئىشىغا ئارىلىشىش
ھوقۇقى يوق.

شېن گوفانگ مۇنداق دېدى: جۇڭگو
ھۆكۈمىتى قەتئىي يوسۇندا جۇڭگو - ئەنگلىيە
قوشما باياناتى ۋە نېگىزلىك قانۇن بويىچە ئىش
قىلىپ كەلدى. شياڭگاڭ قايتۇرۇلغاندىن كېيىن،
شياڭگاڭ ئاھالىسىنىڭ دېموكراتىيە ھوقۇقلىرى
ۋە ئەركىنلىكىگە كاپالەتلىك قىلىندۇ، ھەرقايسى
دۆلەتنىڭ شياڭگاڭدىكى قانۇن مەنپەئەتلىرىگەمۇ
ئېتىبار بېرىلدى.

باياناتچى مۇنداق دېدى: «بىز ياۋروپا
ئىتتىپاقىنىڭ شياڭگاڭنىڭ ئەمەلىي ئەھۋالىنى،
جۇڭگونىڭ شياڭگاڭغا قاراتقان سىياسىتىنى
چۈشىنىشى، زۆرۈر تەكشۈرۈش تەتقىقات ئېلىپ
بېرىپ، بەزى كىشىلەر تارقاتقان ئەمەلىيەتتىن
چەتلىگەن سۆزلەرگە ئىشىنىپ كەتمەسلىكىنى،
بەزى كىشىلەرگە ئەگىشىپ، شياڭگاڭ
مەسلىسىدە «خەلقئارا كوزىر» كۆتۈرۈپ
چىقماستىن ئۈمىد قىلىمىز.

روسىيە بىلەن

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، موسكۋا خەۋىرى.
روسىيە زۇڭتۇڭى يىلتىس بىلەن بېلورۇسىيە
زۇڭتۇڭى لوكاشىنكو 4 - ئاينىڭ 2 - كۈنى
كرېملىدا «روسىيە - بېلورۇسىيە ئىتتىپاقى
شەرتنامىسى» نى ئىمزالدى.
ئىككى زۇڭتۇڭ شۇنىڭ بىلەن بىللە يەنە
«روسىيە - بېلورۇسىيە ئىتتىپاقى
نەزنامىسى» نى دەسلەپكى قەدەمدە ئىمزالدى.
«(روسىيە - بېلورۇسىيە ئىتتىپاقى
نەزنامىسى) نى پۈتتۈرۈش ۋە ماقۇللاش
مەسلىسى توغرىسىدىكى ئۆز ئارا چۈشىنىش
ئەسلىتىمىسى» نى ئىمزالدى.
ئىتتىپاق شەرتنامىسى بويىچە بۇلتۇز 4 -

بېلورۇسىيە ئىتتىپاق شەرتنامىسى ئىمزالدى

ئاينىڭ 2 - كۈنى قۇرۇلغان روسىيە -
بېلورۇسىيە ئورتاق گەۋدىسى روسىيە -
بېلورۇسىيە ئىتتىپاقىغا ئۆزگەرتىلدى. لېكىن
ئىككى دۆلەت ئۆزلىرىنىڭ ئىگىلىك ھوقۇقى،
ئاساسىي قانۇنى، مۇستەقىللىكى ۋە زېمىن
پۈتۈنلۈكىنى ساقلاپ قالدۇ. ئىتتىپاقنىڭ
ئاساسىي مەقسىتى: روسىيە بىلەن بېلورۇسىيە
ئوتتۇرىسىدىكى دوستلۇقنى كۈچەيتىش،
ئىككى دۆلەتنىڭ سىياسىي، ئىقتىسادىي،
ھەربىي، ئىجتىمائىي ۋە باشقا ساھەلەردىكى
ئومۇميۈزلۈك ھەمكارلىقىنى چوڭقۇرلاشتۇ-
رۇش، ئىككى دۆلەتنىڭ ئىجتىمائىي ۋە
ئىقتىسادىنىڭ سىجىل تەرەققىياتىنى ئىلگىرى

ئامېرىكا زۇڭتۇڭى كلىنتون مۇشۇ ئاينىڭ
7 - كۈنى ئاقسارايدا ئىسرائىلىيە زۇڭلىسى
ئېتانياخۇ بىلەن كۆرۈشتى.
شىنخۇا ئاگېنتلىقى

دۆلەتلەرنىڭ ب د ت كىشىلىك ھوقۇق يىغىنىنىڭ
شۇغۇرلىنىۋاتقان دۆلەتلەرنىڭ بۇ مەيداندىن ئۆز
جۇڭگوغا قارىشى لايىھە ئوتتۇرىغا قويۇشىغا
ئارىلاشماستىن قارار قىلغانلىقى «ئاقلىنىش»،
«كىشىلىك ھوقۇق يىغىنىغا قاتناشقان كۆپ ساندىكى
دۆلەتلەرنىڭ سۆزلىشىشى تەشەببۇس قىلىپ،
ئالاقىسىگە چوقۇم زىيان يېتىدۇ.

**ئومان ئامېرىكىنىڭ ئىسرائىلىيەنى ۋەدىسىگە خىلاپلىق
قىلىشقا قۇتراتماسلىقىنى ئۈمىد قىلدى**

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ئەبۇزەبى خەۋىرى. ئەرەب
بىرلەشمە خەلىپىلىكى «بىرلەشمە گېزىتى» نىڭ
بۈگۈنكى خەۋىرىگە قارىغاندا، ئومان
سۇلتانلىقى دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكى ئاخبارات
مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى سالم ئەلەنس
تۈنۈگۈن ماسكاتتا مۇنداق دېگەن: ئومان

ياۋروپا ئىتتىپاقىنىڭ كېڭىيىشى قىيىن ھەسلىگە دۇچ كەلدى

ياۋروپا ئىتتىپاقىنىڭ كېڭىيىشىدىكى
ئىككىنچى قىيىن ھەسلى: شىمالىي ئاتلانتىك
ئەھدى تەشكىلاتىنىڭ شەرققە كېڭىيىشى
بىلەن بولغان مۇناسىۋەتنى قانداق بىر تەرەپ
قىلىش مەسلىسى. شىمالىي ئاتلانتىك
ئەھدى تەشكىلاتى بۇ يىلى 7 - ئايدا مادرىدا
ئۆتكۈزۈلدىغان باشلىقلار يىغىنىدا تۇنجى
تۈركۈمدە يېڭىدىن قوبۇل قىلىنىدىغان
دۆلەتلەرنىڭ ئىسپانلىقنى ئېلان قىلىدۇ.
ھازىر ئۈمىد ئەڭ چوڭ دەپ قارىلىۋاتقانلىرى
پولشا، ۋېنگرىيە ۋە چېخ. باشقا ئىلتىماس
قىلغان دۆلەتلەر 1 - تۈركۈمدە قوبۇل
قىلىنىدىغانلارنىڭ سىرتىدا قالدۇرۇلدى.
ئامېرىكا غەربىي رەسمىي سورۇندا ياۋروپا
ئىتتىپاقىنىڭ دۆلەتلەرنىڭ بىر نەچچىسىنى
قوبۇل قىلىشىنى ئۈمىد قىلىپ، ئۇلارنىڭ
ھازىرچە شىمالىي ئاتلانتىك ئەھدى
تەشكىلاتىغا كىرەلمەي قالغانلىقىغا تەسەللى
بەردى. ياۋروپا ئىتتىپاقى ئوچۇق
سورۇنلاردا «ئۆز ئارا تولۇقلايدۇ» دېگەن
گەپنى رەت قىلغان بولسىمۇ، ياۋروپا
ئىتتىپاقى بىلەن شىمالىي ئاتلانتىك ئەھدى
تەشكىلاتىنىڭ كېڭىيىشىنىڭ ھەم پاراللېل
بولسىدىغانلىقىنى، ھەم بىر-بىرىنى
تولۇقلايدىغانلىقىنى ئېتىراپ قىلدى. لېكىن
بۇنداق بىر-بىرىنى تولۇقلاش خاراكتېرىنى
قانداق گەۋدىلەندۈرۈش مەسلىسىدە ياۋروپا
ئىتتىپاقى ھازىرچە بىرەر كونكرېت پىلانى
ئوتتۇرىغا قويالمىدى.

تۈركىيە رەھبەرلىرىنى گاڭگىرىتىپ قويغان
ئىش شۇكى، تۈركىيە سوغۇق مۇئامىلىگە
ئۇچراۋاتقاندا ئىككى - ئۈچ يىل ئىلگىرى ياۋروپا
ئىتتىپاقىغا قاتنىشىش ئىلتىماسىنى سۇنغان
ئوتتۇرا، شەرقىي ياۋروپا دۆلەتلىرى ئىتتىكلا
نامزات دۆلەت قىلىندى، شۇڭا ئەگەر تۈركىيەنىڭ
ياۋروپا ئىتتىپاقىغا قاتنىشىشىغا «ئادىل مۇئامىلە»
قىلىنمىسا، ئۇ شىمالىي ئاتلانتىك ئەھدى
تەشكىلاتىغا ئەزا دۆلەت بولۇش سۈپىتى بىلەن
شىمالىي ئاتلانتىك ئەھدى تەشكىلاتىنىڭ شەرققە
كېڭىيىش مەسلىسىدە رەت قىلىش ھوقۇقىنى
ئىشلىتىدۇ، دەپ تەھدىت سالدى.
تۈركىيەنىڭ قاتتىق پوزىتسىيىسى مەلۇم
دەرىجىدە رول ئوينىدى. ياۋروپا ئىتتىپاقىغا ئەزا
15 دۆلەتنىڭ دىپلوماتىيە مىنىستىرلىرى ياۋروپا
ئىتتىپاقى بىلەن تۈركىيە مۇناسىۋىتىنىڭ يەنىمۇ
يامانلىشىپ كېتىشىدىن ساقلىنىش ئۈچۈن
ئابىردولون يىغىنىدا تەسەللى بېرىش
پوزىتسىيىسى تۇتتى، يىغىنغا قاتناشقان
مىنىستىرلار تۈركىيە ياۋروپا ئىتتىپاقىغا
قاتنىشىشقا ھوقۇقلۇق، ئۇ باشقا ئىلتىماس قىلغان
دۆلەتلەر بىلەن باراۋەر مۇئامىلىگە ئېرىشىشى
لازم، دېيىشتى، لېكىن دىپلوماتىيە مىنىستىرلىرى
يەنە تۈركىيەنىڭ ھازىر «ئۆلچەمگە
يەتمىگەن» لىكىنى باھانە قىلىپ، تۈركىيەنى
كىرگۈزمىدى. ئۇنىڭدىن باشقا تۈركىيە بىلەن
ياۋروپا ئىتتىپاقىغا ئەزا دۆلەت گېرېتسىيەنىڭ
زېمىن ھاجىراسى ۋە تۈركىيە سىپىرۇس
مەسلىسىدىكى زىددىيەتمۇ تۈركىيەنىڭ ياۋروپا
ئىتتىپاقىغا قاتنىشىشىغا توسالغۇ بولدى.

يېقىندىن بۇيان ياۋروپا ئىتتىپاقى
كېڭىيىش مەسلىسىدە شىمالىي ئاتلانتىك
ئەھدى تەشكىلاتىنىڭ شەرققە كېڭىيىش
داغدۇغىسىدىن قارىغاندا ئەزىملىك قىلىپ،
ئىلتىماس سۇنغان دۆلەتلەرنى بىزار قىلدى.
يېقىندا ياۋروپا ئىتتىپاقىغا ئەزا 15 دۆلەتنىڭ
دىپلوماتىيە مىنىستىرلىرى گوللاندىيەنىڭ
ئابىردولون شەھىرىدە يىغىن ئېچىپ،
ياۋروپا ئىتتىپاقىنىڭ كېڭىيىش مەسلىسىنى
قارالغا كىرگۈزگەن بولسىمۇ، بۇ قېتىمقى
يىغىندا كۆرۈنەرلىك ئىلگىرىلەش
بولمىدى.
تۈركىيەنىڭ ياۋروپا ئىتتىپاقىغا قاتنىشىشى
ياۋروپا ئىتتىپاقىنىڭ كېڭىيىشىدىكى بىرىنچى
قىيىن ھەسلى بولدى. يېقىنقى يىللاردىن
بۇيان تۈركىيە ياۋروپا ئىتتىپاقىغا قاتنىشىش
ئارزۇسى ۋە سەۋەبلىرىنى تەكىتلەپ كەلدى.
لېكىن ئۇ ياۋروپا ئىتتىپاقىنىڭ سوغۇق
مۇئامىلىسىگە ئۇچرىدى. ياۋروپا ئىتتىپاقى
تۈركىيەنىڭ ئۆزىگە ئەزا دۆلەت بولۇشىنى
خالىماسلىقىدا مۇنداق ئىككى سەۋەب بار:
بىرى، تۈركىيە ئىسلام دۆلىتى، ياۋروپا
ئىتتىپاقىدىن ئىبارەت خرىستىئان دىنى
كۈلۈپىغا قاتناشما بولمايدۇ، يەنە بىرى،
تۈركىيە ئىقتىساد ۋە «كىشىلىك ھوقۇق»
جەھەتلەردە ياۋروپا ئىتتىپاقى بەلگىلىگەن
ئۆلچەمگە تېخى يەتمىدى.

**دۇڭجىڭ ئاھالىسى يىغىلىش ئۆتكۈزۈپ، ئامېرىكا قوشۇنلىرىنىڭ چۇڭشىڭدىن
چىقىپ كېتىشىنى تەلەپ قىلدى**

قارشى تۇردى، ئامېرىكا قوشۇنلىرىنىڭ
چۇڭشىڭدىن چىقىپ كېتىشىنى تەلەپ
قىلدى.
يىغىلىشقا قاتناشقانلار مۇنداق دېدى:
ياپونىيە ھۆكۈمىتىنىڭ ئامېرىكا قوشۇنلىرىغا يەر
بېرىش ئالاھىدە تەدبىرى قانۇنغا تۈزىتىش
كىرگۈزۈش لايىھىسىنى ئالدىراپ - تېنەپ دۆلەت
مەجلىسىنىڭ قاراپ چىقىشىغا سۈنۈشتىكى
مەقسىتى ئامېرىكا قوشۇنلىرىنىڭ چۇڭشىڭ
زېمىنىنى داۋاملىق ئىگىلىشىنى قانۇنلاشتۇ-
رۇشتىن ئىبارەت. بۇ ھەرىكەت خەلقنىڭ
ئارزۇسىغا خىلاپ.
بۇ يىغىلىشقا قاتناشقانلار يەنە دۇڭجىڭنىڭ
سېگۇ رايونىدىكى كوچىلاردا نامايىش قىلىپ،
كىشىلەرنىڭ ھۆكۈمەتنىڭ ئامېرىكا قوشۇنلىرىغا
يەر بېرىش ئالاھىدە تەدبىرى قانۇنغا تۈزىتىش
كىرگۈزۈلگەنلىكىگە قارشى تۇرۇشنى مۇراجىئەت
قىلدى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، دۇڭجىڭ، 6 -
ئاپرېل تېلېگراممىسى. دۇڭجىڭ شەھىرىدىكى
خەلق تەشكىلاتلىرى ۋە ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ
ئەزالىرى ھەم چۇڭشىڭ ناھىيىلىك پارلامېنتىنىڭ
ئەزالىرى بولۇپ تەخمىنەن 2500 كىشى بۈگۈن
يامغۇرغا قارىماي دۇڭجىڭدىكى دەيدەيىۋ
باغچىسىدا يىغىلىش ئۆتكۈزۈپ، ھۆكۈمەتنىڭ
ئامېرىكا قوشۇنلىرىغا يەر بېرىش ئالاھىدە
تەدبىرى قانۇنغا تۈزىتىش كىرگۈزۈلگەنلىكىگە

شىنجاڭ گېزىتى

(维吾尔文)

新 疆 日 报

(بۇ سان ئالتە بەت)

مەملىكەت ئىچىدىكى بىر تۇتاش نومۇرى: CN 65—0002 / Z

«شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى نەشر قىلدى (ۋە كالتە نومۇرى: 1-57)

1997 - يىل

ئاپرېل

10

پەيشەنبە

ئۈرۈمچىنىڭ ھاۋارايى:

كۈندۈزى ۋە كېچىسى ھاۋا بۆلۈنلۈك بەزىدە ئۈچۈك بولىدۇ، نېپىر ئۇزاق 6-15 بولىدۇ، تۆت بال شامال چىقىدۇ.

مۇھىم خەۋەرلەر

جۇڭگو قىزىل كرېست باش جەمئىيىتى تېلېگرامما يوللاپ، يەر تەۋرىگەن جايلاردىكى ئاممىدىن ھال سورىدى ۋە پۇل ئىئانە قىلدى

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق قىزىل كرېست جەمئىيىتىگە: يېقىندا پەيزاۋات ناھىيىسىدە يەنە 6.4 بال يەر تەۋرەپ، ئاپەت بولغان رايوندىكى خەلقنىڭ ھاياتى ۋە مال-مۈلكىنىڭ ئېغىر زىيانغا ئۇچرىغانلىقىدىن خەۋەر تاپتۇق. جەمئىيىتىمىز سىلەرنىڭ ئاپەت ئەھۋالى توغرىسىدىكى دۆكلاتلىقلارنى تاپشۇرۇپ ئالغاندىن كېيىن، ئاپەت ئەھۋالىنىڭ تەرتىپىياتىغا يېقىندىن كۆڭۈل بۆلدى. رايونىڭ مەملىكىتىمىزدىكى ئاز سانلىق مىللەتلەر توپلىشىپ ئولتۇراقلاشقان چەت رايون ئىكەنلىكىنى، ئۆزىنى قۇتقۇزۇش ئىقتىدارىنىڭ ئاجىزراق ئىكەنلىكىنى نەزەردە تۇتۇپ، جەمئىيىتىمىز ئاپەتكە ئۇچراپ دالدا يېتىپ - قويۇۋاتقان خەلقنىڭ جېدىر سېتىۋېلىش قېيىنچىلىقىنى ھەل قىلىشقا ياردەم بېرىش ئۈچۈن رايونىڭغا 200 مىڭ يۈەن ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش پۇلى ئاجرىتىپ بېرىشنى قارار قىلدى. ئاپەتكە ئۇچرىغان جايلاردىكى خەلققە بولغان سەمىي سالىمىزنى يەتكۈزۈپ قويۇشۇڭلارنى ئۈمىد قىلىمىز. جەمئىيىتىڭلارنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ زەھەرلىكىدە، ئىنسانپەرۋەرلىك پىرىنسىپىغا ئەمەل قىلىپ، ئۆز كۈچىگە تايىنىپ ئىش كۆرۈش روھىنى جارى قىلدۇرۇپ، ھۆكۈمەتنىڭ ئالاقىدار تارماقلىرى بىلەن زىچ ماسلىشىپ، ئاپەتكە ئۇچرىغان جايلاردا قۇتقۇزۇش، ياردەم بېرىش خىزمىتىنى پائال قانات يايدۇرۇپ، ئاپەتكە ئۇچرىغان خەلقنى قېيىن ئەھۋالدىن بالدۇرراق قۇتۇلۇپ، يۇرت-ماكانىنى قايتا قۇرۇش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلىشىڭلارنى ئۈمىد قىلىمىز.

جۇڭگو قىزىل كرېست باش جەمئىيىتى

1997-يىل 4-ئاينىڭ 8-كۈنى

ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى دائىمىي كومىتېت كېڭەيتىلگەن يىغىنى ئاچتى

ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ پارتىيە ئىستىلى، پاكلىق قۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈرەيلى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز لى يۈەن خەۋەر قىلىدۇ: مۇشۇ ئاينىڭ 4-كۈنى چۈشتىن ئىلگىرى ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى دائىمىي كومىتېت كېڭەيتىلگەن يىغىنى ئېچىپ، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەننىڭ ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېت ئەزالىرىنىڭ «جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىنىڭ ئىنتىزام چارىسى كۆرۈش نىزامى (سنىق تەرىقىسىدە يولغا قويىلىدۇ)» قاتارلىق يېڭىدىن ئېلان قىلىنغان پارتىيىنىڭ ئىچكى مۇھىم نىزام - بەلگىلىمىلىرىنى ئۆگىنىش يىغىنىدا قىلغان مۇھىم سۆزىنى يەتكۈزدى. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى خۇجىيەن مۇنداق دېدى: مەركەز يېقىندا ئېلان قىلغان «جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىنىڭ ئىنتىزام چارىسى كۆرۈش نىزامى (سنىق تەرىقىسىدە يولغا قويىلىدۇ)» قاتارلىق پارتىيىنىڭ بىر قاتار ئىچكى نىزام - بەلگىلىمىلىرى پارتىيە قۇرۇلۇشىنى تۈزۈملەشتۈرۈش، قانۇنلاشتۇرۇشنىڭ مۇھىم تەدبىرى، دېڭ شياۋپىڭنىڭ پارتىيە ئىستىلى، پاكلىق قۇرۇلۇشى توغرىسىدىكى ئىدىيىسىنىڭ كونكرېت ئىپادىسى، چىرىكلىشىشكە قارشى تۇرۇش كۈرىشىنىڭ كۈچلۈك قورالى. بىز ئۇلارنى ئەستايىدىل ئۆگىنىپ، چوڭقۇر ئۆزلەشتۈرۈشىمىز كېرەك. بىرىنچىدىن، ئۆگىنىشنى، تەشۋىق قىلىشنى ياخشى تۇتۇپ، «نىزام» قاتارلىقلارنى بۇ يىلقى پارتىيە ئىستىلى، پاكلىق قۇرۇلۇشى تەربىيىسىنىڭ ئاساسىي مەزمۇنى قىلىپ، ئۇنى ماددىمۇ ماددا، جۈملىمۇ جۈملە چۈشىنىپ ئۆزلەشتۈرۈش كېرەك. ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىنتىزام تەكشۈرۈش، مەمۇرىي تەپتىش ئورگانلىرى «نىزام» قاتارلىقلارنى، ئۆگىنىش، ئەمەلىيلەشتۈرۈشتە باشلامچى بولۇشى كېرەك. ئاپتونوم رايونىمىزدىكى پارتىيىلىك كادىرلار ئارىسىدا ئۆگىنىشنى ئومۇميۈزلۈك قانات يايدۇرۇش كېرەك. ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى جايلارنىڭ ئۆگىنىش، تەشۋىق قىلىش ئەھۋالىنى تەكشۈرىدۇ ھەم ئىككى قېتىم ئىمتىھان ئالىدۇ. ئىككىنچىدىن، ئەمەلىيلەشتۈرۈشنى ياخشى تۇتۇش كېرەك. مەركىزىي ئىنتىزام

ئۈرۈمچىدىكى ئالىي مەكتەپ، تېخنىكوم ئوقۇغۇچىلىرى مەنئىي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى ئەمەلىي ھەرىكىتى بىلەن قوللىدى

ۋاڭ لېچۈەن ئاپتونوم رايون، ھەربىي رايون ئاچقان خەلق ئەسكەرلىرى، زاپاستىكىلەر خىزمىتى يىغىنىدا مۇنۇلارنى تەلەپ قىلدى:

مۇقىملىق ۋە ئومۇمىيلىقنى كۆزدە تۇتۇپ، خەلق ئەسكەرلىرى خىزمىتىنى چىڭ تۇتۇش كېرەك

ئۆز مۇخبىرىمىز خاۋخۇاڭ، قىسىدا تۇرۇشلۇق مۇخبىرىمىز ۋاڭ شەننىڭ خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايون، ھەربىي رايون ئاچقان خەلق ئەسكەرلىرى، زاپاستىكىلەر خىزمىتى يىغىنى 4 - ئاينىڭ 8 - كۈنى چۈشتىن ئىلگىرى ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. يىغىنغا شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ مۇئاۋىن سىلگىۋەنى قۇربان ئەرشىدىن رىياسەتچىلىك قىلدى. شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ مۇئاۋىن سەنمۇجاڭى سۈمگۈنەن يىغىندا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ۋە شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىجتىمائىي مۇقىملىقنى قوغداشتا كۆرۈنەرلىك تۆھپە قوشقان خەلق قوراللىق سىستېمىسىدىكى ئالتە ئورۇننى تەقدىرلەش توغرىسىدىكى ئومۇمىي ئۇقتۇرۇشنى ئوقۇپ ئۆتتى. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن يىغىندا سۆز قىلدى. ئۇ مۇنۇلارنى تەلەپ قىلدى: نۆۋەتتە ئىجتىمائىي مۇقىملىقنى قوغداشنى ئىنتايىن مۇھىم خىزمەت سۈپىتىدە تۇتۇش كېرەك. خەلق ئەسكەرلىرى خىزمىتىنى زاپاس خەلق ئەسكەرلىرى قۇرۇلۇشىنى ھەقىقىي

پاكلىق قۇرۇلۇشى توغرىسىدىكى ئىدىيىسىنىڭ كونكرېت ئىپادىسى، چىرىكلىشىشكە قارشى تۇرۇش كۈرىشىنىڭ كۈچلۈك قورالى. بىز ئۇلارنى ئەستايىدىل ئۆگىنىپ، چوڭقۇر ئۆزلەشتۈرۈشىمىز كېرەك. بىرىنچىدىن، ئۆگىنىشنى، تەشۋىق قىلىشنى ياخشى تۇتۇپ، «نىزام» قاتارلىقلارنى بۇ يىلقى پارتىيە ئىستىلى، پاكلىق قۇرۇلۇشى تەربىيىسىنىڭ ئاساسىي مەزمۇنى قىلىپ، ئۇنى ماددىمۇ ماددا، جۈملىمۇ جۈملە چۈشىنىپ ئۆزلەشتۈرۈش كېرەك. ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىنتىزام تەكشۈرۈش، مەمۇرىي تەپتىش ئورگانلىرى «نىزام» قاتارلىقلارنى، ئۆگىنىش، ئەمەلىيلەشتۈرۈشتە باشلامچى بولۇشى كېرەك. ئاپتونوم رايونىمىزدىكى پارتىيىلىك كادىرلار ئارىسىدا ئۆگىنىشنى ئومۇميۈزلۈك قانات يايدۇرۇش كېرەك. ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى جايلارنىڭ ئۆگىنىش، تەشۋىق قىلىش ئەھۋالىنى تەكشۈرىدۇ ھەم ئىككى قېتىم ئىمتىھان ئالىدۇ. ئىككىنچىدىن، ئەمەلىيلەشتۈرۈشنى ياخشى تۇتۇش كېرەك. مەركىزىي ئىنتىزام

تۇتۇش كېرەك. خەلق ئەسكەرلىرى خىزمىتىنى زاپاس خەلق ئەسكەرلىرى قۇرۇلۇشىنى ھەقىقىي تۇتقانلىق مۇقىملىق خىزمىتىنى تۇتقانلىق. تۈردە ئومۇمىيەتكە مۇناسىۋەتلىك بولغان

پراكتىكىدا مۇخبىرىمىز قەيسەر قىيۇم خەۋەر قىلدۇ: مۇشۇ ئاينىڭ 6 - كۈنى شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى، شىنجاڭ تىببىي ئىنستىتۇتى، شىنجاڭ ئاشلىق مەكتىپى قاتارلىق ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى 24 ئالىي مەكتەپ، تېخنىكوم ئوقۇغۇچىلىرى ئاپتونوم رايونلۇق ئىتتىپاق كومىتېتى، مائارىپ كومىتېتى قاتارلىق ئورۇنلارنىڭ تەشكىللىشى بىلەن تۇنجى قېتىم «ياش پىدائىيلار مۇلازىملىق رايونى ياردەم پونكىتى» قۇرۇش پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇپ،

* * *

سۈرەتتە: شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ ئوقۇغۇچىلىرى رەھبەرلەر بىلەن بىللە ئىنقىلابىي قۇربانلارنىڭ ئىش ئىزلىرىنى ئەسلىمەكتە. ئايتۇرسۇن مۇمىن فوتوسى

مەنئى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى ئەمەلىي ھەرىكىتى بىلەن قوللىدى. شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى ياش پىدائىيلار مۇلازىملىق ئەترىتى ئۈرۈمچى شەھىرى «تىيانشان» رايونى «غالبىيەت» يولى مەھەللە ئىش باشقارمىسىنى «مۇلازىملىق رايونى ياردەم پونكىتى» قىلىپ بېكىتكەندى. بۇ كۈنى ۋىۋىسكا ئېشىش مۇراسىمى ئۆتكۈزۈلگەندىن كېيىن، شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ 200 گە يېقىن ئوقۇغۇچىسىنىڭ بىر قىسمى 8 - ئارمىيىنىڭ شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق ئىش بېجىرىش باشقارمىسىغا بېرىپ ھويلا، ئىشك، دېرىزە ۋە تام - تورۇسلارنى پاك - پاكىز تازىلىدى، رەھبەرلەر بىلەن بىللە، ئىنقىلابىي

قۇربانلارنى ئەسلىپ، ئۇلارنى چوڭقۇر ياد ئەتتى؛ بىر قىسمى نەمىنىدىكى كوچا ۋە كوچا رىشاتكىلىرىنى تازىلىدى؛ يەنە بىر قىسمى ئۇچتاش ئاپتوموبىل توختاش بېكىتىنى تازىلاپ، 1 -، 51 -، 7 - يول ئاپتوموبىللىرىنى سۈرتۈپ بەردى. بۇ كۈن باشقا مەكتەپلەردىكى ياش پىدائىيلار مۇلازىملىق ئەترەتلىرىمۇ بەلگىلەنگەن ئورۇنلاردا «مۇلازىملىق رايونى ياردەم پونكىتى» قۇردى. 10 مىڭدىن ئارتۇق ياش پىدائىي مەركىزىي شەھەردە پاكىز، گۈزەل مۇھىت بەرپا قىلىپ، مەنئى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنىڭ يېڭى مەنزىرىسىنى ياراتتى.

تۇتۇش كېرەك. خەلق ئەسكەرلىرى خىزمىتىنى زاپاس خەلق ئەسكەرلىرى قۇرۇلۇشىنى ھەقىقىي تۇتقانلىق مۇقىملىق خىزمىتىنى تۇتقانلىق. تۈردە ئومۇمىيەتكە مۇناسىۋەتلىك بولغان

مۇشتىرىلار سەمىگە:

«جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ جىنايىتىنىڭ قانۇنى» ئەتىدىن باشلاپ گېزىتىمىزدە ئۇلاپ بېرىلىدۇ. تەھرىردىن

جەنۇبىي شىنجاڭدا كېۋەز تېرىلغۇسى ئومۇميۈزلۈك باشلاندى

ئۆز مۇخبىرلىرىمىز جۇبېيى، لى جىڭسۇڭ خەۋەر قىلدۇ: مۇشۇ ئاينىڭ 1-كۈنى بىز ئاپتوموبىل بىلەن گەنگۇ جىلغىسىدىن ئۆتۈپ جەنۇبىي شىنجاڭغا كىرىشىمىز بىلەنلا، چېچەك بىلەن تولغان بىر دۇنياغا كىرىپ قالغاندەك بولدۇق. كورلىدىن ئاقسۇغىچە يول بويلىرى، كەنت، مەھەللىلەر، ئېتىز-بويلىرىدا، باغلاردا نەشپۈت، ئۆرۈكلەر چېچەكلەپ كەتكەندى. شۇنىڭدىن كېيىنكى بىر قانچە كۈن ئىچىدە نەگىلا بارساق شۇ يەردە ئالدىراش تېرىلغۇ مەنزىرىسىنى كۆردۇق. ئاقسۇ ۋىلايەتلىك يېزا ئىگىلىك تارماقلىرىدىكى يولداشلار بىزگە مۇنداق دەيدى: نورمال يىللاردا بۇ يەردە ئۆرۈك 4-ئاينىڭ 5-كۈنىنىڭ ئالدى-كەينىدە چېچەكلەيتتى. بۇ يىل ئۆرۈكلەر 3-ئاينىڭ 23-كۈنىدىن تارتىپلا چېچەكلەشكە باشلىدى. بۇ ئەتىيازنىڭ بالدۇر كەلگەنلىكىدىن بولدى. ئاقسۇ ۋىلايىتىدىكىلەر ياخشى پۇرسەتنى غەنىمەت بىلدى. ئىلگىرىكى يىللاردا كېۋەز تېرىلغۇسى 4-ئاينىڭ 8-كۈنى ئۆپچۆرسىدە باشلىناتتى. بۇلتۇر ئەتىياز ھاۋا ئىللىمغاچقا، كېۋەز تېرىلغۇسى 4-ئاينىڭ

ئوتتۇرىلىرى باشلانغان. بۇ يىل ئاقسۇ كۈنئىسەھەر، كۇچا قاتارلىق جايلاردا كېۋەز 3-ئاينىڭ 28-كۈنىدىن باشلاپ سىناق تەرىقىسىدە تېرىلدى. 4-ئاينىڭ 2-كۈنى ۋىلايەت بويىچە ئەتىيازلىق تېرىلغۇ ئومۇميۈزلۈك باشلىنىپ كەتتى. ئوقۇشىمىزچە، ئۆتكەن يىلى كېۋەز ھوسۇلى كېمەيكەنلىكى تۈپەيلىدىن بولغان زىياننى تولدۇرۇۋېلىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ 1997-يىللىق پاختىچىلىقىدا «ئىككى قەدەمنى تەڭ ئېلىش» نىشانىغا يېتىش ئۈچۈن ئاقسۇ، قەشقەر ۋىلايەتلىرىدىكى كادىرلار ۋە ئامما بىردەك غەيرەتكە كېلىپ، ئۆتكەن يىلى قىشتىن بۇيان توك ياققۇزۇش، غوزا قۇرتىدىن مۇداپىئە كۆرۈش ۋە ئۇنى يوقىتىشنى نۇقتىلىق تۇتۇپ، كېۋەز تېرىلغۇ كۆلىمىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، ئەتىيازلىق تېرىلغۇغا كېرەكلىك ماددىي ئەتىيازلىق يېتىرلىك تەييارلاپ، ھاۋانىڭ ئىللىشىنى كۈتۈپ تۇرغانىكەن. بۇ يىل ئەتىيازنىڭ بالدۇر كېلىشى جەنۇبىي شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت كادىر، ئاممىسىنىڭ بۇ يىل كېۋەزدىن مول ھوسۇل ئېلىش ئىشەنچىسىنى ئاشۇردى.

جاپا-مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىش روھى چىرىكلىشىشنىڭ ئالدىنى ئالدىغان دورا

گېزىتىمىزنىڭ ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان ئۈزۈمچىسى ماڭگېنكى

سوتسىيالىزم ئىشلىرىنىڭ تەرەققىياتى ئۈچۈن جاپا-مۇشەققەتتىن، قۇربان بېرىشتىن قورقماي، كۈرەش قىلىشقا، غەلبە قىلىشقا جۈرئەت قىلىدىغان ئالغا ئىلگىرىلەش روھى، پىداكارلىق روھىدۇر. ئۇ خىزمەت، تۇرمۇش، ئۆگىنىش قاتارلىق پۈتكۈل ئەمەلىيىتىمىزگە سىڭگەن ساغلام، يۇقىرى ئۆزلەيدىغان ئىدىيىۋى ساپا، ئۇ ھەر بىر كوممۇنىست ۋە سوتسىيالىستىك دۆلەت خىزمەتچىلىرى ھازىرلاشقا تېگىشلىك ئەخلاقىي پەزىلەت بولۇپ قېلىشى كېرەك.

جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىشنى تەشەببۇس قىلغاندا ئىچكى قىسمىدىكى باشقۇرۇشنى ئىلگىرى سۈرۈپ ۋە كۈچەيتىپ، ئىسراپچىلىقنى تۈگەتكىلى بولىدۇ.

جاپا-مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىشنى تەشەببۇس قىلغاندا، جاپاغا چىداپ ئاددىي - ساددا ياشاپ، راھەت-پاراغەتكە بېرىلمەي، بۇرۇنۇزىيە ئىدىئولوگىيىسى تۇرمۇش ئۇسۇلىنىڭ ئېزىقتۇرۇشى، چىرىتىشىنى ئاڭلىق چەكلەپ، ئىدىيە جەھەتتە مۇداپىئە لىنىيىسى بەرپا قىلىپ، پاك - دىيانەتلىك بولۇپ، ئۆزىمىزگە كىر قوندۇرماي، كومپارتىيە ئەزالىرىنىڭ ئىلغارلىقىنى ساقلاپ قالالايمىز.

جاپا-مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىشنى تەشەببۇس قىلغاندا، پاك-دىيانەتلىك بولۇپ جان-دەل بىلەن خەلق ئۈچۈن خىزمەت قىلغىلى بولىدۇ. جاپا-مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىش بىلەن چىرىكلىشىش بىر-بىرىگە قارىمۇ

بۇنداق قارىمۇ قارشىلىق ئوخشاش بولمىغان كىشىلىك تۇرمۇش قارشى، قىممەت قارشىنىڭ قارىمۇ قارشىلىقى. ئۇنىڭ ماھىيىتى خەلق ئۈچۈن خىزمەت قىلىش ياكى شەخسنىڭ مەنپەئىتىنى كۆزلەش مەسلىسىدىن ئىبارەت. قەدىمدىن تارتىپ ھازىرغىچە بارلىق ئىرادىلىك، بىلىملىك زاتلار ئۆزلىرىنى پۇل، سەتەڭ ئاياللار ۋە ھوقۇق ئالدىدا خۇددى يوقىتىپ قويماسلىققا ئاگاھلاندىرۇپ تۇرغان. ئەيىش - ئىشرەتكە بېرىلىپ كەتكەنلەر ئىچىدە ئىرادىسىنى يوقاتمىغانلار يوق. بىز كومپارتىيە ئەزالىرى، بولۇپمۇ رەھبىرىي كادىرلار جاپا-مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىش روھىنى جارى قىلدۇرساقلا ئىسراپچىلىق، ئەيىش - ئىشرەتلىك، چىرىك تۇرمۇش ئۇسۇلىنىڭ چىرىتىشىگە تاقابىل تۇرۇپ، پاك، ئىشچان بولۇپ، خەلقنىڭ دۆلىتىمىزنى تېخىمۇ گۈزەل قىلىپ قۇرۇپ چىقىشقا رەھبەرلىك قىلالايمىز.

مەملىكەت ۋە ئاپتونوم رايون بويىچە «مۇھىتى گۈزەل شەھەر» دەپ نام ئالغان قۇمۇل شەھىرى يېقىنقى يىللاردىن بۇيان كۆكەرتىش قۇرۇلۇشىغا سېلىنىدىغان مەبلەغىنى كۆپەيتىپ، شەھەر كوچىلىرى ئەتراپىغا كۆچەت تىكىپ، مۇھىتنى گۈزەللەشتۈردى. ھازىر شەھەرنىڭ يېشىللىق بىلەن قاپلىنىش نىسبىتى % 35 تىن كۆپرەككە يەتتى.

سۈرەتتە: شەھەرنىڭ ئاساسلىق كوچىلىرى. ئۆز مۇخبىرىمىز مۇھەممەت نىياز فوتوسى

ئورتاق بېيىش بولدى

1993 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ھاللىق سەۋىيىگە يۈرۈش قىلىشتىكى ئۈلگە كۆرسىتىش نۇقتىلىرى قاتارىغا كىرگۈزۈلگەن قۇمۇل شەھىرىنىڭ شەھەر ئەتراپى يېزىسى «سەكرەپ ئىلگىرىلەش» كەنتى ھاللىق سەۋىيىگە يۈرۈش قىلىشنى نىشان قىلىپ، يېزا ئاساسىي قاتلام تەشكىلات قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، «ئىككى مەدەنىيەت» نى تەڭ تۇتقانلىقتىن، قىسقىغىنە بىر نەچچە يىلدا بۇ كەنتنىڭ قىياپىتىدە خۇشاللىنارلىق ئۆزگىرىشلەر بولدى. 1996 - يىلى پۈتۈن كەنتنىڭ سانائەت، يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 6 مىليون 740 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1991 - يىلىدىكىدىن ئۈچ ھەسسە ئېشىپ، كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان ساپ كىرىم 2300 يۈەنگە يەتتى، كوللېكتىپ جۇغلانمىسى 2 مىليون 620 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1991 - يىلىدىكىدىن 1.5 ھەسسە كۆپەيدى، كەنت پارتىيە ياجپىكىسىمۇ يۇقىرىقىدەك نەتىجىلەرگە ئاساسەن، 1995 - 1996 - يىلى ئۇدا ئىككى يىل ئاپتونوم رايون، قۇمۇل ۋىلايەتلىك پارتكوم تەرىپىدىن «قىزىل بايراقدار كەنت پارتىيە ياجپىكىسى» دېگەن شەرەپلىك نامغا ئېرىشتى.

رەھبەرلىك بەنزىسى كۈچەيتىلدى

دېھقانلارنى بېيىشقا يېتەكلەشتىكى ئاچقۇچ كەنت رەھبەرلىك بەنزىسىدە. 1993 - يىلى يېزىلىق پارتكوم ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ «ئاۋانگارت قۇرۇلۇشى» ئېلىپ بېرىش تەلىپى بويىچە 31 ياشقا كىرگەن، ھەربىيىدىن كەسىپ ئالماشتۇرغان جاڭ جۇنشىنى كەنت پارتىيە ياجپىكىسىنىڭ شۇجىسىغا تەيىنلىدى. ئۇ ۋەزىپىگە تەيىنلەنگەندىن كېيىن، كەنتنىڭ ئەمەلىي ئەھۋالىغا ئاساسەن، ئالدى بىلەن ياجپىكا رەھبەرلىك بەنزىسىنى كۈچەيتتى. مەدەنىيەت سەۋىيىسى يۇقىرى، ئىگىلىك باشقۇرۇشنى بىلىدىغان، بېيىشقا يېتەكلەش ئىقتىدارى بار ئۈچ پارتىيە ئەزاسى ياجپىكا ھەيئەتلىكىگە تولدۇرۇلدى. 4000 يۈەندىن ئارتۇق مەبلەغ سېلىپ، بىر يۈرۈش ئېلېكترونلۇق ئوقۇتۇش ئۈسكۈنىسى سېتىۋېلىپ، پارتىيە ئەزالىرى ئوقۇتۇش ئورنى قۇردى، «ئۈچ يىغىن، بىر دەرس» تۈزۈمىنى ئىجرا قىلىپ، پارتىيە ئەزالىرىنى سىياسىي ئۆگىنىشكە، پەن - تېخنىكا ئۆگىنىشكە تەشكىللەپ، ئۇلارنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈردى. ياجپىكا شۇجىسى، كەنت

ئورتاق بېيىغان كەنت

ئىختىيارى مۇخبىرلىرىمىز ئاشەم ياقۇپ، ئەمەت تۇرسۇن

ئاھالىلەر كومىتېتى مۇدىرىنىڭ ئىش ئورنى مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى ئورناتتى. ھەر بىر پارتىيە ئەزاسى بىلەن نىشانلىق باشقۇرۇش مەسئۇلىيەتنامىسى ئىمزا ئالدى، پارتىيە ئەزالىرىنىڭ ئاكتىپلىقىنى قوزغاپ، ئۇلارنىڭ نەمۇنىلىك رولىنى تولۇق جارى قىلدۇردى. پارتىيە ئەزالىرىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش خىزمىتىنى چىڭ تۇتتى. ئۈچ يىلدىن بۇيان 13 ياشنى پارتىيىگە قوبۇل قىلىپ، پارتىيە ئەزالىرى قوشۇنىنىڭ ياش قۇرۇلمىسى، مەدەنىيەت قۇرۇلمىسىنى ياخشىلىدى.

ماتورنىڭ ۋېنتىلىرى چىڭىتىلدى

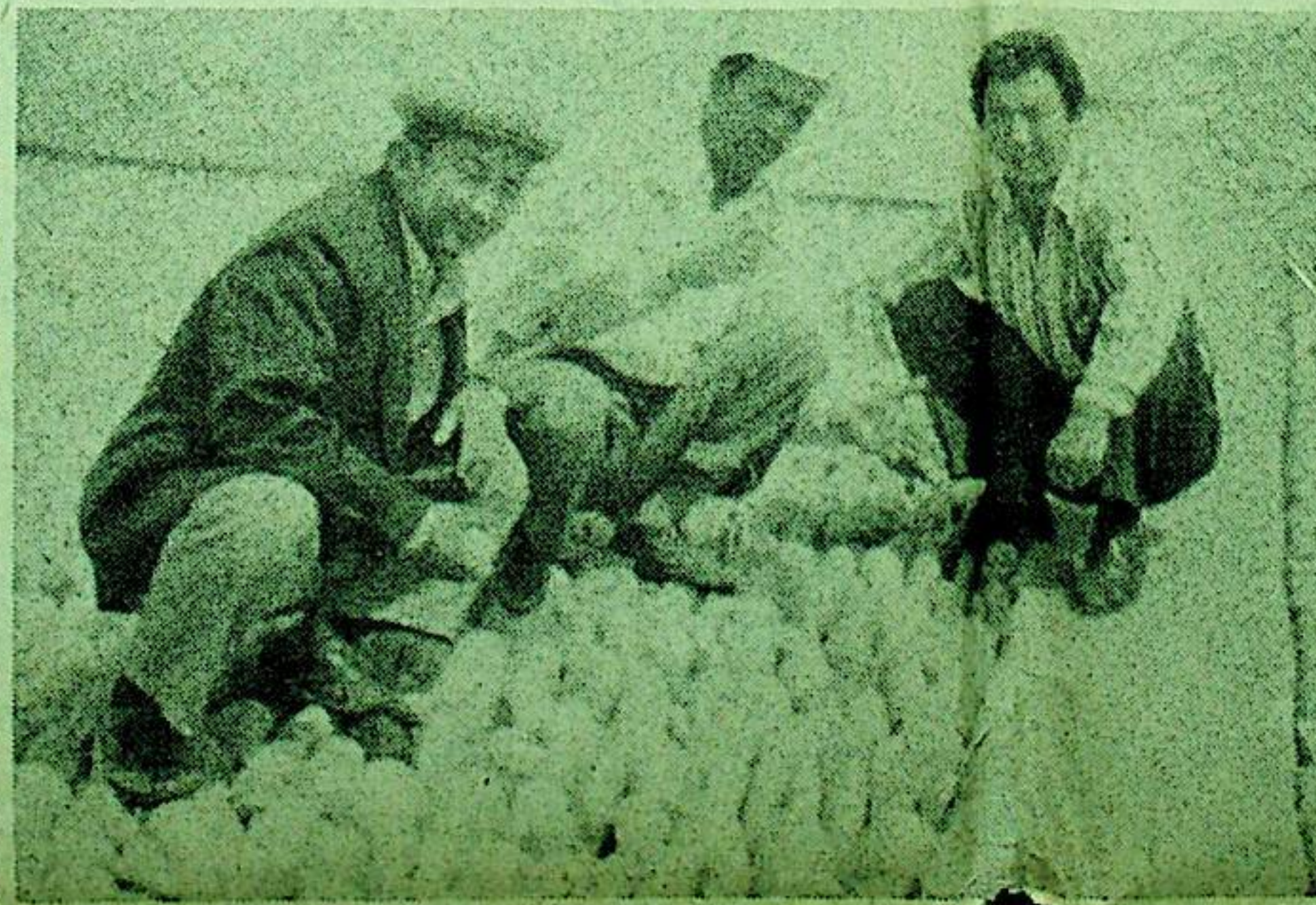
ماشىنا گۈكرەپ كەتتى

«سەكرەپ ئىلگىرىلەش» كەنتى پارتىيە ياجپىكىسى ئۆز قۇرۇلۇشىنى چىڭ تۇتۇش بىلەن بىرگە ياشلار ئىتتىپاقى، خەلق ئىسكەرىلىرى، ئاياللار تەشكىلى، ئامانلىق قوغداش، مۇرەسسە قاتارلىق ئون نەچچە تەشكىلىي ئاپپاراتنى تولدۇرۇپ تەشكىل قىلىپ، خىزمەتلەرنى تۈزۈملىشىش، قېلىپلىشىش ئېزىغا سالدى، بۇنىڭ بىلەن پارتىيە ئەزالىرى ۋە ئىتتىپاق ئەزالىرى ئارىسىدا ئۆزئارا ياردەم بېرىدىغان، ئارقىدا قالغان ئائىلىلەرنى يېتەكلەيدىغان ياخشى كەيپىيات بارلىققا كەلدى، ئاياللار خىزمىتىگىمۇ ئەھمىيەت بېرىلگەچكە، كەنتنىڭ پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتىدە ئۇدا ئالتە يىل «تۆت بولماسلىق» ئىشقا ئېشىپ، يېزا بويىچە ئۈچ يىل بىرىنچىلىكنى قولدىن بەرمىدى، بۇ كەنتتىكى ئاياللار ئۆز ئەقىل - پاراسىتىگە ئىشقا ئېشىپ، يېزا بويىچە ئۈچ يىل بىرىنچىلىكنى قولدىن بەرمىدى، بۇ كەنتتىكى ئاياللار ئۆز ئەقىل - پاراسىتىگە تايىنىپ ھاللىق سەۋىيىگە يېتىشتىكى ئاساسىي كۈچ بولۇپ قالدى. بۇ يىل 30 ئايال كەنتنىڭ 2 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىپ مەدەت بېرىشى بىلەن 30 مو يەردە پارنىكتا تۇپراقسىز كۆكتات ئۆستۈرۈشتىن ئىبارەت دۆلەتنىڭ «ئۈچۈن» پىلانى تۈرىنى يولغا قويۇپ، مۇۋەپپەقىيەت قازاندى. كەنت يەنە ئامانلىق قوغداش ئىشخانىسى قۇرۇپ، ھەر كۈنى 24 سائەت دىجورنى بولۇشى ئىشقا ئاشۇرغاچقا، ئۇدا بەش يىل جىنايى ئىشلار ئەنزىسى يۈز بەرمەسلىكتەك ياخشى نەتىجە بارلىققا كېلىپ، كۆپ قېتىم شەھەر ۋە يېزا تەرىپىدىن جەمئىيەت ئامانلىقىنى ئومۇميۈزلۈك تۈزەشتىكى ئىلغار ئورۇن كۆكتاتنىڭ يېڭى سورتلىرىنى ئۈزلۈكسىز كىرگۈزۈپ، تۆت پەسلىنىڭ ھەممىسىدە بازارنى ھەر خىل كۆكتاتلار بىلەن تەمىنلىدى، بۇ كەنت

يەنە تۆمۈرچىلىك كارخانىسى، قۇبىمچىلىق زاۋۇتى، توخۇ فېرمىسى قاتارلىقلارنى قۇرۇپ، كىرىمىنى يىلىغا % 20 تىن ئاشۇردى. ھازىر بۇ كەنتتە تىجارەت بىلەن شۇغۇللىنىدىغانلار 100 دىن ئاشتى.

بېيىشنىڭ ئىپادىسى مەنئىي قىياپەتتە

«سەكرەپ ئىلگىرىلەش» كەنتىدە ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنىڭ ئۈزلۈكسىز تەرەققىي قىلىشىغا ئەگىشىپ، كەنتنىڭ مەنئىي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىمۇ يېڭى يۈكسىلىش بولدى. كەنت ئاھالىلەرنىڭ مەدەنىيەت ساپاسىنى ئۆستۈرۈش ئۈچۈن، مائارىپقا ئىنتايىن ئەھمىيەت بېرىپ كەلدى. ھەر يىلى مەبلەغ سېلىپ مەكتەپ قۇرۇلۇشىغا ياردەم بەردى. 1994 - يىلى كەنت 220 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ ۋىلايەت بويىچە تۇنجى بالىلار باغچىسى، بالىلار يەسىلىسى قۇردى، سۇ تۇرۇپسى ئورناتتى. 1994 - يىلى كەنت 6000 يۈەندىن كۆپرەك مەبلەغ ئاجرىتىپ، كەنتتىكى 20 ياشتىن 55 ياشقىچە بولغان كەنت ئاھالىسىگە % 20 ئىقتىسادىي ياردەم بېرىپ، ئىجتىمائىي سۇغۇرتىغا قاتناشتۇردى. «ئۈچ يېشەدەملەر» نىڭ ھەر بىرىگە ھەر ئايدا 30 يۈەندىن 50 يۈەنگىچە تۇرمۇش ياردەم پۇلى بېرىپ، ئۇلارنى غەمدىن خالاس قىلدى. ئۆتكەن يىلى كەنت بويىچە % 60 دېھقان ئائىلىسى تېلېفون ئورنىتىپ، قۇمۇل ۋىلايىتى بويىچە تۇنجى تېلېفون ئومۇملاشقان كەنت بولۇپ قالدى. كەنت يەنە 680 مىڭ يۈەن مەبلەغ توپلاپ كەنت تاشيولىنى ياسىدى. كەنت پارتىيە ياجپىكىسى بۇ نەتىجىلەرنى بىلەن قاناتلىنىپ قالماي، يىراق كەلگۈسىگە نەزەر تاشلاپ چوڭ بازارلارنى نىشانلىماقتا. ئۇلار كەنتنىڭ قۇرۇلۇشىنى ئومۇميۈزلۈك مۇۋاپىق لايىھىلەپ، دېھقانچىلىق رايونى، سانائەت رايونى، باقمىچىلىق رايونى، سودا رايونى، ئاھالىلەر ئولتۇراق رايونىدىن ئىبارەت بەش رايوننى پىلانلاپ چىقتى. بۇ يىل 20 يۈرۈش ئاھالىلەر ئولتۇراق ئۆي بىناسى سېلىپ، تەدرىجىي شەھەرلىشىش، باغۋارلىشىشقا قاراپ تەرەققىي قىلىشنى نىشانلىدى.

قاراقاش ناھىيىسى بۆلتۈر 10 مىڭ مو بوز يەر ئاچتى، 12 ماشىنىلاشقان قۇدۇق قازدى، 476

كورلا شەھىرى بۇ يىل 1 - ئايدا قۇرۇلۇش مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن مەملىكەت بويىچە ئىلغار شەھەر بولۇپ باھالاندى، ئاپتونوم رايونلۇق قۇرۇلۇش نازارىتى، بايىنغولىن ئوبلاستلىق خەلق ھۆكۈمىتى تەرىپىدىن كۆكەرتىشتە ئۆلچەمگە توشقان شەھەر بولۇپ باھالانىپ مۇكاپاتلاندى.

سۈرەتتە: شەھەرنىڭ غەربىي «خەلق» يولى.

ئابدۇراخمان قاسم فوتوسى

توقسۇن ناھىيىسى ئىدىيىنى بىرلىككە كەلتۈرۈپ، چارۋىچىلىقنى تۈۋرۈك كەسىپكە ئايلاندۇرۇش يولىغا ماڭدى

ئۆز مۇخبىرلىرىمىز ساتتار رېقىپ، ئۆمەر ھامۇت، ئابدۇشۈكۈر ئابدۇكېرىم خەۋەر قىلىدۇ: توقسۇن ناھىيىسى تەجرىبىلەرنى يەكۈنلەش، ئەمەلىيەتنى چىقىش قىلىش ئارقىلىق چارۋىچىلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇشنىڭ يېتەكچىسى ئىدىيىسى، كۈرەش نىشانىنى ئايدىڭلاشتۇردى، پىلانى پۇختا تۈزۈش، ئۈنۈملۈك تەدبىر قوللىنىش ۋە ئېتىبار بېرىش سىياسىتىنى يولغا قويۇش ئارقىلىق چارۋىچىلىقنى ناھىيە ئىقتىسادىنى جانلاندۇرۇشتىكى تۈۋرۈك كەسىپكە ئايلاندۇرۇش يولىغا ماڭدى.

ئىلگىرى بۇ ناھىيىنىڭ چارۋىچىلىقى تۈرلۈك سەۋەبلەر تۈپەيلىدىن تازا دېگەندەك تەرەققىي قىلىپ كېتەلمىگەندى. ناھىيىلىك پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى بۇ خىل ھالەتنى ئۆزگەرتىش ئۈچۈن، يېقىنقى يىللاردىن بۇيان چارۋىچىلىق ئىشلەپچىقىرىشىغا بولغان رەھبەرلىكنى كۈچەيتتى. مۇناسىۋەتلىك ئورۇنلارنى سەپەرۋەر قىلىپ، تەكشۈرۈپ، تەتقىق قىلىش ئارقىلىق چارۋىچىلىقنى پۇختا قەدەم بىلەن راۋاجلاندۇرۇشنىڭ يېڭى يوللىرى ئۈستىدە ئىزدەندى. مۇشۇ ئاساستا

ئۆستۈرۈشتىن ئىبارەت ئاساسىي فاڭجېننى ئوتتۇرىغا قويدى. يىللىق گۆش مىقدارىنى ئون توننا، 100 توننا ۋە 1000 تونناغا يەتكۈزگەن ئائىلە، كەنت، يېزا (بازار) لارنى بارلىققا كەلتۈرۈش مۇسابىقىسىنى قانات يايدۇردى.

بۇ ناھىيە چارۋا ماللارنىڭ نەسلىنى ياخشىلاش ئارقىلىق، ئۈنۈمنى ئۆستۈرۈشكە ئالاھىدە كۈچ چىقىرىپ، ئىككى يىلدا جەمئىي 111 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ، سىرت جايلاردىن ئاتلىق چارۋا مال سېتىپ ئەكەلدى. نەسلى ياخشىلانغاچقا، يىلىغا 120 مىڭ تۈل ئېلىنىپ، ئۇنىڭ ئەي بولۇش نىسبىتى % 97 كە يەتتى. 1995 - يىلىدىن ئېتىبارەن بۇ ناھىيە جەمئىي 1 مىليون 260 مىڭ يۈەن سەرپ قىلىپ، 50 مىڭ مو ئوتلاق بەرپا قىلدى. مۇقىم ئولتۇراقلىشىدىغان ئائىلىلەرگە بىردىن قۇدۇق قېزىپ بېرىش، 200 مو يەر ئاجرىتىپ بېرىش ۋە بۇ يەردىن ئۈچ يىلدىن بەش يىلغىچە ھەق ئالماسلىقنى بېكىتىپ، 47 چارۋىچىنى مۇقىم ياكى يېرىم مۇقىم ئولتۇراقلاشتۇردى. باقمىچىلىق كەسىپى ئائىلىلىرىنى راۋاجلاندۇرۇشتا 100 تۇياقتىن

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئابدۇغوپۇر ئابىت خەۋەر قىلدۇ: قەشقەر كونسىتەبىلىق تاشيول ئۇچاستىسى كۆكەرتىش، بولۇپمۇ مېۋىلىك كۆچەت تىكىپ باغ بىنا قىلىشقا ئەھمىيەت بېرىپ، مۇناسىۋەتلىك تارماقلارنىڭ تەقدىرلىشىگە ئېرىشتى. بۇ ئۇچاستىكا يېقىنقى

قىلدى. ئۇلار باغ كۆلىمىنى كېڭەيتىپ، مېۋىلىك دەرەخلەر- نىڭ تۈرىنى كۆپەيتىش، سورتىنى ياخشىلاش، مېۋىلىك دەرەخلەرنى ياشارتىش ئىشلىرىنى ياخشى ئىشلىدى، بۇلتۇر بۇ ئۇچاستىكا 1000 تۈپتىن ئارتۇق مېۋىلىك كۆچەت تىكتى، يىل ئاخىرىدا پارنىك ياساپ ئەتىراپىدىكى ئوتلىرىنى قەلەمچە قىلىپ تىكتى، ئۇنىڭ تۇتۇش نىسبىتى %98 كە يەتتى، ئۇلار قىشتىكى ئارسال ۋاقتىدىن پايدىلىنىپ، 1200 تۈپتىن ئارتۇق مېۋىلىك دەرەخنىڭ ياۋا شاخلىرىنى

تەدبىرلىك مالىيە خادىمى

قەشقەر تاشيول باش ئۇچاستىسى مالىيە بۆلۈمىنىڭ باشلىقى ۋاڭ لىپىڭ كەسپىنى قىزغىن سۆيۈپ، مالىيە ئىنتىزامىنى قاتتىق ئىجرا قىلىپ رەھبەرلىكنىڭ ۋە ئىشچى- خىزمەتچىلەرنىڭ يۇقىرى باھاسىغا ئېرىشتى. ۋاڭ لىپىڭ مالىيە خىزمىتى بىلەن شۇغۇللانغان 14 يىلدىن بۇيان، بىر تەرەپتىن، ئۆز خىزمىتىنى كۆڭۈل قويۇپ ئەستايىدىل ئىشلىسە، يەنە بىر تەرەپتىن، ئۆگىنىشنى ئىزچىل داۋاملاشتۇرۇپ، سىياسىي ۋە كەسپىي ساپاسىنى ئۆزلۈكسىز ئۆستۈردى. ئۇ چەكلىك مەبلەغنى ئەڭ ئېھتىياجلىق جايغا ئىشلىتىش، مەبلەغدىن پايدىلىنىش ئۈنۈمىنى ئۆستۈرۈش ئۈچۈن، قەشقەر تاشيول باش ئۇچاستىسىنىڭ مالىيە باشقۇرۇش چارىسى قاتارلىق قائىدە- تۈزۈملەرنى تۈزۈش ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈش نۇرغۇن ئۈنۈملۈك خىزمەتلەرنى ئىشلىدى، ئۇ باش ئۇچاستىسىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش قىممىتىگە قاراپ ئىش ھەققى، مۇكاپات سوممىسى ھېسابلاش، ئىقتىسادىي ھۆددىگەلىك تۈزۈملىرىنى ئىجرا قىلىشقا يولغا قويۇش قاتارلىق جەھەتلەردە باش ئۇچاستىكا رەھبەرلىرىنىڭ ياخشى ياردەمچىسى ۋە مەسلىھەتچىسى بولدى. ۋاڭ لىپىڭ كۆپ يىللاردىن بۇيان ئۆزى ئىزچىل تەكىتلەپ كېلىۋاتقان: مالىيە خادىملىرى ئىقتىسادىي ئىشلاردا پاك، ئىدىيەدە دۇرۇس بولۇشى لازىم، دېگەن سۆزىگە قەتئىي ئەمەل قىلدى ۋە بۆلۈمدىكىلەرگە بۇ جەھەتتە ئۆلگە بولدى ھەمدە تاشيول ئىدارىسى، قاتناش نازارىتى تەرىپىدىن ئىلغار خىزمەتچى بولۇپ، باھالانپ تەقدىر- لەندى ۋە مۇكەبىمەن پاتلاندى.

سۈرەتتە: ئۇ (ئوڭدا) كەسپ- دىشىغا ئۆز تەج- رىبىسىنى تونۇش- خۇرماقتا. ئوبۇلقاسىم، يۈسۈپجان خەۋەر- رى ۋە فوتوسى

تۈپتىن ئارتۇق مېۋىلىك كۆچەت تىكتى، بۇ ئۇچاستىكا كۆكەرتىش ۋە باشقا جەھەتلەردىكى نەتىجىلىرى بىلەن ناھىيە، باش ئۇچاستىكا تەرىپىدىن تەقدىرلەندى.

پوسكام ناھىيىسى يېزا - كەنت يول قۇرۇلۇشى ئېلىپ بېرىشقا ئەھمىيەت بەردى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ھۈرمەتجان ھەبىبۇللا خەۋەر قىلدۇ: پوسكام ناھىيىسى يېقىنقى يىللاردىن بۇيان يېزا- كەنت يوللىرىنى ئۆزگەرتىپ ياساش، ئاسفالتلاشتۇرۇشقا ئەھمىيەت بېرىپ، يېزا - كەنتلەرنىڭ قاتناش شارائىتىنى كۆرۈنەرلىك ياخشىلىدى. بۇ ناھىيە كادىرلار ۋە ئامما ئارىسىدا «يېشى ئۈچۈن يول ياساش كېرەك» دېگەن قاراشنى كەڭ تەشۋىق قىلدى. ئۇلار 2000- يىلىغىچە يېزا يوللىرىنى پۈتۈنلەي ئاسفالتلاشتۇرۇپ بولۇشنى ئىشقا ئاشۇرۇش ئۈچۈن، دۆلەتنىڭ يول

قاراقاش ناھىيىسى بۇلتۇر 10 مىڭ مو بوزيەر ئاچتى، 12 ماشىنىلاشقان قۇدۇق قازدى، 476 كىلومېتىردىن كۆپرەك سۇ سىگمەس ئۆستىكى ياسىدى. سۈرەتتە: ناھىيىنىڭ بىر قىسىم مەسئۇللىرى يېڭىدىن ياسالغان سۇ سىگمەس ئۆستىكىنىڭ سۈپىتىنى تەكشۈرۈۋاتىدۇ.

كەنت يول قۇرۇلۇشى ئېلىپ بېرىشقا ئەھمىيەت بەردى

ياساشتا خەلق باشقۇرۇش، ھۆكۈمەت ياردەم بېرىش، خەلق ئىشچىلىرى ئىشلەش فاھجىنىنى ھەققى ئەمەلىيلەشتۈردى. ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتى يېزا - بازار، مەيدانلار بىلەن يول ياساش، باشقۇرۇش، ئاسراش مەسئۇلىيەتنامىسى ئىمزا ئالدى، ئۇلارنىڭ يول قۇرۇلۇشى ئېلىپ بېرىشقا تۈرتكە بولدى، يېقىنقى ئىككى يىلدىن بۇيان ناھىيە بويىچە 2562 كىلومېتىر يول ئۆزگەرتىپ ياسالدى، 46.75 كىلومېتىر يول ئاسفالتلاشتۇرۇلدى، 723 مىڭ كۇب

مېتىر توپا - تاش توشۇلدى. يېزا - كەنت يولىنىڭ ياخشىلىنىشى دېھقانلارنىڭ بازارغا يۈزلىنىش قەدىمىنى تېزلىتى، ئۇلارنىڭ تۇرمۇشى ئۈزلۈكسىز ياخشىلاندى، بۇلتۇر دېھقانلارنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمى 1228 يۈەنگە يەتتى. يېقىندا بۇ ناھىيەدە تەقدىرلەش يىغىنى ئېچىلىپ يول ياساش، باشقۇرۇش، ئاسراش مەسئۇلىيەتنامىسىدىكى كۆرسەتكۈچلەرنى ئاشۇرۇپ ئورۇندىغان ئورۇنلار تەقدىرلەندى.

قىزىلسۇ ئوبلاستى كان بايلىقلىرىنى تەكشۈرۈش خىزمىتىدە كۆرۈنەرلىك نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز ئوبۇلقاسىم مەتبۇئات فوتوسى

قىزىلسۇ ئوبلاستى كان بايلىقلىرىنى تەكشۈرۈش خىزمىتىدە كۆرۈنەرلىك نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز تۇرغۇن ئوبۇل خەۋەر قىلدۇ: قىزىلسۇ ئوبلاستى تۆتكەن يىلى دۆلەت ئىچى ۋە سىرتىدىكى نامى بار گېئولوگىيىلىك قىدىرىپ تەكشۈرۈش شىركەتلىرى بىلەن ھەمكارلىشىپ، كان بايلىقلىرىنى تەكشۈرۈش خىزمىتىنى پائال قانات يايدۇرۇپ، كۆرۈنەرلىك نەتىجىلەرگە ئېرىشتى. قىزىلسۇ ئوبلاستى كان بايلىقلىرىنى تەكشۈرۈش ۋە ئېچىش خىزمىتىدە «گېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش خىزمىتىنى ئالدىدا ماڭغۇزۇش، ئالتۇن بىلەن مىنى قوزغاقچۇق قىلىش، كۆمۈرچىلىكنى راۋاجلاندۇرۇش» تىن ئىبارەت تەرەققىيات ستراتېگىيىسىنى ئوتتۇرىغا قويۇپ، كان بايلىقلىرىنى تەكشۈرۈشنى چىڭ تۇتتى. ئۆتكەن يىلى دۆلەت دەرىجىلىك 12 گېئولوگىيىلىك چارلاش ئەترىتى قىزىلسۇ ئوبلاستىدا تەكشۈرۈش، كان بايلىقلىرىنى ئىزدەش خىزمىتىنى قانات يايدۇردى. ئۇلار جەمئىي 7 مىليون يۈەندىن كۆپرەك مەبلەغ

قەدەم ئېلىش رىۋايجلاندۇرۇشتىكى يېشى يوللىرى ئۈستىدە ئىزدەندى. مۇشۇ ئاساستا ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش، قۇرۇلۇشنى تەكشۈش، پەن- تېخنىكا ئارقىلىق چارۋىچىلىقنى گۈللەندۈرۈش، يىرىك باشقۇرۇشتىن تۈجۈبىلەپ باشقۇرۇشقا ئۆتۈش، يۇقىرى مەسئۇلاتلىق، سۈپەتلىك، تۆۋەن سەرپىيات، يۇقىرى ئۈنۈملۈك چارۋىچىلىق ئىگىلىكى بەرپا قىلىش يولىغا بېكىشتىن ئىبارەت يېتەكچى ئىدىيىنى بېكىتتى. تاغلىق رايون چارۋىچىلىقنى تىزگىنلەش، دېھقانچىلىق رايون ۋە شەھەر ئەتراپى رايونى چارۋىچىلىقنى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇرۇش، تېرىقچىلىق بىلەن باقمىچىلىقنى بىرلەشتۈرۈپ، ئۈنۈمنى

شىنجاڭ توك يوللاش، ئۆزگەرتىش شىركىتى زىيان كارتىنى ھالىسى ئۆزگەرتتى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئەنۋەر خالىق خەۋەر قىلدۇ: شىنجاڭ توك يوللاش، ئۆزگەرتىش شىركىتى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىچى ۋە سىرتىدا تىرىشپ بازار ئېچىپ، بۇلتۇر مەھسۇلات قىممىتىنى ئالدىنقى يىلدىكىدىن %40.5 ئاشۇرۇپ، زىيان تارتىش ھالىتىنى ئۆزگەرتتى. بۇلتۇر بۇ شىركەت تۈرلۈك قىيىنچىلىقلارغا دۇچ كەلدى. ئۇلار ئىچكى قىسىمدىكى ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش، ئىلمىي ئۇسۇلدا باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش، بىخەتەرلىكنى ئالدىنقى ئورۇنغا قويۇش ئارقىلىق قىيىنچىلىقلارنى يېڭىپ، زىيان تارتىشتىن قۇتۇلۇپ، دەسلەپكى قەدەمدە پايدا ئېلىشقا يۈزلەندى. بۇ شىركەت ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنى چۆرىدىگەن ھالدا ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش تەدبىرلىرىنى يولغا قويدى.

مۇھىم ئوبورۇتلارنىڭ ئىشلىتىش ئىشلىرىنى راۋاجلاندۇرۇشتا 100 تۈپتىن ئارتۇق ئۇششاق چارۋىسى، 20 دىن ئارتۇق كالىسى بار، يىلىغا ئون توننىدىن ئارتۇق كۆش ئىشلەپ چىقىرايلىغان ئائىلىلەرگە ئۈچ مودىن بەش موغىچە ئېغىل - قوتان يېرى، ئون مودىن 20 موغىچە يىم - خەشەك يېرى ئاجرىتىپ بېرىپ، ئۇلارنىڭ ئاكتىپلىقىغا ئىلھام بەردى. بۇنىڭ بىلەن بۇلتۇر يېڭىدىن كۆپەيگەن باقمىچىلىق كەسپى ئائىلىلىرى 200 گە، كەسپىي ئائىلە 457 گە، بوردالغان چارۋا مال 165 مىڭ 890 تۈپتە، گۆش 3591 توننىغا، سۈت 5075 توننىغا يەتتى. يىل ئاخىرىدا قولدا قالغان چارۋا مال 280 مىڭ تۈپتىن ئاشتى.

شىنجاڭ توك يوللاش، ئۆزگەرتىش شىركىتى زىيان كارتىنى ھالىسى ئۆزگەرتتى

تۈرلۈك تۈزۈملەرنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، ماھارىتى تىرىشپ يېتىلدۈرۈپ بازار ئېھتىياجىغا ماسلاشتى. ئۇلار شىركەتتىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ تىرىشى بىلەن، جەنۇبىي شىنجاڭدىكى تۆت يۈرۈش توك يوللاش لىنىيىسى، ئۈچ توك ئۆزگەرتىش ئورنى قۇرۇلۇشى ۋە زىيىسى، مىچۇن - جىمىسار توك يوللاش لىنىيىسى قۇرۇلۇشى ۋە ئۇرۇمچى شەھىرىدىكى ليۇداۋان «بەخت» يولى توك ئۆزگەرتىش ئورنى قۇرۇلۇشى قاتارلىق قۇرۇلۇش ۋەزىپىلىرىنى سۈپەتلىك ئىشلەپ، مەھسۇلات قىممىتى ۋە پايدا يارىتىش كۆرسەتكۈچلىرىنى ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى. بۇ شىركەت كۆرۈنەرلىك نەتىجىلىرى بىلەن غەربىي شىمال ئېلېكتر ئىشلىرى ئىدارىسى ۋە ئۇرۇمچى شەھىرى تەرىپىدىن مۇنەۋۋەر كارخانا، ئىلغار ئورۇن بولۇپ باھالاندى.

بىلىملىرى بويىچە تەربىيەلەش كۇرسى ئاچتى.

داۋۇت ئاۋۇت قاراقاش ناھىيىسىنىڭ تۆۋەت يېزىسىدا كوللېكتىپ، شەخسلەر بولۇپ 45 مىڭ يۈەن مەبلەغ چىقىرىپ، بۇ يىل 3 - ئاينىڭ 20 - كۈنىگىچە 20 ئورۇنغا 4740 تۈپ سورتلۇق ئالما، نەشپۈت كۆچتى تىكتى، ئىلگىرى تىكىلگەن 4730 تۈپ ياڭاقنىڭ سورتىنى ياخشىلىدى. ئابىلەت مەمەت

شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنىنىڭ 1997 - يىللىق ئەتىيازلىق ئورمان بىنا قىلىش، كۆكەرتىش نەق مەيدان يىغىنى بۇ يىل 3 - ئاينىڭ 19 - كۈنى قۇمۇل ۋىلايىتىدە ئېچىلدى. دىلشات ئىسمائىل يوپۇرغا ناھىيىسىنىڭ ئاچچىق

شەكلى ۋە قوغدىنىش شەكلىگە قارىتىلغان ئىجتىمائىي كاپالەت تۈزۈمىنى ئېغىر زەربىگە ئۇچراتتى، شۇنداقلا ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي تەرەققىيات سەۋىيىسىنىڭ چەكلىنىشى ۋە ئەنئەنىۋى قاراشلارنىڭ تەسىرىگە تېخىمۇ ئۇچرىدى. ئىجتىمائىي ئۆزگىرىش مەزگىلىدىكى ئاياللارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنىڭ دەخلى - تەرۈزىگە ئۇچراش مەسىلىلىرى كۈنسايىن گەۋدىلىك بولۇپ، ئاياللارنىڭ ھوقۇقىنى قوغداش خىزمىتى كۆپلىگەن يىگى ئەھۋال ۋە قىيىنچىلىقلارغا دۇچ كەلمەكتە. ئاياللار نوپۇسنىڭ يېرىمىنى ئىگىلەيدۇ، ئۇلار ئىجتىمائىي ئىشلەپچىقىرىش ۋە ئىنسانىيەتنىڭ ئۆزىنى تەكرار ئىشلەپچىقىرىشتىن ئىبارەت ئىككى ئېغىر يۈكنى زىممىسىگە ئالغان بولۇپ، ئائىلە ۋە جەمئىيەتتە تەڭداشسىز مۇھىم رولغا ئىگە. نۆۋەتتە بىز ئەسىر ئالمىشىدىغان مۇھىم دەۋردە تۇرماقتىمىز، ئاياللارنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش، ئاياللارنىڭ ئالغا بېسىشى ۋە تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش بۈگۈنكى دۇنيانىڭ ئالغا ئىلگىرىلەش ئېقىمىغا بولۇپ قالماستىن، بەلكى ماركىزىملىق ئاياللار قارىشىنىڭ مۇقەررەر تەلپى. «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئاياللارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى كاپالەتلەندۈرۈش قانۇنى» ئېلىمىزنىڭ ئاياللارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداشتىكى تۇنجى ئاساسىي قانۇنى، «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ (جۇڭخۇا خەلق

تەشۋىقاتى كۈچەيتىپ يېزا، قىشلاق، چارۋىچىلىق رايونلىرى، كارخانا ۋە ئاياللار مەسىلىسى بىر قەدەر كۆپ بولغان جايلاردا بۇ قانۇننى تەشۋىق قىلىش، ئىزچىللاش تۈرۈش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش لازىم. تۈرلەرگە بۆلۈپ يېتەكلەپ، ئەمەلىي ئۈنۈمگە ئەھمىيەت بېرىپ، ھەر مىللەت ئاممىسى بولۇپمۇ، ئاياللار ئاممىسىغا «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئاياللارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى كاپالەتلەندۈرۈش قانۇنى» ۋە «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ (جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئاياللارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى كاپالەتلەندۈرۈش قانۇنى» نى يولغا قويۇش چارىسى» نىڭ ئاساسىي مەزمۇنىنى، روھىي ماھىيىتىنى ھەقىقىي چۈشەندۈرۈشىمىز لازىم. ھەر دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىرلار بۇ قانۇننى باشلامچىلىق بىلەن تەشۋىق قىلىپ، ئىزچىللاشتۇرۇپ، ھەر مىللەت كادىر، ئاممىسىنى قانۇن بويىچە ئىجتىمائىي ئىشلار بىلەن شۇغۇللىنىشقا ۋە ئاياللارنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداشقا سەپەرۋەر قىلىپ، پۈتۈن جەمئىيەتتە ئاياللارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى ئاڭلىق قوغدايدىغان ياخشى كەيپىياتى شەكىللەندۈرۈشى كېرەك.

2. تۈرلۈك ئاياللار مەسىلىسىنى قانۇن بويىچە ئەستايىدىل ھەل قىلىش لازىم.

ئىجتىمائىي ھەمكارلىقنى كۈچەيتىش لازىم. ئاياللارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قانۇن بويىچە قوغداش جەمئىيەتنىڭ ھەرقايسى تەرەپلىرىگە چېتىلىدۇ. ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى ئاياللارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى كاپالەتكە ئىگە قىلىش مەسئۇلىيىتىنى ئاساسلىق زىممىسىگە ئالغۇچى بولۇش سۈپىتى بىلەن ئۆز جايىنىڭ ئاياللار مەسىلىسىنى ئەستايىدىل تەتقىق قىلىپ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئاياللارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى كاپالەتلەندۈرۈش قانۇنى» ۋە «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ (جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئاياللارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى كاپالەتلەندۈرۈش قانۇنى» نى يولغا قويۇش چارىسى» نى ئىزچىل يولغا قويۇشنىڭ مۇھىم نۇقتىسى ۋە ئالاھىدىلىكىنى توغرا ئىگىلەپ، تەجرىبىلەرنى ۋاقتىدا خۇلاسەلەپ،

قىسقا خەۋەرلەر

△ پوسكام ناھىيىسىنىڭ گۈلباغ يېزىسى ھەر مىللەت ئاممىسىنىڭ مەنئىي تۈرمۈشىنى جانلاندۇرۇش ئۈچۈن 1 - ئاينىڭ باشلىرىدا 5 - قېتىملىق ئاممىۋى مەدەنىيەت پائالىيىتى ئۆتكۈزدى. بۇ پائالىيەتتە 29 ئورۇن 350 تىن ئارتۇق ئەدەبىيات - سەنئەت نومۇرىنى ئورۇندىدى. ئۇنىڭدىن باشقا ئارقان تارتىش، قوچقار، خوراز سوقۇشتۇرۇش ۋە يېنىك ئاتلېتىكا تۈرلىرى بويىچە مۇسابىقە ئۇيۇشتۇردى. پائالىيەتنى كۆرگۈچىلەر 16 مىڭ ئادەم (قېتىم)دىن ئاشتى.

ئوبۇلقاسم ئابلىز

△ يېقىندا مارالبېشى ناھىيىسىنىڭ چوڭقۇرچاق يېزىسى مالىيىدە قىيىنچىلىق بولۇۋاتقان ئەھۋالدىمۇ بۇ يېزا تەۋەسىدىن ناھىيىلىك 1 - ئوتتۇرا مەكتەپكە بېرىپ ئوقۇۋاتقان 48 ئوقۇغۇچىنىڭ بۇ يىللىق تاماق راسخوتى ئۈچۈن 19 مىڭ 200 يۈەن ئاجرىتىپ بەردى.

ئەنۋەر جان

△ ئاقسۇ كونىشەھەر ناھىيىسىدىكى توخۇلا يېزىلىق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى بۆلتۈر دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق، ئورمانچىلىقنى ئاساس قىلغان 13 كەسىپ

ۋە ئاساسىي قاتلام كادىرلىرىنىڭ مەكتەپلەرنىڭ ئوقۇتۇش شارائىتىنى ياخشىلاش خىزمىتىنىڭ مۇھىملىقىغا بولغان تونۇشىنى ئۆستۈردى ھەمدە مائارىپقا مەبلەغ سېلىش قەدىمىنى تېزلەتتى. ئۇلار يېقىنقى بەش يىلدا مائارىپقا جەمئىي 11 مىليون 649 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ، مەكتەپلەرنىڭ 38 مىڭ 486 كۋادرات مېتر كۆلەمدىكى خەتەرلىك قۇرۇلۇشلىرىنى يېڭىلىدى ھەمدە پارتا - ئورۇندۇق، ئوقۇتقۇچىلار ئولتۇراق ئۆيى، قىشلىق ئىسسىنىش قاتارلىق مەسىلىلەرنى ھەل قىلدى. نەتىجىدە ھازىر بۇ ناھىيىدىكى ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ ئوقۇتۇش شارائىتى ياخشىلىنىپ، ئوقۇش يېشىدىكى بالىلارنىڭ مەكتەپكە كىرىش نىسبىتى %99.7 كە، ئوقۇش پۈتتۈرۈش نىسبىتى %99.4 كە يەتتى.

پەرھات مەجىت

بويىچە 305 قارار كۇرس ئېچىپ، 13 مىڭ 876 ئادەم (قېتىم) نى يېزىلاردا ئەمەلىي قوللىنىلىدىغان پەن - تېخنىكا بىلىملىرى بىلەن تەربىيىلىدى.

قادىر مەگىت

△ گۇما ناھىيىسىدىكى يېزا، بازارلار قىش كىرگەندىن بۇيان ئۆز تەۋەسىدىكى ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرگە 300 مىڭ كىلوگرامدىن كۆپرەك ئوتون، 100 نەچچە يۈرۈش پارتا - ئورۇندۇق، 20 دانە مەش - كاناي ئىئانە قىلدى. مەكتەپلەرنىڭ 2000 كۋادرات مېتر كۆلەمدىكى قۇرۇلۇشىنى رېمونت قىلىپ بەردى.

ئابدۇلئەھەت ئالىم

△ غۇلجا ناھىيىسىدە بۆلتۈر 97 دېھقان، چارۋىچى ئۇنۋان باھالاش ئورگانلىرىنىڭ باھالىشى ئارقىلىق دېھقان، چارۋىچى تېخنىكا ئۇنۋانىغا ئېرىشتى.

نۇرغۇن مەھمەت

△ يېزا ئىگىلىك 4 - شىسى 1 - ئايدا ئۆزىگە قاراشلىق دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق مەيدانلىرىدىكى مىللىي ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ پەن - تېخنىكا سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈش ئۈچۈن دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق تېخنىكىلىرىنى تەربىيىلەش كۇرسى ئاچتى. كۇرسقا 18 تۈەن - مەيداندىن 70 ئادەم قاتناشتى.

نۇرغان ئۆمەر

بىلەن شۇغۇللانغان 1500 يىلدىن بۇيان، ئارتۇق كۆز كېسەللىكلىرىنى داۋالاپ، ئاغرىقلارنىڭ ھۆرمىتىگە سازاۋەر بولدى. سۈرەتتە: ئۇ كېسەل كۆرمەكتە.

ئەبەيدۇللا ماھمۇت فوتوسى

تېرەكبازار يېزىسى مائارىپ خىزمىتىگە بولغان رەھبەرلىكنى كۈچەيتىپ، مائارىپنىڭ تەرەققىيات قەدىمىنى تېزلەتتى

بۈگۈر ناھىيىسىنىڭ تېرەكبازار يېزىسى يېقىنقى يىللاردىن بۇيان مائارىپ خىزمىتىگە ئالاھىدە ئەھمىيەت بەرگەنلىكتىن، يېزىنىڭ مائارىپ ئىشلىرىدا يېڭى ئۆزگىرىشلەر بارلىققا كەلدى. يېزا بويىچە بىر تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ، بىر مەركىزىي باشلانغۇچ مەكتەپ قۇرۇلدى. ئادەتتىكى باشلانغۇچ مەكتەپ بەشكە، ئوقۇتقۇچى 88گە، ئومۇمىي ئوقۇغۇچى 1746گە يەتتى. ئوقۇش يېشىدىكى بالىلارنىڭ مەكتەپكە كىرىش نىسبىتى %99.92 كە، ئوقۇغۇچىلارنىڭ تۇراقلىشىش نىسبىتى %100 كە، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ساۋاتلىق بولۇش نىسبىتى %96.4 كە يەتتى. بۇ يېزا مائارىپ خىزمىتىدە بۇنداق نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈرۈشتە تۆۋەندىكى خىزمەتلەرنى ياخشى ئىشلىدى:

– مائارىپ خىزمىتىنىڭ مۇھىملىقىغا بولغان تونۇشىنى ئۆستۈرۈپ، رەھبەرلىكنى قاتلاممۇ قاتلام كۈچەيتتى. مائارىپ خىزمىتىگە رەھبەرلىك قىلىش كۇرۇپىسى قۇرۇپ، بىر شۇجى بىلەن بىر يېزا باشلىقىنى بۇ كۇرۇپىغا مەسئۇل قىلدى. كەنت پارتىيە ياچېيكىلىرىنىڭ شۇجىلىرىنى مائارىپ خىزمىتىنى تۇتۇشقا ئورۇنلاشتۇرۇپ، ساقلانغان مەسىلىلەرنى ۋاقتىدا يۇقىرىغا دوكلات قىلىپ تۇرۇشنى ئورۇنلاشتۇردى:

– تەشۋىقات، تەربىيىنى كۈچەيتىپ، «مەجبۇرىي مائارىپ قانۇنى» نى ئىزچىللاشتۇرۇشنى چىڭ تۇتتى. يىلدا ئىككى قېتىم كۈچ تەشكىللەپ «مەجبۇرىي مائارىپ قانۇنى» ۋە «ئوقۇتقۇچىلار قانۇنى» نىڭ ئىزچىللىشىش ئەھۋالىنى تەكشۈرۈپ، ساقلانغان مەسىلىلەرنى ۋاقتىدا ھەل قىلدى. تۈرلۈك تەشۋىقات ۋاسىتىلىرىدىن پايدىلىنىپ، پارتىيە نىڭ مائارىپ خىزمىتىگە ئائىت سىياسەت،

بەلگىلىمىلىرىنى تەشۋىق قىلدى؛ – ئوقۇتقۇچىلارنىڭ كەسپىي سەۋىيىسىنى ئۆستۈردى. ئوقۇش تارىخى جەھەتتە ئۆلچەمگە يەتمىگەن ئوقۇتقۇچىلارنى ھەر يىلى تۈركۈمگە بۆلۈپ، يۇقىرى دەرىجىلىك مەكتەپلەرگە ئەۋەتىپ تەربىيىلىدى. 13 ئوقۇتقۇچىنى شىنجاڭ پىداگوگىكا ئۇنىۋېرسىتېتى قاتارلىق مەكتەپلەرگە ئەۋەتىپ تەربىيىلىدى. 23 ئوقۇتقۇچى ئىش ئورنىدىن ئايرىلماي بىلىم ئاشۇردى. توققۇز مەكتەپ مۇدىرىنى مەكتەپ باشقۇرۇش بىلىملىرى بويىچە مەخسۇس تەربىيىلىدى. بۇنىڭ بىلەن ئوقۇتقۇچىلارنىڭ ئوقۇش تارىخى جەھەتتە ئۆلچەمگە يېتىش نىسبىتى %100 كە يەتتى؛ – ھەر يىلى ئىشلەپچىقىرىشنىڭ ئارىسال ۋاقتىدىن پايدىلىنىپ دېھقانلارنى ساۋات چىقىرىش، ئەمەلىي قوللىنىلىدىغان پەن - تېخنىكا بىلىملىرىنى ئۆگىنىش كۇرسلىرىغا تەشكىللىدى. بۆلتۈر قىشتىن ھازىرغىچە بۇ يېزىدا دېھقانلارنىڭ ساۋات چىقىرىش ۋە پەن - تېخنىكا ئۆگىنىش كۇرسىدىن 41 قارار ئېچىلىپ، 2229 ئادەم تەربىيىلەندى؛ – مائارىپ سېلىنىمىنى يىلمۇ يىل كۆپەيتىپ، مەكتەپلەرنىڭ ئوقۇتۇش شارائىتى ۋە ئوقۇتقۇچىلارنىڭ ئولتۇراق ئۆي شارائىتىنى ياخشىلىدى. مەكتەپلەرگە مۇۋاپىق مىقداردا راسخوت، يەر ئاجرىتىپ بېرىپ، ئۇلارنىڭ تىرىشچانلىق بىلەن ئىشلەش، ئىقتىسادچىللىق بىلەن مەكتەپ باشقۇرۇش پائالىيىتىگە پائال ياردەم بەردى. بۆلتۈر بىر يىل ئىچىدىلا بۇ يېزىنىڭ مائارىپقا سالغان ئومۇمىي مەبلەغى 253 مىڭ يۈەنگە، مەكتەپلەرگە ئاجرىتىپ بەرگەن تېرىلغۇ يەر 55.5 موغا، باغ يېرى 38 موغا يەتتى.

ھۈسەن خالەم

ئاپتونوم رايون بويىچە تەجرىبە ئوقۇتۇشىدا ئىلغار خىزمەتچى بولۇپ باھالانغان غۇلجا شەھەرلىك 7 - باشلانغۇچ مەكتەپنىڭ لابورانتى گۈلنار مىرزىجالال 1 - يىللىقتىن 6 - يىللىققىچە بولغان سىنىپلارغا تەبىئەت دەرس ئۆتۈشنى ئۈستىگە ئېلىپ، ئوقۇغۇچىلارنىڭ دەرس ئۆزلەشتۈرۈش نىسبىتىنى يىلدىن يىلغا يۇقىرى كۆتۈردى. ئۇ يەنە تەجرىبە دەرسى ئۆتۈشتە غۇلجا شەھىرى بويىچە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. سۈرەتتە: ئۇ (ئوتتۇرىدا). كامال جامال فوتوسى

ئېلىمىز مۇتەخەسسسلرى بەدەن سىرتىدا ھۈجەيرە كۆپەيتىش ئۇسۇلى ئارقىلىق قۇلاق ياساشتا مۇۋەپپەقىيەت قازاندى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، شاڭخەي، 7 - ئاپرېل تېلېگراممىسى. شاڭخەي 2 - «خەلق» دوختۇرخانىسىنىڭ شەكىل تۈزۈش خىزمىتى مۇتەخەسسسى ساۋېلىن يېقىندا دۇنيادا تۇنجى قېتىم بەدەن سىرتىدا ھۈجەيرە كۆپەيتىش ئۇسۇلىنى قوللىنىپ، ھاياۋانات بەدىنىدە قۇلاق ياساپ مۇۋەپپەقىيەت قازاندى.

بۇ زور پەن - تېخنىكا نەتىجىسىنىڭ قولغا كەلتۈرۈلۈشى ئادەم بەدىنىدىكى كەمتۈك ئەزالارنى ياساپ ئەسلىگە كەلتۈرۈش ۋە قايتىدىن ياساش ئۈچۈن شانلىق ئىستىقبال ئېچىپ بەردى.

ساۋېلىن شاڭخەي 2 - تىببىي ئۈنۈۋېرسىتېتى توقۇلما قۇرۇلۇشى تەتقىقات مەركىزىنىڭ مۇدىرى ۋە شاڭخەي 9 - «خەلق» دوختۇرخانىسىنىڭ دوتسېنتى ئىدى. ئۇ كۆپ يىللىق شەكىل تۈزۈش خىزمىتىنى ساھەسىدە كىلىنىشنى داۋالاش پەن تەتقىقاتى بىلەن شۇغۇللىنىش ئاساسىدا، 1993 - يىلى ئامېرىكاغا بېرىپ ئالىي دوكتورلۇق ئۇنۋانى ئېلىش ئۈچۈن ئوقۇغان ۋە «بەدەن سىرتىدا ھۈجەيرە يېتىلدۈرۈش ئۇسۇلى بىلەن ئادەمنىڭ تەنچە ئەزالىرىنى ياساش» تەتقىقاتىنى باشلىغان. ئۇ ئەزا ياساشقا كېرەكلىك ھۈجەيرىنى بىر خىل ئالاھىدە ماتېرىيالدىن ئىشلەنگەن بىر جازغا كۆچۈرگەن. ھۈجەيرىنى يېتىلدۈرۈش ۋە كۆپەيتىش ئارقىلىق ئۆسۈشكە ئېھتىياجلىق بولغان ئادەم تەنچە ئەزالىرىنىڭ تاشقى شەكىلىنى ھاسىل قىلغان. ئۇ ئادەم تەنچە ئەزالىرى ئىچىدە تاشقى شەكىل قۇرۇلمىسى ئەڭ مۇرەككەپ بولغان قۇلاقنى بۆسۈش ئېغىزى قىلىپ تاللىۋېلىپ، ئالدى بىلەن شەكىلى قۇلاققا ئوخشايدىغان يۇمشاق سۆڭەكنى يېتىشتۈرگەندىن كېيىن ئۇنى ئاق چاشقاننىڭ بەدىنىگە كۆچۈرگەن، ئارىدىن ئالتە ھەپتە ئۆتكەندىن كېيىن ئاق چاشقاننىڭ بەدىنىدە قۇلاق ئۆسۈپ چىققان.

ھاياۋاناتلار ئۈستىدە ئېلىپ بېرىلغان تەجرىبە شۇنى كۆرسەتتىكى، ھۈجەيرە ئارقىلىق بەدەن سىرتىدا يېتىشتۈرۈلگەن

توقۇلمىلار چەكلىمىسىز ھالدا ئۆسۈۋەر. مەيدۇ ھەم يىگىلەپمۇ كەتمەيدۇ. شۇڭا يۇمشاق سۆڭەك ھۈجەيرىسىنى بەدەن سىرتىدا يېتىشتۈرۈش ئارقىلىق ئادەمنىڭ قۇلاققا ئوخشاش كەمتۈك ئەزالارنىڭ ئورنىغا قويۇپ كۆڭۈلدىكىدەك كىلىنىش ئۈنۈم ھاسىل قىلغىلى بولىدۇ. ساۋېلىن مۇنداق دەيدى: توقۇلما قۇرۇلۇشى ئىلمىنىڭ راۋاجلىنىشىغا ئەگىشىپ ئىنسانىيەتنىڭ مۇشۇ ئەسر ئىچىدە بۇ نەتىجىنى ئادەم بەدىنىدە قوللىنىشىدىن ئۈمىد بار. مۇشۇ قائىدىگە ئاساسلىنىپ بەدەن سىرتىدا ھۈجەيرە كۆپەيتىش ئارقىلىق كاناي، جىگەر، ئۈگە، پەي، تېرە ۋە ئادەم سۆڭىكى قاتارلىق ئەزالارنى ياساپ چىقىش مۇمكىن. داۋالاش جەريانىدا تىببىي خادىملار كېسەلنىڭ ئەزالىرىنىڭ كەمتۈكلۈك ئەھۋالىغا قاراپ ئارتۇق ئەزالاردىن ئاز مىقداردا نورمال توقۇلمىلارنى ئېلىۋېلىپ بەدەن سىرتىدا كۆپەيتىش، كېسەلگە ئېھتىياجلىق بولغان ئەزالارنى ياسايدۇ.

داڭلىق سۆڭەك كېسەللىكلىرى مۇتەخەسسسى، پروفېسسور دەي كېچىي مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: توقۇلما قۇرۇلۇش ئىلمىنىڭ قائىدىلىرى كلون تېخنىكىسى قوللىنىپ ياسالغان DNA دىكى ئىرسىيەت ئۆچۈرلىرىغا ئوخشايدۇ. ھۈجەيرە ۋە

توقۇلمىلارنىڭ قايتا ياسىلىشى كىلىنىشلىك داۋالاشقا كەڭ قوللىنىش قىممىتىگە ئىگە. ھازىر سىرتقى زەخىملىنىش ياكى ئۆسمە قاتارلىق كېسەللىكلەر كەلتۈرۈپ چىقارغان تەنچە ئەزا كەمتۈكلۈكىنى، زىيان - زەخمەتكە ئۇچرىغان ئەزالارنى ياساپ ئەسلىگە كەلتۈرۈشتە كۆپ ھاللاردا ئاغرىققا ئۆزىنىڭ بەدىنىدىن ئېلىۋېلىنغان ھۈجەيرە، توقۇلمىلارنى كۆچۈرۈش، باشقا كىشىلەرنىڭ توقۇلمىلىرىنى كۆچۈرۈش ۋە ئۇلارنىڭ ئورنىدا ئىشلىتىلدىغان بۇيۇملارنى كۆچۈرۈش ئۇسۇلى قوللىنىلىۋاتىدۇ، بۇنىڭدا تاشقى شەكىلنى پۈتۈنلەي ئەسلىگە كەلتۈرگىلى بولمايلا قالماستىن، بەلكى ئاغرىقنىڭ باشقا ئەزالىرىغا زىيان - زەخمەت يەتكۈزۈپ قويۇلدى ۋە ئاغرىقنىڭ بەدىنىدە باشقا كىشىلەرنىڭ بەدىنىدىن ئېلىنغان ھۈجەيرە ۋە توقۇلمىلارنى ئۆزلەشتۈرۈلمەسلىك ئەھۋالى كېلىپ چىقىدۇ. بۇ ئۇسۇلنى ئۇزاققىچە قوللىنىشقا بولمايدۇ، بەدەن سىرتىدا ھۈجەيرە كۆپەيتىش ئۇسۇلى ئارقىلىق ئادەم بەدىنىگە كېرەكلىك ئەزالارنى ياساشنىڭ مۇۋەپپەقىيەتلىك بولغانلىقى دۇنيا تىبابەتچىلىك ساھەسىدىكى بوشلۇقنى تولدۇردى. ئۇ ئادەم بەدىنىگە ئېھتىياجلىق ئەزالارنى ياساپ ئەسلىگە كەلتۈرۈش ياكى قايتىدىن ياساش قاتارلىق شەكىل تۈزۈش - داۋالاش ئىشلىرىدا بۆسۈش خاراكتېرلىك ئۆزگىرىشلەرنى بارلىققا كەلتۈرىدۇ.

«ئۇ بىپايان دېڭىزدا مەڭگۈ ھايات» ناملىق مۇزىكىلىق دېكلاماتسىيە يىغىنى بېيجىڭدا ئۆتكۈزۈلدى

مۇزىكىلىق دېكلاماتسىيە يىغىنىغا خۇ جىنتاۋ، دىڭ گۇەنگېن قاتارلىقلار قاتناشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 8 - ئاپرېل تېلېگراممىسى. بۈگۈن كەچتە، بېيجىڭ مۇزىكا زالىدا مۇشۇ ئەسەردىكى ئۇلۇغ زاتنىڭ ئىسمى يەنە بىر قېتىم يادىدى. كىشىنى ھاياجانغا سالدىغان «ئۇ بىپايان دېڭىزدا مەڭگۈ ھايات» قەدىردان يولداش دېڭ شياۋپىڭغا تەقدىم «ناملىق مۇزىكىلىق دېكلاماتسىيە يىغىنى پايتەختتىكى ئاڭلىغۇچىلار ئارىسىدا كۈچلۈك ئەكىس سادا پەيدا قىلدى. جۇڭخۇا ئوغۇل - قىزلىرىنىڭ چوڭقۇر سېغىنىشى ئىپادىلەنگەن، كىشىنى تەسىرلەندۈرىدىغان شېئىرلاردا ئۇلۇغ ئەربابنىڭ تۆھپىسى مەدھىيەلەندى.

مۇزىكىلىق دېكلاماتسىيە يىغىنىغا ج ك پ مەركىزىي كومىتېت سىياسىي يۈرۈشى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، شۇجىچۈننىڭ شۇجىسى خۇ جىنتاۋ، ج ك پ مەركىزىي كومىتېت سىياسىي يۈرۈشىنىڭ ئەزاسى، شۇجىچۈننىڭ شۇجىسى دىڭ گۇەنگېن، يولداش دېڭ شياۋپىڭنىڭ ئۇرۇق - تۇغقانلىرى ۋە پايتەختنىڭ ھەرقايسى ساھەلىرىدىكى ئەربابلار قاتناشتى.

ئېلان

تۈرسۇن تۇراق، ياك زۇڭ: دەۋاگەر ئابدۇرېشىت رەجەپ بىلەن ئەمەتجان سىلەرنىڭ ئۈستىڭلاردىن سوت مەھكىمىمىزگە قەرز ماجىراسى توغرىسىدا ئەرز سۇندى. سىلەرنىڭ تۇرار جايىڭلار ئېنىق بولمىغاچقا، دەۋاگەرنىڭ ئەرزىنى يەتكۈزۈشكە مۇمكىن بولمىدى. شۇڭا گېزىتتە ئېلان قىلىنغان كۈندىن ئېتىبارەن 60 كۈن ئىچىدە مەھكىمىمىزگە ياكى ئۆزۈڭلار تۇرۇشلۇق جايدىكى سوت مەھكىمىسىگە بېرىپ، قەرز ماجىراسى توغرىسىدىكى ئەرزىڭلارنى بەرمىسەڭلەر ھۆكۈم ئارقىلىق بىر تەرەپ قىلىمىز.

ئۈرۈمچى شەھىرى تىياتىشان رايونلۇق خەلق سوت مەھكىمىسى

1997 - يىللىق جۇڭگو ئاۋىئاتسىيە سانائىتى مۇۋەپپەقىيەتلىرى كۆرگەزمىسى 4 - ئاينىڭ 2 - كۈنى شىياڭگاڭ يىغىن كۆرگەزمە مەركىزىدە تەييارلىق كۆرگەزمىسى ئۆتكۈزۈلدى. كۆرگەزمىگە جۇڭگودا ياسالغان كۈرەشچى ئايروپىلان، تىك ئۇچار ئايروپىلان، ترانسپورت ئايروپىلانى قاتارلىق كۆپ خىل ئىلغار ئايروپىلان تۈرلىرى قويۇلۇپ، جۇڭگو ئاۋىئاتسىيە سانائىتىنىڭ 40 نەچچە يىلدىن بۇيانقى مۇۋەپپەقىيەتلىرى نامايان قىلىندى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

شىنجاڭ «جۇڭخې» پاي چەكلىك شىركىتىنىڭ 1996 - يىللىق پايچىكلار يىغىنى ئېچىش توغرىسىدىكى ئېلانى

شىركەت 1- نۆۋەتلىك مۇدىرىيىتى 5 - قېتىملىق يىغىنىنىڭ قارارىغا ئاساسەن، 1997- يىلى 5 - ئاينىڭ 20 - كۈنى ئۈرۈمچى شەھىرىدە پايچىكلارنىڭ 1996 - يىللىق يىغىنىنى ئېچىش قارار قىلىندى. ھازىر ئالاقىدار ئىشلار توغرىسىدا تۆۋەندىكىچە ئېلان چىقاردۇق:

بىرىنچى، يىغىننىڭ ئاساسلىق قارالمىلىرى

- (1) «مۇدىرىيەتنىڭ خىزمەت دوكلاتى» نى قاراپ چىقىش؛
- (2) «نازارەتچىلىك ھەيئىتىنىڭ خىزمەت دوكلاتى» نى قاراپ چىقىش؛
- (3) «1996 - يىللىق مالىيە نەقچوتى توغرىسىدىكى دوكلات» ۋە «1997 - يىللىق مالىيە خام چوتى توغرىسىدىكى دوكلات» نى قاراپ چىقىش؛
- (4) «1996 - يىللىق پايدا تەقسىم قىلىش لايىھىسى» نى قاراپ چىقىش؛
- (5) «ئۈرۈمچى شەھەرلىك ھەمكارلىق بانكىسىغا پاي قوشۇش توغرىسىدىكى تەكلىپ لايىھە» نى قاراپ چىقىش؛
- (6) «ئېلېكترونلۇق ئاليۇمىن ياپراقچىسى 2 - قارارلىق قۇرۇلۇشىنى كېچىكتۈرۈش توغرىسىدىكى تەكلىپ لايىھە» نى قاراپ چىقىش؛
- (7) «مۇدىرىيەتنىڭ بىر قىسىم ئەزالىرىنى تەكشۈش توغرىسىدىكى تەكلىپ لايىھە» نى قاراپ چىقىش .

ئىككىنچى، يىغىنغا قاتنىشىدىغان خادىملار

شىركىتىمىزنىڭ مۇدىرىيەت ئەزالىرى، نازارەتچىلىرى، يۇقىرى دەرىجىلىك باشقۇرغۇچى خادىملىرى ۋە 1997 - يىلى 5- ئاينىڭ 9 - كۈنى چۈشتىن كېيىنكىچە سۈدىسىنى ئاياغلاشتۇرۇپ، شاڭخەي ئاكسىيە مەركىزى ھېسابات بۇغۇشى تىزىمىغا ئالدۇرۇش شىركىتىگە تىزىملىتىپ ئۆزىنى رويخەتكە ئالدۇرغان شىركىتىمىز پايچىكلىرى. پايچىكلار مەلۇم ئىش سەۋەبىدىن يىغىنغا قاتنىشالمىسا، باشقىلارنى قاتنىشىشقا ھاۋالە قىلسا بولىدۇ.

ئۈچىنچى، تىزىملاش چارىسى

- (1) قانۇنىي ئىگە پايچىكلار خىزمەت ئورنىنىڭ تونۇشتۇرۇش خېتى، پايچىكنىڭ ھېسابات دەپتىرى، ھاۋالە خېتى ۋە ۋەكىللىك سالاھىيەت گۇۋاھنامىسىنى، جەمئىيەتتىكى پايچىكلار سالاھىيەت گۇۋاھنامىسى، پايچىكنىڭ ھېسابات دەپتىرى ۋە پاي دوكومېنتى (ھاۋالە بىلەن قاتناشقۇچىلار يەنە ھاۋالە خېتى ۋە ئۆزلىرىنىڭ سالاھىيەت گۇۋاھنامىسىنى ئېلىپ كېلىدۇ) نى ئېلىپ كېلىپ تىزىمغا ئالدۇرىدۇ ۋە يىغىنغا قاتنىشىش گۇۋاھنامىسى ئالىدۇ. ئۈرۈمچىدىن باشقا جايلاردىكى پايچىكلار خەت ياكى فوتو تېلېگراف ئەۋەتىش ئارقىلىق تىزىمغا ئالدۇرسا بولىدۇ.
- (2) تىزىمغا ئالدۇرۇش ئورنى: شىركەت مۇدىرىيىتىنىڭ كاتىبات باشقارمىسى.

تىزىمغا ئالدۇرۇش ۋاقتى: 1997- يىلى 5 - ئاينىڭ 15 - كۈنىدىن 1997 - يىلى 5 - ئاينىڭ 17 - كۈنىگىچە. چۈشتىن ئىلگىرى: 10:00 دىن 14:00 كىچە، چۈشتىن كېيىن: 15:30 دىن 19:00 (بېيجىڭ ۋاقتى) غىچە.

تۆتىنچى، باشقا ئىشلار

- (1) يىغىن بېرىم كۈن ئېچىلىدۇ. يىغىنغا قاتنىشىدىغانلار قاتناش، تاماق، ياتاق خىراجەتلىرىنى ئۆزى كۆتۈرىدۇ.
- (2) شىركەتنىڭ ئادېرىسى: شىنجاڭ ئۈرۈمچى شەھىرى قەشقەر شەرقىي يولى 18 - نومۇر.

پوچتا نومۇرى: 830013
ئالاقىلىشىش تېلېفونى: 2933 - 3835306 (0991)
3813553 (0991)
فاكس: 3837493 (0991)
ئالاقىلەشكۈچى: خېڭ شياۋيىڭ، دېڭ خۇيشىن
شىنجاڭ «جۇڭخې» پاي چەكلىك شىركىتى مۇدىرىيىتى

1997 - يىلى 4 - ئاينىڭ 8 - كۈنى

شىنجاڭ «جۇڭخې» پاي چەكلىك شىركىتى مۇدىرىيىتىنىڭ قارارى توغرىسىدىكى ئېلان

شىركىتىمىز 1- نۆۋەتلىك مۇدىرىيىتىنىڭ 5- يىغىنى 1997 - يىلى 4 - ئاينىڭ 8 - كۈنى ئۈرۈمچى شەھىرى جىڭشىن مېھمانخانىسىدا ئۆتكۈزۈلدى. يىغىندا تۆۋەندىكى قارارلار قاراپ چىقىلىپ ماقۇللاندى:

1. باش دېرىكتورنىڭ كەسپىي دوكلاتى؛
2. مۇدىرىيەتنىڭ خىزمەت دوكلاتى؛
3. شىركەتنىڭ 1996 - يىللىق دوكلاتى ھەم يىللىق دوكلاتىنىڭ مۇھىم مەزمۇنلىرى؛
4. شىركەتنىڭ 1996 - يىللىق مالىيە نەقچوتى ۋە 1997 - يىللىق مالىيە خام چوتى توغرىسىدىكى دوكلاتلىرى؛
5. شىركەتنىڭ 1996 - يىللىق پايدا تەقسىملىشى لايىھىسى.

شىركىتىمىز 1996 - يىلى 25 مىليون 330 مىڭ 373 يۈەن فۇڭ پايدا ئالدى، بۇنىڭ %10 ى، يەنى 2 مىليون 533 مىڭ 37 يۈەن فۇڭ قانۇندا بەلگىلەنگەن پايدا قالدۇقى سۈپىتىدە جامائەت فوندىغا، يەنە %10 ى، يەنى 2 مىليون 533 مىڭ 37 يۈەن فۇڭ قانۇندا بەلگىلەنگەن پاراۋانلىق فوندىغا قالدۇرۇلدى. پايچىكلارغا تەقسىم قىلىپ بېرىلىدىغان پايدا ئۈچۈن 20 مىليون 264 مىڭ 298 يۈەن 95 فۇڭ قالدۇرۇلدى، بۇنىڭغا ئالدىنقى يىلى تەقسىم قىلىنمىغان 6 مىليون 983 مىڭ 696 يۈەن 48 يۈەن قوشقاندا، ئەمەلىيەتتە، تەقسىم قىلىنىدىغان پايدا 27 مىليون 247 مىڭ 995 يۈەن 43 فۇڭ بولىدۇ. 1996 - يىلىنىڭ ئاخىرىدىكى 79 مىليون 530 مىڭ يۈەن پاي دەسمايىسىغا ئاساسەن، بارلىق پايچىكلارنىڭ ھەر ئون يېيىغا پايدا سۈپىتىدە ئۈچتىن پاي قوشۇپ بېرىلىدۇ. قوشۇپ بېرىلىدىغان پاي 23 مىليون 859 مىڭ يۈەن، قالغان 3 مىليون 388 مىڭ 995 يۈەن 43 فۇڭ كېلەر يىلى تەقسىم قىلىشقا قالدۇرۇلدى.

بۇ لايىھە 1996 - يىللىق پايچىكلار يىغىنىدا قاراپ چىقىپ تەستىقلانغان ھەم ئاكسىيە باشقۇرۇش تارماقلىرى تەكشۈرۈپ چىققاندىن كېيىن يولغا قويۇلدى.

6. ئۈرۈمچى شەھەرلىك ھەمكارلىق بانكىسىغا پاي قوشۇش توغرىسىدا تەكلىپ؛
7. ئېلېكترونلۇق ئاليۇمىن ياپراقچىسى 2 - قارارلىق قۇرۇلۇشىنى كېچىكتۈرۈش توغرىسىدا تەكلىپ؛
8. 1997 - يىلى 5 - ئاينىڭ 20 - كۈنى (سەيشەنبە) 1996 - يىللىق پايچىكلار يىغىنىنى ئېچىش قارار قىلىندى.

شىنجاڭ «جۇڭخې» پاي چەكلىك شىركىتى مۇدىرىيىتى

1997 - يىلى 4 - ئاينىڭ 8 - كۈنى

قوشۇمچە: ھاۋالە خېتى

تولۇق ھوقۇقلۇق ھاۋالەچىمىز	سالاھىيەت گۇۋاھنامىسى نومۇرى:
ئەپەندى (خانم) ماڭا ۋە كالتەن شىنجاڭ	ھاۋالە قىلغۇچىنىڭ قولىدىكى پاي سانى:
(جۇڭخې) پاي چەكلىك شىركىتىنىڭ 1996 - يىللىق	ھاۋالە قىلغۇچىنىڭ پاي ھېسابات دەپتىرى:
پايچىكلار يىللىق يىغىنغا قاتنىشىدۇ ھەم ئاۋاز بېرىش	ھاۋالە قىلىنغۇچىنىڭ ئىمزا سى:
ھوقۇقىنى ۋە كالتەن يۈرگۈزىدۇ.	سالاھىيەت گۇۋاھنامىسى نومۇرى:
ھاۋالە قىلغۇچىنىڭ ئىمزا سى:	ھاۋالە قىلغان ۋاقت:

سوتسىيالىستىك مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدا ماركسىزىملىق نەزەرىيە قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشكە ئەھمىيەت بېرىش كېرەك

شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسىدىن ئاۋۋات توختى

پارتىيە 14- نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 6- ئومۇمىي يىغىنىنىڭ «قارار»ىدا: «ئىدىيە قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشتە، ماركسىزم - لېنىنىزم، ماۋزېدۇڭ ئىدىيىسىدە چىڭ تۇرۇش، بولۇپمۇ دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسى بىلەن پۈتۈن پارتىيىنى قوراللىق تۇرۇش، كادىرلارنى ۋە خەلقنى تەربىيەلەش لازىم» دەپ كۆرسىتىلگەن. بۇ، ماركسىزم - لېنىنىزم، ماۋزېدۇڭ ئىدىيىسى ۋە دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسىدە چىڭ تۇرۇشنىڭ ئىدىيە، ئەخلاق قۇرۇلۇشىنىڭ تۈۋرۈكى ۋە چىنى ئىكەنلىكىنى، ھەتتا مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنىڭ نەزەرىيىۋى ئاساسى ئىكەنلىكىنى چۈشەندۈرۈپ بېرىدۇ.

بىر دۆلەت، بىر مىللەت پەن-مەدەنىيەتنىڭ يۇقىرى پەللىسىگە چىققانچى بولدىكەن، ئۇ ھەر ۋاقىت نەزەرىيىۋى تەپەككۈردىن ئايرىلماسلىقى، توغرا نەزەرىيىنىڭ يېتەكچىلىكىدە چىڭ تۇرۇپ، ئۇنىڭدىن ھەرقانداق چاغدا تەۋرەنمەسلىكى لازىم. ماركسىزىملىق نۇقتىئىنەزەرگە ئاساسلانغاندا، ماددىنىڭ روھقا، ئىجتىمائىي مەۋجۇدىيەتنىڭ ئىجتىمائىي ئاڭغا، ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش مۇناسىۋەتلىرىگە، ئىقتىسادىي بازىنىڭ ئۈستۈرۈلمىغا، شۇنىڭدەك ئىقتىسادنىڭ سىياسەتكە بولغان ھەل قىلغۇچ رولىنى تولۇق مۇئەييەنلەشتۈرۈش بىلەن بىللە روھنىڭ، ئىجتىمائىي ئاڭنىڭ، ئىشلەپچىقىرىش مۇناسىۋەتلىرىنىڭ، ئۈستۈرۈلمىنىڭ، سىياسەتنىڭمۇ ئەكس تەسىر كۆرسىتىش رولىنى تولۇق مۇئەييەنلەشتۈرۈش لازىم. دىئالېكتىك ماتېرىيالىزم ھەل قىلغۇچ رولى بىلەن ئەكس تەسىر كۆرسىتىش رولى - زىددىيەتنىڭ ئىككى تەرىپى، بىر تەرەپنىڭ

ئىككىنچى تەرەپكە قارىتا ھەل قىلغۇچ رولى بولدىكەن، ئىككىنچى تەرەپمۇ بىرىنچى تەرەپكە چوقۇم ئەكس تەسىر كۆرسىتىدۇ، بۇ ئىككىسى بىر-بىرىدىن زادىلا ئايرىلالمايدۇ، بىرلا تەرەپ رول ئويناپ، يەنە بىر تەرەپ تەسىر كۆرسەتمەيدىغان ئەھۋال ھەرگىز مەۋجۇت ئەمەس، دەپ ھېسابلايدۇ. تارىخىي ماتېرىيالىزم يۇقىرىقى بىر-بىرىگە زىت تەرەپلەرنىڭ ھەل قىلغۇچ رولى ۋە ئەكس تەسىر كۆرسىتىش رولىنىڭ ئۆزئارا ئايرىلماس مۇناسىۋىتىنى ئاللىبۇرۇنلا ئېنىق شەرھىلگەن ھەمدە ئەكس تەسىر كۆرسىتىش رولىنىڭ ئىنتايىن چوڭ ئۆتكەنلىكى.

نۆۋەتتىكى يېڭى ۋەزىيەتتە بىز چىڭش، مۇرەككەپ، ئۆزگىرىشچان خەلقئارا ۋەزىيەتكە ۋە ئېغىر، مۇشەققەتلىك ئىچكى ۋەزىيەتلەرگە دۇچ كەلمەكتىمىز. ئىنقىلابىي نەزەرىيە بولمىسا، ئىنقىلابىي ھەرىكەت بولمىغانغا ئوخشاش، جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسى بولمىسا، جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇشنىڭ مۇۋەپپەقىيىتىمۇ بولمايدۇ. پارتىيە 11- نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 3- ئومۇمىي يىغىنىدىن كېيىن، يولداش دېڭ شياۋپىڭ ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋە سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ ئەمەلىيىتىنى ۋە مەملىكەت ئىچى - سىرتىدىكى تەجرىبە - ساۋاقلارنى پەكۈنلەش ئاساسىدا

لۈشەينىڭ قايتا تىكلەنگەنلىكىدىن، دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسىدىن ۋە پارتىيىنىڭ ئاساسىي لۈشەينىڭ بارلىققا كېلىشى ۋە تەرەققىي قىلىشىدىن ئايرىپ قارىغىلى بولمايدۇ. چۈنكى دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسى ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋە سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى ئىشلىرىمىزنى كۈچلۈك نەزەرىيىۋى يېتەكچىلىك، ھەرىكەتلەندۈرگۈچ كۈچ ۋە مۇستەھكەم ئىدىيىۋى كاپالەتكە ئىگە قىلدى. بىز ھازىرمۇ، بۇنىڭدىن كېيىنمۇ مۇشۇ نەزەرىيىنى يېتەكچى قىلىپ، جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇشتىن ئىبارەت ئۇلۇغ ئىشنى ئومۇميۈزلۈك ئىلگىرىلىتىمىز ۋە 21- ئەسىرگە يۈرۈش قىلىمىز. ئەگەر دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسىنىڭ يېتەكچىلىكىدىن ئايرىلساق، نامراتلىق، قالاقلقتىن قۇتۇلالمايمىز، زامانىۋىلاشتۇرۇشنى ئىشقا ئاشۇرالمىيمىز، دۇنيادىكى مىللەتلەر قاتارىدا مۇستەقىل قەد كۆتۈرۈپ تۇرالمايمىز.

دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسىنىڭ مەزمۇنى مول ۋە چوڭقۇر بولۇپ، ئۇنىڭدا مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى ھەققىدە ئىنتايىن چوڭقۇر ئىدىيىلەر بار. يولداش

دېڭ شياۋپىڭ «بىز قۇرۇۋاتقان سوتسىيالىستىك دۆلەتتە يۈكسەك ماددىي مەدەنىيەت بولۇپلا قالماي، يۈكسەك مەنىۋى مەدەنىيەتتەمۇ بولۇشى كېرەك، ئىككى مەدەنىيەت ئوخشاشلا ئوبدان تۇتۇلسا، ئاندىن جۇڭگوچە سوتسىيالىزم بولىدۇ» دەپ تەكىتلىدى. ئۇ يەنە: «ماركسىزىمدا چىڭ تۇرۇش كېرەك، ماركسىزىمغا بولغان ئېتىقاد بىزنىڭ مەنىۋى ھەرىكەتلەندۈرگۈچ كۈچىمىز» دەپ كۆرسەتتى. بۇنىڭدىن بىز ماركسىزم نەزەرىيىسىنىڭ غايەت زور كۈچ-قۇدرەتكە ئىگە مەنىۋى تۈۋرۈك ئىكەنلىكىنى كۆرۈۋالالايمىز.

سوتسىيالىستىك مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى جەريانىدا پارتىيىنىڭ ماركسىزىملىق نەزەرىيە قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش ئىنتايىن زۆرۈر. بۇ نۆۋەتتىكى ئىچكى-تاشقى ۋەزىيەتنىڭ جىددىي ئېھتىياجى، مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنىڭ مۇھىم بىر مەزمۇنى ۋە ئومۇمىي تەلپى. يولداش جياڭ زېمىن مۇنداق دەپ كۆرسەتكەندى: «بىزنىڭ قۇرۇلۇش ۋە ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش ۋەزىيىتىمىز ئىنتايىن ئېغىر، ئالدىمىزدا كۆپلىگەن ئىجادىي، ئالدىنقىلار ئوتتۇرىغا قويىمىغان ياكى ئىزدىنىپ باقمىغان مەسىلىلەر ۋە نۇرغۇنلىغان مۇرەككەپ زىددىيەتلەر تۇرۇپتۇ. كەڭ خەلق ئاممىسى ھەر كۈنى دېگۈدەك يېڭى شەيئى، يېڭى تەجرىبىلەرنى ياراتماقتا. بۇ ھال بىزنىڭ ماركسىزم - لېنىنىزم، ماۋزېدۇڭ ئىدىيىسىنى يېتەكچى قىلىپ، ئەمەلىيەتكە چوڭقۇر چۆكۈپ، نەزەرىيە جەھەتتىن ئىزدىنىشىمىزنى، ئومۇملاشتۇرۇشنى ۋە ئىجاد قىلىشىمىزنى تەلپ قىلىدۇ».

ماركسىزم نەزەرىيىسىنى ئۆگىنىش، تەتقىق قىلىشتىن مەقسەت ئىشلىتىشتىن ئىبارەت، يەنى ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋە سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى ئەمەلىيىتىدىكى يېڭى نەزەرىيەلەرنى تەتقىق قىلىش، جەريانىدا

سىياسىي رەھبەرلىك ۋە ئىدىيىۋى يېتەكچىلىك بولمىسا بولمايدۇ. دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسى بىلەن خەلقنى، كېيىنكى ئەۋلادلىرىمىزنى تەربىيەلەپ، ئۇلۇغ پارتىيىمىزنى، ئۇلۇغ مىللىتىمىزنى ئۇلۇغ ئىلمىي نەزەرىيىنىڭ يېتەكچىلىكىدە تېخىمۇ زىچ ئىتتىپاقلاشتۇرۇپ ۋە ئۇيۇشتۇرۇپ، ئەقىل-پاراسىتىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلغاندىلا، دۆلىتىمىزنى تېخىمۇ ئۈنۈملۈك ھالدا گۈللەندۈرەلەيمىز ھەم دۇنياغا ئۆزىمىزنىڭ تېكىشلىك تۆھپىسىنى قوشالايمىز.

پارتىيىمىز ئىنقىلاب، قۇرۇلۇش ۋە ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش جەريانىدا ماركسىزىملىق نەزەرىيە قۇرۇلۇشى خىزمىتىگە ئىزچىل تۈردە ئەھمىيەت بېرىپ كەلدى. ئۇنى پارتىيە قۇرۇلۇشى، كادىرلار قوشۇنى قۇرۇلۇشىنىڭ پىلانى ئىچىگە كىرگۈزۈپ مۇھىم ئورۇنغا قويدى، شۇنداقلا سىياسىي جەھەتتە قابىل، كەسىپتە پىشقان، ئىستىلى دۇرۇس زور بىر تۈركۈم تەشۋىقات، نەزەرىيە قوشۇنىنى يېتىشتۈردى. ئۇلار ھازىر ھەم ماددىي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنىڭ ھەم مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنىڭ تەشكىلاتچىسى ۋە ئالغا سۈرگۈچلىرىگە ئايلانغان بولسىمۇ، لېكىن ماركسىزىملىق نەزەرىيە قوشۇنىنىڭ سانى ئاز، ساپاسى تۆۋەن بولۇش ئەھۋالى مەۋجۇت. بۇ ھال ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنىڭ تەرەققىياتىغا ئۇيغۇن كەلمەيدۇ. شۇڭا مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنىڭ ھەرقايسى ساھەلىرىدە ۋە تەننىسى، خەلقىنى، سوتسىيالىزىمنى قىزغىن سۆيىدىغان، ھەقىقىي قابىلىيەتلىك زور بىر تۈركۈم ئىختىساس ئىگىلىرىنى، جۈملىدىن ماركسىزىملىق نەزەرىيە قوشۇنىنى تىرىشىپ يېتىشتۈرۈشكە توغرا كېلىدۇ. ھازىر بىز ئېلىپ بېرىۋاتقان سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش ئىشى ماددىي مەدەنىيەت بىلەن مەنىۋى مەدەنىيەتنى ماسلاشتۇرۇپ راۋاجلاندۇرىدىغان ئىش بولغاچقا، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنى مەركەز قىلىشتا چىڭ تۇرۇپ، دېموكراتىيە - قانۇنچىلىق

«قارار» نى ئۆگىنىشنى ئەسلىرىمىز

دېڭ شياۋپىڭنىڭ ئورتاق بېيىش ئىدىيىسى توغرىسىدا

ئابىنوم رايونلۇق پارتىيە مەكتىپىدىن ئىلھام مۇنەللىپ

سوتسىيالىستىك قۇرۇلۇش ئېلىپ بېرىش ۋە ئىسلاھات، ئېچىۋېتىشنىڭ بىردىنبىر مەقسىتى قۇرۇلۇشقا يۆتكەلدى، ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنى راۋاجلاندۇرۇش سوتسىيالىزم مۇمكىن. ئەمگەككە قاراپ تەقسىم قىلىش پىرىنسىپىغا ئاساسەن، تەقسىمات جەھەتتىكى

ۋە ئىسلاھات، ئېچىۋېتىشنىڭ بىردىنبىر مەقسىتى بېيىش. لېكىن بېيىش يولىدا بىر قىسىم رايونلار ۋە بىر قىسىم كىشىلەر ئالدىن بېيىپ كېتىشى، بىر قىسىم رايونلار ۋە بىر قىسىم كىشىلەر ئۇنداق ياكى مۇنداق سەۋەبلەر تۈپەيلىدىن بېيىپ كېتەلمەسلىكى، بېيىغانلار بىلەن بېيىلمىغانلار ئوتتۇرىسىدا پەرق شەكىللىنىشى مۇمكىن. بۇ مەسىلە توغرىسىدا يولداش دېڭ شياۋپىڭ: «شارائىتى يار بېرىدىغان بىر قىسىم رايونلار ئاۋۋال تەرەققىي تاپىدۇ، بىر قىسىم رايونلار ئاستىراق تەرەققىي تاپىدۇ، ئاۋۋال تەرەققىي تاپقان رايونلار كېيىن تەرەققىي تاپقان رايونلارغا تۈرتكە بولىدۇ، ئاخىرىدا ئورتاق بېيىش نىشانى ئىشقا ئاشىدۇ» (3-توم 778-بەت) دەپ كۆرسەتتى. مانا بۇ ئۇلۇغ يەكۈننىڭ تۈرتكىسىدە ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش زور دەرىجىدە يۈكسەلدى.

بىز بۈگۈنكى كۈندە يولداش دېڭ شياۋپىڭنىڭ ئۇلۇغ نەزەرىيىلىرىنى ئەستايىدىل ئۆگەنگەنلىرىمىز ۋە تەھلىل قىلغىنىمىزدا ئورتاق بېيىشنى ئىشقا ئاشۇرۇشتا تۆۋەندىكى بىر قانچە مۇھىم نۇقتىلارغا ئەھمىيەت بېرىشىمىزگە ۋە دىققەت قىلىشىمىزغا توغرا كېلىدۇ:

1. ئورتاق بېيىش ئۈچۈن ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنى زور دەرىجىدە تەرەققىي قىلدۇرۇش كېرەك. يولداش دېڭ شياۋپىڭ 50-يىللاردا «ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنى راۋاجلاندۇرۇپ، كىرىمنى ئاشۇرۇپ، ئورتاق بېيىش»نى تەشەببۇس قىلغانىدى. ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئۈچۈن، پەن-تېخنىكا، ماتارىپ ئىشلىرىنى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇرۇش كېرەك، چۈنكى «پەن-تېخنىكا بىرىنچى ئىشلەپچىقىرىش كۈچى»، پەن-تېخنىكىنى تەرەققىي قىلدۇرغاندىلا، ئەمگەكچىلەرنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈپ، ئىشلەپچىقىرىش ۋاسىتىلىرىنىڭ ئىقتىدارى ۋە ئۈنۈمىنى يۇقىرى كۆتۈرۈش بولىدۇ. پارتىيە 11-نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتىنىڭ 3-ئومۇمىي يىغىنىدىن كېيىن، پارتىيە خىزمىتىنىڭ مەركىزىي نۇقتىسى ئىقتىسادىي

كۈچلىرىنى راۋاجلاندۇرۇش سوتسىيالىزم-نىڭ تۈپ ۋەزىپىسى ئىكەنلىكى، ئورتاق بېيىش بولسا، سوتسىيالىزمنىڭ تۈپ ئاساسىي نىشانى ئىكەنلىكى قاتارلىق بىر قاتار تۈپ مەسىلىلەر ئايدىڭلاشتۇرۇلدى. بۇنىڭ بىلەن ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرى زور دەرىجىدە ئازاد قىلىندى ۋە راۋاجلاندى. پۈتۈن مەملىكەت خەلقىنىڭ تۇرمۇش سەۋىيىسى كۆرۈنەرلىك ئۆستى. ئەمەلىيەت ئورتاق بېيىشتىن ئىبارەت يولنى ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنى راۋاجلاندۇرۇشتىن ئىبارەت ئاساس ئۈستىگە سېلىش لازىملىقىنى ئىسپاتلىدى.

2. پەرقنى ئېتىراپ قىلىش ۋە ئەمگەككە قاراپ تەقسىم قىلىش پىرىنسىپىنى ئىزچىللاشتۇرۇش كېرەك. تەقسىمات جەھەتتە پەرقنى ئېتىراپ قىلىش، تەرەققىيات جەھەتتە ئاۋۋال بېيىش بىلەن كېيىن بېيىشنى ئېتىراپ قىلىش كېرەك. ئەمگەككە قاراپ تەقسىم قىلىشنى ئاساس قىلغان تەقسىمات پىرىنسىپىدا كىشىلەرنىڭ ئويىيكتىپ ۋە سۈپىيكتىپ جەھەتتىكى شەرت - شارائىتى ئوخشاش بولمىغاچقا، ئۇلارنىڭ خىزمەت ئۈنۈمى، ئىقتىسادىي كىرىمىمۇ ئوخشاش بولمايدۇ. چۈنكى يولداش دېڭ شياۋپىڭ خېلى بۇرۇنلا: «دۆلەت ئۈچۈن كۆپ بايلىق ياراتقان ئورۇنلاردا شەخسلەرنىڭ كىرىمىمۇ كۆپرەك بولۇشى، كولىكتىپنىڭ پاراۋانلىقىمۇ ئوبدانراق يولغا قويۇلۇشى كېرەك» (2-توم 312-بەت) دەپ كۆرسەتكەن. چۈنكى بالدۇر بېيىغانلارنىڭ بېيىش دەرىجىسى يۇقىرىراق بولۇشى، كېيىن بېيىغانلارنىڭ بېيىش دەرىجىسى تۆۋەنرەك بولۇشى، رايوندىن ئېلىپ ئېيتقاندا، تارىخ كەلتۈرۈپ چىقارغان ئىقتىسادىي تەرەققىيات جەھەتتىكى تەكشىسىزلىك تۈپەيلىدىن ئاساسىي بىر قەدەر ياخشى، ئىقتىسادىي ئۈنۈمى بىر قەدەر يۇقىرى بولغان رايونلار تېزىرەك تەرەققىي قىلىشى، تېزىرەك بېيىشى

پىرىنسىپىغا ئاساسەن، تەقسىمات جەھەتتىكى پەرقنىڭ مۇۋاپىق چوڭىيىشى تۈپەيلىدىن كېلىپ چىققان ئاۋۋال بېيىش ۋە كېيىن بېيىش يوللۇق. مۇشۇنداق قىلمىغاندا، تەڭ تەقسىماتچىلىقنى تۈگەتكىلى، ئەمگەككە قاراپ تەقسىم قىلىش پىرىنسىپىنى ھەققىي تۈردە گەۋدىلەندۈرۈش بولمايدۇ. شۇڭا تەقسىمات جەھەتتىكى پەرقنىڭ شەكىللىنىشى ۋە بېيىش جەھەتتىكى ئىلگىرى - كېيىنلىكىنىڭ بولۇشى ئورتاق بېيىشنى ئەمەلگە ئاشۇرۇشنىڭ ئالدىنقى شەرتى.

3. ئاۋۋال بېيىغانلارنىڭ ئارقىدا قالغانلارغا ياردەم بېرىشنى تەشەببۇس قىلىش كېرەك. يولداش دېڭ شياۋپىڭ: «بىر قىسىم كىشىلەرنىڭ ۋە بىر قىسىم رايونلارنىڭ ئاۋۋال بېيىشىغا يول قويۇش، شۇ ئارقىلىق ئارقىدا قالغان رايونلارغا تۈرتكە بولۇش ۋە ئۇلارغا ياردەم بېرىش - بىزنىڭ سىياسىتىمىز، ئارقىدا قالغان رايونلارغا ياردەم بېرىش - ئىلغار رايونلارنىڭ بىر مەجبۇرىيىتى» (3-توم 316-بەت) دەپ كۆرسەتكەندى. ئاۋۋال بېيىغان رايونلار ۋە خەلقلەرنىڭ بېيىلمىغان رايونلار ۋە خەلقلەرگە ياردەم بېرىشنى تەشەببۇس قىلىش ئورتاق بېيىشنى ئىشقا ئاشۇرۇشتىكى مۇھىم بىر تەدبىر. ئاۋۋال بېيىغانلارنىڭ بېيىش يولى ۋە بېيىش تەجرىبىسى بېيىلمىغانلار ئۈچۈن ئۆگىنىش ئۈلگىسى بولىدۇ. شۇنىڭ بىلەن بىللە، ئاۋۋال بېيىغانلار تەرەققىي قىلىش ھاياتىي كۈچىنى ھازىرلىغان بولۇپ، ئۇلار پايدا - باجنى كۆپ تاپشۇرۇش ۋە تېخنىكا ئۆتۈنۈپ بېرىش شەكلى ئارقىلىق بېيىلمىغانلار - نىڭ تەرەققىي قىلىشىغا مەدەت بېرىپ، ئىلغارلار بىلەن ئارقىدا قالغانلار ئوتتۇرىسىدىكى پەرقنى ئۈزلۈكسىز كىچىكلىتىش تۈرتكىلىك رول ئوينايدۇ.

4. سوتسىيالىزم يولىدا چىڭ تۇرغاندىلا، ئىككى قۇتۇپقا بۆلۈنۈشتىن ساقلىنىش بولىدۇ. ئىسلاھات ئېلىپ بېرىلغان، ئىشك ئېچىۋېتىلگەندىن بۇيان، تەقسىمات جەريانىدا كىرىم جەھەتتىكى پەرق چوڭىيىشقا باشلىدى، بۇنىڭدىن

تۈزۈلۈشنى بەرپا قىلىش جەريانىدا رىقابەت مېخانىزمى رول ئوينايدىغانلىقى ئۈچۈن كىرىم جەھەتتىكى پەرق تېخىمۇ چوڭىيىپ، بېيىغانلار بارغانسېرى بېيىپ كەتسە، نامراتلار بارغانسېرى نامراتلىشىپ كەتسە، ئىككى قۇتۇپقا بۆلۈنۈش كېلىپ چىقىشى مۇمكىن. بۇ ئىككى قۇتۇپقا بۆلۈنۈشنى پەقەت سوتسىيالىزم يولىدا چىڭ تۇرغاندىلا، ھەل قىلغىلى بولىدۇ. يولداش دېڭ شياۋپىڭ: «سوتسىيالىزم ئىنتايىن مۇھىم ئىككى تەرەپنى تۈز ئىچىگە ئالىدۇ: بىرى، ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكنى ئاساسىي گەۋدە قىلىش؛ بىرى، ئىككى قۇتۇپقا بۆلۈنۈپ كېتىشتىن ساقلىنىش» (3-توم 282-بەت)، «ئورتاق بېيىش يولىنى تۇتۇش - سوتسىيالىزمنىڭ كاپىتالىزمدىن پەرقلىنىپ تۇرىدىغان ئالاھىدىلىكى. سوتسىيالىزمدىن يارىتىلغان بايلىق بىرىنچىدىن، دۆلەتكە، ئىككىنچىدىن، خەلققە مەنسۇپ بولىدۇ. شۇڭا بىزدە يېڭى بۇرژۇئازىيە پەيدا بولمايدۇ» (3-توم 251-بەت)، «ئىككى قۇتۇپقا بۆلۈنۈشتىن ساقلىنىشقا كەلسەك، بىز سىياسەت بەلگىلەش ۋە ئىجرا قىلىش ۋاقتىدا بۇنىڭغا دىققەت قىلدۇق» (3-توم 283-بەت) دەپ كۆرسەتتى. بۇ سوتسىيالىزمنىڭ ئومۇمىي لايىھىسىدە ئىككى قۇتۇپقا بۆلۈنۈشتىن ساقلىنىشتا نەزەرىيە ۋە سىياسەت جەھەتتىن تەييارلىق كۆرۈپ قويۇلغانلىقىنى چۈشەندۈرۈپ بېرىدۇ. كىشىلەرنىڭ ئىككى قۇتۇپقا بۆلۈنۈپ كېتىش ھادىسىسىنىڭ كېلىپ چىقىشىدىن ئەندىشە قىلىۋاتقانلىقىنى چۈشىنىشكە بولىدۇ، بۇنىڭغا تولۇق ئەھمىيەت بېرىش كېرەك. بىراق شۇنىڭغا ئىشىنىشكە بولىدۇكى، جۇڭگوچە سوتسىيالىزم ئىككى قۇتۇپقا بۆلۈنۈپ كېتىشتىن ساقلىنالايدۇ. بۇ توغرىدا يولداش دېڭ شياۋپىڭ: «سوتسىيالىزمنىڭ ماھىيىتى ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنى ئازاد قىلىش ۋە راۋاجلاندۇرۇش، ئىككىسىنى يوقىتىش ۋە ئىككى قۇتۇپقا بۆلۈنۈشنى ئۆگىتىش، ئاخىرىدا ئورتاق بېيىش مەقسىتىگە يېتىش، كۆپچىلىككە بۇ قائىدىنى چۈشەندۈرۈش كېرەك» (3-توم 777-بەت) دەپ ئېنىق كۆرسەتكەن.

قۇرۇلۇشى، ئىدىيە، ئەخلاق قۇرۇلۇشى، پەن-مەدەنىيەت، ماتارىپ قۇرۇلۇشى ئېلىپ بېرىش بىلەن بىر ۋاقىتتا، پارتىيىنىڭ ماركسىزىملىق نەزەرىيە قۇرۇلۇشىنى زور ئەزالىرى ۋە كادىرلارنى نەزەرىيە ئۆگىنىش ئارقىلىق توغرا دۇنيا قاراش، كىشىلىك تۇرمۇش قارىشى ۋە قىممەت قارىشىنى تۇرغۇزۇشقا پائال يېتەكلەپ، پارتىيىنىڭ ئاساسىي لۇشىيەننىڭ ھەرقانداق ۋاقىتتا، ھەرقانداق ئەھۋال ئاستىدا قىلچە تەۋرەنمەي ئىزچىل ئىجرا قىلىنىشىغا كاپالەتلىك قىلىشىمىز كېرەك. بۇ - جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ تۈپ يولى، شۇنداقلا جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ 21-ئەسىرگە قەدەم تاشلىشىدىكى تۈپ شەرت.

«بازار ئىگىلىكى ۋە مالىيە» ناملىق مۇكاپاتلىق ماقالە قوبۇل قىلىندۇ

مالىيە خىزمىتىگە ئائىت فاجىھىن، سىياسەت، بەلگىلەمىلەرنى؛ مالىيە خىزمىتىنىڭ سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكىدە تۇتقان ئورنى ۋە ئۇنىڭ رولىنى؛ ھەر دەرىجىلىك مالىيە تارماقلىرىدا مەيدانغا كەلگەن ئىلغار كولىكتىپ، ئىلغار شەخسلەرنىڭ تەسىرلىك ئىش - پائالىيەتلىرىنى؛ مالىيە خىزمىتىگە دائىر ساۋاتلارنى تەشۋىق قىلىش مەقسىتىدە ئۆتكەندە ئىككى نۆۋەت مۇكاپاتلىق ماقالە قوبۇل قىلىش پائالىيىتى ئېلىپ بارغانىدۇق. بۇنىڭ ئۈنۈمى ناھايىتى ياخشى بولغانلىقى ئۈچۈن، تۇرپان ۋىلايەتلىك مالىيە باشقارمىسى بىلەن «شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى ئۇيغۇرچە مەخسۇس بەتلەر بۆلۈمى بۇ پائالىيەتنى يەنە داۋاملاشتۇرماقچى.

قوبۇل قىلىنىدىغان ماقالىلەر نەزەرىيە ۋە ئاخباراتنىڭ ھەر خىل ژانىرىدا يېزىلسا بولىدۇ. ماقالىنىڭ پاكىتلىرى چىن، كونكرېت، قۇرۇلۇشى پۇختا، تىلى راۋان بولۇشى، نەزەرىيە ماقالىسىدىن باشقا ھەر خىل ژانىردا يېزىلغان ماقالىلەرگە ھەر دەرىجىلىك مالىيە تارماقلىرىنىڭ تامغىسى بېسىلغان بولۇشى لازىم. ماقالە قوبۇل قىلىش ۋاقتى: 1997 - يىل 4 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن 1998 - يىل 3 - ئاينىڭ 30 - كۈنىگىچە بولىدۇ.

ماقالە قوبۇل قىلىش ۋاقتى توشقاندا، باھالاش ھەيئىتى ماقالىلەرنى ئۈچ دەرىجە بويىچە باھالاپ چىقىپ مۇكاپات تارقىتىپ بېرىدۇ.

ماقالىلەر «شىنجاڭ گېزىتى» ئۇيغۇرچە مەخسۇس بەتلەر بۆلۈمىگە ئەۋەتىلىشى، ماقالىگە «بازار ئىگىلىكى ۋە مالىيە» ناملىق مۇكاپاتلىق ماقالە دەپ ئەسكەرتىپ قويۇلۇشى لازىم.

تۇرپان ۋىلايەتلىك مالىيە باشقارمىسى

«شىنجاڭ گېزىتى» ئۇيغۇرچە مەخسۇس بەتلەر بۆلۈمى

پوچتا نومۇرى: 830051

دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسىنى ئۆگىنىش يولى

مۇشۇ ئاينىڭ 8 - كۈنى پەلەستىن مىللىي ھوقۇقلۇق ئورگىنىنىڭ رەئىسى ئەراپات ئىتتىپاق تۈزۈمگەن دۆلەتلەر يىغىنىغا قاتناشقاندىن كېيىن، يېڭى دېھلىدىن گازاغا قايتىپ كەلدى. سۈرەتتە: ئەراپات ئايروپىلامدا مۇرەت قاراۋۇلىنى كۆزدىن كۆچۈرۈۋەتكەن.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

جۇڭگو زاير توقۇنۇشىنى تىنچ يول بىلەن ھەل قىلىشىنى ئۈمىد قىلىدۇ

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 8 - ئاپرېل
تېلېگراممىسى. دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكىمىزنىڭ باياناتچىسى شېن گوفانگ بۈگۈن بۇ يەردە ئۆتكۈزۈلگەن مۇخبىرلارنى كۈتۈۋېلىش يىغىنىدا مۇنداق دېدى: جۇڭگو زاير ۋەزىيىتىنىڭ تەرەققىياتىغا ناھايىتى كۆڭۈل بۆلۈپ كېلىۋاتىدۇ، شۇنداقلا زايردىكى توقۇنۇشۇۋاتقان تەرەپلەرنىڭ خەلقئارا جەمئىيەتنىڭ تىنچلىق مۇراجىتىگە ئاۋاز قوشۇپ، سۆھبەت ئارقىلىق توقۇنۇشقا ئىمكان قەدەر تېز خاتىمە بېرىپ، دۆلەتنىڭ بىرلىكى، مىللەتنىڭ ئىتتىپاقلىقىنى قوغداپ، جەمئىيەت ئامانلىقىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈپ، دۆلەتنى تەرەققىي قىلدۇرۇشقا ئورتاق تىرىشىشنى سەمىمىي ئۈمىد قىلىدۇ. شېن گوفانگ مۇنداق دېدى: جۇڭگو

ئامېرىكا ئالبانىيىگە بارىدىغان كۆپ دۆلەت مۇھاپىزەت قىسىملىرىغا قاتناشمايدۇ

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ۋاشىنگتون، 7 - ئاپرېل تېلېگراممىسى. ئامېرىكا گورۇۋېۋەنىنىڭ باياناتچىسى بېرنس بۈگۈن مۇنداق دېدى: ئالبانىيە ۋەزىيىتى ھېلىمۇ داۋالغۇش ئىچىدە تۇرۇۋاتقان بولسىمۇ، ئامېرىكىنىڭ ئالبانىيىگە بېرىپ تەرتىپ ساقلايدىغان كۆپ دۆلەت مۇھاپىزەت قىسىملىرىغا ئەسكەر قوشۇش ئويى يوق. بېرنس گورۇۋېۋەندە ئۆتكۈزۈلگەن خەۋەرلەندۈرۈش يىغىنىدا مۇنداق دېدى: ئامېرىكا ئالبانىيىدىكى «ئايىغى ئۆزۈملەيدۇ» مالىمانچىلىق ۋە «سىياسى بۆلۈنۈش» كە

سىياسى سۆھبەتنى ئەسلىگە كەلتۈرۈشنى خالايدۇ. لېكىن بۇنىڭ شەرتى ئىسرائىلىيە تەرەپ يەھۇدىيلار مەھەللىسى قۇرۇشنى توختىتىشى كېرەك. ئېرىكات ئىسرائىلىيە رادىئو ئىستانسىسى مۇخبىرىنىڭ زىيارىتىنى قوبۇل قىلغاندا يەنە مۇنداق دېدى: ئىسرائىلىيە زۇڭلىسى نېتانىياخۇ پەلەستىننى ئەيىبلەشنى توختىتىشى كېرەك، چۈنكى

ھېرون شەھىرىدە كەڭ كۆلەملىك توقۇنۇش يۈز بەردى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، يېرۇسالېم، 8 - ئاپرېل
تېلېگراممىسى. بىر پەلەستىنلىك بۈگۈن ئوردان دەرياسىنىڭ غەربىي قىرغىقىدىكى ھېرون شەھىرىدە يېڭىدىن ئولتۇراقلاشقان ئىككى يەھۇدىي تەزىپىدىن ئېتىپ ئۆلتۈرۈلگەندىن كېيىن، پەلەستىن ئاھالىسى بىلەن ئىسرائىلىيە ئەسكەرلىرى جۇڭگۇن كەڭ كۆلەمدە توقۇنۇشۇپ، كەم دېگەندىمۇ ئىككى پەلەستىنلىك ئۆلدى، 100 دىن كۆپرەك كىشى يارىلاندى، شۇنىڭ بىلەن بۇ رايوننىڭ جىددىي ۋەزىيىتى يەنىمۇ كۈچىيىپ كەتتى. خەۋەرگە قارىغاندا، ئىسرائىلىيە ساقچى دائىرلىرى ئوق چىقارغان ھېلىقى ئىككى يەھۇدىيى سوراقتا قىلىدىكەن ھەم ۋەقەنىڭ يۈز بېرىش جەريانىنى تەكشۈرىدىكەن.

ئوتتۇرا شەرق ۋەزىيىتى

مۇشۇ ئاينىڭ 8 - كۈنى ئامېرىكىنىڭ «كولۇمبىيە» ناملىق ئالەم ئايروپىلانى تېخنىكا جەھەتتىكى كاشلا تۈپەيلىدىن ئۇچۇش ۋاقتىنى قىسقارتىپ، مۇددەتتىن بۇرۇن قايتىپ چۈشۈشكە مەجبۇر بولدى. سۈرەتتە: «كولۇمبىيە» ناملىق ئالەم ئايروپىلانى كېنىدى ئالەم ئايروپىلانى مەركىزىگە قونغاندىن كېيىن ئالەم ئۇچقۇچىلىرى بۇ ئالەم ئايروپىلانىدىن چىقىپ خاتىرە ئۈچۈن سۈرەتكە چۈشتى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

ئامېرىكا زۇڭتۇڭى كلىنتون مۇشۇ ئاينىڭ 8 - كۈنى ئاقسارايىدا زىيارەتكە كەلگەن كانادا زۇڭلىسى كرىتشان بىلەن سۆھبەتلەشكەندىن كېيىن مۇخبىرلارنى كۈتۈۋېلىش يىغىنى ئۆتكۈزدى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

بەزگەك ئافرىقىلىقلارنىڭ سالامەتلىكىگە ئېغىر تەھدىت سالماقتا

ئىكەن. ئافرىقىدا بەزگەكنىڭ يامرىشى تىزگىنلەش ستراتېگىيىسىنى تۈزۈپ چىقىش ئۈچۈن، ئافرىقىدىكى 18 دۆلەتتىن كەلگەن تىبابەت مۇتەخەسسسلرى 4-ئاينىڭ 1-كۈنىدىن ئېتىبارەن ئىككى ھەپتىلىك مۇھاكىمە يىغىنىنى بۇ يەردە ئۆتكۈزۈشكە باشلىدى.

كۆپ يىللاردىن بۇيان، بەزگەكنىڭ ئافرىقىدا يامرىشىدىن مۇداپىئە كۆرۈش ۋە ئۇنى تىزگىنلەش ئۈچۈن، ئافرىقىدىكى بىر مۇنچە دۆلەت مۇناسىپ سەھىيە بىلانىنى تۈزۈپ چىقتى، ھەتتا ئايرىم ئافرىقا دۆلەتلىرى بەزگەك ۋاكسىنىسىنى، يېڭى تىپتىكى بەزگەككە قارشى دورا تەتقىقاتىنى باشلىغان بولسىمۇ، مەبلەغ يېتىشىگەنلىكى، داۋالاش ئۇل مۇئەسسەسىلىرى ناچار بولغانلىقى، ئۇنىڭ ئۈستىگە تارىخىي ۋە ئىقتىسادىي سەۋەبلەر كەلتۈرۈپ چىقارغان قالاچلىق تۈپەيلىدىن، بىر مۇنچە پىلانلارنى يولغا قويغىلى بولىدى.

روسىيە دۇماسى بىلەن زۇڭلىسى روسىيە- بېلورۇسىيە ئىتتىپاقى توغرىسىدا توختالدى

چېرنومېلىكىن مۇشۇ ئاينىڭ 4-كۈنى روسىيە ئاخبارات ساھەسىدىكىلەرنىڭ زىيارىتىنى قوبۇل قىلغاندا مۇنداق دېگەن: روسىيە-بېلورۇسىيە دۆلەتلىرى ئىتتىپاق تۈزۈلگەندىن كېيىن ئالدى بىلەن ئىككى تەرەپنىڭ ئىقتىسادىي سىياسىتىنى ماسلاشتۇرۇشى لازىم. ئۇ مۇنداق دېگەن: ئىككى تەرەپ ئىسلاھاتنى تەڭ ئېلىپ بېرىشى لازىم، ئاندىن ئىككى تەرەپ پۇلنى بىرلىككە كەلتۈرۈشى كېرەك. روسىيە زۇڭلىسى: بۇنىڭ تەرتىپلىك تەدرىجىي ئىلگىرىلەيدىغان جەريان بولىدىغانلىقىنى تەكىتلىدى.

چېرنومېلىكىن شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا مۇنداق دېدى: روسىيە-بېلورۇسىيە دۆلەتلىرى ئىقتىسادىي ساھەدىن باشقا، تاشقى ئالاقە، ھەربىي ئىشلار قۇرۇلۇشى ۋە چېگرىنى بىرلىكتە قوغداش قاتارلىق جەھەتلەردە ئۆز ھەرىكىتىنى ماسلاشتۇرۇشى لازىم.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، يائۇندې، 6-ئاپرېل
تېلېگراممىسى. مۇخبىرىمىز بۇ يەردە ئېچىلىۋاتقان ئافرىقا تىبابەت مۇتەخەسسسلرى مۇھاكىمە يىغىنىدىن بەزگەك كېسىلىنىڭ ئافرىقىلىقلارنىڭ سالامەتلىكىگە تەھدىت سېلىۋاتقان «1 - نومۇرلۇق قاتىل» بولۇپ قالغانلىقىدىن خەۋەر تاپتى.

دۇنيا سەھىيە تەشكىلاتىنىڭ مەلۇماتىدىن قارىغاندا، ھەر يىلى يەر شارى بويىچە 300 مىليوندىن 500 مىليونغىچە ئادەم بەزگەك كېسىلىگە گىرىپتار بولىدىغان بولۇپ، بۇنىڭ ئىچىدىكى %90 بىمار سەھرايى كېسىرنىڭ جەنۇبىدىكى ئافرىقا چوڭ قۇرۇقلۇقىدا ياشايدىكەن. بەزگەك ئافرىقىدىكى نۇرغۇن كېسەللەر ئىچىدىكى ئۆلۈپ كېتىدىغانلار ئەڭ كۆپ بولغان بىر خىل كېسەل بولۇپ قالغان، ئافرىقا چوڭ قۇرۇقلۇقىدا ھەر يىلى ئاز دېگەندە 2 مىليون 500 مىڭ ئادەم بەزگەك كېسىلى بىلەن ئۆلىدىكەن، كۆپ سانلىقى بەش ياشتىن تۆۋەن بالىلار

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، موسكۋا خەۋىرى. روسىيە دۆلەت دۇماسى مۇشۇ ئاينىڭ 4-كۈنى بايانات ئېلان قىلىپ، روسىيە بىلەن بېلورۇسىيە «يەنە تەدرىجىي بىرلىشىشى» كېرەك دەپ كۆرسەتتى.

باياناتتا مۇنداق دېيىلدى: روسىيە بىلەن بېلورۇسىيە «ئىرىكەن راۋاجلىنىش ۋە گۈللەپ قۇدرەت تېپىش» ئۈچۈن قايتا بىرلىككە كېلىپ، «جۇمھۇرىيەت تۈزۈمىدىكى، بىرلىككە كەلگەن، ئىگىلىك ھوقۇقلۇق، مۇستەقىل، دېموكراتىك ۋە قانۇنچىلىق دۆلىتى» قۇرۇپ چىقىشى كېرەك. باياناتتا بىرلىككە كەلتۈرۈلگەندىن كېيىنكى دۆلەت روسىيە-بېلورۇسىيە فېدېراتسىيىسى (ئىتتىپاقى) دەپ ئاتالدى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، سابىق سوۋېت ئىتتىپاقىدىكى باشقا جۇمھۇرىيەتلەرنىڭمۇ كىرسە بولىدىغانلىقى جاكارلاندى.

يەنە بىر خەۋەرگە قارىغاندا، روسىيە زۇڭلىسى